

20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

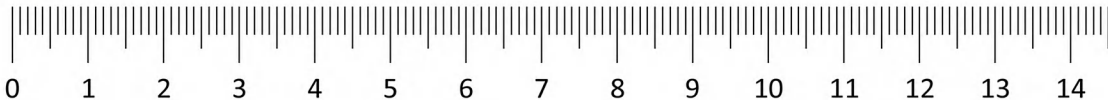
Notandū q̄ presens liber utilis est. q̄ in eo docet quō
hō seipm̄ regere d̄z in moribz. Bō scia p̄sistit i bono regi/
ne. iuxta illō phi. iij. politicōz. Bēli⁹ est ciuitatē regi opti/
mo viro q̄ optia lege. Et idē dicit. Felix ē ciuitas cui⁹ pre/
sides sūt phi. Cui⁹ p̄cordat Seneca ad Lucillum dicens.
Turpe est senē viuere sine moribz. Et idē. Quid ē meli⁹ q̄
rerū peritia. Itē notandū q̄ magnū z parū nō p̄pe at/
tribuūt intellectui. ex q̄ nō est corpore⁹. s̄z silitudinarie. Un̄
ille intellect⁹ d̄z magn⁹ q̄ pluribz intelligibilibz ē iformat⁹.
Per oppositū at̄ ille intellect⁹ d̄z parū q̄ paucis intelli/
gibilibz est iformat⁹.

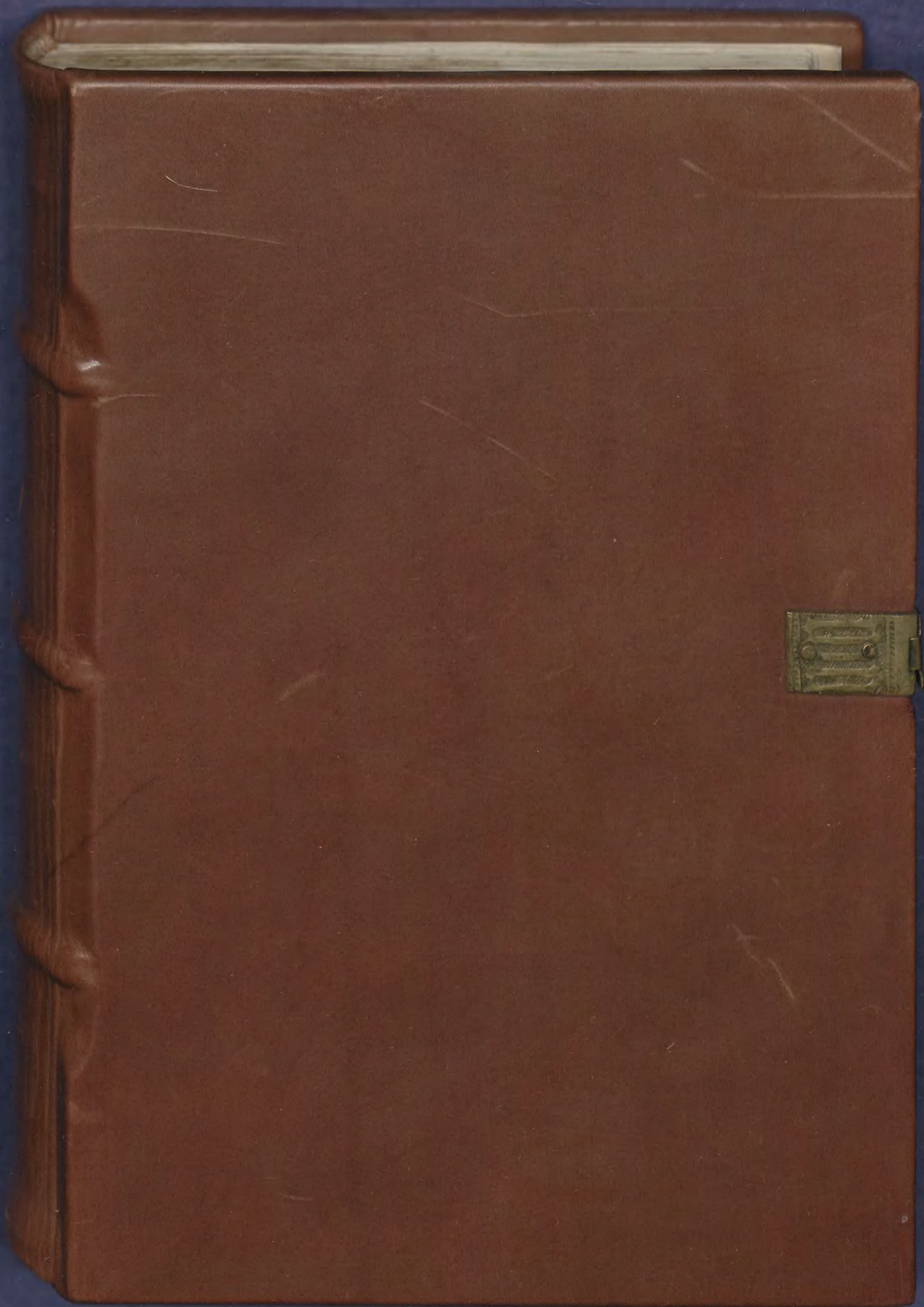
Extra nouit intētio de disciplia sco
lariū cōpendiosū postulare tracta
tū. Utināz cōpendiosū a spūs mei
paruitate. put facultas suppetit et ingenij decli
uitas. erumnarumqz tenacitas amicis vestris
precibus o marciane tentabo acquiescere.

Stepn̄s liber diuidit̄ in duas ptes p̄ncipales vi/
delicet i p̄hemialēz executiūā. Pars executiūā ē ibi
Lū indiscreti. Adhuc p̄ma diuidit̄ i q̄nqz. In p̄tia
poit̄ intētū suū. In scōa narrat ea q̄b̄ erat ipedit⁹. Quare
p̄cibz marciāni potuit cōtradixisse. ibi. Lz duplici genere.
Quid at̄ facit in alijs patebit suis locs. Dicit igit̄ p̄mo sic.
O marciāne p̄z mi z dñe dilectissime v̄ia pia intendit vo/
luntas. vt cōpendiosuz p̄scriberē tractatū de disciplia scho/
lastica. Utinā ad h̄ essem sufficiēs. Tēptabo tū aic̄z vestr̄z
acq̄escere p̄cibz p̄ q̄nto mea suppetit facultas. Et miseriaz

q̄ 2

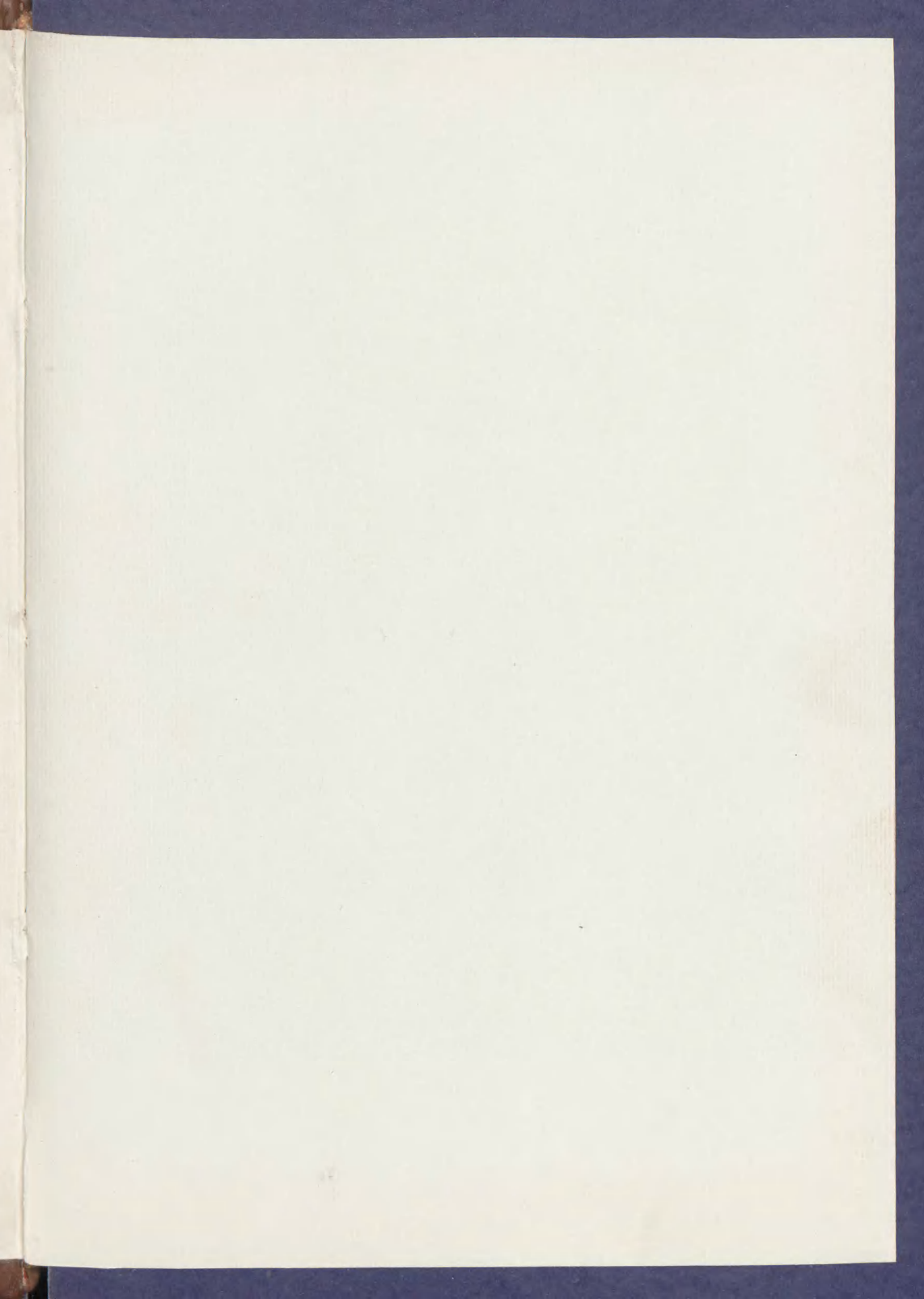
Biblioth. Berol.
R^x 3493
Calig

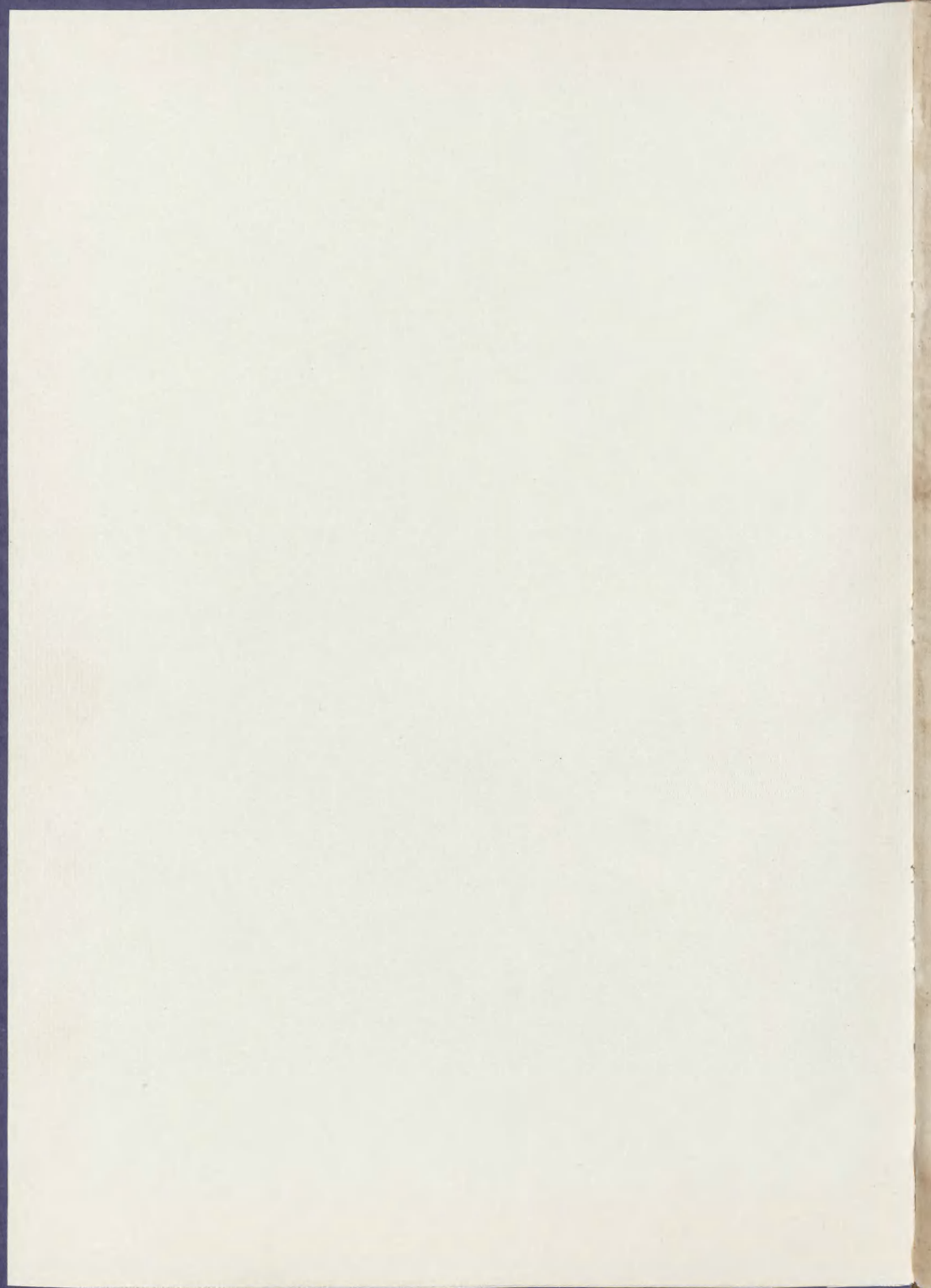

Inc. 27 - 30

Notandū q̄ presens liber utilis est. q̄ in eō docet quō
hō seipm regere d̄z in moribz. Hō scia p̄sistit ī bono regi-
ne. iuxta illō phi. iij. politicoz. Deli⁹ est ciuitatē regi opti-
mo viro q̄ optia lege. Et idē dicit. Felix ē ciuitas cui⁹ pre-
sides sūt phi. Eui p̄cordat Seneca ad Lucillum dicens.
Turpe est senē viuere sine moribz. Et idē. Quid ē meli⁹ q̄
rerū peritiā. Itē notandū q̄ magnū z parū nō p̄pe at-
tribūit intellectui. ex q̄ nō est corpore⁹. s̄z silitudinarie. Tū
ille intellect⁹ d̄z magn⁹ q̄ pluribz intelligibilibz ē iformat⁹.
Per oppositū at ille intellect⁹ d̄z paruus q̄ paucis intelli-
bilibz est iformat⁹.

Estra nouit intētio de disciplina sco-
lariū cōpendiosū postulare tracta-
tū. Utināz cōpendiosū a spūs mei
paruitate. put facultas suppetit et ingenij decli-
uitas. erumnarumqz tenacitas amicis vestris
precibus o marciāne tentabo acquiescere.

Step̄ns liber diuidit in duas ptes p̄ncipales vi-
delicet ī p̄hemialēz executiā. Pars executiā ē ibi
Lū indiscreti. Adhuc p̄ma diuidit ī q̄nqz. In p̄ia
poit intētiū suū. In sc̄da narrat ea q̄b erat ipediū⁹. Quare
p̄cibz marciāni potuit cōtradixisse. ibi. z duplici genere.
Quid at̄ facit in alijs patebit suis locs. Dicit igit̄ p̄mo sic.
O marciāne p̄ mi z dñe dilectissime v̄za p̄ia intendit vo-
luntas. vt p̄pendiosuz p̄scriberē tractatū de disciplina scho-
lastica. Utinā ad h̄ essem sufficiēs. Tēptabo tū aicē vestr̄z
acq̄escere p̄cibz p̄ q̄nto mea suppetit facultas. Et miseriaz

a 2

Bibliotheca Bernardina
R* 3493
Calig

diuersitas h̄ p̄miserit. Notandū h̄ q̄ in p̄ncipio p̄nt̄ libri
q̄tuor t̄gūt cause. de q̄b̄ sup̄. p̄ h̄ q̄ d̄r marciāne efficiens.
monēs. Et p̄ h̄ q̄ d̄r t̄ptabo efficiēs mota. Et p̄ h̄ q̄ d̄r sco
lariū finalis. Et p̄ h̄ q̄ d̄r disciplina. materialis.

Licet duplici genere cōmentoz sim̄ impedi
tus nō tamen omnino diuersoz in quasdā are
stotilis et alioz philosophoz editiōes. pp̄rioq̄
attenuat̄ studio. et inhūani regis gottoz cru
ciatu corrosus. philosophico p̄ueniēte cōsola
tu. extrēaq̄ p̄fūde trinitatis p̄spicatōe p̄mollit̄.

P̄ius autor p̄misit int̄tōz suā sub mō petitiōis. z cū h̄
posuit admissiōē petitiōis. Sic ponit ip̄edit̄ta siue occa
siōes p̄ q̄b̄ potuiss̄ d̄dicere petitiōib̄ marciāni. vt p̄ h̄ ostē
dat petitiōz h̄ modi eē difficilē. Et dicit sic. O marciāne p̄
ces vr̄as exaudiui. lz sim̄ impedit̄ duplici genere p̄mētōz.
nō t̄n̄ oīno diuersoz. q̄z forsan vnā t̄gūt materiā. Et licet
sim̄ etiā impedit̄ in editiōib̄ quozūdā libroz. s. Aristotilis
z alioz p̄hoz. Et lz sim̄ attenuat̄ pp̄rio studio. Et lz sim̄ i
pedit̄ cruciatu regis gottoz. q̄si diceret. volo t̄n̄ exaudire p̄
ces marciāni. Notādū h̄ p̄mo q̄ si mirādo aliq̄s petet. q̄re
autor h̄ diuinū nō inuocat auxiliū. cū t̄n̄ ad quēlibz p̄tineat
artificē in opis sui exordio diuinā implorare subuentōez.
Iuxta illud poete. Om̄ib̄ in factis pagendis siue pactis
Debet p̄poni de h̄ūane rōni. Dicēdū q̄ p̄ h̄ q̄ d̄r Utiq̄z
p̄p̄diosū. diuinū ip̄lorat auxiliū. Vult ei ip̄e dicere. vt do
min̄ det sibi grām q̄ p̄p̄diosum posset p̄ficere tractatum.
Notādū sc̄do q̄ i l̄ra p̄nt̄ t̄gūt q̄tuor ip̄edit̄ta q̄b̄ d̄r

1205910 9

Incl. 27

ceter Boeti⁹ potuiss⁹ petitoib⁹ marciāni d⁹dirisse. Primuz
 q⁹ tūc t⁹pis impedid⁹ erat sup⁹ omēib⁹ ysagogaz ac pdicamē
 toz Ar⁹. Nec at cōmēta nō sunt oīno diuersa. Quā in pdi
 cabilib⁹ seu ysagog⁹ tradit rō fm quam ordo eoz ad inui
 cē est sumēd⁹ fm subiectōz z pdicatōz. Q⁹do at iste actual
 tradit in libro pdicamētoz. Scdm impedimētū fuit corro
 sio reg⁹ gottoz. Ille ei volēs expugnare ciuitatē romanaz
 vbi Boeti⁹ erat p⁹cosul postulabat sibi eū pntari. Et cū il
 lū h⁹et. cū romanis i trāq⁹lla pāce viuere itēdebat. Hoc at
 fecit i dolo. Cū ei Boeti⁹ sibi pntabat. misit eū i exiliū. vbi
 pl⁹imalpatiebat miseriaz genera. Habuit tñ phiaz i solat
 tricē. q⁹ sibi i spē mulier⁹ pulcerrime apparebat. Et sic cini
 tas romana Boetio puata. caruit solatio. q⁹re a pfecto rege
 facile expugbat⁹ Pastore ei p⁹culso. oues greg⁹ d⁹facili spar
 gūf. Tertiu⁹ ipedimētū fuit. q⁹ occupat⁹ fuit. imo fatigatus
 qdāmodo sup⁹ ppositōe libri d⁹philosophico solati. quez
 dū missus fuerat i exiliū p⁹pilauerat. Quārtū ipedimētuz.
 q⁹ pmollit⁹ fuit i cōpilatōe libri d⁹trinitate psonaz i diuis.
 q⁹ cū ipse ad fidē catholicā p⁹uenerat p⁹scpsit libz d⁹trinita
 te d⁹hericosz i fideles. Un⁹ p⁹scq⁹ntē norandū q⁹ illa p⁹ticula
 tert⁹. p⁹po attenuat⁹ studio. dupl⁹r p⁹terponi. p⁹mo sic. q⁹ stu
 duit in mat⁹ia q⁹ aū ipm nō fuit exposita neq⁹ desc⁹pta. Se
 cūdo sic. Boeti⁹ attenuat⁹ p⁹po studio. attēdēs illd⁹ solati
 onis. Felix ē h⁹ regnū qd⁹ h⁹z regē sapiētē. Un⁹ q⁹uis est⁹ cō
 sul roman⁹. nō tñ studere cessauit.

Quid enim gymnasiozum exercitatu lucidi
 us q⁹ in naturali et in artificiali progressiōe de
 bita cognitio. et quid est lucidius q⁹ virium in
 telligentie gradualis exhibitio.

Hic ostēdit cāz q⁹re admittē vult petitoz marciāi dicēs
 interrogatē sic. Quid ē lucid⁹ z meli⁹ q⁹ debita cognitio in

p̄cessu naturali z artificiali q̄ ḡdualis exhibitio vtrūq̄ intelli
gētie i exercitio studioz. Notandū h̄ q̄ duplex ē ordo seu
mod⁹ coḡscēdi in q̄libz scia. s. naturalis z artificial. Naturalis ē
q̄ p̄cedit p̄ cās z p̄ncipia ad effect⁹. Et assimilā etiā nature. qz
natura p̄us cognoscit cās q̄ effect⁹. Artificialis at̄ ordo est
q̄n̄ ecōtra ab effectibz p̄cedit ad cās z p̄ncipia. Itē notan
dū q̄ gymnasiū olim dicebat cōis loc⁹ lucrādi. h̄ at̄ sumit̄
p̄ scola. Sicut em̄ tūc fiebat cursus ad gymnasiū cā lucrā
di. sic fieri solz cursus ad scolas cā discēdi. Itē notādū q̄
h̄ p̄ticular. ḡdualis exhibitio. in textu posita dupl̄ p̄ expo
ni. Uno mō sic. ḡdualis exhibitio. i. debita z ordinata ap
plicatio intellectu ad scias. Alio mō sic. ḡdualis exhibitio.
id est. debita p̄cessio ad sciencias.

Eloquētie eī partes decēti naturalū et artifi cialū p̄cessu et perspicua itelligētie cōprehēsiō

Hic p̄firmat p̄us dictū q̄ vicz nihil meli⁹ sit debita cog
nitōe tā in ordie naturali q̄ artificiali dicēs. q̄ h̄ apparet i p̄ri
bus seu sciētis eloq̄ntie. Hmōi em̄ p̄ debitū ordinē acqui
runt. Notandū h̄ q̄ autor spēalem facit mentōez d̄ scien
tias eloq̄ntie. q̄ sūt grāmatica. logica. z rethorica. qz tales p̄
mo acq̄rūt. Quare op⁹ ē p̄cipue circa eas debitū scire mo
dū p̄cedēdi. Notandū sc̄do q̄re tres dicte scie iō dicūt sci
entie eloq̄ntie. qz sūt de ip̄a eloq̄ntia seu sermone. Grāma
tica q̄dē de sermone p̄gruo z incōgruo. Logica p̄o de ser
mone vero z falso. Rethorica p̄o d̄ fmōe ornato z inornato
Uez ē tñ q̄ grāmatica maxie d̄z sermocional. qz p̄siderat
sermonē significatm̄ tāq̄ subiectū. talit̄ aut̄ logica z retho
rica ip̄m nō p̄siderāt. Itē notandū q̄ scie tres p̄dicte cō
munit̄ dicūt̄ triuales. qz tres vie sūt in vnū tēdētes finem
Doc tñ min⁹ videt̄ vez. habēt em̄ hmōi finē diuersū. Fi
nis em̄ grāmaticē ē exp̄ssio z cept⁹ mēt̄. Finis logice ē rec
tificatio actuū intellectu. Sz finis rethorice ē p̄suasio i bo

nis et in malis. Alia igitur de causa triviales dicuntur. quia sunt tres viae considerantes unum diversimode. Consideratur enim sermo non significatum quantum ad diversas eius passiones.

ne novimus stabiliri. In primis prae puerorum oblectamenta sunt prelibanda. Secundo secunda. videlicet qualiter adultorum elatio magistratui est subicienda Tertio de eorum elatione reprimenda. et exemplorum commendatione distincte componenda. Quarto de sagaci. perversione scholarium. eorumque gradualis statione Quinto qualiter scholarium venerabilis et sincera devotio ad magistratum est proferenda. Sexto de magistrantium norma. divisioneque trina statuque eorum erga subditos. modoque docendi precognito

Hic ponitur ordinem dicendorum. Dicit enim quod primo vult ponere quedam facilia documenta. quibus pueri primo debent imbui. Secundo docet qualiter superbia scholarium sit subicienda magistro et scolasticis iungenda. Tertio docet qualiter magister resistet superbie magnum scholarium. apponendo exempla. Quarto qualiter scholares prudentem faciet perversionem. et qualiter gradatim ad scientiarum culmina ascendent. Quinto qualiter boni scholares ad gradum magistralem sunt promovendi. Sexto qualiter se habebit magister erga scholares suos instruendo ipsos secundum modum bonum. Notandum habet primo quod ex ordine dicendorum apparet quod necesse est in primo libro agere

de aptitudine recipiendi doctrinā a docēte. vixetiā quō scō/
lāres ad mg̃rālē dignitatē sūt pmouēdi. Et etiā quō se re/
gēt mg̃ri circa discipulos. Notādū scō q̃ p ordinē dicen/
doz h̃ traditū auditores reddūt dociles. Doc enim sit quā
aliq̃ eis pponūt sub via lucida. quō autor fac̃ i pposito. No/
tādū certio q̃ scolares p̃io sūt imbuendi documētis facilibz
Hūt ei iuuenes cerebz fluxibile. q̃re nō p̃nt scias z differē/
tias sēsibiliū distictē z certitudinalit̃ recipē. Sz cerebro pau/
latim exsiccato cognitio eadē certior efficit z distictior. Pz
istō. qm̃ pueri p̃io vocāt oēs viros p̃res z oēs ml̃eres ma/
tres. Pz idē exēplo Auicē. d̃ hoīe a longinq̃s veniēte. p̃mo
ei apprehēdit q̃ sit corp̃. deide q̃ sit aīal. p̃gressiū. deide q̃
sit hō. Et tādē q̃ sit fortes vel plato. Pari mō innata ē nob̃
via pcedēdi a cōmuniōibz z p̃fusioibz ad p̃pa. Et parifoz
m̃ter pueri. qz ad facilioza documēta. s. ad grāmaticalia p̃
mo sūt apti. igiē i ill̃ p̃io sūt erudiēdi. Itē notādū q̃oble/
ctamētū veit ab oblecto tas. are. qd̃ ē p̃positū ab obz lacto
p̃ mutatoz a i e. vñ oblectare p̃pe ē lacie nutrire. Et sic lac
ē cibo puerz b̃ñpueniēs. qz ē facil̃ digestiōis. sic grāmatica
lia. qz facilia. idō iuuenibz sūt p̃gruētia.

Hec aut ad intelligētie cōmēdatiōes suscepim⁹
peragēda. p̃ristinū modū tractādi fere obmittē/
tes nūq̃s leuiozi stilo perusi. Quoniāq̃ in parte
maiori rudib⁹ informādis est executio. et tanto
dilucidandi leuioz trāfactio.

Hic pbat formā tractandi ei⁹ esse facilem z exemplarem.
Et pbat rōne sic. Omnis sermo ad rudium informatōz
erit facilis z exēplaris. Sed iste est h̃mōi. qm̃ rudes inge

nū leuare nō pnt ad subtilia z difficilia. quia opus est eos
p̄mo p̄ facilem sermonē z exemplarē in formari. Et taliter
pmittit se Boetius factur. Dicit em̄ se nunq̄ fuisse vsum
tam facili stilo. *Unde dicit q̄ triplex est stilus dicitur vel com*
pilandi scilicet summ^o. mediocris. z infim^o. Primo vritur
Tullius in suis eplis. Et Boeti^o in de solatōne philoso
pbica. Sc̄do vrit̄ idem in h̄ libello de disciplina scolasti
ca. Et tertio cōiter vrit̄ q̄cūq̄ mēt̄s̄ceptū exp̄mētes ydeo
mate latino. Processit aut̄ Boeti^o ordine debito. Qm̄ itel
lect^o iuuenū p̄pter cerebr̄ fluidū est nō potēs recipe diffici
lia. scalatim aut̄ ascendit. Primo em̄ faciliozibz imbuitur.
deinde mediocribz. Et tandē p̄fectiozibz z difficiliozibz cō
fortatus. ad altissimoz cognitionē se. potest erigere. Ad q̄
quidem altissima humanus intellectus se habet sicut ocu
lus noctne ad lumen solis. Unde Seneca. Sermo plu
rium proficit paulatim in animo receptus. et Boetius in
libro predicamentozū. Scientia festinata marcescit. me
diocriter vero suscepta augmentatur et crescit. Item no
tandum q̄ hoc nomen stilus capitur multis modis. Un
de versus. Clausula materia scribentis z officium sit. Ac
instrumentū dicitur esse stilus.

Um indiscreti et impotentis septen
nis infantia ducitur ad imbuendum
videndū est ne mēbroz indecens sit dispositio.
vtpote itegraliū. vt manuū et pedū z aeris itēpe
ries. vtpote cōstrigēt̄s hyemis obtusitas. vlcō
burēt̄s estats. p̄fūditas piculi generet icremētū.

Expedita pte pbeniall. ponit Boetius partē creta-
tiuā. q̄ diuidit in duas partes. Primo em̄ poit im-
pedimēta impediētia aptitudinē seu habilitatē re-
cipiēdi doctrinā a magistro. Sc̄do oñdit quō pueri i sco-
lis nouiter appositi sunt informādi. ibi. In p̄mis igit̄ figu-
raz elemēta. Adhuc p̄ma in duas fm̄ q̄ duo sunt impedi-
menta. p̄mū ex parte corp̄is. sc̄dm̄ ex parte cibi et pot̄. sc̄da
ibi. Libarior̄ at̄. Adhuc p̄ma in duas. p̄mo facit qd̄ dictū
est. sc̄do declarat p̄ exempla. ibi Legit̄ ei Thimothei filiū.
Et dicit̄ p̄mo sic. qm̄ puer septē annoz̄ apponēd̄ ē scholis
cauendū est ne in tali puero sit indecēs membr̄oz̄ disposi-
tio. mēbroz̄ quidē p̄ncipaliū. cuiusmodi sūt man̄. caput.
et pedes. ita q̄ p̄pter corp̄is indispositōnez̄ aīa nō impediāť
opando. Itē cauendū est etiā ne sit aeris intemperies. ne
accus aīe inabilis reddat̄ et inept̄. Notandū h̄ q̄ infans
scolis mācipand̄ tria in se habebit. viz̄ corp̄is sanitatē.
mēbroz̄ saltē p̄ncipaliū integritatē. et victus cōperētiam.
et vestitus. Indigenti em̄ meli⁹ est ditari q̄ p̄philosophari.
Indiget hō cibo et potu et reliq̄ famulatu. p̄ corp̄is susten-
tatione. Insup̄ habebit discretōem. qm̄ sicut sanitas regit
corp̄. ita discretio regit animā. Disponūt̄ em̄ pueri ad sciē-
tias tripl̄r. p̄mo ex natura. sc̄do ex disciplina. tertio ex sola
p̄suetudine. Nō em̄ modicū refert̄ iuuenē sic vel sic assue-
scere. Cōparat̄ em̄ aīa ad corp̄. cū sit motrix ei⁹ sicut artes
ad instrumēta. ideo sicut diuerse artes diuersa hñt̄ instru-
mēta. Nō em̄ eisdē vt̄it̄ instrumēt̄ ars fabrilis et carpētato-
ria. consimiliter nec q̄libz̄ aīa eisdē vt̄it̄ mēbris. Cū igitur
corp̄ et ei⁹ ptes sint instrumēta aīe p̄ qd̄ suas exercet opati-
ones. ideo autor docet remouere ipedimēta circa corp̄. cō-
tingētia. vt̄ aīa suas opatōes p̄mpte exerceat p̄ corp̄ tāq̄ p̄
instrumētū. Iō autor dicit̄ Cū indiscreti rē. Et est indiscre-
tio referēda ad mētē. impotētia at̄ ad corp̄. Ut qz̄ fm̄ p̄m̄
in p̄ncipio p̄physonomie sue. aīe sequunt̄. ideo si corp̄ fuerit
abile. tūc aīa reddit̄ subtilis ad exercēdū. p̄pas opationes
Etiā aeris intēperies impedit̄ anīam i exercitio naturalū

operationū. quia s̄m p̄m in libro de longitudine z breuitate vite. vita p̄sistit in calore naturali z humido radicali. S̄z p̄ nimium calorem humidum radicale dissoluit. Et p̄ frigus intensum calor naturalis extinguit. Iō tpe medio mō se habētē pueri ad imbuendum sunt mācipandi.

Legitur autem thymothei filium lepra incubente castratum loripedem gibbo tumens-
tem doctrine mancipatum. plebeiam extitisse abiectionem. Sociorumque detractioem ridiculosam.

Prus posuit autor quedam impedimenta. h̄ declarat ea per exempla. Et diuidit hec pars in duas. s̄m q̄ duo ponit exempla. sc̄da ibi. Similiter prioris. Et dicit sic. Legitur de Thimotheo q̄ habuit filium q̄ erat castratus lepra incubente. et fuit male dispositus in partibus integralibus. sc̄z in capite manu et pede. z ille fuit scolis appositus. Et q̄ inordinataz habuit corporis dispositioez. factus est abiectio plebis. ita q̄ erat positus in derisionem omnium suorum socioz. z p̄ns nihil profecit. Et est signum q̄ mala corporis dispositio magnū est impedimentum in acquisitione sciāz. Notandum h̄ q̄ Thimotheus habebat filium leprosum quem consilio medicorum fecit castrari spe sanitatis. q̄ castratus. nō bene fuit curatus. Et fuit idem loripes z gibbosus. q̄ ad scholas positus plebis erat abiectio z socioz derisio. vnde melius fuisset ipm nō mācipari ad doctrinandum. Itē notandum q̄ lepra est quedam infirmitas ex nimio calore pueniens. Unde colerici vt frequenter sūt leprosi. p̄t nimium calorem. Et s̄m Auicena. duplex est remedium 5 lepra. Primo dum iuuenis percipit lepra diuidere d̄z vespertilionē. et in membrum leproso supponere. Sc̄do d̄z remouere testiculos. i illis em̄ p̄currūt omnes vene corporis. Quare in eis est calor intensissimus. q̄ tepescit testiculis abiectis. Hic ē q̄ castrati n̄ bar-

becit. Nota loripes dicitur ille qui habet pedes tortuosos seu pedes
tortuosos. ita quoniam pedeat circa alium cum corrigia. Et dicitur lo
ripes a nomine lorii vel a nomine lora. re. quod est corrigia pendens
in collo equi. Et dicitur loripes quasi habens pedem ligatum cum lora.
Item gibbus dicitur dicitur tortuositas quae habet aliquid in dorso. quae
causatur ex materia terrestri. et ex alio superfluo. Et de his ni
chil ad propositum.

Similiter praetoris suburbani filiolum canicula
la instigante litteris vidimus mancipatum.
Cum autem solita non gauderet umbrellae propria
virtute destitutus histericis pena permollitus
et vitalibus tandem spiritibus attenuatus lym
phaticis morbis occubuit. Ecce quantum diffi
cultatis membrorum; indecens dispositio. et aer
is inabilitas teneritati contulerunt.

Hic ponit exemplum de secundo impedimento. scilicet quod pueri non
sunt litteris apponendi in aeris intemperie. Et dicit sic. Qui
dam praetor erat rome habens filium quem in diebus canicula
ribus litteris apposuit. Et cum ille non poterat ire ad loca um
brata. sicut romani solent facere. ne nimia caliditate gra
uaretur. in diebus illis incidit histericam. Et in primo debilita
tus in spiritibus vitalibus moriebatur hidropicus. Tunc ultra
faciendo exclamatum dicit. O quantum difficultatem intus
litteris pueris membrorum indispositio et aeris intemperies.
Notandum habet quod propria fuit rome dignitas quaedam. et quilla ba

ostēdit q̄liter pueri sūt informādi i orthoḡphā. sc̄do q̄liter
in sc̄ia q̄ est de f̄cat̄ vocabulor̄. ibi Laboriosi. tertio quō i
sc̄ia poetica. ibi Seneca at̄ tradit̄o. quarto quō in sc̄ia re
thorica. ibi Leteror̄ at̄. Dicit p̄mo sic. pueri p̄mo debēt p
cedere ad orthoḡphā. q̄ est sc̄ia de p̄iūctōe l̄raz z sillabaz
Et q̄ diu nō est imozādū illi. nec etiā cito ab ea rececendū
s̄z mediocriter sibi ē insistēdū. Et si hec sc̄ia repiat̄ i aliq̄bz
bñ disposita. ad sc̄ias erit i eis p̄cessus abilior̄ z promptior̄
Notandū h̄ p̄mo q̄ elementū sumit̄ vno mō imprope. et
sic puenit materie p̄me. Cū d̄z elementū q̄si eleuamentuz
Et ḡ materia p̄ma d̄z elementū. q̄z ip̄a eleuat z sustētat q̄s/
cūq̄ formas generabiles z corruptibiles. Sumit̄ etiam
maḡ imprope. z sic puenit q̄ttuor̄ p̄mis corp̄ibz. cuiusmo/
modi sūt ignis. aer aqua. z terra. Et tertio sumit̄ maxie im
ppe. Et h̄ mō sumit̄ in p̄posito. z h̄ metaphorice p̄ l̄fa. quia
l̄re sūt p̄ma p̄ncipia p̄tū orōis. Itē notādū q̄ pueri gra
tiose sūt tractādi q̄n̄ p̄mo apponūt̄ l̄ris. t̄sic em̄. p̄r̄ iucōsue/
tudinē valde sūt at̄cediari. Ut ḡ tedū ab eis remoueat. cuz
delectatōe sūt informādi. Delectatio em̄ tenet operantem
in ope. Itē notandū q̄ autor p̄grue dicit de t̄pe q̄ insistē/
dū ē orthoḡphie. q̄m̄ sc̄ia p̄exercitiū z maxios labores ac/
q̄rit̄. ad b̄mōi at̄ t̄pis longitudo req̄rit̄.

Secundum laboriosi certamis extat edificii
um improbi dindiniqz traditionibus. nec non
alioz philosophoz quos venerabilis commen
dat auctoritas. Aniaduertendū est at̄ in h̄mōi.
vt fidei resolutioni subiaceat latina traditio. et
in discentis ydeomate verbotenus explicata.

Oratio pmo gdu informatio iuuenū. h ponit secund.
Et diuidit hec ps i duas. Nam pmo auzor post scdm gdu i
formatio. Secdo ondit qnto rpe immozadu sit fundamento.
de q ad pns ibi. Fundamēti em tenacitatē. Et dicit primo
sic. Pueri p^o lras z syllabaz cognitōem sūt informādi i sci
entia Improbi z Dindimi. qsi dicat. pueri sūt informādi
in scia q tractat de scas vocabuloz. z debēt eis etiā sbore
nus exponi. Notandū h pmo q scia de scas terminoz cō
grue dr laboriosa. q significata dictionū sūt multa. immo
qsi infinita. Dō de infinitis facere certificatoez difficile est
valde z laboriosū. Itē notandū q improby z dindimus
fueit duo mgi. q libros qsdā fecerūt iuuenibz congruos
postq cognouerūt lras z eas inuicē pūgere. z de illis loq̄t
auoz in lra. Itē notādū q instructio siēda iuuenibz i sig
nificat terminoz congrue dr edificiu. qz puer tēdere nō possz
sine tali ad apicē sciaz. Un sciendū q puer pmo facilibz ē
imbuēd. qz declinū hz itellectū z debilē. qre de facilibz g
datim ad difficilia pcedet. Itē nota circa h q i lra dr lati
na traditio. q oportz vt scata vocabuloz debite exponat. i.
fm ydeomatē exigētā. Est ei in cognitōe smōis significati
ui ois doctrine pncipiū. Et h pz testimonio phi. j. postero
rū volēt. qd nois esse pncipiū ois doctrine.

Fundamēti enim tenacitatē in his oportet cō
stituire. Nec mēstruoso saltu phebēs abeundū
est. nec solari cursu tantū cōfirmandū. sz exple
to mercurij interuallo. Eodemq; fere duplica
to diligenter immozandū est. Diligentia enim
cuiuslibet operis obtusitas permollicur.

Sic ostendit quādiu sit immorandū secūdo gradū, sci-
 entie. dicens sic. Non est immorandū seu insistendū secū-
 do gradū scientie per vñū mensem. siue per cursum solis.
 Hoc est. per vñū annū. sed quousq; mercurius cursus
 suū compleuerit. quia in vocabulorū cognitōe oportz po-
 nere fundamentū. Et fiat hoc cum diligentia. quia obtu-
 sitas cuiuslibet operis mitigat per diligentia. Notandū
 hic primo q̄ autor congrue dicit. In significatis vocabu-
 loz firmū oportet statuere fundamentū. quia sicut se ha-
 bet fundamentū in edificio. sic se habet cognitio vocabu-
 loz in disciplinatōe. edificium autem habet sic se respectu
 fundamenti sui q̄ sine ipso esse nō potest. immo scientiam
 acquirere volens necessario imbui habet in terminoz cog-
 nitione. Dicit em̄ philosoph⁹ p̄mo elencoz. Ignorātes p̄-
 tutes vocabulorū de facili paralogizant. Et ad literā po-
 nens exemplū quo dicit. Fundamētū em̄ tenacitatē optz
 in his constituere. Est autēz necessariū duplex. s. simplicit̄
 dictū z ex suppositōe. Modo hic est intelligendū de neces-
 sario ex suppositione. Quoniā supposito q̄ q̄s sciam acqui-
 rere intendat. oportet vt significata terminoz cognoscat
 eiusdē. Item notandū circa hoc q̄ dicit in textu. Nec mē-
 struoso saltu p̄bebes. q̄ menstruū a q̄ menstruosus a. um.
 significat infirmitatē quā patiunt mulieres semel i mense.
 Vel menstruosū potest significare euentū rei in pluribus
 mensib; vel in singulis. Sz mēstruū p̄rie d̄r collectio san-
 guinis i matrice mulier; vñ nutrit fetus in vtero matris. Et
 est talis nate q̄ si fūdat sup radicē arboris. arbor ampl⁹ n̄
 crescet. Quia ḡ puer tam vili nutrit fomento ipotētiorē in
 iuētute q̄ in senio. Itē nota q̄ p̄ h̄ q̄ in l̄ra d̄r. In v̄allo
 mercurij p̄pleto. innuit autor duos ānos vel modico mi-
 nus. Puer em̄ h̄z insistere tāto tpe vocabuloz expositioni.
 Itē p̄ h̄ q̄ d̄r in l̄ra. Diligētia cuiuslibet opis. vult autor
 ostēdere q̄ null⁹ tā obtusus esse p̄t q̄ ad ingenū q̄n p̄t. acq̄-
 rere sciaz. qm̄ volēti p̄ficere nihil est difficile.

Senece traditio. Lucani inexpletio. Virgilij
plexitas. Stacij vrbalitas. Dura Flaccij trans-
latio. Burior Persij editio. Marciiani non in-
digna lesio. Masonis discretio. sunt indagāda.

memorialiqz cellule commendanda.

Hic oñdit quō pueri sūt informādi i doctrina poetica.
H ē in autoribz poetaz h nomiatim scptoz. vt erinde capi-
ant noticiā metroz ⁊ diuersoz vocabuloz. dicēs q̄ i scien-
tijs Senece Lucani. ⁊ ceteroz poetaz i lra tactoz sūt iu-
uenes imbuēdi q̄stū ad p̄mū gradū scie. ⁊ sūt hmōi inda-
gāda ⁊ cellule memoriali cōmēdāda. Notādū h q̄ Boe-
cius intēdit h iuuenes effici debere rethozes. et erudiri in
moribz. qd̄ sūme ē oportunū. iuxta illd̄ Senece. i d̄ forma
vite. de q̄dā iuvene. Lūct̄ esto benign⁹. pauc̄ familiaris.
om̄ibz equ⁹. ad miserādū pi⁹. ad irā tard⁹. i aduers⁹ firmus
in p̄sp̄s caut⁹. Itē legit̄ ibidē de eodē. Esto fugax vicioz
tuozuz. alioz p̄o nō scrutator. Itē iuuenes p̄mo instruet̄
in dictis Senece. q̄ mltas bonas cōpilauit epl̄as. in quibz
iuuenes exēplarit̄ sūt instruēdi. Secdo instruet̄ in dictis
Lucani. ip̄e em̄ desēpsit bella romanoz q̄ cum Danibale
habuer̄t. s̄z morte p̄uent⁹ nō cōpleuit ea. Et ad h̄ innuēdū
d̄ i textu. Lucani inexpletio. Tertio i dictis Virgilij. qui
mlta ⁊ p̄lira cōpilauit. Quarto i dictis Stacij. q̄ libz cō-
posuit d̄ ritu ⁊ faceta. qd̄ innuit in lra cū d̄. Stacij vrb-
alitas Quinto in doctrinis Flaccij. q̄ alio noīe d̄ Horaci-
us. vt d̄ i textu. Dura Flaccij trāslatio. Horaci⁹ ei trāstu-
lit epl̄as in quibz reserat̄ nasa pedis. s̄. iambici. Inuenit em̄ i
greco q̄ndā noīe Archilaū. alian Arceleniū. q̄ carmē qd̄-
dā cōpilauit ⁊ sociū suū q̄ filiā suā sibi p̄miserat. atq̄ alteri
eā copilauerat. Sexto i dictis Persij. q̄ libz os q̄sdā cōpo-

fuit reprehētorios. tā bonoz q̄ maloz. q̄re i textu d̄r Durioz
Persij editio. Septio i doctris marciāni. q̄ etiā libros cō
posuit reprehēbiles maloz. q̄re i textu d̄r Rō indigna lesio
marciāni. Octaño i dictis nasonis. q̄ p̄posuit libros q̄sdā
de amore. Et lz p̄t nasi deformitatē dicebat naso. p̄po tū
noie vocabat Quidi⁹. Itē circa h̄ q̄d d̄r i textu Et memo
riali cellule p̄mēdāda. Notādū q̄ in capite hois tres sūt
cellule. In p̄ma q̄ ē in anteriori pte capitis viget sēsus cōis
z fātalīa. In sc̄da viget h̄ cogitativa seu ymagiativa. In
tertia q̄ ē in posteriori pte capitis vbi reseruat spēs intelli
biles viget h̄ memorativa seu memoria.

Ceteroz aut̄ philosophoz prout ingenii suf
ficat capacitas. nō sub silentio est p̄tereunda
moralitas. vt sic dictamis s̄tētiosa vigeat sere
nitas. et metroz floreat iocūditas. Q̄z tullij ve
nerabil̄ faciūditas sūmis d̄siderijs ē collocāda.

Hic oñdit ad quā sciaz sūt q̄rto p̄cedēduz. Et diuidit h̄
ps i duas. Rā p̄mo oñdit quō pueri sūt informādi in re
thorica. Sc̄do poit notabile. ibi Lauendū est aut̄. Primo
dicit sic. Scientia alioz phoz nō est p̄mittēda. sed stu
diose addiscenda q̄ntū suffert abilitas intellect⁹. vt inde vi
geat dictaminis serenitas. z metroz iocunditas. Subdit
dicens. Rethorica Tullij summo est ope appetēda. Notā
dū h̄ p̄mo q̄ duplex est rethorica. s. psuasiva quaz tradidit
Arestoniles. q̄ p̄cedit pbabiliter p̄ duas spēs argumenta
tionis. scz p̄ exemplū z p̄ enthimema. Et illa d̄r q̄dā pars
logice. nec discēda est nisi post logicam. Alia est rethorica
vsualis. z tractat de ornatu loquēdi. z illa tradit i poetria
noua z veteri. in laborincho. z in alijs libris pluribz. Et cō

grue recōmēdat h̄ autor̄ rethoricā Tullij. q̄ sic̄ modicus
valet viuere sine bñ viuere. sic etiā modicū valet loq̄ sine bñ
loq̄ z ornate. Sc̄do notādū q̄ autor̄ h̄ om̄s̄ poetas appel
lat phos. qd̄ tñ improp̄e facit. qm̄ phi rem cōsiderāt p̄ cau
sas. poete s̄o solūmodo q̄stū ad vsūm. Itē notādū q̄ au
tor̄ p̄ dictamen intelligit carmen. p̄saice sc̄ptū. p̄ metrū s̄o
intelligit carmē metricē scriptū.

Sauendū est aut̄ in hmōi ne cōtingat qd̄ io
cario cōtingit. Ipse vero triginta annis ignorāti
am suā predictoz̄ philosophoz̄ gimnasijs tra
didit imbuendā. Cū aut̄ dies vt preesset medio
crib⁹ aduenisset. se cui⁹ esset eneeas vxor diutius
dubitasse asserbat. quam in emistigioz̄ virgi
lij serenitate inuenisset. Bequisit⁹ at̄ a suoz̄ di
scipuloz̄ quodā prima magistri qualiter ī versu
poni possēt. Respondit. absurdū est tantī noīs
primam breuiari. sed acuto accentu pronūciar
ri. Ecce quantū dure ceruicis obtusitas tempo
ris perdidit et expense.

Hic ponit q̄ddam notabile circa p̄dicta dicens. Nō est
immorandū diu nimis scientijs dictoz̄ poetaz̄. ne p̄tingat
viciū qd̄ Jocario p̄tingebat. Cū is⁹ triginta annis insu

Dauid dictis poetarū prefatorū. nec aduertentiā dedit vllaz
ad dicta aliorū. Cum autē debuisset esse mediocribus. quere-
batur sibi ab vno eorum. cuius vxor esset Eneas. Et respon-
debat se nūq̄ iuuisse in libris. quos tamē attente studuit
Lōsimiliter et requisitus a quodā discipulorū suorū. quāta
esset p̄ma syllaba istius dictionis magister. dixit q̄ acuto ac-
centu deberet p̄ferri. Esset em̄ absurdū q̄ p̄ma tanti nois
abbreviaret. Postea vero de socio ad sociū iuit petens ab
eis informari. Subdit autor exclamādo quantū tempis
et laboris ille perdidit. Notandū hic p̄mo q̄ quidā sūt q̄
in veritatis cognitione nō possunt informari. et sūt huius-
modi duplices. Quidā em̄ naturaliter tales sunt. et quidā
cōsuetudinaliter. vnde tales a natura habent cerebrū in-
eptum. ita q̄ habēt intellectū depressum et minime eleuatū.
Et illi nō bene possunt cognoscere p̄ se nota. Qui autē cō-
suetudinaliter sūt taliter imbuti. i vna scia estimāt se i alijs
sciētijs nō posse p̄ficere. Qd̄ tū min⁹ est vey. qz s̄m qd̄ p̄us
dictū est. volēti p̄ficere nihil est difficile. Itē notandū q̄
Jocarius est p̄riū nomē viri q̄ triginta annis insudabat
dictis poetarū. Cū autē scolas regere temptaret. dixit se du-
bitare cuius vxor esset Eneas. quaz ip̄e Jocar⁹ in emisti-
gijs Virgilij inuenit. Erat autē Eneas rex Troianorum.
Cū emistigiū d̄r ab emi qd̄ est dimidiū. et stigos p̄sus. q̄st
dimidi⁹ p̄sus. Itē nota p̄ illa l̄ra. dure ceruicē. q̄ ceruicē d̄r
vena quedā in collo. p̄cedens a cerebro. et terminat̄ in sine
dorsū. et d̄r q̄t cerebri via. siue vis. et sumit̄ h̄ p̄ capite siue p̄
collo. A quo ceruicosus idē qd̄ superbo. Item t̄tingo vno
mō idem est qd̄ tango. vt vn⁹ asser t̄tingit alterū. id est. tan-
git. Alio modo est idē qd̄ euenio. et ita sumitur hic. Item
triginta dicit̄ quasi triagentos. Cū gentos fcat. centū q̄n
p̄cedit n. Cum ho n nō p̄cedit tūc fcat decē. Exemplū vbi
n p̄cedit. vt q̄ngenta. Exemplū vbi n nō p̄cedit. vt triginta
quadraginta Cū versus. A si p̄cedat gentos. centū tibi sig-
nificabit. Si nō p̄cedat. decē tibi significabit.

Ompleto aut̄ hmōi nō indebite gimna
sij rudimēto. ad maioris īquisitiōis scie
lunia. pcedēdū est. Scie inq̄; quā solā veri falsi
q̄; nouim⁹ idagatricē. et sciaz sciaz. solā subtili
tatis titulo obstipātē subiecta. Hec ē inquā scala
ris domia que penetrāti vestiū naturā ad sciaz
quarūlibet fastigia prebet incremēta virtutū.

Ic Boec⁹ oñdit quō scolares informati puerilib⁹
sūt i alijs sciētij. s. i logica informādi. Et diuidit
h ps i duas. Prio recōmēdat logicā. scdo oñdit q̄
ordie sit pcedendū ad eā ibi. Ad h⁹ at. Adhuc pma ps di
uidit in duas. pmo ei poit intētū p modū p̄tinuatiōis. Et
cū h recōmēdat logicā. scdo subiūgit causā tal' recōmēda
tiōis. ibi. Quid at̄ in cognitiōe vniuersaliū. dicēs sic Postq̄
scolars pfecte ē erudit⁹ in doctrinis faciliozib⁹. tūc pceden
dū ē ad sciaz q̄ maior⁹ eget inq̄sitiōis. vtz ad logicā q̄ ē sca
laris dñā. z veri falsiq̄; indagatrix. q̄ titulo subtilitatis alia/
rū sciaz obstipat subiecta. p̄bēs p̄tutū incremēta ad cetera
rū p̄ncipia sciaz. Notādū h pmo q̄ ex lra trahi p̄t triplex
recōmēdatio logice. Prio ei recōmēdat ex singlarī p̄tatis
inq̄sitiōe. Cū d̄; inq̄sitiōis. Scdo ab habit⁹ dignitate seu
habit⁹ cōmunitate āpliori. cū d̄; Scie maioris. Tertio ex
subtili mō pcedēdi. cū d̄; q̄ penetrāti vestiū nat̄az Itē nota
q̄ scia p̄dicta. s. de lingua. de lris. poesi. smōis ornatu. d̄; i/
dumētū. q̄; p̄uenit rudib⁹. z nouis scolarib⁹ i lumia pcede
re intēdentib⁹. Ubi notādū q̄ logica z alia q̄libet scia d̄;
lumē intellect⁹ q̄ illuminat p sciaz. Intellect⁹ ei ignorās est
sicut ocul⁹ in tenebris posit⁹. Scia em̄ ē p̄fectio intellect⁹

Et ideo autor dicit in textu. *limina*. Quidam tñ terr⁹ habet li-
mina. Ubi norandū qđ pncipia cōgrue dicūt limia. Sic
em̄ ingredit ad domū p limina. nec sine eis fieri posset in-
gressio. sic nulla aggredi p̄t scia sine pncipijs. Uñ phus. ij.
metaphisice dicit. In foribz qđ delinquet. Itē notanduz
qđ loica p̄grue d̄r scia maioris inquisitōis. Ipa em̄ sam-
me ē difficilis. cū sit de entibz rōnis. q̄ sūt cognitōis diffici-
lime. Item cū in lra d̄r logica est indagatrix veri z falsi. nō
est intelligendū qđ in alijs scientijs non sint veritas z falsi-
tas. immo in qualibet scia sūt pncipia z conclusiōes. ex quibz
veritas seq̄r z falsitas. Itē notandū qđ logica p̄grue dicif
obstipare subiecta sciaz qz rectificat ea. Ipa em̄ viā habet
ad quarūlibet sciaz pncipia. Itē notandū qđ p̄grue dicif
dñā scalaris. Dñā qđdem. qz domina subtilius vtro emol-
lit. Cum igit logica subtilis sit inuestigatiōis. merito voca-
tur dñā. *Scalaris* autē dñā vocat. qz sicut p scalam conti-
nuus sit ascensus et descensus. taliter etiam fiet in logica.
Primo em̄ ascendit ad terminos z ad eoz cōpositionem
in p̄positiōes. et tertio ad syllogismos p̄stituendos p cōposi-
tionē pcedit eoz. Itē nota qđ logica simulat vesti. Sicut
em̄ vestis hoīem circumdans tegit occulta in ip̄o. qz celat
membroz dispositiōem z si difforem. Sic z logica celat
occulta. videm⁹ em̄ maiore celare conclusiōem. qm̄ maiore
posita nō statim seq̄r conclusiō. Unde dicit phs p̄mo poste-
riorz. qđ maior antecedit conclusiōē tpe. Sz minore posita
seq̄r statim conclusiō. *Mayor* igit p̄o celat conclusiōē. Itē lo-
gica d̄r penetratiua. Nam sicut lignū q̄m durū penetrat
acutū p cultellū aut securim. ita z si aliquid fuerit difficile
p logicā penetrat. Itē logica stabilit pncipia aliaz sciarū.
Sz h aliqđ improbar et sic. Subiecta sciaz sūt p̄cognita.
p̄mo posteriorz. igit nō p̄nt stabiliri. Rñdet qđ subiecta sci-
entiarum non possunt stabiliri per eam scientiam cuius
sunt subiecta. tamen bene per scientiā cōmunem. qualis ē
logica et metaphisica.

Quid autē cognitione vniuersaliū lucidius,
que triuialiū ē magistra, quadruuialiū potentia
collateralium autem virtutum plenitudo.

Posita recōmendatōe logice subiūgit Boeci⁹ cām hui⁹
modi recōmendatōis dicens sic. Dicitū ē pus logicā pbere
inremēta p̄tutū ad p̄ncipia aliaz sciaz. cui⁹ rō ē. Quia ni
hil ē clari⁹ cognitōe q̄nq; vniuersaliū. q̄ est mgrā sciaz triui
aliū. z potētia quadruuialiū. z plenitudo p̄tutū collatera
liū. Notādū h̄ q; vniuersaliū cognitōe. i. modo sciēdi vni
uersalia oīs scie. nihil ē vtili⁹ z lucidi⁹. h̄mōi at̄ modū tra
dit nobis logica. Quāuis em̄ logica sit p̄ se z p̄mo scia spe
ctalis. cōis em̄ esse nō p̄t vt sic. qz nō ē de om̄i ente. s; solū
modo de entib; rōnis. Qui tñ act⁹ rōnis ad oīa entia sunt
applicabiles. Igit̄ logica ex p̄seq̄nti d̄r esse scia cōis. Dicit̄
at̄ logica mgrā sciaz triuialiū. potētia quadruuialiū. ple
nitudo p̄tutū collateralium. Om̄ i logica ē p̄siderare tria. s.
q; ip̄a est scia indicatiua. operatiua. z inuētina. Q; ip̄a sit
indicatiua patet. p̄ qd̄ nonit vnusq; sui sciti affigere rōez.
p̄ h̄ nonit ecōuerso certus esse in suo scito. Aliquē p̄o certū
esse i suo scito est ip̄m indicare suū scitū. Cū igit̄ p̄t q; da
re rōnem sui sciti p̄ logicā. patz q; logica sit scia indicatiua.
Q; etiā sit operatiua patz. qz ip̄a docet act⁹ rōnis. s. diuide
re diffinire arguere. z sic de alijs S; fm̄ actū rōnis om̄es
scie p̄cedūt. Igit̄ logica in om̄ib; sciētis ē opatiua. Est ec̄
inuentina. docet etiā q̄lit̄ p̄ notū deueniat ad ignoti noticiā.
Procedere at̄ p̄ notū ad ignoti noticiā ē ignoti notici
am inuenire. q; logica ē aliaz sciaz inuētina. Insup scien
dū q; z logica i singulis sciētis docet indicare inuenire et
opari. efficaci⁹ tñ z p̄ncipali⁹ se bz ad vnū q; ad aliud. Cū
fm̄ iudiciū p̄ p̄ p̄t̄ trivialib;. s. grāmaticē z rethorice q; z
alijs sciētis. P̄t; h̄. qm̄ p̄ illō sumit̄ iudiciū p̄ qd̄ accipitur
rei certitudo. s; p̄ logicā accipit̄ rei certitudo i reb; grāma
ticalib;. Quia p̄ ip̄az in grāmatica. rethorica reddere pos

sum? sciti nri cāz. Ergo logica ē trīnūaliū grāmāticē scz re/
thorice z suūpsī? iudicatiua. Ipa āt est potētia. i. pncipiūz
opatiū qdruūaliū. qz fm potētā opatiūā hz se logica per
pus ad qdruūales. Loqr āt h de potētā actiua q ē pnci/
piū opatiōis et trāsmutādi altez inqstū altez. z nō de potē
tia passiua q ē pncipiū trāsmutādi ab altero. Est igit lo/
gica qdruūaliū sciaz opatiā potētia. nā potētā opatiā de
seruit ad duo. s. ad formā z instrm. Scdm ei ista duo dici
mur opari. Sz cū ita est q logica docet instrm scz acc? rō/
nis p qs reddūt oēs scie qdruūales. Igit cū instrumēta ī
qdruūalibz sciētjs sūt a logica. z potētā opatiua reduci
hz ad instrumētū. seq? q logica est qdruūaliū sciaz opati
ua. Est etiā collateralīū sciaz plenitudo. qz ē scia inuētiua.
docēs pcedere p notū ad noticiā ignoti. Et qz sic inuenit
ignotiū. igit logica est inuētiā. vñ scie subalternate inueniū/
tur subalternātibz inuentis. Subalternate em posterior
res sūt. Intelligam? āt logicā p subalternantē. Sz p sub/
alternatas scias collaterales.

Ad hui? āt imperialis domie apicē hoc ordi
ne scandendū est. In primis igitur terminoz in
trinseca cognitio. eozūq; īppositōe nō latēs co
pulatio. ppositionūq; nō idigna cōnexio sūt ap
tāda. Terminoz aut determinatōes. quas sinca
thegreumata appellā? memorialiter mēti sūt ī
primēde. vtpote que sophistice nō paz dseruiūt
fantasie. Horum autem noticiam meminimus.

Crebraciū vix prudētē s; nō i hoc peritū quasi
iōgnā scierelatu sub silētio p̄terijisse. die āt cō
flic^o adueniēte eundē miserrime sophisticatōe
ab his v̄iēte detētū. ⁊ a suoz collegio sequestra
tū. Quid v̄lteri^o pudoris āgustia cōfusus. id qđ

pri^o indignū asserēbat. sociatim mendicabat.

Dic oñdit qđ ordine sit p̄cedēdū in logica dicens sic In
logica p̄cedendū est h̄ mō. Primo acq̄renda est intrinseca
cognitio terminoz. vt sc; sciatur que possunt esse subiecta ⁊
p̄dicata Deinde sciendū est quō h̄mōi possunt ordinari in
propositōnes. Et cōsequenter quomodo p̄positōnes ordi
nari possunt in sylogismos. Deinde diligens fiet inquisi
tio circa determinatōnes terminoz. cuiusmodi sūt synca
thegreumata. huiusmodi em̄ multū deseruiūt scie logica
li. prout deducit auctor exemplariter de Crebracio. qđ licet i
alijs sciētjs fuerat peritus. non tñ in illis sufficiēter fuit i
butus. imo dixit artē sophisticā vix scie relatu dignā Qua
re vice qđā disputatōis a quodā suoz scholaris in ea p̄fūde
bat. Et q̄ a suoz socioz cōsortio sequestrabat. Quo facto
qđ pus sp̄renit postea sociatim mendicabat. Notandū h̄
qđ determinatū p̄cessum facere volens in logica p̄mo stude
bit coḡscere terminos logicales. puta subiectū ⁊ p̄dicatū
Nā sic l̄ra est p̄mū in grāmatica. sic subiectū et p̄dicatū in
logica p̄ma sūt mēsura. Deinde debz sciri q̄lie sūt h̄mōi ad
inuiçē p̄ponēdi ad p̄positionū p̄binatōnes. Deinceps q̄lie
p̄positiones in formā sylogisticā p̄nt inuiçē cōbinari. Am
pli^o diligenter studebit habere noticiā determinatōnū t̄mi
noz vt sūt cathegreumata qđ in paruis logicalib; videlicet
in suppositōib; ⁊ in alijs tractatib; Petri b̄ispani habētur.

Itē autor congruere dicit noticiā terminōz ad discendum,
notās p̄ h̄ p̄fectā t̄m̄ioz cognitōz, ne i p̄mo logical p̄cess^o
occursu tr̄igat oberrare. Quā modic^o error in p̄ncipio sic
maxim^o in fine. Itē dicit q̄ terminōz copulatio in p̄pōne nō
erit latēs. imo manifesta. qm̄ i logica diuersa subiecta z p̄
dicata inuicē copulāt. Itē dicit debite p̄ponēdas in for/
mā sylogisticā. nō em̄ q̄libz p̄pō cōponi p̄t cū q̄libz. Quin/
immo scire oportet qd sit vniuersale. qd subalternans. qd
subalternatū. qd accidēs. qd substantia. Itē opus est scire
syncathegremata. vt sūt om̄is null^o. z sic de alijs. Illorū
em̄ rōne multe sūt deceptōes. Ignorātes em̄ p̄tutes voca/
buloz de facili paralogizant.

Hui^o at imperialis here fimbrijs dotata ars
sophistica. petulāti aīo confusa. nugatorieq; lo/
quacitatis eulogio perusa. fūco mulieris p̄fusa.
barbaras natōes obliquo s̄ide respiciebat. quā
cōmentarijs alexādr̄i et nr̄is nouim^o decoratā.
et trāslatōne cōfectā. sūmopereq; curandam.

Dico n̄dit q̄sio p̄cedēdū ē ad artē sophisticā. Et diuidi
tur i tres. Nā p̄mo facit qd dictū ē. Sc̄do ponit notabile
ibi Ad istoz. Tertio remouet dubiū ibi. Si p̄o bon^o scie.
Primo dicit sic. Post p̄dictas sc̄ias p̄cedēdū ē ad sc̄iam so/
phisticā. qm̄ ip̄a est locata i extremitatibz logice. Et ip̄a p/
cedit aīo petulāti. z est fūco mulieris p̄fusa. respicitq; alias
natōes obliq;. quā alexāder z nos cōmētauim^o Un̄ Boeci^o
dicit se istā sc̄iaz v̄ greco i latinū trāstulisse. Et ē maḡ cū di/
ligētia appetēda Florādū h̄ q̄s sophistica i logice extrema
te d̄r̄ posita. Ip̄a em̄ sedet i logice extremitatibz cū sit sc̄ia

apparēs et nō existēs. sophisticā ei copiosa est scia apparētī
 z nō existētī. p̄terea sophisticā p̄parat̄ ad argumētationē
 verā sic p̄uatio ad habitū et sic obliq̄tas ad rectitudinē.
 Sicut ḡ p̄uatio est posterior habitu. ita sophisticā sequit̄
 logicā. Igit̄ d̄r esse situata in simbr̄ijs logicē. Est at̄ sophi
 stica p̄fusa anio inordinato seu perulāri ad modū meretri
 cis perulār̄. Un̄ perulari p̄bū deponētale fcat actū vene
 reū exercere. Et f̄m h̄ dicit̄ Aristotiles. iij. metha. q̄ logica
 z sophisticā versant̄ circa idē. Differūt tamē desiderio vite.
 Dialectic⁹ em̄ ordinat vitā suā ad veritatis inq̄sitionē. so
 phisticus v̄o ad apparentiā. Itē notādū q̄ sophisticā dicit̄
 perusa enlogio nugatorie loq̄citāt̄. Quā sophisticā arguūt
 p̄baliter z garrulāt. verā nō curātes sciaz. Et d̄r enlogiuz
 ab eu qd̄ ē bonū. z logos f̄mo. q̄i bon⁹ f̄mo Itē sophisticā
 d̄r p̄fusa fūco. i. colore deceptiuo. Quā sophisticā vtēs niti
 tur decipe reducēdo ad metham. p̄r vanā gl̄iaz acq̄rēdaz.
 Un̄ fucus ē calor artificialis sup̄addit⁹ colorī nat̄ali q̄ mu
 lieres deformēs pungūt vultus vt videant̄ speciose. Est at̄
 similitudo. quoniā sicut talis color verū tegit colorē et na
 turalē. Sic sophisticā veritatē tegit. ostendēs esse qd̄ non
 est. Item sciendū q̄ sophisticā summa cū diligētia ē adi
 piscenda. quoniā sophisticā docens vera est sciētia. Disci
 mus ei eā vt nobis cauere valeam⁹ p̄ ip̄az ne decipiamur
 a sophisticē arguentib⁹.

Ad istorū et ceterorū perfectionē triplici so
 lemus vti recordatione. Quarum prima voca
 lis. secunda mentalis. tertia cōmunis. Voca
 lis sophisticū facit. mentalis iudicem. commu
 nis si cōtinua fuerit perfectū facit. Vocalis ce

citatem. mentalis scientiā. cōis vsū. vsus autē
magistr̄ parare festinat. Sicut enim prudentia
sine iusticia parū vel nihil. pdest. Iusticia vero
sine prudētia multū. Sic scia sine vsu parū vel
nihil prodest. vsus autē sine scientia multum.

Dic pot̄ qddā notabile dicēs. Quicūq; aqrere vult ali
quā sciaz. triplici vref recordatiōe. Quaz p̄ma d̄z vocalis.
q̄ scz cogscere docet voces z dictōes i se. nō aut̄ vocū scata
docet itelligere. Scda vocat̄ mētal. q̄ scz docet rē cogscere
re sic est. Siue q̄ docet cogscere dictionū scata. Not̄ em̄
vocib; addiscere d̄z scolar; eaz scata. Tertia vocat̄ cōis. s.
vt qn̄ habita vocū cognitiōe z eaz expōe fit ipaz ad inuicē
applicatio. Sbd̄it̄ p̄seqnt̄ q̄ vocal̄ recordatio tm̄ mō facit
scolare apparētē. Vultas ei pferēdo voces fit scolar; appa
rētē sciēs. lz nō exultat. Sz mētal̄ recordatio fac̄ itelligētē
Et tal̄ si r̄inuata fuerit p̄fc̄m fac̄ scolarē Itē vocal̄ recor
datio q̄ndā ḡnat cecitatē Per h̄mōi em̄ hō n̄ videt itelligē
do. q̄uis aptitudiez hēat ad itelligēdū. sz mētal̄ verā gene
rat sciaz Et cōis. s. vocal̄ z mētal̄ sil̄ vsū generat z p̄mpti
tudinē Et p̄ h̄mōi scolar; rādē reddit dign̄ mḡrio Dm̄ sic
scia virtū sine virtū opatiōe paz. pdest aut nihil. Est ei me
l̄ vna agere virtutē. vt iusticia seu aliā. q̄ oēs scire virtutes. z
fm̄ nullā opari virtuose. fm̄ p̄m. j. ethi. Sic scia pariformi
ter sine ei; applicatiōe ad vsū l̄ saltē i p̄mpto habitu nihil. p
dest aut paz Op̄ari at̄ p̄fecte z idesinēt̄ q̄i nō deficeret scia
pdest mltū absq; scia. Notādū h̄ p̄mo q̄ recordatio vocal̄
fac̄ hoiez apparētē scire. recordatio fm̄ vocū scatiōes fac̄ in
dict; certitudinē. recordatio at̄ fm̄ scatiōes vocū earū dēq;
vsitatōez facit p̄fectiōem. Itē notandū q̄ prudētia in p̄nci
ceptu nō accipit̄ vt est vna virtū cardinaliū. q̄ ē recta rō re
rū agibiliū. Sic em̄ oēs virtutes morales prudētia dicūt.

Sz accipit h p rei iuste scia. Un vult h Boeci^o sciam rei iuste paz valere sine iusticia. Sicut em medicina paz valet sine corpis regimie bono. Corpis aut regime bonu absq; medicina mltu. Sic etiā scia rei iuste paz valet sine iusticia. Iusticia at absq; scia rei iuste mltu. Qm fm phm. mlti opant iuste. sine tñ scia iusticie. Itē in pposito p vsu intel ligit acc^o multoties iterat^o. Un em scia sine vsu pdest. Verbi grā. Scire grāmaticā. nō aut loq; grāmaticē. paz valet. Loq; at grāmaticē vsualit^r z grāmaticā tñ igno:ado. valet mltu. Generaliter g scia sine vsu valet paz. Usus aut sine scia multu. Usus etem quelibet in sua facultate efficit potentē. Quāobrem bñ dicit Victorin^o. Natura facit abiles. ars facilem. vsus vero potentem

Si vero bonus sciētie tyrunculus. seriatim totā nequeat cōplectere orationez. saltē primas capiat. p nunciatōem. donec gradatim ascēden do cōtinuū pducere possit effectum.

Posito qdā documēto remouet dubiū dicēs sic. Dicitū est q; ad pfectōez sciaz pdictaz triplici oportet uti recordatōe. Diceret g aliqs quō hec oīa potuerūt cognosci. cū sint difficilima ad cognoscēdū. Rñdet autor dicēs sic. Licz aliqs nequeat in pncipio oīa apprehēdere. dz tñ gradatim ascēdere. Ita vicz q; pmo vocalē cognitōez acq; rere dz. postea mentalē. z tñc vlteri^o cōmunem. Et tandē ex his vnū debz facere ptiuū. Notandū h q; oīo in pposito sumit^r p scia. et nō vt est dictionū ordinatio. Et non est h aliud oīo nisi doctrina seu scia. q; est habit^o firm^o z ver^o p demonstratōem acq; sit^o. Itē notandū q; Boeci^o in textu dicit gradatim. ad denotandū q; scia successiue acq; sita nō est tam abilis sicut scia cito acq; sita. Et cā h^o natalis est hec. q; facil^r apprehēsiō

pueit ex hūiditate organoz. vt puta cerebri. īpſſio eī cito
fit ī hūido. vt notū ē. Tal' tñ mltū ē labil'. Tarda at' alicuſ
rei apprehēſio z difficilis pueit ex organoz ſiccitate. Un' in
ſuba duraz ſicca difficult' fit īpſſio figure ſigilli. difficul
ter tñ hūidū remouet. vt ſibi grā ī cera molli cito īpmiſ' ſi
gura ſigilli. etiāz cito pōt' r'moueri. Pariſormit' hoies hntes
cerebry hūidū z organa hūida. cuiuſmodi ſunt ſāguinei et
fleumatici cito apprehēdūt z cito obliuiſcūt. Hoies ſo ſic
ca hntes organa valde difficulter apprehēdūt. ſz nō cito ob
liuiſcūt. Et h' ē cā qre melācolici vt ī pluribz meliores ſiūt
clerici. Qm' lz rem aliquā difficulter apprehēdāt. nō tamē
poſtqz apprehēſa fuerit de ſacili obliuiſcunt.

¶ His aut' ſciētijſ leuitatū de ſpeculatiōe
porphiriana ſcz quiqz vniuerſalium. que
ab Ariſtotele monſtra vocantur. Accedendum
eſt ad ipſius cathegozias neceſſario. que luce
expoſitionis in cōmentarijs bis patefecimus.

¶ Sēdo mō acq'rēdi grāmaticā. poetriā. rethoricam
o vſualē. z logicā ī generali. pſequent' ont' Boeci' modū
z ordinē acq'rēdi logicā ī ſpēali. Et diuidit' in duas.
Hā p'rio ſac' qd' dictū ē. ſcdo r'ndet tacite qſtōi. ibi. Nec dū
h' gerūt. Adhuc p'ria ī duas. Hā p'rio ſac' qd' dictū eſt. ſcdo
ī ſpēali declarat cām ſui intēti ibi. Q' q'tū vtilitat'. Dic' igit'
p'rio ſic. Poſtqz ſufficiēt' viſū fuerit d' acq'ſitōne grāmatice
poetrie. etiā z d' mō acq'rēdi logicā ī generali. vidēdū eſt d'
mō z ordie acq'rēdi logicā ī ſpēali. Et ē ordo iſte. poſtqz pu
er fuerit ſufficiēt' informā' ī p'dictis documētis. vlteri' infor
mabit' ſpēalit' ī logica. Et p'rio audiet' libz Porphiri'. in q'
hēt' māria qnqz vniuerſaliū z eoz noticia. Deinde audiet' li

bñū pdicamētoꝝ Et cā ē. qz liber qñqz vniuersaliū q̄ ab Arī.
 vocāt mōstra. itroductorī⁹ ē ad cathēgorias pdicamētoꝝ.
 q̄ Boeci⁹ dīc se bis ī suis cōmētarijs patefecisse Notādū
 h̄ qz Aristo. j. posterioroꝝ vocat vniuersalia mōstra. derisorie
 ad Platonē. z h̄ p̄grue. qm̄ Plato posuit ip̄a esse ydeas fm̄
 rē z rōem sepatas a singlaribz. Posuit ei sp̄z hūanā ī aere
 vel ī stella sibi p̄pari. Illō āt mōstz vocat qd̄ n̄ generat̄ ad
 similitudinē sue sp̄ei. Et p̄ cōnsylia cū sint p̄petua. oportz ip̄a
 esse alter⁹ sp̄ei a singlaribz. h̄mōi ei sūt corruptibilia. īcoꝝ
 ruptibile āt simplr̄ differt specie a corruptibili Itē notād
 qz mōstz. ij. phisī. d̄z illō qd̄ indetermīate se bz fm̄ sue sp̄ei
 dispōem. Ut si hō sex habeat digitos ī vna manu. vel si hō
 sit gibbosus seu biceps d̄z esse mōstz.

Quātū vtilitatis habetur si in eis intrīseca

Dic ī sp̄eali refumit̄ seu
 cognoscatur noticia. Declarat cām sui int̄c̄i. Et
 diuidit̄ in dnas ptes. P̄rio em̄ facit qd̄ dictū ē. scdo fm̄o
 nec dubiū. ibi Plōne l̄falis. dat ḡ cāz q̄re liber Porphirij ē
 audiēd⁹ añ libz pdicamētoꝝ. z alios libros logicales. Un̄
 sine noticia qñqz vniuersaliū nlla scīa p̄fecte scit̄. Qm̄ scīa
 ē habit⁹ p̄clusiōis. in q̄ qd̄ p̄clusiōe p̄p̄riū p̄cludit̄ de sp̄e p̄
 diffinitōz ex genere z d̄za integratā. Lū ḡ. put hēt in p̄be
 mio qñqz vniuersaliū Porphirij. scīa vniuersaliū multū sic
 vtilis. imo nec̄aria ad diffinitōz diuisiōez z demōstratōem
 seq̄t qz acq̄rēda ē nedū añ pdicamētoꝝ noticiā. q̄nimo etiāz
 z añ alias q̄scūqz scias. Notād qz autor signāter dīc. si it̄ri
 seca. ad excludēdū noticiā vocalē q̄lē habuit Sofronic⁹ d̄
 qñqz vniuersalibz. Talis em̄ nō sufficit. sz mentalis et cōis
 eoꝝ noticiā dūt̄axat est sufficiens.

Nonne litteralis sofronici facultas in vicio
 notanda est. Inquā nostra quoqz volumina sti

li scemate decorata, nō sunt omittenda. **A**resto/
tel q̄; tota succicta breuitas, voce lic; tediosa sit.

Hic remouet du
non tamen est infructuosa. **b**iū. dictū est ei pus
q̄ postq̄; scolaris sufficienter fuerit informand^o in grāmati/
ca. informand^o est in logica. **E**tia dictū est q̄ scolaris p̄mo
audire d̄; **P**orphirium. et libz p̄dicamentoz **A**restotelis
Quereret ḡ aliq̄s. cū diuersi ordinauerūt diuersa. ⁊ con/
sc̄pserūt circa p̄dicabilia **P**orphirij. et p̄dicamēta **A**resto/
telis. cul^o eoz opinioni stabit scolaris. **H** dubium remouēs
dicit q̄ scolaris informand^o in logica nō p̄descēdet dictis
Sofronici. sūt em̄ hmōi inutilia et vicio notanda. **E**ius
causa est. q̄ **S**ofronic^o tm̄ vocalem habuit noticiā p̄dica/
biliuz. **S**ed stabit scolaris dictis nostris. et p̄cipue dictis
Aresto. licet em̄ illa voce sint tediosa. sententia tamen sunt
vtilissima.

Malui enim fideli seruire translationi q̄; ar/
rogantie reprehendi temeritate. **Q**uid enim

Arestotelis lucida veritate serenius.

Hic r̄nt tacite q̄stōi. **E**t diuidit ista ps in duas. **P**rimo
facit q̄d dictū ē. sc̄do poit q̄ddā notabile. ibi **N**ec dū h̄ ge/
rūt. **P**rio dic̄ sic. dictū ē doctrinā **A**rs. fore obscurā. **D**ice
ret ḡ aliq̄s. **Q** boeci trāslator fuisti **A**resto. de greco in la/
tinū. q̄re nō fecisti doctrinā ei^o sat; planā. **R**ūdet dicens.
Ego malui fuire fideli trāslatiōi q̄; aliq̄d noui apponēdo.
temeritate arrogātie for̄sā rephēdi. **U**n̄ boeci^o trāstulit do/
ctrinā **A**resto. sic eā inuenit. q̄re ⁊ sub p̄silio trāstulit eādē
Et h^o signū ē. q̄ vbiq̄; nō poterat inuenire latinū greco
correspōdēs ibi posuit dictōez grecā. **S**bdit q̄d veri^o est
et p̄clar^o lucida veritate **A**resto. q̄si dicat. nihil.

¶ Nec dū hęc gerūtur grāmaticę fructuositas
est oblinquēda aliquo mō. ¶ Per eā ei cuiuslibet
sciē cōmēdabil' reddit' possessio. Rethorice qui
dē lepos. quadruiualīū quoq; honos studi; cō-
paratōne nō habēt obmitti. p posse perquisita.
¶ In his āt studi; pteruitas florē generat. fructū
q; parturit si permixta fuerit dubitatio et tem-
pestiua.

Dic pot̄ notabile dicēs sic. scolari' tpe iformatōis sue i
logica oculū sp hēbit ad grāmaticā ne ipaz obliuiscat. qm̄
sciē cuiuslibz possessio p eā cōmēdat. Etiā rethorica ad au-
diēda p̄dicta nō ē obmittēda. imoptinue acq̄rēda. Et oibz
his acq̄sitis insudādū ē sciētījs q̄druiualibz. cuiusmodi sūt
musica. aritmetica. geometria. ⁊ astronomia. Eā qz studi;
cōtinuitas i eis generat florē. flos pducit fructū. ⁊ h si dubi-
tatio admixta fuerit tēpestiua. Dic em̄ p̄s i p̄dicamentis
Dubitare de singulis nō ē inutile. Florādū h qz grāmaticę
fructuositas ea de cā nō ē oblinquēda. Qm̄ grāmatica vt
Alan' dic i anticiudiano docet tenellos infātes loq̄. ⁊ ad
loq̄ndū instruit. Itē dic idē. Sic logica dirigit intellectū
ne aberret rōcinādo. sic grāmatica dirigit itellectū ne aber-
ret r̄mōcinādo. Itē grāmatica docet p̄cata vocabuloz ex-
p̄mere. ⁊ r̄mōnē platū itelligere. Igit fructuositas e' non
ē oblinquēda. Itē Seneca dic de grāmatica. Nec est scia
q̄ aperta oēs alie sciē aperiūt. qua clausa oēs alie sciē clau-
dūt. Itē dicit Eusebi' de eadē. Qui q̄rit alias scias sine
grāmatica q̄rit terminū sine via. it̄ roitū dom' sine ianua.

puez sine mfe. Hmōi at̄ sūt ipossibilia. q̄re et ipossibile est
alias acq̄rere scias sine grāmatica. vñ pcludit̄ q̄ ei⁹ fructu
ositas nllatē⁹ ē obliq̄nda. Itē Alphorab⁹ dicit̄ i de ortu
sciaz d̄ grāmatica sic. Grāmatica ē pfectiua vitas̄ z totius
cognitiōis lanua. oīmz liguar̄ erratiū z metroz mensura

Itē notādū q̄ q̄nqz sūt ab inq̄sitōe sciaz. nos retrahentia
Prīmū ē vita voluptuosa p̄sistēs i delectatōe s̄m gustū z ta
ctū. Dediti ei sēsibilibz n̄ dātes operā itellectualibz. bestijs
sūt p̄formes Un̄ hermes termagist⁹ antiq̄s ydeoras. vitā
sēsualē diligētes. icrepās ait. Tales ei nulli hūanoz opaz
dederūt. s̄z more pecoz vitā expēderūt. Scdm̄ est via civilis.
Quidaz em̄ intātū se negocijs secularibz imiscēt. q̄ ad stu
diū sūt iēpti. Tertiu⁹ ē defect⁹ necessarioz. Un̄ p̄hs. x. et̄bi.
Licet philosophari sit meli⁹ q̄z ditari simplr. tñ nō indigē
ti. Preterea alibi dic̄ idē. q̄ acq̄sit⁹ vite necessarijs antiq̄ sa
cerdotes egipti. p̄ amirari ceperūt philosophari. Pauc⁹ tñ
p̄hs indiget Pauc⁹ ei nata minimisqz p̄ceta ē. Quartū ē ne
gociatio. q̄ marie ē detestāda. Lū bonū aīe p̄cedit bonum
corpis. Hoīes ei p̄ bonis corp̄alibz maris suffert labo
res. pon⁹ tñ p̄ bonis aīe ess̄z laborādū. Sic ei aīa nobilioz
ē corpe. sic z bōa aīe bonis corp̄is sūt melioza. Quintū est
desperatio. Lū ei intellect⁹ n̄r de sui nata sit ip̄fect⁹. eo q̄ se
bz a p̄ncipio sue creatōis tāqz tabula rasa in q̄ nihil est de
pictū. depingibil tñ sciēt̄ijs z stutibz. cū om̄ne p̄fectibile na
turalit̄ inclinēt in suā p̄fectōez. Hmōi at̄ inclinātōz nō fru
strari firmit̄ tenēdū ē. n^o quoqz mō desperandū.

¶ His scolariū rudimēt̄ et virtutū icremē
tis. nūc de eoz subiectōe erga magistrat⁹
breuiter ē ordiēdū Quoniā qui nō nouit se subii
ci. nō noscet se mgrāri. Adisēz ē ei eū fieri magi

Itz. qui nūq; nouit se eē disciplin. Bebet at disci-
puli subiectō i trib⁹ consistere. in attentōe. beniuo-
lētia. et docilitate. Ut sit docil ingenio. attent⁹ i
exercitō. beniuol⁹ i aīo. Attent⁹ inq; ad audiendū
docil⁹ ad itelligendū. beniuol⁹ ad retinēdū. Ista

vero tria ad perfectōez cōcurrūt permutatim.

B Abito mō acq̄redi sciam a disciplo. cōsequēt dēmiat
Boeci⁹ d subiectōe z obediētia disciploz erga ma-
gistros suos. Et diuidit h ps in tres. In pria ponit
intētū. in scda diē cāz sui intēti. ibi. Qm̄ q̄ nō nouit. i tertia
poit impedimta q̄b ipedit discipul^a studio. ibi. Nō sit at
discipul⁹. Prio diē sic. Dēmiato d mō recipiēdi scientiaz
a mḡro. cōsequēt dēmiandū ē d obediētia z subiectiōe sco-
lariū ad mḡros suos. Et poit cāz sui intēti. qm̄ acūq; sco-
laris nō subiecerit se mḡro suo nūq; efficiet mḡr. Miserū
ei esz eū fieri mḡm q̄ nūq; nouit se esse disciplin. Sbdit
q̄ scolariū subiectio consistere dz i trib⁹. pnt etiā vult Tulli⁹
scdo rethorice. vicz i attentōe. docilitate z beniuolētia. vt p
h tria possit scolari⁹ ad sciaz fructū pueire. Dz igit scolariis
esse attēt⁹ i exercitio. attēdēdo dicta mḡri sui cū diligentia.
Qm̄ vt s̄ patuit. Obusitas cuiuslibz opis pmollit diligē-
tia. Un̄. exercitiū est iact⁹ mltoties iterat⁹ vel exercit⁹ habitū
inducēs. Erit etiā scolari⁹ docil. vñ ille dz docil⁹ q̄ de facili
recipe p̄t sciaz sine rei cognitōz. Et differt a docibili. Un̄
illud dz docibile qd cito p̄t doceri. Un̄ docilitas causat in
disciplo qm̄ sibi lucida z brenia p̄ponūt. Un̄. Lucida cuz
breniibz dociles sunt reddere nata. Erit z scolari⁹ beniuol⁹
scz ad retinēdū audita a suo mḡro z itellecta. Qm̄ in mali-
uolā aīaz nō introibit sapiētia. Et p̄ rāto p̄tinue studebit z

attēte. Sic em̄ teste pho p̄mo ethi. vna hyrundo non facit
ver. nec vna pulcra dies estatē. Ita nec vna opatio fructosa
facit fructosū. Sic etiā vnicū exercitiū scolarem nō pducit
fructū sciāz. Et ob h̄ dicit phs alibi. Scia festinata mar/
cescit. mediocriter h̄o sumpta crescit. Insistat igit̄ scolaris
diligenter studio suo ⁊ attēte frequēter laborādo. Erit etiā
scolaris docilis ingenio. Un̄ ingenū d̄r q̄dam frus anīe
qua defert se aliq̄s ad intelligibilia. Per tria em̄ premissa
potest scolaris puebi ad culmen sciāz.

Non sit at̄ scolaris discolor. discolor at̄ d̄r q̄si a sco/
la diuisus. scolan enī grece d̄r vacatio latīe. inde
discolor quasi a vacatōe diuisus. Discolor at̄ ē qui
discurrit p̄ vicos et plateas p̄ tabernas et p̄ me/
reticū cellulas. p̄ publica spectacula. p̄ pōpas et
coreas. p̄ comestōes et p̄ publicas cenas. ⁊ hoc
ocul̄ vagātibus. effrenataq; ligua. petulātī aīo.
vultu icōposito. Omib; istis scola postponitur.
Hic oñdit q̄dā impedimēta debitā subiectōem scolarū
impediētia. Et sūt quattuor. scz discolia. violētia. luxuria. et
incōstantia. Primo docet de discolia. scdo de violētia. ibi
Non sit etiā discipul; violēt;. tertio d̄ luxuria ibi. A luxurie
seruore. quarto de incōstantia. ibi. Cū autem discipulus.
Primo ponit interpretatōem discoli in greco. Secūdo po/
nit eius descriptionem. ibi. Discolus autem est. Et tertio
ipse ostendit per exemplum. ibi. Quodam vero tempore.

Primo dicit sic. Scholarj n̄ sit discolor. qz discolor interpretat̄ q̄i
separat̄ a scolis. Et scola d̄r a scolā grece qd̄ ē vacatio. i. in-
tertio latie. D̄r ḡ discolor q̄i diuisus a vacatōe scolastica. i. se-
parat̄ a continuo labore z exercitio scolastico. Tūc subdens
descriptōz discolori d̄c. Discolor ē q̄ discurr̄it p̄ plateas. p̄ tab-
nas. p̄ domūculas meretricū. p̄ publica spectacula. per lu-
dos. p̄ supbas societates. p̄ coreas. p̄ comestationū frequen-
tōes. p̄ turpes z publicas societates. Et h̄vagabūdis ocu-
lis. irrōnabili appetitu. effrenata lingua. luxurioso z incōstā-
ti aīo. Et q̄b̄ habit̄s scole postponit̄.

Quodā vero tpe. cū cā sanitat̄ recuperāde et
ob aeris intēperiez. ritusqz galloz facetos. ma-
tronarūqz pios affat̄. nos ad galliā trāstulisse?
mltos discolosvt memūm̄ visu p̄cep̄i? ī ciuita-
te Julij cesaris. que parisi? nūcupat̄. multos at̄
artes mēdicare p̄spexi?. null' eis eis poela phie
mistrātib?. Flauos vero britānos studij precio
romā cōmeātes quib? grauiter cōdolui?. quia
atheniēsiū scitillul' mīmepascebant' cū gallica
facetia grecari īceperūt. S; si aliō qz tortuosalu
crecij volumia ī ptib? suis iuenissēt. cōsilio nrō
nō rātū p̄didissēt t̄p̄is. Serme n̄ci furor; paucos

isperi^o intitulari. Magice at illuſiōis hybernie
mgrari multos vidim^o De nr̄is lippiētib^o patet

et cōmūſis. ſed hec hactenus ſufficiant.

Hic declarat qđ dicit p̄ exēplū dicēs ſic. Cū cā ſanitatē
recupande trāſtuli me ad frāciā p̄ aeris intēperie. Etia^z
p̄ facetiā gallicoꝝ. ⁊ p̄ios affat^o dñaz. vt recolo. videbam
mltos diſcolos ī ciuitate pariſieſi. etiā ī eadē ciuitate aliq̄s
vidi ſcolares diligētes. ſz paucos. Etia^z q̄ nō p̄fecerūt ea de
cā. qz nō aderāt fidelit̄ eos inſtruētes in phia. qz eoz mgr̄i
debilit̄ fuerūt ſūdanti. Uidi etiā aliq̄s britones romā p̄gētes
cā meli^o p̄ficiēdi ibidē. q̄ maḡs incurrerūt expēſas ⁊ fruſtra
q̄b^o ḡuiter p̄dolui. Sciebā ei q̄ romē nō tā valēs erat ſtu/
diū. ſz pariſi^o ſz studiū athenieſe excellebat studiū pariſieſe
ad qđ tū ſe nō irāſtulerūt. imo ſi tales p̄rijs māſiſſent ī par/
tib^o. ⁊ meo vſi fuiſſent p̄ſilio. ⁊ dimiſiſſent inuſilia Lucrecij
volumia. cū nō erāt niſi fabule inuſiles. nō tantū t̄pis p̄di
diſſent ⁊ expēſe. Etia^z ī eadē ciuitate vidi paucos almanos
titulo magiſterij intitulari. Etia^z vidi aliq̄s hybernos ī ſciē/
tijs phibiſ mgrari. ſ. ī nigromātia. geomātia. pyromātia.
⁊c. Etia^z videbā ibidē ī ciuitate romana poſtmodū de ſco
larib^o lippiētib^o ⁊ ſuētes oculos hūcib^o. S; q̄ dicta ſunt de
p̄dicto exemplo ſufficiant

^{dyſm^o}
Nō ſit etiā diſcol^o violēt^o. violētie at albin^o albei
fili^o ī exēplis p̄deat. qui cū eſſ; fili^o dilectōis. ma
gis tamē iniquitatis p̄curſoz. mgrō ſuo Brillio
quādoq; bulbuciēti man^o iniecit violētas et ſce/
leratas. canā ac v^onerabilē ei^o caiciē ſedo pedū

maculauit accessu. Que tãti sceleris cã. ad pri-
mã aeris ipressionẽ totã nequiuir cõprehẽdere
pstitutõz. Proch dedecus. proch infelicis disci-
puli i caput felicitatẽ excessus. Tã scelerato ne-
ro gaudeat herede. tã coiquinato auit? successo-
re. Brillio? cũ socrate seneceq; gaudeat appetitu

Non est dign? scia qui scie insurgit preceptoru.

Hic poit scõm ipedimẽtũ detmiate subiectõis scolarũ
et est violẽtia dicẽs sic. Scolas nã dz iferre mgfo suo ob/
probitũ. sic fecit Albin? q multũ erat dilect? a parẽtibz. po-
ti? tũ fuit pcurfor iniqtatẽ. Lũ em mgf su? Brillio? legebat
balbutiẽdo. iniecit ipi man? violẽtas in caput ei?. venera-
bilẽ maculãdo caniciẽ fedo pedũ suoz accessu. Subdit
causã hui?. quia Albinus totum cõphendere non po-
tuit quod magister suus legebat. quia bonã nã habebat
facundiã. Concludendo dicit. Deu quantum dedecus.
quantusq; malignitatis accessus discipuli in caput sui ma-
gistris. Gaudeat igitur Hero de tanto herede. scilicet Albi-
no. et auitus de tam coiqnato gaudeat successore. Brill-
lus gaudeat appetitu Senece cũ Socrate. Subdit. Ille
non est dignus sciẽtia qui offendit doctorem sciẽtie.

Notandũ hic q violẽtia que hic ponitur secundũ impe-
dimentũ determinate subiectõis diffiniri non potest nisi
per motũ violentum. Est autẽ motus violentus recessus
a quiete naturali. vt si lapis naturaliter moueretur descẽ-
deret deorsum. Cum omẽ graue naturaliter tendit deor-
sum. Si vero sursum proijciat recedit a quiete naturali. &
dicit talis proiectio motus violẽtius. fm hoc potest violẽ

tia hęc intenta sic describi. Violentia est recessus a deter/
minata quiete. que quidē quies cōsistit in determinata di/
scipulorum subiectōne erga magistrū. Et ponit Boecius
exemplū violentie de Albino. prout patet in littera. Itē
notandū q̄ Albinus ebetis fuit ingenij. et magister suus
Brillius balbutiens. Et sic Albinus quādoq; eum non
intellexit in prima prolatōne. quare ipsum inuasit venera/
bilem eius cōculcando caniciem. et exponi potest hoc du/
pliciter. Uno modo quia Brillius actu erat senex ⁊ can⁹
in erinib; . Alio modo quia fuit homo discretus sicut cani
esse solent. Itē notandū q̄ Hero prout recitat Boeci⁹
tertio de consolatōne fuit homo nephandus ⁊ crimiosus.
Unde quadā vice magnū videre cupiēs ignem ciuita/
tem romanā incendi fecit. Itē videre volebat locum in
quo requiuerat in vtero materno. et fecit matrē suam in/
terfici. Itē scire affectabat quantū doloris paterē mul/
ieres tempore part⁹. et fecit vocari medicos vt eorū cōsi/
lio habere posset illius experientiam. Unde medici mini/
strabant ei potionē vnde generabantur rane. Et sic in vē/
tre magnos sustinebat dolores a quib; tempore modico
passus volebat desuper liberari. quare medici dederunt
sibi potionē vnde ad vomitū prouocabat. ⁊ sic ranas euo/
muit. Dixitq; ad medicos. vnde pueniret eum ranas euo/
mere. Responderūt q̄ fructus ad maturū temp⁹ nōdum
peruenerat. Et sic natura produxit melius quod potuit.

Itē occidit Senecam magistrū suū. vnde quia sepius
corripiebat eū devicijs inuidebat ipm. Et vice q̄daz dixit
sibi. elige tibi mortē quā libēt⁹ volueris subire. Seneca ho/
sciēs eā euadere nō posse. elegebat disponi in balneo. ⁊ ibi
fecit se minui in mediana. et sic expirauit. Et ḡ dicit Seneca
quasi se necans. Itē notandū q̄ Auitus etiā erat hō ma/
lign⁹. vñ ip̄e erat discipul⁹ Socratici viri xp̄iani vnū vez
deū colēt; . Ip̄e at cogere volebat eū ad sacrificādūz dyas.
q̄d dum recusabat. accusabat eum coram rege. q̄ fecit euz
vocari ad suā p̄sētiā. ⁊ fecit eū bibere venenū ī noīe sui del.

quod nihil sibi nocebat. postea homo fecit eum bibere venenum in nomine
ydoloz. Et factus intorcatus expiravit.

Luxurie feruore quiuus discipulus studeat
se alienare. quam triplici diuiserunt satyrici
partitioe. Quamdam in ornatu vestium dicentes consi-
stere. aliam in coitu. tertiam gulositati assitricem. Cu-
iuslibet vero rabie fetulenta frequenter nouimus la-

borare subiectos. ^{Hic ponit tertium impedimentum}
subiectoꝝ scolariu erga magi-
stros suos ipediens. quod est luxuria Et diuidit. Nam primo diui-
dit luxuriam in tres species. Secundo persequitur ponendo exemplum. ibi Cum
tumelioso coitum appetitu dicens. Discipulus volens proficere in
sciendis cauebit sibi a feruore luxurie. quam diuiserunt satyrici in
tres species. Prima consistit in ornatu vestium. secunda in coitu. et tertia in
superfluitatibus cibi et potus. Tunc reddit causam quare scholaris se ab-
stinebit a luxuria dicens. Videmus multos luxurie subiectos
tandem incidere in rabiem. Notandum hoc quod scholares ea de causa caue-
bunt sibi a luxuria. quia proficere volentes in sciendis quareta habebunt
mentem. ita quod rationes habeant presentem. Etiam erunt absoluti a passio-
nibus corporis. sicut sunt amor et timor. luxurie autem insistentes ani-
mum habent inconstantem. et passionibus corporis sunt occupati.
Unde notandum quod luxuria secundum sanctum Thomam est ex immundis desi-
deriis pueniens lubrica mens et carnis prostituta. Vel aliter diffi-
nitur Luxuria est libidiose mens appetitus. Appetitus quod dicitur est ex parte
sensu rationis. Talis enim appetitus est mortale peccatum dum ratio non cohibet
hominis appetitum. cum tamen possit cohibere. Sunt autem luxurie
octo species sine ordine. Prima est fornicatio. et est soluta cum soluta.

Luxurie octo species

311

Secūda ē meretriciū. ⁊ fit illa duplx. s. pvanā libidinē cū di
 uersis sectādo. Aut cū publica ꝑcūbēdo. Tertia ē adulte
 riū q̄ ꝑiugalis thoz violat. Quarta stupriū. q̄ ꝑgialis inte
 gritas corrupit. Quinta sacrilegiū. q̄ ꝑtinentia deo sacrata
 ledit. Sexta ē incest⁹ q̄ vinculū ꝑanguinitatis vel compa
 ternitatis corrupit. Septima est ꝑctm̄ ꝑ naturā siue zodo
 mia. q̄ nafalis vsus coeūdi ꝑuertit. Est at̄ om̄e ꝑctm̄ ꝑ na
 turā sp̄ei. Un̄ notādū q̄ ꝑctōꝝ aliud est ꝑ nafaz generis.
 aliud ꝑ nafaz sp̄ei. Secūdo mō om̄e ꝑctm̄ mortale ē ꝑ natu
 rā. Quia in rōnali ꝑte sinderesis om̄i ꝑctō remurmurat. sꝫ
 ꝑmo mō ꝑctm̄ zodomie ē ꝑ naturā. nō solū em̄ in hoie. sed
 etiā in bestijs diuersi sex⁹ q̄ in coitu ꝑueniūt. Et si alio mō
 ꝑtingit ꝑ nafaz generis est. Octaua sp̄es luxurie d̄: esse libi
 dinosus coit⁹ ꝑiugalis. h̄ aut̄ multipliciter accipit. quidā ei
 est licitus. ali⁹ fragilis. ali⁹ impetuofus Licit⁹ est triplex. vt
 qū fit causa ꝑrolicis ad cultū dei. vel cā reddēdi debitū. vel
 causa fornicatōis vitāde. nō in se sꝫ i ꝑinge Prim⁹ ē pietat⁹.
 secūda iusticie. terti⁹ ꝑo cautele. Et his nullū d̄ esse ꝑctm̄.
 Fragilis coitus ꝑiugalis est dū fit cā delectatōis. Et ē di
 stinguendū. Quia vel amor ip̄i delectatōis ꝑponit̄ deo. ⁊
 sic mortale ꝑctm̄ ē. Aut ꝑostponit̄ deo. ⁊ sic veniale ē. Sed
 impetuofus ꝑiugalis est. q̄ ex sola libidine ꝑueniēs metas
 honestat⁹ ⁊ rōnis trāscēdit. Et fit q̄nqꝫ modis. Primo mō
 cū fit cā satiādi libidinē ꝑ meretricia blādimēta Secūdo cū
 fit ꝑ nafalē modū. Tercio cū fit tpe ꝑhibito. Quarto cum
 fit loco ꝑhibito. Quinto cū accedit ad pregnātē vicinam
 parui. vel q̄ est in fluxu mēstrui. Sꝫ vt autor̄ innuit in lra
 satyrici h̄ est rephēsoꝝ vicioꝝ diuiseꝫ luxuriā i tres ꝑtes
 Quandā in coitu. de q̄ dictū est. quandā in vestitū ornatu.
 Et tertiā in gulositate dicētes ꝑsistere. Un̄ satiri⁹ d̄z q̄ sa
 tira. ⁊ ē arbor q̄dā calida libidis exsiccatia Inde satyric⁹. i.
 libidiosus. aut libidiosoz rephēsoꝝ. Nec at luxuria ꝑ q̄li
 bet ei⁹ specie seu ꝑte est d̄terminate subiectiōis scolariū erga
 suos mḡros impeditiua. q̄re ꝑcipue a scolarijs est vitāda.
 Trē luxuria nocet corpi ⁊ aie. Noīez em̄ debilitat. vireca

enervat. animū īpedit. corp⁹ sūmit dīspōem. hōa extert
 ora ānihilat. etiāz nocet oculis. qm̄ luxuriosi frēqntē habēt
 oculos rubicūdos ⁊ lippīes. Et rāgū ppetates p̄dicte ī
 his met⁹. Femīa. corp⁹. opes. aīaz. vim. lumīa. vocē De-
struit. annihilat. necat. eripit. orbat. acerbat. Itē. Ingent-
um. mores. aīam. vim. sensus. honores. Torpēt īve bona
cleric⁹ ī muliere. Itē dī ī textu. fetulēta rabie. Et conuenient
 qm̄ fm̄ medicos nimīa luxuria causat debilitatē cerebri.
 ⁊ sic hō debilitat in capite. Et sic q̄ frēqntē vnt luxuria
 sūt demētes et furibūdi. q̄re a luxuria abstinēdū ē. Unde
 p̄s in q̄dā eplā ad Albinū sic inq̄t. O clemēs impator. n̄
 inclīa te ad coitū. qz ē ppetas porcorū. ⁊ act⁹ brutoz. Scio
 imo q̄ ē corp⁹ destructio. vite breuiatio. sctutū corruptio
 leg⁹ trāsgressio. maloz mox generatio. Etiā p nimīū coi-
 tū impedit digestio nutriti. Etiā p̄seq̄t inhabilitatio si-
 ue organoz indispositio. ⁊ pncipaliter cerebri. Et luxuria
 bñ dī. ppetas porcorū. p̄ ei⁹ imūdiā. Quia si nata tantā
 nō apposuisz delectatōz ad actū luxurie. null⁹ talē pficerz
 Itēz notandū q̄ ornat⁹ vestīū siue gulositas. nō dī actus
 luxurie formaliter vel essentialiter. s; cālī ⁊ dispositiue. hō
 ei pulcra hñs vestimēta ⁊ singul⁹ in mēbris disposit⁹ citius
 ad luxuriā īstigat. Et mulieres ī tali pot⁹ delectat. q̄re ⁊ ta-
 le sepi⁹ alliciūt. Etiā gulositas disponit ⁊ causat luxuriam
 Juxta illō cōe dictū. Luxuriat raro nō bñ pasta caro. Et
 sic p oppositū hō crapulosus sepe cōmittit luxuriam.

Cōtumelioso coit⁹ appetitū sāguineū Lucre-
cij filiū zenonis discipulū oīs roma fleuit inui-
scatū. Qui tā clarissimis ort⁹ natalib⁹. quāritatē
pcere. qualitatē sāguinee. mire si quidē eloquen-
tie. p̄spicacis īgenij. s; quotid⁹ āis et vltra debitū

Hic p̄ exēplū p̄firmat dictū suū. q̄ sc̄z null⁹ exerceat actū
 libidīs. dicēs sic. Tota ciuitas romana defleuit filiū Lu-
 creciā. q̄ fuit sanguine⁹. or̄ de parentib⁹ nobilib⁹. ⁊ habuit
 corp⁹ bñ dispositū. Et erat faciū⁹ ⁊ ingeniosus. Amis aūt
 insisteat luxurie p̄sumēdo b̄a parētū suoz cū meretrici-
 bus ⁊ taxillis illicite. sic q̄ tandē a p̄sortio suo destituebat.
 qm̄ sc̄z āplī exp̄edere nō valebat. ⁊ q̄tidie verabatur a credito-
 rib⁹ suis. tādē p̄o nō potēs pl̄a acq̄rere. furari icepit. imo p̄
 su⁹ ip̄m a patibulo redemit. P̄ze p̄o ei⁹ totalit̄ depaupato
 p̄ ip̄m. ⁊ exp̄e q̄nti p̄ illū āplī redimi nō potuit. Adduct⁹
 tādē ad patibulū. voce q̄rula osculū a p̄ze suo petebat. Et
 p̄ze suo ex pietate moto paterna. osculūq̄ p̄bete mor̄tu acu-
 tissimo secuit ei⁹ nasū. i h̄ p̄r̄p̄es̄ p̄ba. P̄z q̄re nō correxisti
 me tpe erroz meoz pueriliū. q̄re me nō p̄misti documētū
 mgr̄i mei obedire. ⁊ q̄re te nō p̄hibete socios meos p̄tēpsi.
 q̄si dicat. h̄ oīa mibi. pueneft̄ exq̄ nō correxisti me tpe deter-
 minato. Ad dādū igit̄ alijs exēplū vt corrigāt filios excelsi-
 suos āputaui vob̄ nasū v̄m. Sbdit autor. Necesse ē p̄z
 intēdere correctōi filioz suoz. Et mgr̄m suos discipulos
 morib⁹ bonis iformare. Notādū h̄ q̄ vt p̄z i textu. necesse
 ē p̄z intēdere correctioni filioz suoz. Rō est. q̄ teste pho
 nō paz differt iuuenē sic vel sic assuesci. Pueri em̄ p̄ corre-
 ctōez a prauis morib⁹ renocati q̄ndā sibi assumūt habitū
 boni. Incozrecti p̄o in vicia se declinātes habitū acq̄runt
 vicij. Nō poeta attēdes hortat p̄zes ad correctōes filiozū
 h̄ mō Lucreciā casum p̄z horre. nō sine natū Incastigatū.
 si nō vis p̄dere nasum.

Ecce q̄z meretricū detestabil̄ est incurfus Est
 ei meretrix nonaria. inferni ianua. via iniquita-
 tis. scorpionis percussus. vlsariū sceleris. pu-
 teus interit⁹ Et si qua est alteri⁹ luxurie ignomi-

122 / 172

122 / 172

122

puti 70dy
uith

nia qualibet alia grauior scelere deterior. Inte/ me

rit? aut iacinctin? cunctis pater et Iouinus.

meatū labra & Adit

Prus docuit auro fugā luxurie h. psequendo intētū do/ p absumptū eaz orisif
 cēt fugā meretricū dicēs sic. Quāta mala pueniūt d mere/ pmaft miamat
 tricū accessib. Et describit meretricē sic. Meretrix est no
 naria. ianna inferni. via iniqtas. scorpiōis pculsio. vilca/
 riū sceler. z pute? interit? Addit auroz qsi sit aliq alia spēs
 luxurie. q scz nō ē i coitu viri cū muliere. sz solū i coitu viri
 cū viro. illā ē deterior qlibz pctō qd p luxuriā fieri p̄t. S̄
 dit q nocumētū pueniēs scolaribz a luxuria q i coitu cōsi/
 stit pz d iacinctinor z ionino viri prudētissimis. q poti? vole
 bāt mori q̄ vitio p̄dicto succūbere. Notādū h̄ p̄mo q me
 retrix p tāto d̄r nonaria. qz antiq̄ meretrix p̄parere nō po
 tuūt i loco cōmuni aq̄ nonā. Itē p̄grue meretrix d̄r ianna
 inferni. qz p̄uersās cū meretricibz bōa negligit opa. Et iō
 tal ad infernū h̄z inclinātōz p easdē. q̄re meretrix p̄grue d̄r
 via sine ianna dūcēs ad ifernū. Itē d̄r via iniqtas. qz nū
 q̄ suadet ad bonū. sz poti? ad mala q̄is pagenda. Itē d̄r
 scorpiōis pculsio. Un̄ scorpio d̄r q̄ddā aial ore lingens et
 cauda venefica pūgēs. pariformit z meretrix ligit. i. dulcia
 pfert s̄ba. q̄b̄ secū p̄uersātes decipiūt. Pūgit at cū cauda
 qz ducit homies ad mlta picla. sic q̄ hō p eā nedū destruit
 corp̄. vez etiā totā suā p̄sumit subaz. z cū h̄ amittit hono
 rē. Itē p̄grue d̄r pute? interit?. qz ē fouea mortis. Un̄ cum
 meretricibz continue p̄uersātes cadūt freq̄nt ad foueā mortis
 nedū corp̄al vez etiā z p̄petue. Itē notādū q̄ iacinctin?
 z ionin? cogi nō poterāt ad actū luxurie. imo poti? mori vo
 luerūt. qd̄ itelligi d̄z d̄ actū luxurie zodomitice. Itē p̄m ali
 os iacinctin? z ionin? moriebāt qz nō coierūt. Un̄ coit? q̄i
 q̄ necessari? ē vite. qz sup̄fluitates p̄ ipm̄ remouēt.

Comestatiōib? at et ebrietatib? scda spēs luxur

rie dotata pmutatim cū predicta tāqz causa ad

o

^{st. u. p. t. u. i.} ^{st. l. u. r. i. e.} ^{act. u. r. e.}
causatū gaudet sustineri. ppter ei coitū sit ebrie
^{specie} ^{st. l. u. r. i. e.} ^{act. u. r. e.}
tas relative. necnō ceteroz viciozum genera.

Dic psequē de scda specie luxurie. Et dividit h ps i tres.
In pma oñdit qñ o pma z scda spēs luxurie bñt se ad inui/
cē correlatiue. In scda remouet qddā dubiū. ibi Unū at
modice sūptū. In tertia fac exclamationē ad ebrietatem. ibi
Que pforte vinoso. z dicit sic. Scda spēs luxurie p̄sistens
in diuersis crapule generibz gaudet pmutatim cū pma tāqz
causa ad causatū. Qm ebrietas fit relative p̄ coitum. Et
etiā p̄ varioz vicioz genera. Notādū h q̄ comesatio dz
vñs illicite z imoderate ciboz z potuū. Itē notanduz q̄
pma z scda spēs luxurie p̄ tāto dicūt se hie sic causa z cau/
satū. qz ebrietas est p̄ coitū z ecōtra. Un̄ Symon exposi/
tor dicit q̄ comesatio maxim inducit calozē. Ille at caloz
dissoluit materiā q̄ ē i iuuenibz. seu dissoluit materiā quā
inuenit. Et illa materia sic dissoluta emittit p̄ coitū. ita q̄
ebrietas est dispositio ad coitū vt causa. se hñs ad coitū tā
qz ad causatū. Itē notādū q̄. xij. sūt spēs ebrietatis. Un̄.
Bis sex credat sūt spēs ebrietatis. Est vilis pm̄. sapiēs ē al/
ter opim̄. Tern̄ grandia vorat. q̄r̄ sua crimina plorat.
Quit̄ luxuriat. sext̄ p̄ oia iurat. Septim̄ p̄tēdit. octauus
singla vedit. Non̄ nil celat. qd̄ hz sub corde fūelat. Som/
nia den̄ amat. vnden̄ turpia clamat. Et cū sit plen̄ vomit̄
tū facit duoden̄. Vel sic p̄dicte spēs alijs p̄tinent metris.
Ebr̄ atqz satur bis ecce modis variat Dic canit. h̄ plorat
h̄ blasphem̄. h̄ orat. Dic ē pacific̄. h̄ ē nulli aic̄. Dic sal/
tat let̄. h̄ ē finōe facer̄. Dic loq̄ nescit. h̄ cespitat. iste pigre
scit. Dic ē clamor̄. h̄ ē p̄bis viciosus. Disputat h̄. ille cur/
rit p̄ cōpita ville. Nūc decū iactat. sociumqz feriēdo mac/
tat. Nūc seruit veneri. sōno vult ipse teneri. Nūc vomit. nūc
vorat. sic bachi turba laborat. Un̄ dic̄ ipse met bach̄ h̄ me/
tra. Sū de atqz color. nā dū p̄ guttura color. Putat col/
lor. cedit a corde dolor. Unū dat festū. friḡ p̄uertit i estū.
Leticificat mestū. miser qz reddit honestū.

^{teate} ^{suavit}
Uinū at modice sūptū acuit īg eniū, l'intelle
^{duca} ^{stilitate} ^{scapine} ^{du} ^{luc}
ctui vidē cōferre acūmē ^{distans} ^{inducit / st bona} ^{delectat} **l'āō at modice sūptū rō**
^{moderata} ^{inmigrat} ^{stilitate} ^{est}
nē pturbat, itellectū cberat, mēoriā enervat, ob
^{supplentis} ^{stilitate} ^{stilitate}
liuionē imittit, errorē īfudit, et ignorātiā iducit.
^{stilitate} ^{stilitate} ^{stilitate}
Ubi eī ebrietas, ibi furor domiat, vbi furor ibi
^{stilitate} ^{stilitate} ^{stilitate}
nllā sapiā, s; dissipētia enagat. ^{stilitate} **Be hmōi vero**
^{stilitate}
quotidiana nobis patēt exēpla et virtutū decre
Dic remouet qddā dubiū. Diceret eī aliq̄s
mēta. an nescolar; poss; sumere potū aliquē inebria
tiū. Remouet dubiū illd volēs q sic q scz solar; sumere
pt vinū qd soler inebriare dicēs sic. Uinū moderate sūptū
subtiliat īgeniū z itellectui pfert acūmē. Si pō sumat im
moderate, pfudit rōnez, cberat itellectū, eradica mēoriz,
iducit obliuionē, dat errorē z amīstrat ignorātiāz. Sbdit
cām. Ubi eī ē ebrietas, ibi p̄motio animi videt h̄re dñium
Et vbi p̄motio anī, ibi nllā discretio, s; pot; regē ibi stulci
cia. Cōcludit dicēs sic. Quotidiana exēpla hmōi ebrietas;
z ptutū dāna patēt, p qd excusat se de exēploz assignatōe.
Notādū h q ea q in tertu dicū sup recōmēdatōe vini de
bono vino sūt itēptāda z subtili, grossū em̄ vinū z vile no
eumētū induc itellectui z rōni. q̄cūq; etiā sumat mō. Uī?
Uinū subtile faci sene cor iuuēile. S; vinū vile dat cor iu
uēile senile. Itē notādū q vinū ea d cā dz acuerē īgenium
dūmō modice sumit, q; p̄ualit est caliduz z exsiccat spūs
subtiles seu vitales i hoie aperies venas p q̄s mouēt spūs
z spēs itelligibiles ad itellectū. Uī vinū n̄ rēqrīt p̄ itelle
ctū, hmōi eī singul i hoib; ē eq̄ subtil, q; nō pmix; p̄misq̄t
tarib; s; tm̄ rēqrīt p̄tēsus z organa eius dē q p̄nt subtiliari

Itē notandū q̄ vinū imoderate sūptū ea de cā dī enertia
 re memoriā. z intellectū ebetare. q̄ grossi vapores ex vino
 imoderate sūpto replēt venas p̄ q̄s spēs itelligibiles deferri
 deberēt ad memoriā. vñ itellec^{us} in sua opatiōe depēdet
 a p̄tibus inferioribz. cuiusmodi sunt fantasia z p̄ cogitari
 ua. Et ille p̄ imoderatā vini sūptōez ipediūt. z p̄ p̄ns intel
 lect^{us} i sua opatiōe. Itē notādū q̄ memoriā residēs in vltia
 capiti p̄te sicca ē refuās spēs rez sensibiliū. Vñ qñ illa ni
 miū humectat p̄ grossos vapores cerebri humefactiuos z
 organoz sensitiuoz. reddit hō obliuiosus Itē q̄ vinū im
 moderate sūptū p̄turbat rōem z memoriā ebetat. p̄z p̄ sili
 tudinē platonica. Vñ plato assimilat hūanū intellectū flā
 me viridiū lignoz. Tal em̄ est obscura z lucēs mime. Per
 arefactōez hō viridiū lignoz z desiccatoz. lucēs efficit z cla
 ra Pari mō itellec^{us} hūan^{us} p̄ nimia pot^{us} sūptōz p̄fus^{us} efficit
 z obscur^{us}. Cōpat etiā intellectū hoīs sobriū flāme siccoz
 lignoz z arefactoz. put ex p̄missis sufficiēt p̄t colligi.

Que pestis cōsorte vinoso deterior est. qui si
 nequeat studere. ceterosq; gymnasijs corrodit
 hiare. vñ horrozē lit̄ insonat. vel pūgnis celus
 opē orat. Quā permixtio studēt̄ et dissolutō
 Eiciat ergo tales ab itegritate p̄sortij prudētū
 discretio ordie irregressibili et tpe determinato
 Hec at̄ spēs sc̄da prime quādoq; preambula est
 posterioris at̄ pedissequa et appetitia. Quātū

^{Univerſal rati}
^{abſolute}
^{deſiderat}
^{reſponſio}
^{deſiderat}
erroris immittit ebrietas in mentem + niſi fre

no ſobrietatis caſtigetur ad vnguem.

Dic facit exclamatoꝝ ꝑ ebrietate dices ſic. Que peſtis eſt
deterior q̄ ſociꝑ ebriꝑ. Na ſi ipe met nō vult ſtudere alios a
ſtudijs ipedit ꝛ ꝑuocat ad diſcordiā. Et ſi qñqꝫ ꝑceniatur
pugnis ꝑꝑ ſuā ebrietate. rogat alios vt ſibi aſſiſtāt ſuā vin
dicādo leſionē. Q̄nta triſticia generat etiaꝫ ꝑſorte ebriꝑ.
q̄libet igitꝫ ꝑudēs ſcolarꝫ abſtinebit ſe a ꝑſortio vinoſorū.
ā mouēs eos a ꝑſortij integritate irregreſſibili ordine et tpe
determiato. **S**bdit qꝫ ꝫ ſcda ſpēs luxurie qñqꝫ ꝑcedit ꝑri
mā ſic cauſa cauſatū. ꝛ qñqꝫ ſeq̄tꝫ tertiā. Tūc exclamādo di
cit. **Q**ſtū erroris imittit ebrietas niſi freno ſobrietatꝫ ad
plenū corrigat. **A**orādū qꝫ ſobrietas maxie ē deſiderāda.
Un. **S**obrietas floꝝ ē ſua merces optia vos ē. Et ꝑ ꝑñs
ebrietas ē maxie fugiēda. **vñ.** Ebrietas fragit q̄cqd ſapia
tāgit. **U**n dicit **S**ymon expoſitor i actibꝫ **A**lexādrī regis
magni qꝫ eiꝫ nafa fuit de ſacili inebriari. Quodā ei tpe dū
iebriatꝫ fuerat i cepit lude cū qdā ſuoz militū i ludo ſcaco
rū. ꝛ miles eū ſupauit. ita qꝫ mlta fuerat luā. Et dixit tadē
ad regē. **D**ñe ego matto vos. **U**n rex valde ꝑmorꝫ fuit. Et
dixit. **Q**ūo poſſes eū ſupare quē totꝫ mūdꝫ neqꝫ ſupare. Et
nimio furore militē illū ꝑcepit ſuſpēdi. Tunc dixit miles.
Dñe rex ego appello. Tūc rex magꝫ fuit ꝑmorꝫ. ꝛ dixit **S**i
tu appellas tūc maiorē ſcis iudicē. cū tamē nullꝫ ſit ſup me.
Lū āt miles debebat ſuſpēdi. dixit itez. **D**ñe rex ego appel
lo. Dicit vero rex. **A**d quē appellas. **M**iles dixit. **D**ñe ego
appello ab **A**lexādro ebriꝑ. ad **A**lexandrū nō ebriū. Tunc
rex fuit morꝫ alia rōne. ꝛ ſibi inducias vſqꝫ ad craſtinū diē
dedit. Tūc ſeq̄nti die veit miles ad regē. Et qꝫ paſſiōes fue
rūt ſedate i rege. ipe inſperit militꝫ ſapiaꝫ. ꝛ ꝑmiſit eū viue
re. **U**n manifeſtū ē qꝫ hō ſobriꝫ nobilior eſt ebriꝑ. **I**te no
randū qꝫ caſtigare ad vnguē ē ꝑfecte intriſece ſeu vltimate
caſtigare. ſic faciūt lapicide volētes benelapides planare
iudicāt ꝑ vnguē ꝛ ꝑ ꝫ vidētꝫ ſit ibi aliqꝫ tortuoſitas vñ nō

Et p̄s̄it in p̄posito est faciendū. Itē notādū q̄ ebrietas m̄l̄
tripliciter remediari. Primo p̄ somnū. qm̄ fm̄ natales. op̄
timū ē ebrijs remediū vt̄ dormiāt. Sic ei sup̄fluitates po
tius p̄sumūt. In somno ei bona celebrat̄ digestio. Sc̄do
p̄ comestione. sc̄z modicū comedēdo. in q̄d̄ agat pot̄. Ter
tio ponēdo testiculos ebriū ad aquā frigidā.

**Tertio vero species luxurie est concupi
scentia. que ornatibus inhiat. potentū
q; progeniei maritata consistit. quibus pauper
tatis tuta facultas cedit licet inuita.**

Expedito de duobus sp̄s̄ luxurie. h̄ p̄cedit t̄ tertia. Et
diuidit h̄ ps̄ i tres. P̄rio ei oñdit q̄ sit tertia species
luxurie. sc̄do p̄ suas p̄prietates eā notificat. ibi. Nec
āt sp̄s̄. Tertio declarat eā p̄ ec̄epla. ibi Cū q̄ndā Et dicit
p̄mo sic. Tertia sp̄s̄ luxurie p̄sistit i concupiscētia. q̄ intēdit
ornatū vestii. z ē iūcta p̄geniei potētū z diuitibz. paup̄ibz
āt ē aliena. lz paupes sint inuiti. Un̄ nō vult Boecius aliū in
p̄nti l̄ra nisi q̄ tertia sp̄s̄ luxurie p̄sistat i ornatu vestimen
toz. Notādū h̄ q̄ tertia sp̄s̄ luxurie magnū facit impedi
mentū p̄ficere volētibz i sciēt̄is. sunt em̄ intēdētes quicūqz
semp̄ affectāt vestii diuersitatem z ornatū causam placen
di p̄p̄o. Volētēs at̄ h̄zē cognitōez vitas. destruere dñt oēs
delectatōes sc̄lares. siue etiā sint i cibarijs. siue i vestii or
natu. siue in coitu. vt̄ dicit p̄hs̄ in libro de pomo.

**Hec at sp̄s̄ gaudet vestii frequēti variatōe.
earūq; insigillatōe mēbratim. pectinis beneficio
cesariē polire. et calamistri tor: uositate florūqz**

^{antiphrasice} ^{inflat} ^{facie} ^{per} ^{roze} ^{frigid}
Diversitate fertatim lasciuire facie fuce pfudere
^{castra} ^{pregnans} ^{inflata} ^{frigidum}
no uaculeq; frequēti castigatōni inhiare. sinum
^{indiscretio} ^{galea} ^{galea} ^{fra}
romatib⁹ implere. gematisq; colla monilibus
^{utroque} ^{negre hanc in} ^{multis} ^{strut}
ornare. parthorūq; cingulis vērem castigatū
^{strangis} ^{curia hanc} ^{putrefacta}
plebi ostendere. rostratis tabulatisq; calceis vt
^{strangis} ^{unus facta} ^{at hanc}
regina incedere. collo elato. gutture inflato. my
^{palpata} ^{figando} ^{l'p'o}
tilato supercilio. oculo ipudico. fastidiosq; in
^{mat' ante} ^{frigid}
cessu semicircularis pcedere gaudet. Baris at
^{moder} ^{frigid}
parūq; modestis sermonib⁹ ampullare. apposi
^{in p'cedit} ^{frigid} ^{frigid} ^{frigid}
tisq; cibarijs oīa fastidire. litib⁹ seruiētes. pbis
^{frigid} ^{frigid} ^{frigid}
affines. ignotosq; cruciatib⁹ affligere. Ultiora
^{frigid} ^{frigid}
roq; scolis iteresse. paz pdesse. p'rio eisdeq; ab
^{frigid} ^{frigid} ^{frigid}
esse festinat. Qual' et quāta viciōz ē cōmixtio.

Hic notificat tertiā spēs luxurie p suas ppetates di. Q
 gaudet frequēti variatōe vestitū z eaz insignillatōe de mēbro
 ad mēbz. gaudet etiā ornare crīes pectie z calamistro. Gau
 det etiā facie pfūde fuce. gaudet ec floz diuersitate. gaudz
 etiā continua rasura. gaudet ec diuersi moribz z cingul p'ho
 rū. z gaudz vestitū ptes spēbz odoriferz adimplere. Solz etiā
 icedere collo monilibz ornato. gaudet etiā icedere calceis
 rostratz ad modum regine. z incedere collo elato. gutture

inflato. supellio mutilato. oculo ipudico. gaudet etiā ince-
dere semicircularit. z solet fuitibus loq. pterne. solet vetare
vicinos p̄bis ptumelios. Et addit q̄ h̄ spēs m̄lrū nociua ē
ad doctrinā. Inbiātes ei isti speciei raro solēt esse i scolis.
sz pot̄ fugiūt a scolis. Tūc fac̄ exclamatōz p̄ ipaz spēs. Q
q̄lis z q̄nta est pmixtio vicioz p̄tingēs ex ornatu vestii

Cū quondā me athenis discēdi cā recepisset.

ganimedē dictatoris filiū in oib̄ pdictis laborātē

inspexi. qui quādoq; pedulis limbatis. et quādo-

q; caligis maculatis. p̄ horāq; cedrinis tibijs ela-

tus nud̄ p̄cessit. ariopagūq; vt sp̄ stōachāt̄ im-

petiit. Cauteq; sepissime me p̄uidi. ne mihi iſur-

geret qz alienigena erā. Quid pl̄a dicā. deneit in-

tantālz inuit̄ inopiā qz ea que p̄zi fastidiēdo cō-

tēpsit. mēdic̄ corrogādo p̄posuit. fortūe meatu

p̄mutato. Sed hec hacten̄ dicta sufficiant.

Hic declarat tertiā spēs luxurie p̄ exēplū dicēs sic. Euz

ipe q̄dā transtulisset me athenis cā studij vidi q̄ndā q̄ ro-

cabat. ganimedes laborātē oib̄ pdictis pditōib̄ tertiē spēs
luxurie. Ipe ei q̄nq; incessit calceis limbatis. z q̄nq; caligis
maculatis. z tibijs cedrinis. aliq̄n nud̄ p̄p̄ vestii breuitatē
incedere videbat. vt videret lōgas h̄re tibias diuersimode
ornatas. z dū iſtrauit ariopagū habuit se tāq; saturat̄ extē
so z irato aīo p̄cedēdo. notos z ignotos vilipēdendo Ego

igitur quod eram alienigena cauebam mihi a sua societate ne mihi
inurgeret. Sed sic dices. Quid plura dicam de isto gani
mede. postquam ipse trinuauit sic predicta per aliquod tempus. ad tantam
deuenit paupertatem propter suas dilapidationes. quod ea quam prius con
tempserat post societatem medicorum rogabat fortune meatu per
mutato. Consequenter Boetius se excusat dicens has suffice
re conditiones per exemplis. Cum in principio presentis libri promiserat
se processurum sub breuiloquio.

¶ Cum autem discipulus ad perfectionem

scientie tendere teneatur effectiuaque per

fectionis causa utpote continuatur constantiam prout

facultas suppetit menti dinoscatur imprimere.

¶ Expediunt tribus impedimentis determinate subiectionis
discipulorum. videlicet discoloria. violentia et luxuria. persequi
tur Boetius de quarto scilicet incostantia. Et diuidit hanc in
duas. In prima docet auctor incostantiam a scolariis vitandam.
In secunda ponit naturam incostantie. ibi Quid in dilectionis opus
culo. Et tertio ponit exemplum de incostantia. ibi. Cum in gim
nasijs dices primo sic. Discipulus perfectum facere volens processum
in scientia. et clericus fieri perfectus. debet esse constantis scilicet tam diu vnaque
discendo scientiam. donec funditus eam intellexerit

¶ Quid in dilectionis opusculo lucidi constantia.

¶ Quid incostantia nequius. prima parit. secunda

parta dissoluit. prima preedit. secunda retroce

dit. prima colligit. secunda collecta dispergit.

¶ Dicendum namque incostantie dices. Quid clarius est et

lucidi⁹ constantia in ope dilectiois. imo a scolare quilibet sume
 est attendenda. et p^o oppositū incōstantia est vitanda. Constantia
 em̄ facit scolare intelligentē. incōstantia v^o facit eū pus sci-
 toz obliuisci. Item cōstantia facit pcessū in scia. incōstantia
 at retrocessū facit et obliuionē in eadē. Itē pstantia colligit
 fructū scie. incōstantia v^o dispergit eūdē. Notādū h^o q^o au-
 toz pgrue dicit. Eū discipul⁹ teneat ad pfectoz cedere effe-
 ctuā. Dicit em̄ Poeta. Ne vob⁹ q^o de numero bestiaz estis
 cōputati. s^o relinqntes diuinū qd est i vob⁹. sciaz. Itē no-
 tandū q^o incōstantia pgrue ponit impedimētū determinate
 subiectōnis discipuli. qm̄ vt sup̄ patuit discipuli subiectio
 p̄sistit in tribz. viz attentione. beniuolētia. et docilitate. In
 constās at scolaris nec attentus est ad audiēdū. nec docti-
 lis ad intelligēdū. nec beniuol⁹ ad retinēdū. Quare p incō-
 stātia derer miata discipuli subiectio ipedit. Un̄ pstantia vt
 h^o accipit est studij inchoati plēa adeptio. et incōstantia ē stu-
 dij inchoati p̄ceptio. et alteri⁹ psecutio.

Eū gymnasijs ifudare decreuissem⁹. mgrāt⁹
 quoqz vicē obtinere dignū duxim⁹. filiū incōstā-
 tie vt vt veri⁹ dicā ipsā incōstātia fortuna nris
 assignabat preceptis ibuēdū Qui satiricis ibia-
 bat atramentis mensurnus. hystorziographis
 persepe diurnus. elegiacis annuus. rōne peto
 differendi Aristotelis lamentabatur nocturn⁹
 editionibus philosophicis. duodecim tabula

^{plurimorum}
rum compilatōnibus quasi instantaneus. om-
^{ad hunc} nibus siquidem in breui extiterat fastiditus.
^{magis} Si vero libellozum inspectōni vel eorum scrip-
^{libro} ture aliquando indulisset q̄z plures per horam
^{apposito} inceperat. nulliqz licet breuissimo manus im-
^{voluntas} poneret perficientes. Tandem mercatorū in-
^{apposito} cepit instare nauigio. primo vero noctis spacio
^{famula fluxu} in nausae hyatu sentina cogente prouocatus.
^{palatium} et deinde ponti inundantis insultu perterritus.
^{maior} ortulanus esse cupiebat. Deficiente vero legu-
^{maior} mine. militie se transtulit exercitui. Cūqz autē
^{agrola} hostiū incurribus. fuge primus terga cōmēdabat.
^{maior} Erathonis qz studijs tutius inhiabat. Cuius semi-
^{maior} circuli capacitas multis formabatur questio-
^{maior} nibus. superioris vero circuli latitudo forma-
^{maior} ta zodiaci planicie dragmis arripit septēplicibus

Nic Boeci⁹ exēplū d̄ icōstātia di. sic. Lū decreuisse
m⁹ insudare studijs cā acq̄rendi scias. postq̄ adept⁹ fuerā
magisteriū. d̄irexit ad me fortuna q̄ndā scolarē ibūēduz. q̄
nimia sui p̄p̄ incōstātiā p̄ficere nō valuit. Un̄ scolar⁹ ille p̄
mēse studuit carmīa satirica. p̄ diē historias. p̄ ānū libros
elegiacos. ⁊ lamētābat d̄ libris Ar⁹. d̄ mō arguēdi tractātī
bus. p̄ spaciū vni⁹ noctis scire nitebat om̄s libros logicales
Ar⁹. q̄i p̄ tps instantaneū studuit p̄pilatōes duodecim ta/
bulaz. i q̄b⁹ rome sc̄pte erāt leges romanoz. d̄ q̄b⁹ oib⁹ bre
uiter fuit attediā⁹. ⁊ si p̄ horā p̄tinuass⁹ m̄tros icēpiss⁹ li/
bros. nullū t̄n l⁹ breuissimū finiuis⁹. tādē voluit eē merca
tor. ⁊ isistebat nauigio marino p̄ mercātia exercēda. p̄ma
ho nocte ad nauisā puocat⁹ p̄p̄ immūdicies nauales. Et
postea timēs submergi. ortulan⁹ fieri volebat. legumie autē
deficiēte crastulit se ad militiā. Visis āt hostiū incurisib⁹ p̄
mo cepit fugā. ⁊ voluit viceversa studijs applicare. ⁊ appli
cuit se studijs crathōis. ibi ei erat mag⁹ tur⁹ voluitq⁹ stude
re q̄stōes difficiles sc̄ptas i sede crathonis rotūda ad mo/
dū semicirculi m̄tis depicta q̄stōib⁹. Latitudo ei sup̄ioris
semicirculi ad modū zodiaci disposita p̄tinebat i sua sup̄/
ficie septē q̄stōnes. Et in sc̄do circulo sedis eiusdē nouem
sc̄pte erāt q̄stōes. q̄ fm̄ ordinē in textu oēs patebūt.

Prima vero ^{sup̄ioris} literalis ^{ptas} protractio ^{protractio} quesuit.

Utrum ^{sup̄ioris} empyrei ^{mixta} celi ^{ab vniuersitate} dominatio aliqua terrei/
tatis ^{sup̄ioris} natura ^{mixta} particeps ^{ab vniuersitate} posset obfuscarī.

Nic Boeci⁹ enumerat q̄stōes sc̄ptas i sede crathonis. ⁊
p̄mo septē i sup̄iori circulo desc̄ptas. sc̄do nouē i medio cir
culo desc̄ptas. ibi **Ultia** semicirculi. **Prīa** igit⁹ q̄ō ē h̄ **An**
d̄natio celi empyrei terreitatis p̄ticipē nasa possit obfuscarī
Ista q̄ō p̄vno mō resolui. an de⁹ d̄nator celi ep̄irei t̄renaz
nasa videlicet humanā absq⁹ diuine nature inhabitatiōe
possit assumere. Et fm̄ hūc intellectū respōdet cōmētator

q̄ nafalit̄ neq̄q̄. possibili^o ei essz hoiez fieri a sinū q̄ deū fie
ri hoiez. nisi miraculose. Sz fm̄ p̄tate z fide dicēdū ē. ex q̄
de^o est oīpotēs. oīa ei sūt possibilīa q̄ sue nō derogāt poten
tie. Sz nafaz diuinā z hūanā vniri nllaten^o drogauit sue
potētie. Rō. qz nihil aliū ē diuinā nafaz vniri hūane nafē i
vnitate suppositi. q̄z diuinā p̄sonā q̄ ab et̄no fuit hipostasis
respectu diuīe nafē. esse hipostasim respectu diuīe nature
create i tpe. Hoc at̄ nō ē indicibile vel impotēs. qz p̄ hoc
circa diuinā p̄sonā nlla ponit̄ ignobilitat̄. lz ei de^o sit sūme
bon^o z fuit ab et̄no. i nllō drogaf̄ bonitati ei^o. qm̄ ē cā boni
tat̄ create in tpe. lz h̄ bonitas sit lōge inferior bonitate in/
creata. Sic p̄formit̄ cū p̄sona filij sit hipostasis increata
ab et̄no. in nullo derogaf̄ si sit hipostasis increata in tēpe
absq̄ mutatoē. Vel sic de^o de nō creante sit creata nlla mu
tatoē facta in se. lz i creata. sic p̄sona q̄ nō erat hipostaf̄ hu
mane nafē facta ē hipostaf̄ ei^o nulla mutatoē facta i se. sed
solūmodo i nafā assūpta. sic etiā de^o ē i oībz creaturis absq̄
depēdētia ad eas. q̄nimo create dependēt ab ip̄o. sic etiāz
cū de^o est in nafā rōnali p̄vionez hipostaticā nō depēdet
z hz substatificari in hipostasi diuīa. ḡ h̄ mō theologice q̄
stionē p̄mā intelligēdo ex dict̄s p̄z respōsio. Aliter p̄r itel
ligi seu p̄poni h̄ eadē q̄stio. put est p̄blice p̄sideratois. vtrū
scz intellect^o diuin^o ex eo q̄ intelligit ista inferiora ignobili
tetur. Questio em̄ rōnabilē hz cām. qz Aresto. hz in de aīa
q̄ dū aīa agit circa vilia vilescit. lz fm̄ q̄ opaf̄ circa subli
mia extollit. Quia igit̄ act^o aīe circa vilia facit eā vilescere.
et actus aīe circa sublimia q̄ sūt speculatois subtil̄ facit eā
extolli. Jō rōnabilē q̄rit. an h̄ circa actōes dei p̄tīgat. cu
ius actio sup oīa extēdit. Ad qd̄ dicēdū q̄ diuin^o intellect^o
ex sp̄bz itelligibilibz nec nobilitat̄ nec ignobilitat̄ Rō est.
qz diuin^o intellect^o oīa tā nobilia q̄z ignobilia non fm̄ suc s
sp̄s. lz fm̄ p̄p̄riā essentiā intuet̄. Videt ei diuin^o intellectu a
oīa. z se z alia a se p̄p̄riā essentiā. Hō sic ē de intellectu ange
lico et hūano. Intelligētia scit se p̄p̄riā essentiā. alia vero
a se p̄ sp̄s. nō qd̄ acq̄sitas. lz sibi p̄creatas. Sz hūan^o in

poze obumbrent. Penes p̄mū intellectū q̄ois dicendū est
q̄ intelligētia seu angel⁹ nō p̄t sibi assumere corp⁹. sic q̄ cor/
pus sit p̄ncipiū materiale. angel⁹ h̄o formale. Rō. qz illō est
impossibile q̄ posito seq̄t impossibile. vt p̄t ex p̄mo p̄oz. s̄z
angel⁹ h̄z n̄a f̄az p̄fectā. etiā est plen⁹ speciebz intelligibilibz.
Si autē h̄ modo corp⁹ humanū accipet. tūc ignorās imp/
fectusqz p̄ficere. sicut z homo in p̄ncipio natiuitat̄. Sed
h̄ est falsum z impossibile. q̄ z illō lex q̄ seq̄t. Sc̄do dōm q̄
angel⁹ nō p̄t suscipere corp⁹ hūanum. sic q̄ ex angelo z corpe
hūano fiat vnū suppositū. Rō est. qz ea q̄ differit plus q̄ ge/
nere in vna specie puenire z p̄formari nō p̄t. S̄z angel⁹ z
homo pl⁹ q̄ genere differūt. quia angel⁹ est incorp̄alis z in/
corruptibilis. homo h̄o corruptibilis. Corruptibile h̄o et
incorruptibile pl⁹ q̄ genere differūt. q̄ zc. Sed si intelliga/
tur angelū suscipere corp⁹ hūanū ad suū officiū explendum.
illo autē expleto corp⁹ derelinquēdo. sic quidez p̄t suscipere
corp⁹. Ad h̄ p̄t p̄mo assignari talis rō. finis supponit ea q̄
sunt ad finē ordinata. Angel⁹ autē est nomen officij. Unde
Gabriel fuit missus ad virginem Mariam salutandā di/
cens. Ave gratia plena. Et similiter angelus Thobiaz vi/
sitauit. eumqz in terrā Dedozū deportauit. quod facere
nō potuisset nisi corpus humanū assumpsisset. ymaginan/
dū igitur est. quia sicut se habet cyrotheca ad manū ratio/
ne frigoris remouēdi. sic angel⁹ ad corpus aliquod officiū
exercendo. sed manus est abilis cyrothecam induere in fri/
goris expulsiōez. frigoreqz remoto cyrothecā exuere. Sic
z angel⁹ rōne officij p̄t corp⁹ induere. illo autē expleto itera/
to corpus exuere. Quo ad sc̄dum questionis intellectum
dissensio est inter p̄hos p̄cipue inter platonē z Aristotelē
Vult em̄ Plato animā humanā ante corp̄is ingressuz esse
dispositā in comparibz stellis. z scire om̄ia. in ibiqz tanqz in
p̄p̄is domicilijs residere. z p̄ntibz relucere. hūano at̄ cor/
pori infusa incliata ē crathere lacteo. vicz dulcedie carnis
z eride oblita tot⁹ celest̄ armonie quā viderat i cōparibus
stell. s̄z oim̄ p̄ntū z sciaz. Sed p̄ studiū z assuefactōnem

omnia recolligere. et ad actum omnium pertingere. Unde sic lapis pro
 fus luto involutus nihil exercet naturalis bonitatis. Sed cum abster
 git ab eo impurum. tunc micat puritas naturalis. sic vult anima per se
 diu neque exercitium vel assuetudinem virtutes aut scias de nouo
 acquirere. sed potius impedimenta remouere Contra hoc dicit Aristoteles. iij.
 de anima. Anima in principio sue creationis est quasi tabula rasa non
 depicta. sed virtutibus scientiis depictibilis. Ad hanc etiam videtur esse
 Augustinus in suo libro de spiritu et anima dicens. quod anima creando cor
 porum infunditur et infundendo creatur. Respondendum igitur est et tenendum
 cum Aristotele. quod anima non habuit aliquid esse ante corporis coniunctionem. in
 diget tamen corpore quod ad sui inceptum est. sed non quod ad eius permanentiam.
 Exemplum. volens transire mare indiget navi. Sed postquam mare
 pertransiuit. in suo esse permanere ac subsistere potest navi corrupta
 Sic corpore corrupto non oportet quod anima corrumperetur. Nec illud
 est intelligendum sic pictagoras intellexit. videlicet quod sic nauta unus
 multas potest intrare naues. quod sic anima una multas potest intrare corpora
 migrando de corpore in corpore. Sed corpore cui anima unita fuit cor
 rupto non quod aliud corpus ingrediatur. sed in proprio esse persistit incor
 rupta. Est enim anima in horizonte duorum mundorum. scilicet eternitatis et temporis.
 Eternitas quod est a parte post. quod incorruptibilis sine non habet
 durationis. Ad hoc est Aristoteles. ij. de anima dicens. Separat autem hoc ab hoc.
 scilicet anima a corpore. tamen perpetuum a corruptibili. Anima igitur primo
 corporis ruditate seu ineptitudine ac imperfecto statim intellige
 re non potest. Sed quanto magis et magis corpus perficitur. tanto vis cognoscere
 diuine anime plus et plenius maioratur.

^{quod est}
^{primo} Tertio an iudaice trine divisioni partium. an

^{quod est}
^{quod est} aristotelice simpliciter acquiescentium sit partitioni

Tertio quod est. videlicet tamen unum sit celum sic voluit Aristoteles. an
 sunt tres sic iudei et egyptii voluerunt. Posuit enim Aristoteles. unum ce
 lum videlicet stellarum. septem sperarum celestium ipsorum septem planetarum
 partium. Iudei autem et egyptii triplex celum posuere. videlicet stella
 rum quod est stellarum partium. Et crystallinum non quod est ab humanitate

*Autem sit unum celum
 non dicit aristoteles
 sed quod sit partium
 Aristoteles enim dicit
 autem unum esse celum
 et septem esse planetas
 qui sunt in celo
 et septem esse planetas
 qui sunt in celo
 et septem esse planetas
 qui sunt in celo*

sed a pspicuitate. Et empireū. i. igneū nō ignee z ardēt nature. s; resplicēt ad modū ignis. Theologi pō diuisioni iudaice pscntiūt. Quartū celū detū z immobile addentes. In q̄ thron⁹ veri Salomōis immobilit⁹ p̄tinet. Nā ad thronū veri Salomonis p̄ q̄ndecim ḡd̄ ascēdit. Prim⁹ ē terre. sc̄dus aq̄. terci⁹ aers. q̄rt⁹ ignis. q̄nt⁹ lune. sext⁹ mercurij. septim⁹ veneris. octau⁹ sol. non⁹ mars. decim⁹ iouis. vndecim⁹ saturni. duodecim⁹ celū stellatū. tredecim⁹ celū cristallinū quartusdecim⁹ celū empireū. Sup̄ q̄ celest⁹ curia. Notā dū h̄ q̄ celū a brō Thoma sic describit. Celū ē corp⁹ p̄mū natā simplicissimū. icorruptibilitate solidissimū. q̄ntitate maxim. q̄litate lucidū. dyaphoneitate pspicū. matia purissimū. figura spericū. locali situ sup̄mū. amplitudie creaturaz omniū in se p̄tētiū. Iste p̄rietates tā celo empireo q̄ p̄mo mobili p̄ueniūt. S; p̄ter h̄ celū empireū est brōz spiritūū habitaculū. z sp̄alit⁹ sedes dei nūcupatū. Sed p̄mo mobili sp̄alit⁹ p̄uenit q̄ est motu velocissimū. z i h̄ inferiora p̄tēz influxiū. Voluit igit̄ Arestoteles mūdū sensibile terminari ad firmamētū. ita q̄ vltia speraz ē spera stellarū fixaz. Un̄ dici p̄t̄ fm̄ eūdū. q̄ nō est nisi vnū celū: q̄uis diuersi sūt orbes Sūt at̄ octo orbes seu spere celestes fm̄ Aresto. vt p̄z in his p̄sibz. Octo sūt spere q̄s sic poteris r̄p̄rire. Celū stellatū. saturn⁹ iupiter z mars. Sol ven⁹ hic sequit̄ mercuri⁹ vltima luna.

quarto q̄ndecim ḡd̄ Salomōis
et *age tūc*
Quarto si iudaice. an termini ex ipsis sint.

autē *Notā q̄ d̄m̄ p̄mū* *ab ab*
vt i ipsis an q̄dlibet sigillati. Et si arestotelice cū

delaco ad hoc *Notā*
partes toti⁹ localiter moueāt quare nō totum

Quarta q̄stio incidēs ex tertia ē. Dato q̄ tres sūt celi sic iudaica vult opinio. An igit̄ sūt p̄tinui aut p̄tigni. Sūt ei p̄tinua q̄z vltia sūt sil. i. nō distāt. S; p̄tigna sunt q̄z vltia sūt sil nō tñ faciūt vnū sic p̄tinua. Exemplū p̄mi sic cutis

z caro. Exēplū scđi. sic cutē z camilia. si fo pſentia? Ars. po
 nēt vñū celum. tūc alia emergit qđ. vīcz. Exq̄ ptes celi mo
 uent localit. z ipm totū celū localit moueat. tenēdo opioz
 nē iudaicā dici p̄t. q̄ illi celi sūt p̄tigni nō cōtinui. Dicit tñ
 p̄mētator. de h̄ ponere solutōez fore ridiculosū. z cū ibidez
 puenerit celosqz ispererit. solutōz dubij seu q̄stōis posituz
 Sic q̄ ad scđaz dubij p̄tē. vīcz tenēdo viā Ars. vnicū celuz
 ponēdo. Cū ptes illi⁹ mouēt localit. videt totū celū eodez
 moueri motu. Ad hāc p̄tē dubij dicūt qđā q̄ totū celū nō
 mutat locū. eo q̄ extra celū nō est loc⁹. ptes tñ celi locū mu
 tare p̄nt. sicut videm⁹ in motu lune z alioz planetaz. Disti
 guūt tñ bñ duplicē motū localē. Nā qđaz ē mot⁹ fm locū.
 vt si qđ p̄cedat de vno loco in aliū locū p̄riū. Ali⁹ ē motus
 circa locū. vt si rota aliq̄ volneret circa aliqđ rotūdū. Di
 cūt igit q̄ lz celū nō moueat fm locū. s. de vno loco ad aliū
 locū p̄riū. mouet tñ celū localit motu circulari. qz circa lo
 cū. fm quē motū locatū ē sibi p̄p̄i loc⁹. Aliter rñderi p̄t fm
 Auerroim. q̄ p̄mū celū ē in loco p̄ accñs. qz centrū ei⁹ ē in
 loco p̄ se. z tñ mouet i loco p̄ se. Est em̄ mot⁹ p̄mi mobilis
 ab itelligētia vt aia nobili. z nō a nata tāq̄ ab aliq̄ re mobi
 li motū illū pducēte. Cōsequē dicit Auerrois. q̄ oē qđ sic
 p̄ accñs ē in loco sic p̄mū celū mouet fm sitū z formā. z nō
 fm subiectū. Nā subiectū qđ est suba spere non exit a loco
 suo. Sz forma ei⁹ ē dispositio ipi⁹ quā ipm hz circa p̄uerū
 centri. qđ est t̄ra. Nec at forma variat om̄i hora de vno cō
 uero rotūditarz i aliō. Nā aliud p̄uerū rotūditarz hz ad po
 lū aq̄lonis. z aliō ad polū austru.

*Quo amoz ad motū
 angly opare ius p̄riū*

Quito cū elemētōz cōtinua fiat trāsmutatio.
 an eadē que primo. an alia elementa colistant.
 Quita l̄ralis p̄tractio q̄suiūt. cum elemētōz cōtinua sit
 trāsmutatio. an igit eadē sūt elemēta q̄ fuerūt p̄mo i esse p̄
 ducta. Notādū h̄ p̄mo q̄ A. sto. in p̄mo de generatiōe et
 corruptōe dicit elemēta ad i⁹ ē agere z pati. et int̄ se ge

to q̄ p̄tē   *q̄ p̄tē*   *p̄*

Et dicitur qd in similitudine a sub mltis...
...p dicitur...
...p dicitur...
...p dicitur...

nerari z corrupti. Generatio em̄ vni⁹ est corruptio alterius
 Est igit qd an adhuc eadē sūt elemēta q̄ in p̄ma mūdi fue-
 rāt creatōe; Ubi p̄siderādū qd duplex est actio. vna fm̄ quā
 totū agit in totū. alia fm̄ quā ps agit i p̄tē. Elemēta igitur
 agūt int̄ se. z patiunt nō fm̄ actionē totū in totū. s; fm̄ acti-
 onē p̄tis in p̄tem. Rō est. nam elemēta agūt inter se fm̄ q̄se
 p̄tingūt. sed nō p̄tingūt se nisi fm̄ suas sup̄ficies. et fm̄ eas
 se trāsmutāt. Et iō eadē elemēta sūt fm̄ subam. s; aliq̄ p̄tes
 eoz sint mutate fm̄ formas. fm̄ subaz dīco p̄cipue nafalē.
 Vni⁹ op̄inōis est Boeci⁹ i tertio de p̄solatōe. metro. p̄mo
 D q̄ p̄petua mūdū rōne gubernazt. Est igit vey qd p sub-
 tiliatōz p̄tinue ex terra generat aqua. Et ecōtra p̄ dēfati-
 onē ex aqua fit tra. Et sic est de tra z aqua. ita ē de alijs ele-
 mēt. Hoc dēpto qd in hūitib; simbolū faciliōz ē trāsī. Nā
 p̄ rarefactōz z subtiliatōz trāsmutādo ex vno pugillo tre de-
 cē aque. Ex vno aque decē aeris. Et ex vno aeris decē ignis
 fiunt Et p̄ns ex vno pugillo tre mille ignis. centū aeris si-
 ūt pugilli. S; p̄viā cōdēfatis ex mille pugillis ignis fiūt
 centū aeris. decē aque z vn⁹ terre pugill⁹.

Sexto cū vnū cōtrarioz elemētoz vt aq̄ acci-

dētālē accipiat qualitātē vt caliditatē. q̄re ignis

nō recipiat accidētālē. qualitātē vt frigiditatēz.

Sexta questio est. Eūnum qd q̄ q̄tuor elemētoz du-
 plicē habeat q̄litarē. vna essentialēz aliā accidētālē. Verbi
 grā. frigiditas ē q̄litas essentialis aque. hūiditas aut acci-
 dētālis aq̄. Sicr ignis duas h; q̄litas. caliditas ē quali-
 tas ei⁹ essentialis. siccitas p̄o ē q̄litas ei⁹ accidētāl. Est igit
 questio. cum aqua posset trāsmutari a sua q̄litate essentia-
 li. q; p̄t calefieri. quare ignis nō potest trāsmutari a sua q̄-
 litate essentiali vt posset frigesieri. Videtur em̄ qd q̄cquid
 conuenit vni fm̄ qualitātē essentialē qd z alteri conueniat.

Si vero aqua quae frigida est naturaliter per naturam potest calefieri. videtur
quod etiam ignis possit frigidari per naturam. Circa quod notandum quod
de caliditate respectu ignis diuersae sunt opiniones. Videtur
enim velle Petrus Hispanus caliditatem non esse in igne ut accidens
in subiecto. imo secundum ipsum est in eorum substantiale. Dicit enim quod
ignis non est subiectum caliditatis. sed materia ignis est subiectum
ipsi. Est ergo caliditas in igne secundum ipsum essentialiter. Sed mirum
videtur cum forme substantiales corporum non habent propria. quoniam tunc
ignis et aqua secundum caliditatem et frigiditatem possunt propriari. Sed quidam
doctor in quodam commento iohannis iobanicio ubi queritur. an qualitates sunt for-
me elementorum substantiales ipsorum sic distinguit. Duplex prin-
cipit loquitur de elementis. Uno modo quantum ad ipsorum substantiam et absolute
et sic qualitates elementorum non sunt forme substantiales ipsorum
Sed Albertus magnus in postpredicamentis dicit quod caliditas est
accidens ignis. et est naturalis proprietas essentialis ignis. et per
hoc nec est pars ignis. quia pars non potest esse id quod est per se perfectum et
totum esse rei. Ad dubium igitur dicendum est per dicitur Arest. iiii.
metheorum. quod in elementis solus ignis est forma. et omnia alia ele-
menta sunt alterius generis. Ideoque quod radicatur in igne profundius
radicatur alijs elementis. Idcirco ab alijs elementis precipue ab
aqua et terra separantur sue qualitates secundum actum ipsius non manen-
tibus in substantia. Sed remanent secundum radices vicis in potentia redeun-
te ad actum quando alteras cessat ab alteratone. Et ideo aqua calefacta
cessante calefaciente per seipsum efficitur frigida. Sed ex quo ignis est
rarissimus et ubique in frigidatione in frigidatibus recipiens in profun-
dum sui. et est valde formale. statim cum in frigidatur inspissatur
a sua substantia et forma corrumpitur. Et ita proportionabiliter est de aere.
Sed non est ita de terra et aqua. quia illa elementa spissa sunt et non ita in
profundum sui suscipiunt alterationes eorum quibus mutantur. Et ideo aqua
bene potest calefieri. sed ignis non potest in frigidari manente eadem substantia
Et per hoc fundari potest habere esse in materia naturali. ignis est calidus.
hac vero in principem materia. aqua est frigida. habitatur in ipsa

Septimo si alia zona a nostra sit habitabi-

quēdo nō videt h̄re locū. Ponit em̄ p̄hs rerū generatōem
pcedere ī infinitū. nec aliquē assignat p̄mū generatorem.
Quātitatē etiā accessus ⁊ recessus null⁹ dimēsus est. eo q̄
nō p̄t esse trāsīt⁹ ⁊ accessus ab illa ad nr̄z. ⁊ ecōuerso. eo q̄
zōa torrida mediat. q̄ circulo eq̄noziali subiecta ē. q̄ nimitū
p̄t calorē inhabitabilis est ⁊ intrāsibilis. Trāsītus autē
a nostra ad illā ⁊ ecōuerso necessario fieri h̄et p̄ regiones
equinoziali subiectā.

Circuli vero mappa secundi. nouenaria ocu
los intuentium detinebat inspectiōe. Quarum
prima. zodiaci latitudinē modificatē circuloꝝ q̄
litem inspectiue. coluroꝝ terminos diffinitive.

totiusq; forme quantitatem progressive.

Prima questio secūdi circuli. nō quidē p̄ modū questio
nis p̄ponit. sed p̄ modū descriptōis. habet em̄ sibi inscrip
tam latitudinē zodiaci seu obliqui circuli modificantem
mensurando et distinguendo. qualificat autem dispositio
nem caliditatis ⁊ frigiditatis s̄m excessus ⁊ defectū aut tē
peramentū respectu habitationū circulis suppositay. Uo
cat etiā zodiacus obliqu⁹ circulus. qz in vna parte eleuat
ad virtutem centri. Et ibi adhuc est magna caliditas. In
alia parte dep̄mit ad virtutē capicorni. Et ibidez est magna
frigiditas. Circul⁹ ho eq̄nozialis med⁹ est. Unde ī plaga
circulo eq̄noziali subiecta est excellēs caliditas. Itaz igit
qualitatē circuloꝝ s̄m excessū defectū vlt̄ temperamētū ca
liditatis vel frigiditatis p̄tinebat p̄ma descriptio cōspectiue.
Insup p̄tinebat terminos seu fines coluroꝝ diffinitive seu
p̄ diffinitōem. Coluri nāq; diffiniūt p̄ ea quib; determinā
tur. Sūt autē duo coluri videlicet equinozialis ⁊ solisticia

lis. Equinorialis terminat in capite arietis & librae. Sed
solstitialis terminat in capite tauri & capricorni. Sic igitur
diffinitioes colorum pro suis fines detinebat etiam prima questio
Uterius etiam continebat totum ambitum celestis sphaerae progressi
ue videlicet progressionem solis a signo in signum. zodiacum enim
totam sphaeram oblique circuit. Diuidit autem in duodecim
signa. Quodlibet autem signum triginta continet gradus. Quod
libet graduum sexaginta minuta. et sic de alijs. ergo iam scrip
ta definitio continebat quantitatem totius sphaerae quae ad progressum
solis a signo in signum.

Secundo an stelle fixe sint in suo celo supe
riori. an suis circulis proprijs comaeantes pla
netarum ad instar peruagari discernantur.

Secunda descriptio querebat. an stelle fixe in octaua spe
ra vise sint illi infixe. ita quod moueant motu octauae sphaerae. an
habeant proprios epicyclos & differentias quibus proprio moueant
motu sicut stelle errantice. Pro dubio notandum quod secundum Ar
stotelē duplices distinguunt stelle. Quedam dicuntur fixe. cui
usmodi sunt ille de quibus quirit quod. Alie sunt errantice. quae habent
proprijs circulos quod dicuntur epicycli in quibus mouentur. Dicendum
ad questiones quod stelle in octaua sphaera vise non proprio motu. sed
motu orbis mouentur. Dicuntur enim fixe quia materiam habent
fixam. & ideo mouentur secundum motum primi mobilis. Huius
signum est quod stelle istae quae faciunt quandam figuram. Verbi gratia
figuram crucis. Figura autem illa manet incorrupta. quod designat
ipsas pro seipsis esse immotas. Si enim quodlibet pro se moueret. in mo
mento homini corrumpere figure. Sic autem non est de planetis
Nam vnus eorum velocius. alter vero tardius suum perficit motum
Verbi gratia. Saturnus in triginta annis. luna vero infra men
sem. Quia igitur planete perficiunt motum in tempore inequali. ex his partibus
quod proprijs motibus mouentur & diuersis.

**Tertio. an comete pdigialiter rubētes. circu-
lariter cū ceteris percurrant stellis. an destruc-
tue create in suū cahos reuertātur nature per-**

missione naturantis. Tertia qō est. An comete pdigialit rubescētes moneāť circulariter cū ceteris planetis. ita q̄ sint nase celestis. an create destructiue in suū cahos fuerant. ita q̄ sint nase separabilis generabilis et corruptibilis. Pro dubio notādū q̄ de cometa varie fuerit opiniones Una fuit q̄ cometa fieret ex coniūctōe pluriū stellarū vacantiū in eodē arcu. lz nō in eadē altitudie arcū. S; h opinio falsa ē. qz cometa bñ apparet sine planetarū coniūctōe. Sicut etiā planete sunt p̄icti sine comete apparētia. Preterea planete nō tādiu manēt sicut comete apparēt. Alij dixerūt q̄ cometa est q̄dam planeta raro apparēs. qz frequēt est in radijs solarib;. S; dū radios solares egredit. nobis apparet Itē h opinio est falsa. qz tūc cometa appareret sub figura spherica. Pretea. tūc essent plures planete q̄ septē. qd̄ est 5 astronomos. Tertia opinio fuit q̄ cometa sit q̄dā planeta caudā seu comā a vaporib; sursum eleuat; accipiēs. aut saltē ab aere circūstāte. S; itē falsa est h opinio. qz tūc cometa sine coma appareret dū nulli vapores essent eleuati. Preterea. nō videt quō h matia sit eleuata regularit. cū planeta possit moueri et continuari. Nec p̄t dici planetā hēre comā ex pte aeris inflāmati. eo q̄ aer multū distat a planeta. et ita cū eo continuari nō p̄t. Alij dicunt cometā esse stellā de nouo celo imp̄ssam ad fusa mala nobis p̄nūciandū. vt vitā emēdem. Recitat em̄ albert; mag nus cometā fm̄ Johannē damascenū et Senecā solūmō ex pte dei puenire. et q̄dā fusa designare plagia. S; quia q̄rim; cām nāsalē comete. dicam; fm̄ sniaz Auicēne Algazelis Tholomei et Alberti. q̄ cometa nihil aliud ē q̄ vapor terrestris grossus et cōpac;. cui; ptes mltū piacēt. ascēdēdo

ab inferiore pte aeris ad superiore pte eiusdem vbi contingit coeca
uitate et ibi diffusus inflammatur. Est enim vapor terrestris et
grossus. Quia si esset subtilis. cito euaporaret et dissiparet
ptes etiam ipsi essent multum coadiacentes. Quia vapor iste est
boni commixtus et viscosus Durat autem cometa per totum tempus quod durat
suis thesauris scilicet materia exalationis sue. Desigat autem cometa
principue tria mala. scilicet caristia. pestilentia. et guerram. Caristia quod
dicitur quia magno calore quod tunc viget humores ex terra extrahuntur
et sic terra sterilis efficitur. et per consequens caristia causatur. Pestil
lencia designatur. quia nimia caliditas tunc vigens sanguines com
burit. et humorem radicale ab animalibus extrahit. et sic mors subse
quitur. eo quod vita consistit in humore radicali et calore naturali. De
signatur etiam plura fura. quia dum caliditas et siccitas multum durat.
tunc colera accenditur et augmentatur. Sed colera humorem puocatur
facit lites et discordias. Hic est quod colerici sunt magis iracundiosi quam
quod aliis complexionibus complexionatur. Et sic cometa plurius malo
rum est designatur. Et de his comete significatibus sic ait quod
dam metrista. Fiat siccitas cometa necat et terra carat.

Quarto an inferioris nature complexionata
virtute siue eclipsim contrahant ex planetis. an ex
primis generantibus. si ex planetis an secundum natiui
tatem an secundum euentum. Si ex generantibus. cum vnum
generantium sit album reliquum nigrum. quare tunc
generatum non album et nigrum. et quare generatum
quandoque in extremitatibus assimilatur patri. in ce
teris parturienti. quandoque neutri generantium

Quarta questio est. Utr complexionatū seu generatur nature inferioris scz spere actiuoz 7 passiuoz pl⁹ p⁹trahat naturā vel virtutē bñ operādi 7 eclipsim eiusdē ex planeta rū influētis. an ex generātibz. Si quidē ex planetis. an igit^r fm respectū planetaz ad ipi⁹ natiuitatē rei. an fm euētum natiuitatē psequētē. Si ex generātibz. s. ex patre 7 matre. cū igitur vnū generatiuū sit album. 7 reliquū nigz. quare igitur genitū nō apparet nigrū 7 album. Quare etiā generatū in extremitatibz vt in manibz pedibz quādoqz assimilat^r patri. In ceteris hō membris scz quo ad cōplexionem 7 dispositōem parturiēti assimilāt. quōqz hō neutri generatiū. s. nec patri nec matri. quōqz hō vtriqz. Ad q̄stōem dōm q⁹ generata p⁹trahūt suā complexionē a planetis 7 etiā ex ipis generantibz. Un̄ quidā p̄hs nomie Hermogenes voluit in veritate absqz dubio sic esse q⁹ inferiora supioribz 7 supiora inferioribz correspōderēt. ita q⁹ natura inferioroz esset pporzionata 7 adequata nature supioz. Dixit enim q⁹ opator miraculoz vn⁹ sol⁹ ē. a q̄ descendit oīs bōa opatio. 7 h̄ ē nafa. qz pducit mirabilia Cui⁹ p̄r est sol. mater hō luna. q̄ portāt ipaz p aurā. h̄ est in ytero. Sol em̄ pfert caliditatem. luna hō humiditatē. Et sic solem dixit esse p̄z. lunā hō matrē. Ex his qualitatibz om̄ia inferiora pducūt. 7 sūt parētes nafe. Natura nāqz om̄ia inferiora pducēs h̄z esse in supioribz. His 7 absurdis h⁹ phi obmissis. dicēdū est q⁹ h̄ inferiora pplexionata suam pplexionē 7 naturalē inclinacionē ad bōa vl̄ mala opa: et a planetis 7 a parētibz suscipiūt Un̄ nafa. pducēs h̄ inferiora. p̄tutē generatiuā pmo planetis 7 supioribz corpibz cōmēdat. Nec hō vlteri⁹ p̄tutē formatiū in hec inferiora trāsmittūt seu influūt ipis Verbi g⁹ patri 7 matri q̄b⁹ vtūt rāqz instrumētis Simile h⁹ est si vellē de ferro pducere cultellū. ad h̄ yterer manu. Ad h̄ autez q⁹ man⁹ formā illā ab intellectu practico sibi influxā ferro induceret. qz nō imēdiatē posset explere. vlteri⁹ p̄tutē suā operādi malleo cōmēdat. Sic nafa formatiū p̄tutē 7 generatiū pmo supioribz cōmēdat. Sed supiora vt ipaz bis infē

rioribus influat. primo in patrem et matrem transfundit. Ideo in
secundo philosophorum scribitur quod homo generat hominem et sol. Sol
quidem tamquam agens vniuersale et formale. homo vero tamquam agens
particulare et quodammodo instrumentale. Concedendum igitur
est quod generata secundum aspectum planetarum ad spirituum natiuitatem ac
cipiunt complexionem et spiritum ac spiritus defectum. mores. formam.
figuram. fortunam. colorem. et sic de alijs. a parentibus etiam vel geni
toribus aliquantulum hec contrahunt. Quia in semine a parentibus
desciso vires formatiua derelinquitur. et hoc modo est in semine sicut
forma in materia. ut opinabatur philosophus dicens. semine esse prius
animal a parentibus descisum. Sed potius formatiua virtus est
in semine sicut artifex in artificiato. Si enim virtus formati
ua inuenit dispositionem in semine ad unum sexum vicia masculi
nium. tunc ex ipso producit masculum. et si inuenit in ipso disposi
tionem ad sexum femininum. producit femellam. Nam si in semine
magis dominatur caliditas. potius disponit ut potius fiat masculus
quam femina. Sed si predominet frigiditas. tunc dispositus est
ad femelle generationem. Masculus enim et femella non dif
ferunt secundum speciem. sed secundum materiam. Nam si semen descisum
abundet calore. dispositum est ad filij generationem. Si vero
frigore. dispositum est ad feminam. ergo calidum et frigidum di
uersitate in materia faciunt. Ex autem fetus quandoque patri
quandoque matri assimilatur ad hoc diuersitas spermatis viri
et mulieris in modis et dispositionibus qualitatum multum
operatur. Habet autem sperma viri se secundum Constantinum sicut
operatio artifex et substantia radicalium membrorum. Sper
ma vero mulieris se habet tamquam cibus assumptus in supplemen
tum. Unde sperma viri coagulo. mulieris vero lacti com
paratur. Viri enim sperma omnia facit per virtutem formatiuam
in eo existentem. Sed in mulieris spermate in quo hec sunt
bene habet se hec duo spermata sicut sigillum et cera. Sper
ma namque viri calidum est et siccum ut moueat et siccet. mulie
ris autem frigidum est et humidum. humidum quidem ut recipiat.
sed frigidum ut teneat.

Quinto. que pportio motus ad motū p pla

netas et cōnexio. Quinta questio q̄sinit q̄ sit pportio mor^o ad motū. ⁊ p̄iunctio ipsoꝝ planetaz ad inuicē. Ubi notādū q̄ Saturn^o i triginta annis suū p̄riū pficit cursū. Iupiter i duodecim. Mars in duob^o. Sol in vno. Venus et Mercuri^o min^o q̄ i vno. Luna in mense. Planetas nāq̄ Plato sic situauit. Nam infimū dixit lunā. scōm sō solē. S; nō sunt sic ordinandi Secūd^o em̄ p lunā Mercuri^o est. p^o mercuriū ven^o. deinceps sol. in medio septē planetaz tres sup se. tres sub se habens planetas. Uñ. Luna mercuri^o ven^o ⁊ sol mars iupie saturn^o Uel in h metro. Post sim sum seq̄ vltia lūa subest Ubi p quālibz līaz haz dictionū sim ⁊ sum vn^o planetarū itelligēd^o ē. scz p s saturn^o. p i iupiter. p m mars. Per s de sum sol. p u ven^o. p m mercuri^o. Ex q̄ ptz ordo planetarū. S; q̄ sit pportio motuū iā visū est p tps q̄ qlibz eoz p̄riū pficit motū. Uñ planete pportionāt ad inuicē i suis motibus recte sic numer^o pportionāt numero. Verbi grā Saturn^o ⁊ iupiter hñt se in pportioe dupla sesquialtra. Uñ pportio sesquialtra est qñ mai^o semel p̄tinet min^o. ⁊ ei^o medietatē. vt tria ⁊ duo. ⁊ sex et q̄ttuor. S; dupla sesquialtra est qñ mai^o bis p̄tinet min^o ⁊ ei^o medietatē. Et sic est i pposito. nam tps mor^o saturni vicz triginta annoꝝ bis p̄tinet tēp^o mor^o iouis. ⁊ mediū. qd̄ est duodecim annoꝝ ⁊ medietatē ei^o. Iupiter ad martē se habet in pportione septupla. et sic de alijs planetis

Sexto cū saturn^o iter planetas sit seuisissimus
venusq; benignissim^o. an malignitas vnus re
tardat benignitatē alteri^o ex opposito venientis

Sexta qd̄ est cū saturn^o sit planeta seuisissim^o. venus autē
benignissim^o. an malignitas saturni veneris benignitate

teperet & benignitas veneri malignitate saturni retardet.
Notādū q̄ null⁹ planetarū mal⁹ ē moralit̄ q̄ ad suā natam
S; bñ dicunt planete mali q̄ ad influxū & effectū. Cū igit
Saturn⁹ & ualit̄ sit frigid⁹ & sicc⁹ & p̄ p̄ns hoz i h inferiora
influxū. Dec at̄ duo s̄ria sūt vite q̄ consistit i calido et hūi/
do. S; venus est planeta & ualit̄ calid⁹ & humid⁹. calidita/
tis & hūiditas influxū. q̄ ad saluādā vitā sūt necessarie. id
benignissim⁹ d̄r. Cōcursus at̄ duoz planetarū. q̄ vn⁹ p̄ in/
fluxū est beniuol⁹. alter v̄o maliuol⁹ se q̄ ad influxū i h infe/
riora obtēperāt & mitigāt. Nā sic ex calidi & frigidi cōcursu
& cōmixtione fit mediū tparū. vt puta tepidū. sic ex cōcursu
planetarū maliuoli & beniuoli. maliuoli q̄ dē malicia p̄ be/
nignitatē beniuoli obtēpat. Et ecōtra benignitas beniuo/
li p̄ malignitatē maliuoli retardat.

Septimo cum chorus naturaliter sit siccus

et frigidus. quare nobis contrarius appareat.

Septia q̄ est. cū chor⁹ ventus septentrionalis int̄ fa/
uoneū & septētrionē mediās. septētrioni p̄pin d̄oz. sit natall
ter frigid⁹ & siccus. q̄re dū ad nos puenit apparet calidus &
hūidus. Ad h̄ dicendū q̄ lz natallit̄ sit frigid⁹ & siccus. q̄a
tū ad nrām habitacōez nō puenit nisi p̄ns zonā torridā p̄/
trāseat. Ratōne h̄ frigus q̄d i ip̄o erat depellit & caliditas
a loco originis imp̄mit. Etiā añq̄ ad nos puenit p̄ maria
interposita int̄ locū sui originis & nrām habitacōez oportet
vt p̄trāseat exinde hūiditatē suscipiēs. Licet ḡ natallit̄ sit
frigid⁹ & siccus a loco sue origis & a sua nata. tū rōne loco/
rū p̄ q̄ stat humiditatē & caliditatē sibi h̄bit q̄d exp̄mitur i
vent⁹ p̄rarie dispositōis sibi. q̄ sūt hūidi & calidi. Eo enim
q̄ p̄trāseūt regionea siccas. siccitas i eis regenerat. Et q̄z p̄
trāseūt mōtes frigidus. p̄petue frigidi apparent.

Octauo q̄ sit elemētoz cōnexio p̄porcionalis

Octava qđ est. qđ sit elemētōz pportional' cōnexio. Ubi
norādū qđ elemētū fm Constantinū est simpla z mīma ps
corpis ppositi. Minima qđē qđ ad nos. qz sensu nō pcepit.
Est em ptecla mīma z vltia in corpis resolutiōe. sic fuit pri
ma i' ppositiōe. Dī aut simpla nō qz simplex sit elemētū sine
aliq' ppositiōe. s; qz nō hz aliqs ptes cōponētes specie z nu
mero differētes sic hnt corpa mixta. qlibz ei ps aeris ē aer.
et sic de alijs. Et dī elemētū qđ elemētū fm Isidoz. ab yle
grece qđ ē materia latine. eo qđ oim corpoz ē materia. et qđ
pmitiuū sūdamētū. Scdm alios dī qđ eleuamentum siue
alimētuz. eo qđ oia alia corpa alunt qlitatibz elemētariybz et
augmētāt. Sūt aut qttuoz qlitates elemētares. quaz due
sūt actiue. s. caliditas z frigiditas. z due passiue. s. hūiditas
z siccitas. Un tal' est elemētōz pncipio. qđ sp duo elementa
īmediata ī aliq' puertūt qualitate z simbola. qđ ēvni elemē
toz essential'. z alteri accidētal'. Verbi grā. ignis z aer con
uertūt z pueniūt ī caliditate qđ ē igni essential' z aeri accidē
talis. s; differt ī duabz alijs qlitatibz. s. hūiditate z siccitate
qz aer est hūid'. ignis vō siccus. Sīl' ē de aere respectu aq
Lōuertunt em ī hūiditate qđ est aeri naturalis et essential'. et
aque accidental'. S; differt ab inuicē frigiditate z calidi
tate. Sic etiā se hz aq respectu t're. Lōuertūt em ī frigi
ditate. qđ est aq naturalis. t're vō accidental'. S; differūt ī sicc
tate z hūiditate. Terra em est sicca. aq vō frigida z hūida.
Elemētū at pmiū z tertiuū. scdm z qrtū in nlla qlitate cōue
niūt. s; in ambabz hnt p'rietatē. Ut ignis in ambabz qlita
tibz p'riat aque. z aer terre Int' h' at qttuoz elemēta duo sūt
melioris z purioris sube ac etiā lenioris. Et id naturalit' mo
uent' sursū. z trahūt nobilitatē suā qđ ad opatōez z subaz su
am ex vicinitate orbis celestis. a qđ recipiūt influētiā nobili
tatis z p'uat'. Nā vtus celestis pmo influit sup sperā ignis.
z post ignē sup aerē. Et ideo h' duo elemēta sūt ceteris sub
limioza qđ ad situm. abilioza qđ ad motū. subtilioza qđ ad sub
iectū. clarioza z magis pspicua qđ ad formā. vigorosioza qđ

ad actū. Sed reliq̄ duo elemēta scz aqua et terra alijs sūt
graviora motum a circūferentia ad centrum habētia per
aggregatōem partiū. et compactionē spissa et obtusa. alijs
duobz grossiora et materialiora. potius habentia de mate-
ria q̄ de forma. q̄dlibet at̄ hoz bz suū ornatū. Verbi gr̄a.
ignis sidera. aer volatilia. aqua natatilia. z tra gressibilia.

Nono quis solis luneq; meat⁹ sit et effect⁹.

Nono questio quesivit meatū et effectum solis et lune.
Ubi notandū quo ad motus planetarū. q̄ quilibet plane-
ta duplici motu movetur. scilicet naturali et proprio. ab oc-
cidente in oriēs contra motū firmamenti z motu alieno. s.
ab oriēte in occidentem ex raptu firmamēti. cui⁹ violētia sin-
gulis diebz ab ortu ad occasū rapiunt. In motu autē na-
turali quo nitunt̄ contra firmamentū. quidam tard⁹. qui
dam celeriter cursum suum perficiunt. Et hoc ppter circu-
lorum suoz dispositōem z quantitātē. Nam iupiter mora-
tur in quolibet signo p annū vnū. Et sic in duodecim an-
nis complet cursum suū. Mars morat̄ in quolibet signo
quadraginta diebz. et perficit cursum in duobz annis. Sa-
turnus morat̄ in quolibet signo p triginta menses. z com-
plet cursū suū in triginta annis. Sol at̄ morat̄ in quolibet
signo triginta diebz z decē horis z semisse. z pficit cursū suū
in tricētis sexaginta q̄nq; diebz z q̄drante. Mercuri⁹ morat̄
in quolibet signo septuaginta octo diebz z sex horis. Et cō-
plet cursū suū in trecētis z q̄draginta octo diebz. Ven⁹ mora-
tur in quolibet signo septuaginta octo diebz. Et complet
cursū suū in tricētis z q̄draginta octo diebz. Luna mora-
tur in quolibet signo duobz diebz et dimidio z sex horis et
bisseym⁹. et cōplet cursū suū a p̄ictō vsq; ad p̄ictū i trigin-
ta duobz diebz z octo horis. Sc̄do notandū q̄ sol fm Jfi
doz d̄r q̄si solus lucēs. eo q̄ sit fons toti⁹ luminis. cui⁹ ra-
diatōe sup̄iora z inferiora illustrant̄. Est autē sol fm astro-
logos planeta fortunat⁹ fm se. s; p p̄iūctiōez aliquū sit mal⁹

dur⁹. calid⁹. siccus. et sic de alijs. Un̄ sol omnia viuificat. et
rebus omnibus vitā spēm et formā ammittat. Sol at̄ omnibus lu
minaribus celi maior ē cōstitūte dignitate et claritate. et magis
culti et exp̄ssi est lumīs. et etiā maior est p̄tate et officij mlti
plicitate. ac motus vniformitate. Nā mouet sp̄ directo mo
tu in circulo p̄prio sub zodiaco. mediū sp̄ tenēs locū. trāsit
em̄ recte circulis suis p̄ mediā lineā zodiaci. cui⁹ metas et
terminos nō trāscendit. Et ideo mor⁹ solis in circulo suo
p̄prio est vniformis. q̄uis in respectu alioꝝ dissilr moueri
videat. Circul⁹ s̄o solis sic etiā zodiac⁹ describit p̄ duode
cim spacia siue signa. q̄z q̄dlibet p̄cinet triginta q̄d⁹. et q̄libet
q̄dū sexaginta minuta. Un̄ sol cedēdo ab vno p̄icto cir
culi sui. et reuertēdo ad eūdē transit p̄ duodecim signa. Et
trāsit ill⁹ circuli ann⁹ vocat̄. Hec in die natali p̄fecte tran
sit gradū vnū. sed transit q̄dragitanouē minuta et octo. ita
q̄ de illo sexagesimo minuto remanēt duo siḡ imp̄trāsita.
In tantū igit̄ deficit q̄ in vno die natali nō p̄ficit q̄dū vnū
Sol igit̄ motu suo ordinato et imp̄turbato cursu ordinat
et p̄ficit vniuersa. Unde Ambrosi⁹ sic p̄tutes solis describit
Sol est ocul⁹ m̄di. iocūditas diei. pulcritudo celi. mēsu
ra temporū. s̄rus et vigor oīm nascentiū. dñs planetarū. de
cor et p̄fectio oīm stellarū. Præterea sol est fons mentis. i. me
morie. rōnis p̄ncipiū. lucis origo. rex nate. medi⁹ m̄di. ful
gor olimpi. moderator fūdamētī. Ido em̄ mouet s̄ motū
firmamētī. vt moderet et tēperet motū suū Ido d̄ splēdor
olimpi. q̄z dicit Macrobi⁹ in libro Liceronis. Diffinitio
fuit Platonis. oīm sperarū lumē esse a sole. Dicit ei Plato
in thymeo. Ingeniauit de⁹ rex p̄ditor lucē clarissimā. quā
solē vocam⁹. cui⁹ splēdore celū et oia illustrat. vt mun⁹ exi
stat oīm aiāntiū. Et Ars. i libro de elemēt̄ ait. Sol h̄z lu
mē p̄riū. stelle s̄o et luna lumē a sole acq̄sītū. Sic q̄n a can
dela speculū ei oppositū illustrat. Itē norādū de luna. q̄
luna d̄ q̄i lumīs vna. i. p̄ncipal̄ et maria. Est em̄ corpi so
lari i magnitudie et pulcritudie simillima. vt dicit Isidor⁹.
Luna vt d̄ i exameron est mater tot⁹ b̄uoris et mīstra. do/

minatrix maris. lumē a se nō hñs. sed a plenitudine solis mu-
 tuās. Luna em̄ fm̄ appropiuationē vel elōgationē a sole. for-
 mā suscipit ⁊ figurā. Carēs igit̄ pprio lumē a pūctuali ple-
 nitudine solis lumē recipit. Ut em̄ dicit̄ Ar̄. i li. elemētōz.
 luna sp̄ medietate sui a sole illūiat. ⁊ lumē receptū reflectit
 in terrā. H̄z em̄ luna nasam silem speculo. q̄ pprio colore
 caret. ⁊ recipit colorem ab alio. Et q̄to pl̄ soli appropinq̄
 tāto pl̄ de suo lumine pdit ex pte t̄re. S̄z claritatē quā p̄-
 dit ex pte inferiori. nullaten⁹ pdit ex pte celi. imo tāto pl̄ ex
 pte sup̄iori illuminat̄. Un̄ qñ soli iungit̄ nihil luminis ad
 terrā dirigit. S̄z ex pte celi iplēs illuminatio pmanet. ⁊ ecō-
 uerso qñ soli opponit̄ tota ad terrā ⁊ nō ad celū illuminat̄.
 vt dicit̄ Beda et Macrobius. Et ē luna int̄ planetas bre-
 uissimo tpe sui mor⁹ ipletua. breuissimū em̄ h̄z circulus. et
 iō int̄ spaciū vigintiocto diez p oia siḡ zodiaci vagat̄ vt di-
 cit̄ Tholome⁹. Est at̄ luna planeta frigid⁹ cuz excessu. fe-
 mine⁹ ⁊ nocturn⁹. Horat̄ aut̄ in q̄libet signo duobz diebz
 et sex horis ⁊ bisse. Int̄ oēs em̄ stellas erraticas lūa ē maḡ
 incertiz vagi mor⁹. Nā pp̄ breuitatē sui cursus. nūc sub so-
 le nūc sup̄. nūc ante. nūc retro enagat̄. Nā cū sol circuit p̄
 circulos australes inferiores. ⁊ luna paragrāt circulos bo-
 reales sup̄iores. tūc luna sup̄ma ē velut nauicula hñs cor-
 nua. Et qñ est sub sole tūc h̄z cornua versus terrā declina-
 ta. qñ p̄o decrescit tūc ē erecta. vt dicit̄ Beda.

Ultima semicirculi planicies proponē-

bat. Cur tremor est in terris.

Pr̄ia qō vltimi semicirculi est. q̄ sic causa terremotus.
 Ad dubiū dicendū breuiter. q̄ terremot⁹ ex eo causat̄ q̄ ī
 terra vapores caldi sunt inclusi. Sol igit̄ p radior̄ suoz
 reuerberatōez ad terrā. sup̄ficiē terre calefacit. Vapores
 inclusi agitatēs viscera t̄re pcutiētes ⁊ petētes exitū. cū t̄ra
 ī sup̄ficie sit p̄stricra resistit diuisioni. vapores exire nō p̄-
 mittēs. vapor̄ ḡ inclusus calore tandē incēsus fortit̄ terrā ⁊

agitat. et ex tre resistētia tremor qdā causat. q̄ tremor qñq̄ maior est. qñq̄ minor est. fm̄ q̄ vapores inclusi ascēdētes et exire volētes sūt plēs aut pauciores. Et fm̄ etiā q̄ terra in sua sup̄ficie est maḡ vel min⁹ p̄stricta.

Sc̄da questio
Cur concrepat aera fulgur. est. q̄ sit causa tonitruū. Notādū q̄ tonitruū ē ipsio generata ī nube aquea p̄ vaporis calidi et sicci agitātōz. huc et illuc fugiētis contrariū ab om̄i pte coartati. et ex h̄ inflāmati. se tādē in nube extingūēs īpam rūpēs. Vel generat tonitru⁹ ex collectōe nubū qñ a vētis p̄trarijs nubes agitate ad inuicē collidūtur ex mutua collisiōe ad inuicē fit p̄cussio ī aere et strepit⁹ q̄ ab antiq̄s tonitruus noīat. Dī aut̄ tonitru⁹ v̄l tonitruū a terroze. eo q̄ son⁹ terreat audiētes. Un̄ interdū tā ḡniter p̄cutit vt oīa discerp̄sisse videat. Nec mirari sup̄ h̄ q̄s debz cū vesica q̄uis sit pua tā magnū sonuz efficit si vēto sit repleta et violēt fracta. Cū tonitruo freq̄nt̄ siml̄ fulgur emit. s; fulgur celeri⁹ videt̄ q̄ tonitruuz audit. Rō. qz sensus visus subtilior est q̄ audit⁹. Un̄ pus hō videt̄ ictū hoīs arbore incidēt̄. q̄ ip̄m sonū audiat. Un̄ p̄hs dicit. tonitru⁹ ē strepit⁹ vētoz in sinu nubū recept⁹. q̄ p̄tute mobilitat̄ sue q̄libet ptes nubis interrūpit. et fragorē tonitruū ītroducīt. Un̄ fm̄ Ar̄. in li. metheozoz. tonitruū aliud nihil ē q̄ extinctus ignis ī nube. Vapor em̄ siccus elenat⁹. et calore aeris inflāmat⁹. qñ a nube aquosa intercipitur subito extinguitur. ex qua extinctione strepitus tonitruū generat. Sicut quando in aqua extinguit ferrum ignitum fit sonit⁹ et stridor.

Tertia qō est
Cur maris exundet rabies. Cur rabies maris exundat. Ubi sciendū q̄ luna aquaz maris est attractiua. sicut adamas attrahit ferrum. sic luna mouet et attrahit post se oceanū. Unde in ortu lune intumescit mare et crescit ex parte orientali. sed decrescit ex parte occidentali.

Et ideo quoniam luna est in occasu tunc mare ex parte occidentis crescit. scilicet de crecescit ex parte orientis. Secundum igitur quod luna plus vel minus proficit in suo lumine. sic plus vel minus in suo lumine mare se extendit. vel ipsum mare retrahit. ut Macrobius refert in libro Liceronis. Oceanus enim in decremento lune retinet istum modum. Nam primo die crescentis lune fit copiosius solito. et abundat in summo. sed secundo die minuit. et sic descendit usque ad septimum diem. Deinde iterum crescit per septem dies. ita quod in quartodecimo die est iterum plenus in summo. Unde in nouilunio semper mare est plenissimum. et etiam in plenilunio.

Gustusque malignus. Quarta questio est Cur gustus malignus. H est que est causa falsedinis maris. Ad hoc dicendum quod duplex huius est causa. Una. quia transit per loca calida. Calidi autem sunt due operationes. quantum ad propositum sufficit scilicet adurere et attrahere. Calidum igitur humores adurit. et qua adustione in ipsis amaritudo relinquitur. hoc modo mare per diuersa loca transiens amaritudinem recipere potest. Preterea cum mare sit valde latum et diffusum. virtute caloris solis dulcior et subtilior pars aquarum marinarum ab ipso attrahi potest. Et sic grossiores relinquuntur. que cum faciliter euaporari non possunt calore solis adurunt. qua adustionem amaritudo sequitur.

Que natura pennatorum estiuorum in hyeme deficientium et conuersim.

Quinta questio quesitum de natura auium. Cur scilicet quedam aues tempore hyemali a nobis alienant. tempore vero estiuo redeunt. Ad quod dici potest. quod hoc contingit. propter diuersitatem temporum. quia non omne tempus ad earum preservationem est abile. et

Ido recedendo redeundo motu illo se nitunt conseruare. Sunt enim quaedam penata tam modici caloris nata. quae propter frigidum brutum male in locis frigidis sustentari non possunt. Et ideo hyeme adueniente quaedam eorum ad calidas regiones mundi transuolat. ut videmus in ciconiis. Quedam loca paludinosa quae senescunt ut hyrūdines. Quedam etiam plumis cadentibus in aliquo cauer nula terre vel arboris in ipsis plumis iacent usque ad tempus vernale. Et tunc calore veris redeunte fortificatur eorum calor naturalis. quod procreat in corpore eorum plumas iterato. et sic reuiuiscunt ad nos reuertentes. ut cuculus.

Serra quatio
Quid grandinis rotunditas. quatio. quod est grandinis rotunditas. Ubi notandum quod ut dicit Aristotle. gradus est impressio generata ex vapore humido et frigido a frigore fugatorum ab interioribus nubibus propter dominium calidi circumstantis. Generatur autem in nubibus a terra longinquis. Et ideo causa generatio nis eius est vapor frigidus et humidus in concavitate nubis receptus. quod ex frigiditate aeris condensatur. Nam partes humidae et frigidae fugientes calorem aeris se recipiunt in interioribus nubibus. et ibi inuenientes vapores partes eius aggregant et in substantiam gradinis congelant. Unde vehemens calor estiuus grandinis generationem impedit. quia dissolvens vaporibus eius partes aggregatas pariter non admittit. Sicut in hieme. quia tunc non est caliditas in aere. quam fugiens frigidus se recipit intra nubem. Grando autem pura et rotunda descendit ex superioribus locis. ut dicit Aristotle. Causatur autem rotunditas et rotunditas ex mora eius in aere ex longo tempore. Unde ex resolutione diuturna rotundatur. et calore aeris partes eius aquae resoluuntur et minorantur. Sed in grandine in locis vicinis terre generata accidit primum ex causa propria.

Septima quod propter quod est ni
Quid nimis plixitas. nis plixitas. Ubi notandum quod nix est impressio ex vapore frigido et humido generata. et in infima parte medii intersticii aeris congelata a mediocri frigido respectu pruinae propter admixtionem caliditatis. quam quidem caliditas

inclusa in ei⁹ substātia. z nō statim denicta a frigore circū-
stāte. rarefacit ei⁹ substantiā z q̄lificat. recipiēs albedinē in
colore pp̄ victoriā frigoris in fine. atq̄ pp̄ expāsiōnē z di-
spersionē p̄tiū nubis. seu pp̄ frig⁹ debilitatū a calore fran-
gī in ptes tātas ad modū lane carpte. Nix em̄ generat̄ in
nube minus frigida q̄ est illa in q̄ grādo ḡelat. qđ testat̄
mollicies. niuisq̄ caliditas admixta nubibz phibet partes
ei⁹ cōprimi inuicē z vehemēt⁹ aggregari. Nix ḡ aqua ē du-
rior z siccior ex frigore circūstāte. grandine tū mollior ex
mixtione caloris in nube. Dealbat̄ at̄ ex frigiditate i ei⁹ sup-
ficie dñate. z modico calore nix i aquā resoluta. tā a duri-
cie q̄ ab albedie de facili imutat̄

Octava qđ est. pp̄ter qđ ne-
Nebule potentia. bule potētia est Ubi notandū
qđ nebula est imp̄ssio facta ex resolutiōe nubiu in aquā plu-
uiale resolutoriaz. vt dicit Arist. Vapores em̄ sic resoluti
p̄ singlas p̄ticulas aeris diffusi nebula gignūt z inducūt.
Que quāto est terre viciniōz tanto est obscurior spissior z
frigidior. A terra vero maḡ eleuata. maḡ est puia minus
frigida z obscura. Quā at̄ nebula a sole trahit̄. sursū totalit̄
mouet̄ z in materiā redit̄ nubis. z iō fute pluuie est signifi-
catina. Quā p̄o totaliter a rad̄is solis rep̄cussa deorsum ca-
dit z in suā redit̄ originem deficit z evanescit. vñ purgato
aere futa p̄scit̄ serenitas. Aliqū cor̄rūpit̄ in vapores ex q̄bz
generat̄. z tūc est mltū nociua floz. Etia est germinatiū vi-
neaz cor̄ruptiua. z diuersaz infirmitatū aialibz iductiua.
latronibz p̄uersis est p̄ueniēs. qz insidiāz ipoz est occul-
tiua itinerantiū z pegrinatiū impeditiua. qz magna nebu-
la z obscura impedit in via q̄ est incognita z incerta. radio-
rū solis z aliaz stellaz ē inceptiua. z iō nauigatiō ē picu-
losa z grauis. vt dicit Beda. qz dū nebule obcuritas ma-
ris sup̄ficiē occupat. vbi debeat nauis recte verti ignorat
gubernator.

An virt⁹ lapidū ex cōplexione an ex natura.

An adamantina attractio ex componentibus

Non qđ
simul, an ex vnius tantū incurrit, est, an virtus
lapidū pcedat ex pplexione forme cū materia, vł ex forma
vel ex materia tm̄. Notāduz qđ lapis ē ens mixtū ex q̄tuor
elemētis. In qđ est tria p̄siderare, scz materiā lapidis, et h̄ est
grossa viscositas seu humidū terrestre, ita qđ materia lapi/
dis p̄cipat ista duo elemēta, s. aquā z terrā, z p̄cipue fraz,
hui⁹ signū est, cū p̄p̄iū sit t̄re substare aque, om̄e gen⁹ lapi/
dis piectū ad sup̄ficiē aque tendit ad fundū. Ex qđ apparet
cū lignū ad sup̄ficiē aque positū nō cadit ad fundū, sed re/
manet in sup̄ficie, qđ nō p̄cipat p̄cipue illō elemētum qđ
substat aque, s. illō qđ sup̄est aque, vicz aerē. Querit autē
questio, an diuerse p̄tutes lapidū p̄sequāt ip̄os rōne mate/
rie vt dictū est, an rōne forme, an rōne p̄positōis forme cū
materia. Dōm cū Auicēna qđ p̄tus ē sequela forme, ex pte
em̄ materie p̄gredi nō p̄t, qz cū oēs lapides eandē habent
materiā, seq̄ret qđ omēs eandē haberēt virtutē. Verbi gr̄a
qđ omēs fugaret venena, discordaret discordes, attraherent
ferrū, z sic de alijs virtutib⁹ lapidū. De q̄b⁹ Albert⁹ magn⁹
ī suis tractat mineralib⁹. Forma igit̄ qđ est nasa p̄ncipalis,
et p̄ p̄sequēs p̄ncipiū mot⁹ z q̄ct⁹ est quā virt⁹ lapidū p̄seq̄t.
Unde forma substantialis lapidū est nasa mouēs eos z i/
clinās ad p̄p̄ias virtutes z ad opationes exercēdas. Unde
sicut forma hoīs mouet ip̄m ad virtutē operatiuā eozuz qđ
nō opat asinus. Sic forma magnetis et adamantis mouet
ip̄os ad virtutē opatiuā eoz que nō opat cristallū vel mar/
garita. Nec autē questio in generali p̄posita potest specifica
ri h̄ mō. An virt⁹ adamantina p̄cedit ex pte materie tm̄, vel
ex pte forme tm̄, vel ex pte compositionis forme cum ma/
teria. Patet responsio, qz attractio sequit virtutē adamā/
tis, p̄tus autē p̄seq̄t formā z nō materiā.

Decima qđ p̄ponebat.
Quid pluuie dulcedo, qđ causa dulcedis pluuie
est. Pro qđ notandū qđ calidū adueniēs humidū duo facit.

Uel ipm adurit. vt caliditas solis p̄tinuā actionē in aq̄s
maris ipas adurit. et ex h̄ causā amaritudo. v̄l nō adurit
s; digerit z decoq̄t. attrahēs z allenās hūiditates īferiores
ad aerē z ipas calefacit. Et q̄ digestōe dulcedo relinq̄t. Et
h̄ mō aque pluuiales efficiūt dulces. Hinc ē q̄modica ps
pluuial' aq̄ hūectās segetes p̄r̄creat suscitāt z fructificat.
q̄ si m̄trū aque fontalis aut fluuialis sup ipas sp̄geret. aut
funderetur.

Sto 1470
Jm

Adutei hyemalis caliditas. est ual' frigiditas.

Undecima questio proponebat. propter quid fōtes in
hyeme sunt calidi. in estate vero frigidi. Videmus enim
fontes in hyeme fumare. Talis autem fumatio attestatur
fontium calorem. Huius ratio est. quia frigus uehemēs
et excellens tangēs terre superficiem inuenit in ipsa calidi
tatem. in estate per poros terre receptam. Agendo autem
in ipam caliditatem. depellit eam ad interiora et ad terre
viscera. in quibus est reseruatā ipsa aqua. ex qua fontes z
fluuij generantur. Nec autem caliditas resistit actioni sui
contrarij. scilicet frigiditati. ex qua resistentia fortificatur.
Nam contrariū agens in suum contrariū si inueniat resi
stentiam in ipō. sua virtus minorat̄. et virtus alterius con
trarij fortificatur. Hoc modo caliditas relinquit ī aquis
fontiū tempore hyemali. Huius simile est. quia in hyeme
dum manus uehementer est infrigidata. si apponatur ig
ni uehemens calor agit in uehemēs frigus quod est in ma
nibus. frigus autem calido resistit. et per hoc q̄ magis re
sistit magis fortificatur. hoc modo contingit manum pa
ti maiorem punctionem. sed tamen per continuam ignis
applicatōnem tandem frigus expellitur. Sic frigus in
hyeme circumstans toti terre. calidum susceptum in ter
ra depellit ad eius inferiora. Et sic calidum resistens for
tificatur. P̄terea huius alia ratio esse potest. quia tem
pore brumali pori terre constringuntur. ita q̄ calor ipsius
terre tantūmodo per fontes valet euaporare. Estiuo

añt tempore terre solis calore aperiant. q̄b̄ apertis caliditas terre inclusa valet exalare. Et q̄z terra naturaliter ē frigida. absente calido frige facit venas z fontium meatus. Vñc etiā trahit causa. cur hoies in hyeme celerioris sunt digestionis q̄m in estate.

Uisus triplex emissio. Cur sit triplex visus emissio. q̄d nō ē intelligendū. cur q̄dā aialia acute. q̄daz acuti. z q̄dā debilitervidēt. s̄z potius est intelligēdū de diuersis dispositionibus linee ducentis visū sup̄ reuisibile. Nā ois visio fit fm̄ triplicē lineā ad modū trianguli vel pyramidis constituta. q̄z due pcedūt ab oculo. z extendūt sup̄ duas extremitates visibilis. z tertia est p̄ modū basis ymagināda p̄tense ab vna extremitate visibilis ad aliā eiusdē. Conus em̄ illius figure ymaginari d̄z in oculo. basis at̄ in reuisa. Et si radios visuales p̄tingeret cōcurrere añt̄ ad oculūz possent p̄tingere. p̄t̄ nimia visibilis a visu distantia p̄tingeret visibile nō videri. Et ad p̄fectā visionē tria exigūt. sc̄z organū. p̄bi gr̄a. pupilla oculi vt sit determinate disposita. et q̄ mediu sit illuminatū. z etiā q̄ obiectū in determinata distantia sit situatū. Alias em̄ visū circa visibile iudicādo p̄tingeret errare. Nā quāto obiectū visibilis pl̄ distat ab oculo. tāto p̄cursus radioz siue lineaz visualiū p̄stituit angulū acuti orē. z p̄ p̄ns tāto res visa apparet minor. Vñc ē q̄ sol apparet p̄ue quātitat̄. cū tñ sit maior tota terra. E cōuerso quāto visibile ē p̄inquit̄ tāto p̄cursus radioz visualiū constituit angulum ebetiorē vel obtusiorē. Et per p̄sequēs visibile apparet maius.

Ultia q̄ p̄ponebat p̄t̄ quid sit color discretio. Ubi notādū q̄ color fm̄ Aresto. in de sensu z sensato est extremitas p̄sp̄t cui i corpore terminato. Nō ei dicit q̄ sit extremitas corporis simplicis. s̄z potius extremitas p̄sp̄icui. Nā dicit q̄ndā corpore q̄ litatā. D̄z aut̄ extremitas p̄sp̄icui. q̄z color apparet i extremitate. Et dicit i corpore terminato l̄ determinato. ad vtrāz corporū

Indeterminatorum. licet enim in corporibus indeterminatis aliquis est color. ille tamen non est in eis ratione perspicuitatis. aut ratione pure transparentie. sed ratione alicuius terminationis. Fit autem in corporibus indeterminatis. ubi gratia. in aqua l' in aere lumine dicitur actus corporum indeterminatorum. tenebre vero dicuntur privationes eius. sic quodammodo nigrum dicitur privationem respectu albi. quia est minoris perfectionis. minusque de natura lucis participat. Generant autem colores medii per extremorum colorum commixtionem. ita quod quilibet pars extremorum commisceatur partibus alterius. De his autem ad librum de sensu et sensato tractare relinquitur.

Cum igitur istarum questionum difficilis solutio animam mutationis non posset adimplere. vixi studuit predictis postpositis subiugari. Ulis vndique virginibus. in tedium ductus. parentibus sic respondit. Improbo corruptas. lectos detestor aniles. Nil mihi cum feda virgine. solus ero. Spretoque predictis. utpote solutionibus difficilibus. Tholomei preceptis. inquit. de cetero insista. Sed signorum gradus planetarumque discursus sine turris elevatione facili visu comprehendi non possunt. Quid inquit de cetero faciam. Absit est

me esse hominē. vrinam humanitatem possem

exuere. azineitatēq; induere. specie permutata.

Hic Boecius enumeratis questionib; que descripte erāt in sede Crathonis. ostendit quō fecit fili⁹ inconstātie. Et p̄mo facit hoc. secūdo p̄cludit. ibi Quid de cetero faciam. dicens sic. Cum fili⁹ inconstantie in questionib; enumeratis p̄ficere nō poterat. p̄pter eaz difficultates stnduit vro/rari. Et cum viderat multitudinē p̄ginū duct⁹ in tedium. parentib; suis sic respondit. Improbo corruptas zc. vt p̄z in textu. Et concludit se magis solari velle q̄ ducere vro/rem. Et tandē p̄posuit studere difficiles questōes Tholo/mei. dicens se p̄ceptis suis velle insistere. Cum autē vidit q̄grad⁹ signoz z cursus planetaz de facili non poterant perpendi sine turris elevatione. dixit cōcludendo. Quid faciam de cetero. miserum est me esse hominē. Utinaz possem exuere humanitatem et induere azineitatē specie permutata.

Sit ergo discipuli summa magistratui sub/
iectio. exercitij attentio. animi beniuolentia. in/
genij docilitas. specierum luxurie euitatio. feli/
cisq; constantie debita professio.

Hic recapitulat seu epylogat recolligendo prius dicta dicens sic. Sit igitur summa discipuli subiectio erga ma/gistrum. exercitij attentio. animi beniuolentia. ingenij do/cilitas. specierū luxurie euitatio. et felicitis constantie debi/ta professio.

Explicit liber p̄mus.

Incipit liber secundus

Opera
Omnia siquidem superius expedita ad

quibus in summa
scolariū informatōes sūt affixae. Hūc

stolala
de eoz sagaci puiōe breuiter est trāscurrēdū.

generacioni
Je incipit secundus liber. et quartū ei⁹ caplūm
In quo fm ordinē in probemio pmissum deter
minat Boecius de sagaci scolariū puiōe. cū
sint in partibz alienis. Et diuiditur in tres par
tes pncipales. In pma pmittit intēū cū h declarādo di
uersitatē complexionū humane nate. In scdo ostēdit q re
quirūt ad puidentiā scolariū sagacē. ibi Felices sūt discipli.
In tertia declarat reqsita ad scolariū puidentiā respectu
corpis. ibi Cū āt indiscrepās. Prima adhuc i duas. Prio
em pmittit intēū. scdo exēq̄ illō. ibi Cū igit hūani corpis
puiditio. dicēs sic Omnia in pcedēti libro expedita p scolariū
informatōe sūt pposita. scz in qbz debēt informari Et quō
se habebūt erga mgros suos. Hūc autē in pnti scdo libro d
sagaci puiōe eoz est breuiter tractandū. Notanduz h
q exq̄ dicebat in pcedētē libri pncipio q ei⁹ subiectū ē apti
tudo discipuli cognitōz veritatis recipiēdo a docente. Jō
ad hanc aptitudinē omnia q in h libro determinant applicā
da sūt z reducēda. qd in hac pte determinate sic reducēdū
est. Ostēso in pte pcedenti in qbz debita aptitudo disci
puli doctrinā recipiētē p̄sistit. qz in pcessu ad scias ordina
tō et in debita subiectōe respectu docētē. que in tribz p̄sistit
videlicet docilitate. beniuolentiā. et attentione. nūc autor
ptractat de p̄uisiōe aptitudini p̄dicte necessāria. que ad
eam amminiculat ipsamqz inducit. Om̄ fm Aristotelem
nata humana est multipliciter ancilla. Propter eius enim
nobilitatē z aptitudinē mltz idiger Recte sic miles ad actū

militie exercendū indiget pl^{ib}. vicz armatura. seruis. eqs
 z alijs hmōi sibi necessarijs. Sic etiā hō p^{vyte} sustētatiōe
 indiget victu z vestitu sibi p^{gruis} loco p^{na}fali. Voies autē
 diuersaz sūt p^{plexionū}. Et qdā min⁹. qdā p^o mag⁹ ad sci
 entiā sut apti qm̄ aīa corpis p^{plexionē} p^{comitat}. vt dicit
 autor sex p^{ncipioz}. Et qz h agit de aptitudine cognitōnem
 veritatis recipiēdi. etiā determinandū est de p^{plexiōe} que
 ad ipaz amminiculat. Complexio at indiget nutrimento.
 Et si studiū exercere debeat indiget loco. qz studiū sapie ē
 p^{uilegiatū} vt loco solitario magis sit aptū. Alia p^o studia
 sic militarz z architectonicez. qz in publico p^{ueniēti} exer
 cent. Nutrimētū igit z loc⁹ cōplexioni z studio organice
 obseruiūt. Nā sic vifus obseruat in oculo. sic p^{plexio} i nu
 trimēto. Un̄ sile est in medicinis. Ip̄a em̄ exq̄ tractat d̄ sa
 nitate. p^{mo} oñdit i q^o sanitas p^{sistit}. qz in hūoz adeq̄tōe.
 postea determinat de his q̄ ad sanitatē amminiculat. eāqz in
 ducit z p^{seruat}. Sic sūt hūoz euacuatio sup^{fluoz}. diēta
 p^{grua}. z alia hmōi. Sic recte p^{cedit} Boeci⁹. Postq̄ det
 minauit de his in q^o aptitudo p^{sistit}. iā tractat d̄ illis que
 ad talē amminiculant. Et hee sunt p^{uenientia} loci. studiū.
 et mensura alimenti cui libet apta.

plexionū

Cum igitur humani corporis conditio fleu
^{est eoz pplexionū}
 mate. sanguine. colera. melancolia cōsistat sus
^{plexionū} ^{nam} ^{libet}
 fulta. ab aliquo predictoz quēlibet necesse ē eli
^{delectanda dāminā} ^{Dic Boeci⁹ ereq̄ intentum}
 cere preeminentiā. ostendēdo diuersitatē p^{plexio}
 nū. Et diuidit in duas. p^{mo} facit h in generali. sc̄do i sp̄a
 li. ibi Melācolico p^o. Dices p^{mo} sic. Cū nafa hūana cō
 posita sit ex q̄ttuoz hūozibz. s. fleumate. sāguie. colera. z me
 lācolia. necesse ē quēlibz hoīm h̄e p^{eminētiā} in vno predi
 ctoz. Notandū h qz p^{plexio} hūani corpis q̄ttuoz hūozibz

melācolia scz fleumate sanguie colera fulta est. Un̄ necesse
 est quēlibet hoiez ab aliq̄ p̄dictoz accipe p̄minētīā. scz v̄l
 in sanguie. l̄ fleumate. seu alijs duobz. Et est humor vt hic
 sumit corp̄ hūidū i corp̄ aīalis generatū aprū natū nutri
 re corp̄. ⁊ est q̄druplex vt dictū ē. Et qz fm̄ Ars. ij. de gene
 ratione. ex eis dē sum⁹ ⁊ nutrimur. Iō cessante hūore in cor
 pore aīalis. seq̄t et̄ desiccatio. Sc̄do notandū q̄ p̄plexio
 p̄t sic d̄scribi. Complexiō est p̄tertio seu p̄mixio fm̄ magis ⁊
 min⁹ dominās. abscedēs ⁊ recedēs ab extremis ad mediū.
 nō simpliciter. s; q̄ ad nos. Vel sic. Cōplexio est dispositio ex
 trinseca vel sup̄ficietē⁹ aparēs significās causas intrinse
 cas p̄s̄lr se h̄re. Vel sic. Complexiō est dispositio alicui⁹ d̄
 quattuor humoribz resultantibz ex quattuor elementis ad
 inuicem fm̄ portionem inequalitatis.

^{Indiciti scz asphalato / caliditate / caliditate / grossi}
 Melancolico vero timorē pigricieiq; subiec
 211 ^{ambrosio / pulch}

to sub locis secretis et angulosis. strepituq; ca
^{desiderio / sp̄tatoris / dampnatio}

rentib⁹. lucisq; paz recipiētib⁹ studere est opoz
^{q̄d d̄ p̄teritū q̄ grossi / q̄d}

tunū. Saturitatēq; declinē. serāq; precauere ce
^{horba / magis p̄plexio q̄ p̄mixio / q̄d}

nam. potibusq; mediocrib⁹ gaudere ad nature
^{instans / q̄d d̄ p̄teritū q̄ grossi / postulat}

subsidiū. et. put studij desiccatio erigit plenaria
^{ip̄s / p̄mixio / q̄d d̄ p̄teritū q̄ grossi}

potus receptōe ad mensurā cōfoueri. ne nimij
^{q̄d d̄ p̄teritū q̄ grossi / q̄d}

studij. p̄teruitas ty sim generet. anhelansq; tho
^{alip̄p̄tatio}

racis strictitudinē. ^{Hic in spēali determinat d̄}
^{p̄plexionibz. Et diuidit in q̄t}

tuor fm̄ q̄ q̄ttuor sūt p̄plexiōes. p̄tes parebūt. Et p̄mo de
 terminat d̄ melācolica p̄plexiōe. di. sic Melācolico timorē

et tarditati subiecto. necessarium est studere in loco secreto et
 anguloso. vbi non sunt magni strepitus. vbi etiam non est lux inre-
 sa. Et gaudebit modica saturitate. cauendo sibi de ferotina
 comestione. gaudebitque potibus mediocribus ad nasum suum sub-
 ditum. put labor studii requirit. Potest recipere potum pleuriet alia.
 et foueri ad mensuram. ne nimia studii peruitas generet in ip-
 so resim et pectoris strictitudine et anhelitu. Notandum hoc
 complexio melancholica est quam mixtum ex quatuor elementis componit
 seu humoribus. vbi humor terre predominat alijs humoribus in mixto est
 stetitibus. Et ideo si ille humor est frigidus et siccus. sic talis complexio est
 frigida et sicca et terre assimilata. Sunt autem melancholici infirmi
 grossi. superius autem apparet macilentum. eo quod melancholici infirmi
 melancholicum est complexionat. Melancholia hoc est humor terre et
 grossus natus hominis deprimens in natus terream. Cum melan-
 cholici sunt terre compabiles. Terra autem inter omnia alia elementa est
 prima materialis. propter quod etiam dicitur ferre omnium elementorum. ideo etiam melan-
 cholici maxime sunt grossi et minime agiles. Et propterea dicuntur
 etiam subiecti pigriciei. Sunt etiam timorosi. timor enim opponitur
 tur audacie. Audacia hoc est ira quodammodo accessiva principaliter propter bo-
 num. Ira enim est accessio sanguinis circa cor. Cum igitur melancholici
 sunt humoris grossi eo quod sunt naturaliter frigidi et siccus. ideo calor
 eorum non habet virtutem accedere sanguinis. propter quod sunt timidi. De-
 cet etiam eos studere in locis secretis et angulosis. Quia secundum Aul-
 cennam. immunitas a materia reddit nos intelligentes Sed melan-
 cholici sunt maxime materia onerati. vnde impeditur circa sensus
 omnis hoc intelligendi. eo quod necesse est quicquid intelligere san-
 tasmata speculari. ideo debent esse in locis secretis. Vel etiam quia
 timidi sunt ideo ad loca secreta fugiunt. Vel etiam quia valde sunt
 materiales. difficulter recipiunt impressionem aliam cognoscibili-
 bus. propter quod faciliter possunt impediri. ideo nullatenus circa se strepi-
 tum pati possunt. Dicitur etiam melancholicus precauere nimiam saturita-
 tem. quia cum sit grossus ex saturitate nimia grossi humores et pes-
 simi possunt generari. et sic fieret omnino inabilis. Cum etiam naturaliter
 sit frigidus. ne ex defectu caloris naturalis nimis cibum maneat in-
 digestus. ut sic corpus reseruet. Dicitur etiam precauere cenam tardam. quia

Diffinitio 7ue

p somnum fit digestio z hūoz pgregatio. Hec igit hūoz
 generat ex cibo abūdet excessiue siue i sono ad cerebz ascē
 dat ipm destruēdo. Cōscqnt norādū q melācolice cōple
 tionis sig sūt. Nā melācolic² ē inuid² infidelis fallax incon
 stāz animi. card² i oibz factz. iordiatū hñs appetituz. diligit
 ei esse sol². est timid² dū hoies dz inspicere. ebes ē ingenio.
 plēs hñs carnes. mltrū bibit. qz ē sic² nafalīe. Parū come
 dit. qz nō p̄t digerere rōne frigiditatz. paz appetit coit². ni
 hilqz vl paz potat. qz frigid² ē z sic². Si qo vult appete ei
 baria calida z hūida. puluerosa seu bñ pipata sumat. bonū
 qz vinū aut potū calidū potet. aut esset breuior² vite. Sic ei
 rōne caloris i cibis z potibz exñtis calor nafalī augmentat²
 Et rōne hūiditatz nutrīmētal hūidū radicale incipit aug
 mētari. Et sic pl² appetit z pl² p̄t qz sine his. Et sūt hec sig i
 his metz p̄tenta. Inuid² z tristis cupid² dextreqz tenacis.
 Nō expers fraudis timid² luteiqz colorz. Flora tyfis ē cō
 sūptio corzpis nafalīe humectāz ex alteratōe corzpis. puen
 ens. Un tyfici p flemat² emissionē psumunt. sic qz vir cu
 tem sup ossa obrinent. Un lato cibo possunt vitā plōgare
 Thorax est pecc² vel lorica.

^{uine ay} ^{potest} ^{pulsu} ^{tenarū} ^{bonibz}
Sleumaticus vero licet strepitu rugientib² edi

^{z p̄tentiū hūid} ^{uacantibz}
bus lucisqz capacissimis studij preceptis potest

^{Varoz} ^{potē p̄tē}
informari. poculisqz pleniorib² potest sustētari

^{ausp̄nūoz} ^{qz multz} ^{imp̄ozosa}
cibariisqz omnigenis confoueri. venereoqz ac

^{notā} ^{p̄ v̄m̄m̄e} ^{imp̄oz}
cessu si fas est dicere mensurnus permolliri.

Dic ostēdit p̄tates sleumatici. Et vult qz sleumatic²
 p̄t informari doctrinis in locis clamorosis z capacissimis
 lucz potestqz foueri multz potibz. et nutriri diuersis ciba
 riqz. Et si liceat dicere p̄t semel i mēse actū venereū exercere

Notandū h̄ q̄ fleumatic⁹ p̄t informari documēt⁹ studij in
 locis clamorof⁹. qz frigid⁹ est z humid⁹. Notus autē est ca
 loriz z siccitat⁹ inductiu⁹. Si em̄ p̄fricat⁹ ad corp⁹ calor ge
 nerat. Quia igit⁹ frigid⁹ est mor⁹ q̄ est actus studendi diffici
 lior est in maiori strepitu q̄ sensū mouet. z ita calor i eo in
 tendit. z quodāmodo humor supflu⁹ digerit. Habet enī
 fleumatic⁹ sanguinē nō ita nobilē sicut coleric⁹. Et ido nō
 facilliter p̄ strepitū in actu studij impedit. Strepit⁹ tñ non
 pmouet. sed impedit speculatōem intellectualē. Est autē
 fleumatica cōplexio qñ aliqd̄ mixtū p̄ponit ex q̄ttuor ele
 mentis siue q̄ttuor humorib⁹ naturā elementoz p̄sc̄antib⁹
 ita q̄ humor aque⁹ alijs p̄dominat⁹ humorib⁹. Un̄ fleuma
 ticus est frigid⁹ z humid⁹ sicut aqua. Et naturaliter om̄es
 mulieres fleumatice sūt p̄plexionis. Signa autē p̄ q̄ cogno
 scit⁹ fleumatic⁹ sūt h̄. Est albi coloris. carnosus. parua ossa
 respectu sue carnis h̄ns. facie pinguis. nō cito irascit. timi
 dus. z nō let⁹ rōne frigid⁹ d̄stringētis. multū comedit. mi
 nus bibit. tard⁹ est in factis suis. capillos h̄z molles et rec
 tos. multū p̄tinuare pōt coitū. qz humid⁹. parū tñ appetit.
 qz frigid⁹. Si p̄o mltū appere velit bibat fortia vina. come
 dat cibaria calefactiua. sic p̄fortabit in eo calor naturalis
 Designis z p̄rietatib⁹ fleumatici dant⁹ h̄ metra. Dic som
 nolē⁹ piger in sputamē mlt⁹. Est huic sensus hebes. pin
 guis facie color albus. Et rōne humiditat⁹ cito addiscūt. s̄
 male retinent. z rōne frigiditat⁹ tarde loquunt⁹. Etiā rōne
 frigiditat⁹ parū appetūt coire. rōne at̄ h̄uiditat⁹ mltū possūt

Sanguine⁹ vero cui⁹ cōplexiōis fauorabilior
 ppago est. omnib⁹ sitib⁹ ac cibarijs pōt adapta
 ri. quē ludēdo sepi⁹ grauissima questōe nouim⁹
 cōfoueri qz si obliquantib⁹ hyrcis parietes sol⁹

Delicat

M. Jure

Edite

ocillaret, non tamen in hoc semper est cōfiden

dum. Hunc autem cibarijs omnigenis gratis

simis, potibusq; lenientibus decet hylarari.

Hic ponit proprietates sanguinei. di. sic. Sanguine^o cui^o cō
plexio ē nobilior in ceteris studere p̄t i oi loco. z sepe luden
do q̄stōes icorporare ḡuissimas. nō t̄m in h̄ ē sp̄ pfidēdum.

Exoptat

Scia em̄ meli^o a q̄cūq; acq̄ri p̄t studēdo q̄s ludēdo. z debz
delectabilibz vti cibarijsz potibz subtilioribz. Notandū h̄
q̄ sanguinei sūt natalit̄ calidi z hūidi. q̄re facili^o recipiūt et
recepta retinēt. q̄ propt̄ aptissimi sūt ad disciplinā. Un̄ s̄a
guinea cōplexio ē q̄n̄ mixtū aliqd̄ ex q̄ttuor cōpoit̄ elementz.
vbi aer z p̄t̄ ei^o p̄dominat̄ alijs elemētz. Vel vbi sanguis na
ture aerē alijs hūioribz ab alijs discussis elemētz in mixto
p̄dnat̄ alijs elemētz. Jō h̄ cōplexio ē calida z hūida aeri cō
parabil. Siḡ h̄ cōplexiois sūt. s. q̄ ē ler^o cantās larg^o seu li
bera^o amabil. mediocrit̄ rubei coloris. pius. p̄stās. mode
rat^o. ad p̄tutes natalit̄ inclinat^o. nō ml̄tū loq̄ns. nec nimis
tacēs. s̄z faciūd^o nō p̄cipitās facta. nō h̄ns appetitū inordiat̄
tū. vult p̄uiuere sodalibz bonis. faciei nō rugose. ml̄tū ap
petit̄ p̄t̄ caliditatē. z ml̄tū p̄t̄ hūiditatē. Un̄ p̄sus. Lar
gus amans hylaris ridens rubeiq; coloris. Cantans car
nosus satz audax atq; benign^o.

formi aduersa auezio colore

maximū v̄s p̄p̄t̄ de colore luteo

Exoptat
Coleric^o vero pallidule effigiei plerūq; subie

ct^o solitudini se supponat. ne nimis strepit^o au

ditu bilem i totā effūdāt cohortē. sicq; mgrāt^o

venerabilē ledat maiestatē. Q̄ q̄s mgrāt^o lesio ē

b

h

^{figura colerici / geographico}
vitada. Huc cena gradiori nouim^{us} sustetari, po
^{facit muni / ghero / N. Adde}
tuq; fortiori deliniri Cauendu at e ne lit; horroz
^{pdz muni / hys / plii / calerici / finit / hys / ghero / euhatp}
aministratoe pot' isti' rabidis metib' extrahat'.
^{eur pdetas / cognosca / anstet / omnia solam}

Si at qualitates assignare ignoras sit societas.
^{maximo / et / pro / p / ut / p / o / e / o / g / r / a / y / p / p / l / u / e / g / t}
theoricos consulat, seq. sic cognoscat, pluribus
^{omni / solam / et / h / e / l / a / n / i / y / r / e / t / e / t / e / m / e / p / a}

vero mentibus intimatum est gnothosolitos.
Hic ondit pditoes colerici. z pmo facit h. scdo subiuu
git qndā cautelā. ibi Lauendū ē at. tertio remouet dubiū.
ibi. Si at qlitac. pmo dic sic. Coleric' q ē pallide faciei
studebit i loco solitario. ne bilē infūdat p' nimiu strepitū
in suā societate. Nec etiā venerabile mgrat' ledat maiesta
te. Et subdit dicēs. o qstū vitada ē lesio mgrat'. Pot' cole
ric' etiā vti cena grand. etiā z potu forti. Subiungit qndaz
cautelā dicēs. maxime est cauendū ne litis horroz i potus
aministratoe extrahat'. Et vltimo remouet dubiū sic inci
dēs. Cū sit dictū de quattuor pplexionib' posset aliq's di
cere quō nos h'ē poterim' dictaz pplexionū cognitōnem
Remonēdo dubiū h' dicit Boecp. si ignoraueris assigna
re qlitates. cōsule p' hos speculatinos seu medicos. z sic fir
mentib' intimatū. gnothosolitos. i. nosce teipm. Notādū
h' q pplexio colerica est qn mixtū componit ex qtuor ele
mentis. siue hūozib'. sic tū q humor igne' alijs humorib'
in eo pdominatur. Signa at p q cognoscit h' complexio
sunt h. ipm esse pallidū sicut est color cinez. qd actionē ca
lidi sup humidū psumptuz pcat. etiā fortiter bibit et plus
qz comedit. Bracilis nō carnosus. facies ei' macra et gra
cilis. cito irascit. iraqz eius cito trāsit. audax est. preceps in
omnib' factis. in tremore immoderat'. quasi nullū timēs
loāndo. capillos hñs duos z nigros. supiora ei' sūt gros

sa. ossa magna. nemos et musculos habens duros. Do-
bilis et velox est et non piger. quia caloris est faciliter moue-
re omnia membra. prodigus est semper dans. circumstantias
non attendens. multum appetens quia calidus. parum potens
quia siccus. Unde sicutatur humidis cibarijs. utpote pul-
lis iuuenibus in recenti aqua decoctis. hec nature eius pos-
sunt suffragari. Signa hec habentur in his versibus. Dyr-
sutus fallax irascens prodigus audax. Astutus gracilis sic-
cus croceus coloris. Si quis dicat Auerrois super de ce-
lo et mundo habet. quod omnia mixta habent predominium a ter-
ra. ideo mouentur ad centrum ratione grauitatis. videtur idem
quod omnia mixta sunt melancholica. Dicitur ad hoc duplex est
predominium elementorum in mixto. Quoddam enim sumitur secundum quanti-
tatem tantum. aliud vero secundum quantitatem molis. Dicitur igitur Auer-
rois intelligit de quantitate molis. quod in omni mixto terra
modo predominat. Dicitur enim debet esse firmum. et non cito
fragibile. cuius causa est terra. Sed dicitur auctoris intelligit
de quantitate predominio. Unde aliquando quantitas terre predominat
aliquando qualitas et operatio ignis. et sic de alijs complexionibus.
Hoc igitur modo complexionibus sortiuntur speciem et nume-
rum. Consequenter notandum quod nunquam due complexionibus in
ambabus proprietatibus opposite simul esse possunt in eodem. ut
fleuma cum colera. et melancholia cum sanguine. nisi in gradu con-
fracto. Eo quod contraria simul eidem inesse non possunt. secundum tantum esse
remissius isti quattuor humores sunt in vno congregantur. Et quod
habent symbolum ad inuicem facilius inuicem opponi possunt. ut fleu-
ma cum melancholia. quod conuicant in frigiditate. et sanguis cum fleu-
mate quod in humiditate conuicant. Sed melancholia et sanguis ad
inuicem opponi non possunt. quod in ambabus quantitatibus seu proprietatibus
differunt. Et sicut colera cum fleumate facilius opponi non potest
cum etiam in ambabus quantitatibus repugnet. Quia igitur quattuor complexionibus
nec praefate raro pure et simplices reperiuntur. sed sepe permixte. ideo
dinoscere eas complexionibus non est puerile. Que tamen complexionibus in
vnoquoque genere predominet capi potest aliquo modo per signa antedicta.

Nota q̄ p̄plexio s̄gūinea q̄ calida ē z hūida assilāf aeri.
 veri. vēto australi. z int̄ planetas ioui. ac int̄ etates homiū
 iuuetuti. Nec em̄ oia calida sūt hūida. Fleumatica vero
 p̄plexio assilāf aq̄ int̄ elemēta. h̄yem̄ int̄ p̄tes āni. fauonio
 int̄ vētos. lune int̄ planetas. z etiā sexui muliebr̄i. Nec em̄
 oia frigida sūt z hūida. Colerica p̄plexio assilāf igni subso
 lano. estati. z etati virili. z int̄ planetas soli. Nec ei oia cali
 da sūt z sicca. S̄z melācolica assilāf t̄re. autūno. boree seu
 vēto septētrionali. saturno z decrepitiui. Qm̄ h̄ frigida sūt
 z sicca. Notandū q̄ triplex ē colera. s. cōbusta. t̄para. z me
 lācolica. Cōbusta viget in hoīb̄ nigrā hūitib̄ faciē. q̄si a so
 larib̄ radijs p̄bustā. Et tales sūt m̄l̄tū rebelles. z de facili
 ad irā cōmouēt. z cū inebriāt sūt furibūdi. T̄para āt cole
 ra viget in hoīb̄ pallidā z aliq̄lit̄ rubeam. hūitib̄ faciē. Et
 sūt tales discretiores i mēte. z frēq̄nt̄ furiosi nō multū seg
 nes. Colera āt melācolica viget in hoīb̄ lurulētā faciē ha
 bētib̄. Et sūt hm̄oi sp̄ tristes. sp̄ hūites varias ymagiatōes
 fantasticas. Et de tali intelligit̄ l̄ra.

Felices vero discipuli discretio magistratum
 subijci gaudeat. eūq; metuēdo diligit. fidel̄ exi
 stat. ne sub picturate dilectōis obr̄etū albin̄ exi
 stat detrahēdo. Quid eī detractore nequi? Cle
 mgrāt̄ deteriori. etiā si mille fuerit. Veniēt̄ aut̄
 mgrō assurgat p̄ loco et t̄pe. ipsū salutādo incli
 net. eūq; si inbeat assequat̄. Abāsiōni quoq; ei
 si pōt se inserat cohabitādo. vt sic castigat̄ nō so

arguitur dicitur

magis

lū se remordeat, *revertit* ^{de Jul-10} vix etiā si loc^o affuerit ad eum

cōfluat diligēter inquiredo. Si at discipul^o *ut qd oportum* ^{no possit} ^{dara} mag^{is}

gistro suo sp vt necessariū est nequeat exhibere *si est* ^{aliqu} ^{si magis}

presentiā + tum ppter māisionis sue distantiam: *aliqu* ^{aut qd} ^{tabulas} ^{abstulit}

tum ppter alteri^o rei cām + dicitas lateri suo sp *paratos* ^{si illi} ^{capiam} ^{phat in}

pmptiores habeat cedulas ve. quib^o diligēter ī *instabat* ^{interie} ^{fuissent} ^{assignati}

primat quod cōscientie pprie noyerit intima: *pe manifeste* ^{quod non noverit}

tum. eiusq; explicite inquireat dubitatum.

Hic ponit qddā pceptum generale. Et pmo fac h. scdo dicitū suū magis restringit. ibi Si at discipul^o. Adhuc pria diuidit in duas. Prio poit doctrinā. scdo detractore excla mat. ibi Quid detractore nequ^o. Prio dicit sic. Discretio felics discipuli gaudeat se subijci m grātui. z metuēdo eum diligat. z in oib^o ei fidel^o existat. Nō sub dilectōe picturata. qlis albin^o exiterat detrahēdo Et tūc exclamat detractōz dicēs. Quid ē nequ^o detractōe v^o detractore. dato q mil/ le essent. Fidelis etiā discipuli discretio assurgat iclinādo loco z tpe qgruis mgro suo veniēti. z si iusserit ipm sequat Et si fieri pt inserat se māstōie^o cohabitādo. vt sic castigat nō solū remordeat se. s; cū loc^o fuerit pfluat ad mgm du/ bia inqrēdo. Et illd magis specificat dicēs. Si discipulus fm q necessariū ē neqat sp mgro suo exhibere pntiā. inter dū ppe habitātōis distāciā. z quāz ppe alteri^o rei cām. tūc ha beat dicitas lateri suo pmptas. qb diligēt impmat quod sibi expssū fuerit a mgro. Notādū h q felix discipul^o gau/ dēter se mgro suo subijcere ipmqz timere dz. Nā q n timet nō obedit. z si nō obedit nō ē subiect^o. Nō at sic dz timere

b 3

h

ipm sic fur patibulum. s. vt debitos honores sibi ipēdat. z e^o
 mādato se subijciat. ipm i nullo cōmonēdo. Ip̄m etiā dili
 gere d̄z. qz si nō diligit ip̄m. p̄cepta sua nō custodit sed p̄tē
 nit Talis at̄ p̄tēpt^o subiectōz ipedit. D̄z at̄ discipul^o debita
 exhibēdo mḡro reuerentiā tpe z loco assurgere. Nō quidē
 om̄i tpe. qz nō dū studio ē impedit^o. nec oī loco. qz nō i sco
 lia vel locis studij. Et si p̄t discipul^o cōmorabit̄ mḡro suo.
 ne sol^o in studio se remordeat. Tūc at̄ q̄s se remordere d̄z
 in studio q̄n p̄rio intellectu ad aliqd̄ acq̄rēdū laborat. qd̄
 p se inuestigare nō sufficit. Discipul^o em̄ q̄ncz magnos cir
 ca materiā aliquā facit labores sup̄ q̄ facili^o posset a mḡro
 suo expediri. Si at̄ cū suo mḡro morā h̄re nō possz habeat
 dicticas in q̄b^o dubia emergētia p̄scribat. tpe vt oportuno
 eoz solutōez suo a mḡro inq̄rat. Nota dictica d̄z a dicta
 mē z ycos custodia. Un̄. Elerice dictica lateri sit sp̄ amica.
 Nā sine dictica vix retinebis ita. Item. Vox audita perit.
 l̄ra scripta manet. Sed obijceret q̄s. h̄ est p̄tra cōmune pro
 uerbiū. s. cordi nō carterē. D̄z ad h̄ q̄ ista nō opponit̄. p̄t
 ei p̄mo dubiū notificari et dicticis inscribi z postmodū in
 tellectui. Et sic nō solū dicticis ē cōmēdandū.

Dicitur in

Cum aut̄ indiscrepās cōueniēs qz affuerit cō
 mēsalū cōnerio annua vl̄ citerior sc̄dm̄ p̄posi
 tū cōmorādi volūtas. Salis at̄ lignoz qz i esta
 te fragmēta. autūm̄ copiā. vindemie triturā. ca
 puicorni cōgeriē carniū. D̄ qz p̄ficiēs sanitatis qz
 p̄sentaneū sc̄dm̄ facultatē in vnū cōponere. The
 arthocopi mucor anxionari^o anhelitū infirmet

^{in vobis infam / puzado / yoz} ^{in vna} ^{ledat}
Et ne vini insipidi acor cordis secreta cofundat
¹⁹² ^{de puzado / yoz} ^{de puzado}
carniu laniste rancor salisqz tritura fetoz inclu
¹⁹² ^{de puzado} ^{de puzado}
lus intestina corrumpat. lignozumqz defectus
^{salvati} ^{negymat} ^{de puzado}
membra contrahat. et quod deterius est quo
^{in bono} ^{ne fiat} ^{in vna}
tidianis incurfibus ingrassetur anxionarius.

Postq boeci⁹ ondebat pceptu qddā obfudū i discipul
 p⁹ apitudiez fci pcedi pgnitōez pitarf a docēte. h ondit q/
 dā alia pcepta. Et diuidit h ps i duas. Nā pzo ponit illa
 pcepta. scdo dclarat eoz cās. ibi Ne artocopi mucor pzo
 dīc sic. Cū igit pnextio studētū seu scolariū fuerit cōcoro.
 ita q beāt. positū insiml morādī p tps vni⁹ ani aut circiter
 tūc pueniēs ē q iuxta eoz facultatē festinet sibi pcurare cō
 piā salis. frumētū lignoz z copīā videmie Sal qdē z ligna
 i estate. frumētū z vna i autūno. z i cap⁹ corno pgeriē carniū
 Hoc ei marie psetaneū ē sanitati. Et assigt cās. Ne mucor
 artocopi ificiat anbelitū. z ne ec vinū ispidū cordis secre
 ta pfūdat. z ne etiā seqt rācor carniū. Et ne fetoz triture i/
 clusus corrūpat intestīa. z ne ligz dfect⁹ pbat mēbra. z etiā
 qd pel⁹ ē ne p nua ifirmitas seqt. Morādū h q fm p h m i
 politici. hō vinēs solitarie aut ē de⁹ aut bestia Rō ē qz ē a dō
 rudis q de nllō curā gerit Et h bestia noīat. Nō ei vniūte
 hō. eo q vite itellecuali nō insudat. aut ē a dō pfect⁹ felici
 tate mellicitoria q nllō idiget. Et sic dō. i. diuin⁹ esse dō.
 vñ hō nafalit est aīal politicum z ciuile habitās int alios
 hoīes. vt sic hoīes sibi mutuo suppleāt defect⁹. Docet at h
 autor qlit scolares sibi pvidebūt i diuers⁹ varios eoz defe
 ct⁹ suppletib. nā pcta societate pgrua scolares puifione fa
 ciēt i nutrimēs z alijs ad vsum vite necessarijs. vt i sale. lig
 nis. carbonib. vino. frumēto. z alijs h mōi corp⁹ pseruan
 tib pplexione iuūātib z ad apitudinē itērā āminiculātib

Itē notādū q̄ vnusq̄s mēsis sua p̄ria h̄z exercitia. vt p̄t̄
 in his p̄sib̄ a ianuario p̄sequent̄ enumerando Poto. ligna
 cremo. de vite superflua demo. Do gramen gratum mibi
 seruit flos mibi p̄ratuz. *W*esses inclino. segetes tero. vna
 p̄pino. Semen bumi iacto. mibi pascos sves mibi macto.
 Item p̄ vocabulis text̄ notet̄ p̄mo q̄ arthocop̄ d̄z ab ar
 thos grece qd̄ ē panis latine z copos labor q̄si panis cū la
 bore fact̄. *U*n̄. Est arthos panis qd̄ p̄bat arthocop̄ Itē
 rancor̄ d̄z carnis p̄riet̄as. Acor vini. z mucor̄ panis. *U*n̄
 Carnis rancor̄. acor vini. mucor̄ q̄z panis Item. Non mi
 ser h̄ fertur. in cui⁹ sepe popina *D*uscidus est panis. caro
 rancida. pendula vna.

Magna vero discipuli cōmoditas est. put fa
 cultas suppetit necessaria magistratui exhibere
 ne dum ei⁹ inhiat executioni. rerū venaliū idul
 geat comparationi. *D* q̄ absurdū est magistra
 tus egestas.

Dic Boeci⁹ p̄tinuādo p̄positū suum
 cēs sic. *D*aḡ i h̄ p̄sistat discipulo cōmoditas vt suā iurta
 facultatē mḡro suo p̄uideat de vite necessarijs. ne tpe quo
 sibi intēdere deberet instruēdo. circa rez venaliū curas se
 habeat occupare. *S*ubdit exclamatōz dicēs. *D* q̄ absur
 da est egestas mḡrat⁹. *N*otādū h̄ q̄ maḡ in h̄ p̄sistit disci
 puli cōmoditas vt iurta sue facultat̄ exigentiā suo p̄uideat
 mḡro de vite necessarijs. *S*ic em̄ tāto p̄t̄ fidelit̄ p̄ eū infor
 mari. imo nūq̄ sibi facere poterit p̄dignā labor̄ recōpēsā.
*U*n̄ sic fili⁹ p̄t̄ subaz quā assumpsit a parentibz. nō sufficit
 ei reddere equalēs. *S*ic nec discipul⁹ mḡro p̄ scia ab eo si
 bi mīstrata. *I*n signū cui⁹ dicit p̄hs in ethicis. *D*ūs paren
 tibz z mḡris non p̄t̄ reddi equalēs. *F*aciat igit̄ discipulus

mgro suo iuxta facultatē exigentiā laborū recōpēlā. s. i. vite ne
cessarijs subueniēdo. Ne (vt dicit auctor) tpe instructōnis
scolariū victualiū pcuratōi hēat intēdere. vñ fruct^o scola/
stici pueniat minorā mētū. Nā plibz intēt^o minor est ad sin
gula sensus. zc.

^{impugnatio / separatio / fuga /}
Lotricū āt vetularūq; remotio q̄ summo ope
^{ipponit} ^{etiam} ^{adit}
appreciāda ē. earūq; accessus quāto rarior tāto
^{ipponit} ^{illa} ^{fructu dicit sibi / motus}
salubrior. Ne dū venerit aliquid suggerat iqui
^{fructu} ^{deparat} ^{fructu dicit sibi / motus}
natū. vel a mācipio extrahat aliquid permolli
^{fructu} ^{inuenit} ^{fidelitatis}
tū. quonīā mācipior raro reperitur clementia;
^{fructu dicit sibi / motus} ^{fructu} ^{fructu}
rarior in agone cōstantia. Ne seducēti mācipio
^{fructu dicit sibi / motus} ^{fructu} ^{fructu}
in quo confidit plenarie dominantis dilectio. ^{fructu dicit sibi / motus} ^{fructu dicit sibi / motus}

Quid tali fedius est. quid tanto grauius.

Hic agit de puiōibz adhibēdis inferioribz dicens sic.
Felix discipul^o abstinebit se a frequēti lotricū z vetularū ac
cessu. imo q̄to talis rarior tanto salubrior. Subiūgit cāz
dicēs. Ne vetule z lotrices pmissē domū ei^o accedētes sug
gerāt famulātibz seu p̄sulāt aliq̄ q̄bz fieret ei^o depaupatio
seu diffamatio. qm̄ raro reperit fidelitas seruientiū z in perī
culo cōstantia. Subdit exclamatōz dicēs. Ne seducēti man
cipio cui dilectio dñi plenarie p̄fidit. imo tali nihil fedius
seu ingrati^o valet inueniri. Notandū h̄ q̄ studēs sibi p
uideāt p̄grua de familia tam q̄ ad sexū muliebri^o q̄ etiā ma
sculinū. Ne p̄eam de cura domestica subleuari scolasticis
actionibz tāto efficac^o valeant inbiare. lz em̄ ip̄i indigeant

mulieribus. nō tñ eas debēt attrahere. qz cũ mulier natalie
 sit meretricis. ne lotrix ad suū veniēs. mācipiū ipm alliciēdo
 mala sibi psuadeat q̄bō bōa sua forsan dilapidarēt. Florā/
 dū circa vocabula text⁹. q̄ agon agonis l' ago onis. d̄: loe⁹
 belli. ab a qd̄ est sine z gon⁹ angul⁹. q̄si sine angulo. q̄a fieri
 solet sine angulo. Sz fm̄ Duguitōz venit a p̄bo ango gis.
 ere. Inde agonizare. i. certare. Inde agonista. id ē. pugil.
 Item mācipiū idē est qd̄ famul⁹. z d̄: a mān⁹ z capio. quia
 seru⁹ d̄: esse capt⁹ manib⁹. i. p̄tātib⁹ sui dñi. ita q̄ suis p̄ceptis
 obediat. qd̄ si nō fecerit ver⁹ nō existit seru⁹.

amb sit agon
 mōdo sicut
 mācipiū

hospitiū mūdum. suppellex mūdāta. thozal
 dealbatū. mācipij prudētia rerū exit⁹ cōsiderāz
 seculitati domice se assūstētis. decēti vultu sunt
 coponēda. Quid mācipio detrahēti crudeli⁹ est
 Hic declarat Boeci⁹ seruitiū fidelīū seruoꝝ declarādo
 cū h̄ exemplariter maliciā serui infidelis dices sic. Seruus
 fidelis hospitiū dñi sui seruabit mūdū z thozal dealba-
 tū. Dec em̄ sūt signa fidelis serui. Dpositiū at̄ ē de māci-
 pio detrahenti.

elymas

Cūctos terreat ifelix elymas ab elymādo di-
 ctus. nomē ex re cōtrahēs. qui cū Iaycostrati
 mūera suscepisset. p̄io ei vultu seruiuit blādio-
 ri oīa ad nutū ammīstrās. fidelisq; p̄ oīa existēs
 fideliorē se esse p̄mittēs. Quicquid vero Iayco-

^{strati possidebat} ^{factus} ^{aliam}
 strati possidebat fidelitas ipsi commissum est in-
 delitati, quid pla. cum nequissimi elimatis infelix
^{astata pisa / bonatini} ^{ipsi} ^{inguis / pisa}
 puidetia cuncta puidiss; sibi subpeditari, carniū
^{abi} ^{2 / p / r / o / c / e / s} ^{qu / v / e / l / t / e / r}
 alimēta. pisciū fomenta. ceterazq; rerū venaliū
^{com / p / r / e / d / e / s} ^{p / h / e / o} ^{g / r / e / t / a / z}
 cōmertia, oīa in duplo q̄z essent apreciata do-
^{q / u / i / s / m / i} ^{2 / p / a / r / a / b / e / r / e} ^{p / o / s / s / e / r / e}
 minicis aurib; intimabat. Sicq; toti; substātie
^{2 / p / a / r / a / b / e / r / e} ^{q / u / i / s / m / i} ^{p / u / r / a}
 hausit incrementa. Itaq; costratūq; i sūmā traxit
^{p / a / n / p / t / a / z} ^{g / r / a / p / p / z / p / a / r / a / m / i / a} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z} ^{2 / p / l / e / m / a / z}
 egestatē, et i creditorū diurnā exclamatōez, qua
^{act / u / s} ^{h / i / s / t / r / a / z / d / e / b / i / t / o / z} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z}
 pihil amari; imprimitur. Ne creditorū insania
^{d / e / f / a / c / t / u / s / m / i / n / i / s / t / r / a / z}
 maxia vero Itaq; costрати penuria eū i mācipij er-
^{d / e / f / a / c / t / u / s}
 roz; cognitō; pduxit. Tādē tarde cū elimatē sup
 errore suo cōueit. Quo audito statī i stumeliosa
^{2 / p / u / r / a / z} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z} ^{2 / p / l / e / m / a / z}
 verba prupit. dominig; i viscerib; mucronē sel-
^{2 / p / u / r / a / z} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z} ^{2 / p / l / e / m / a / z}
 peliuit. z qd pri; omiserat secū asportauit. Onicū
^{d / e / f / a / c / t / u / s} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z}
 q; corp; canib; ad deuorādū reliquit. Ecce q; de
^{2 / p / u / r / a / z} ^{a / d / m / i / n / i / s / t / r / a / z} ^{2 / p / l / e / m / a / z}
 testabile pditoris impietas scel; perpetravit.

rudi
 mek /

Sepeliri m...
 nem
 2 / p / l / e / m / a / z
 2 / p / h / e / o /

Dic declarat exemplariter predicta d' q'da suo d'vocabat ely/
 mas q' habebat d'nm d'vocabat Aycostrat'. Iste at' Elymas
 pmo intrans hospitium d'ni sui exhibuit se fidelē. ⁊ p'misit se
 in post adhuc fideliores. Et sic d'ns su' oia sua bōa cōmisit
 sibi disponēda. Qd' vidēs dicit' Elymas dixit se i duplo pl'
 expēdisse i reb' sui hūano necessarijs q̄ rei f'itas habebat
 Duo d'nm suū in summā traxerat paupertatē. creditoz qz in
 exclamationē diurnā. q̄ nihil mēti amari' ipmi p't. Maxia at'
 penuria d'ni sui fui i cognitōz eū p'duxerat. Tādēqz eū sup
 suo errore icrepat. qd' dicit' Elymas dū audiuerat i p'ba p/
 rūpēs ⁊ tumeliosa d'nm suū iterfecit. Corpulqz d'ni sui Ay
 costrati canibz dimisit deuorādū. Tūc boeci' exclamando
 dicit. Q' d' detestabile factū. pditoris impietas ppetrabat
 Nota q' tria sūt genera seruoꝝ fugiēdoꝝ. s. subtrahentiū.
 vñ h' boeci' nos edocuit. Scdm est bilinguiū. vñ Boeci'
 satis recitat in textu prime seqnti. ibi Seru' aut' bilinguis.
 Tertiu' ē seruoꝝ crudeliū. vid' in textu imēdiate seqnti iā
 allegatū textū. ibi Seruoꝝ siqdē crudelitate.

*Qua g'ia seruoꝝ
 fugiēdoꝝ*

^{instante} ^{malicia} ^{ab ipso}
 Seruus bilinguis procul expellatur, et ipsi'
 imminēte nequicia statim deponatur. licet cō/
 sanguinitatis proximitate coniūctus existat.

Dic boeci'us reprobat scdm gen' seruoꝝ vitandoꝝ di
 cens sic. Seruus bilinguis pcul expellat. ⁊ si consāguini/
 tatis linea fuerit diunct'

^{in p'ced} ^{p'cedit}
 Seruorum siquidem crudelitate multos

sociorum vidimus incurrere iacturam.
 Tangendo scdm gen' seruoꝝ fugiēdoꝝ. q' innuit cau/
 savitatis secūdi gener' p'missi seruoꝝ fugiēdoꝝ. Dicit sic.
 Multas incidere vidim' picula p seruoꝝ crudelitates.

^{parumqz} ^{apparet} ^{quod} ^{explentur}
Creditorib⁹ at **sūma** adhibeatur **dicti cōmē**

^{apud} ^{officiario}
datio, die q³ **prefixo** ^{habundanti p^oter} **debiti** ^{expectatio} **semper** ^{autoz} **p posse** **solu**

^{ota q³ unis} **tio**. **Scholari** ^{expectatio} **vero** ^{autoz} **cui** **pleno** **cornu** **copia** **nō** **ar**

^{curatij} ^{tristis} **rilit**, o q³ **dulcis** **est** **creditoris** **transactio**, **affi**

niumqz **suffragij** **exhibitio**. **tate** **acq̄rendi** **redito**

res. **Et** **p̄mo** **facit** **h. sc̄do** **ōndit** **modū** **acq̄rēdi** **socios**, **ibi**,
Prudētis **p̄o** **scolaris**. **Dicēs** **p̄mo** **sic**. **Sūma** **dicti** **cōmē**

datio **est** **creditorib⁹** **exhibēda**, **z** **tpe** **p̄fixo** **mutuatū** **restitu**

endū **p posse**. **Declarat** **h dicēs**, **multū** **dulcē** **est** **transactio**

creditoris. **Er** **vicinor⁹** **suffragial** **exhibitio** **scolares** **nō** **mul**

tū **in** **necessarijs** **abūdanri**. **Notādū** **h q³** **scolares** **suo** **pro**

posse **creditorib⁹** **se** **exhibebūt** **pacēs** **p** **eos** **em** **acto** **discen**

tis **crebro** **adiuua^t**. **Nisi** **em** **scolari⁹** **lōginq³** **studētib⁹** **i**

p̄tib⁹ **p** **creditorēs** **aliq̄tiēs** **fieret** **subuētio**, **ml̄tū** **occuparēt**

tp̄is **repatriādo**, **z** **p** **p̄ns** **suis** **a** **studijs** **ipedirēt**, **q̄re** **p̄gruū**

est **imo** **summe** **pueniēs** **seruare** **fidē**.

Prudētis **vero** **scolaris** **cōstātia** **sq** **aliquo** **cō**

forte **gaudeat** **sp̄ali** **cui** **possit** **p̄p̄riā** **detegere** **cō**

sciāz, **qui** **nubila** **existēte** **fortūa** **diligētē** **subue**

niat. **Ab** **orb⁹** **ingruente** **se** **sedulū** **exhibeat** **Et**

si **tetra** **mortis** **caligo** **affuerit**, **superstes** **faculta**

tes **disponat**, **si** **vero** **viu⁹** **enadat**, **ab** **eo** **posset** **su**

stentari, **pasci** **liniri** **cōsolari** **cubatū** **duci**, **diner**

^{fabularibus / et sic} ^{placite} ^{bona}
 sis etiā partib⁹ pcurari. ^{miris} Vigēte vero valitudine
 libellis gaudeāt permutatim. ^{gaudeat / in / conuocari / ordinare / certat} ^{certat}
 tim. ^{gaudeant} mēdabili etiā recordatōe gradatim. casti
^{ut / pro / dote / honyta / abstinēdo} gatōis felicitate cōuersim. diuersis ac varijs io
^{ut / ut / q / 2 / p / m} ^{plurimo} ^{quid / mod}
 coz generib⁹ dulciter obsequendo. Sicq; inter
^{quid / uoluptate / ratiōis} eos mutue dilectōis maneat integritas. vt pri
^{quid / uoluptate} ^{rationis} ^{per / nocte} ^{plurimum}
 meni temporis ros instillans. in medio inun
^{est / in / integritate / in / parte / ratiōis / in / parte / ratiōis / in / parte / ratiōis}
 dans. in fine vero inebrians existat.

Dic ostēdit modū acq̄rēdi socios fideles z eligendi. Et
 pmo facit h. scdo oñdit ei⁹ utilitatē. ibi. Quid dulcius. di
 cēs sic. Quilibet scolar⁹ prudēs sp aliq̄ socio gaudebit cui
 propriā detegere possit sciam. Et si fortuna fuerit nubi
 la inde possit solari. Et si morbo pueniat ab eo in sibi ne
 cessarijs potest iuuari. z si uia carnis yniuerse ingrediat. p
 eū facultates supmanentes fideliter disponant. Si q; ad
 corpis puenerit ualitudinē possit ab eo nutriri. consolari
 et cubatū duci. Si uero uigeat sanitate p̄stina. gaudeat cū
 eo pmutatim questionib⁹ disputatiue. Etiā si opus fuerit
 in morib⁹ ab eo dirigat. Ac etiā tpe z loco agruis iocoz
 generib⁹ ab eo recreari. quo mutue dilectōis integritas i
 ter eos uidebit manere. Hoc etiā mō fiet q̄ dilectio primo
 erit instillās. scdo inundās. z ultimo inebrians.

^{hab / amor} ^{quid / dulcius / dilectionis} ^{certe}
 Quid dulcius. quid preclarior. quid certe
 meli⁹. ^{hab / amor} ^{quid / dulcius / dilectionis} ^{certe}
 Inestatus enī amoris nulla fauoris est

^{de fidelitate} ^{quod dicitur in libro de legibus}
adeptio. Inuidia vero si scđum quid euenierit,
^{in uicibus conuenientia quae dicitur in libro de}
^{in quibuslibet} scilicet in discendo, gratissima est, ^{amicitia} Simpliciter

autem, proprii auctoris consumptina est.

Hic ostendit utilitatē pdictorū di. Quid ē dulci? qđ pclar
ri? qđ ue meli? qđ talis amicorū pstatia. nlla em̄ fauoris ad/
eptio tali p̄t esse melior. Sbdit. si int̄ eos uenerit inuidia.
fm̄ qđ. uicē i discēdo. tal̄ est gr̄uita z bona. si h̄o simplr iter
eos uenerit. H̄ ē nlla rōnabili de cā tūc ppriū corpis ē p̄supri
ua z mortale pctm̄. Nos adū h̄ q̄ prudēs scolaris p̄fortiū
inibit cū socio suo sibi fideli. cui ppriam posset detegere cō
sciam. Hoc em̄ tam ad corp̄ ualet q̄ etiā ad sciaz. Ad cor
pus qđ eūt si fortūa fuerit min? p̄sp̄era subueniat ei i tpali/
bus. Si p̄ueniat egritudine manū sibi porrigat adiutricē.
Si q̄ terra mort̄ affuerit caligo ut sup̄stes disponat facul
tates. Si h̄o p̄uale scat ut em̄ sustētet. pascat. liniat. z p̄solet
Quo ad sciaz qđ ē. uicē ut p̄mutatim gaudeāt libell̄ repeti
tōe dubiorū z errorū castigatōe tā i moribz q̄ i sciētis. sola/
riosiqz etiā ioc̄ ad hōestare spectantibz sibi inuitē obsequāt
Debēt ei solaciois iocorū generibz hōeste mutuo obseq̄. qz
trāq̄lla req̄es uite hūane ē ncc̄aria. Per ip̄az ei sp̄s q̄ uitā
hois ducūt z uegetāt recreāt. Nec aut̄ req̄es i ioc̄ qđ dā mō
p̄sistere uidet. eo q̄ ioc̄ q̄ etiā assilat ut ait ypocras. Dem? lī
etia ioc̄ sic dā mō licētia q̄ etiā Quies at̄ ē ncc̄aria cur̄ q̄ stu
diū p̄stat z scie ipediūt. Per iocū igit̄ cure depellūt. Sub
dit boeci? i textu q̄ itegritas social̄ dilectōnis manebit ad
modū rois generata. ut ros p̄mo noci tpe instillat. i me
dio inundat seu crescit. in fine h̄o inebriat. Sic scolar̄ cū
socio amicitia p̄trahēs. paulatim eā augeat. z uic̄mate inē
eos p̄fecte amicitie integritas p̄sistat. nō em̄ cito debet ge
nerari z cito corrūpi. sicut de stipula incēsa cito ignis ge
nerat̄ z cito deficit. S̄z paulatim dz generari. ut sic p̄max
neat icorrūpta. Amic? ei sūmo q̄ rēd̄ ē ope. Null? ei sine ai
cis uiuere eligeret fliq̄ bona oia. put bēt octauo ethicoz.

Nihil est tam aptum tamque diuini ad res secundas aduersas.
 Jo dicit plus quidam. Amicitia est desiderabile nomen. refu-
 giu felicitatis. miserie releuatio. que est indeficiens res. Item
 notandum hoc quod duplex est inuidia. scilicet simpliciter quod et simplex. Inui-
 dia simpliciter quod est que venit legitimam propter rationem. ut si quis scolaris
 plura sciret. et alius inuideret cogitans se etiam velle tantum addi-
 scere sic et ille. talis inuidia gratuita esset et meritoria. Sim-
 plex autem inuidia est que non venit rationabile propter causam. Ut si bi-
 gratia. si quis alteri inuideret propter bona eius opera seu famam
 laudabilem. talis inuidia proprium consumit auctorem. et est pec-
 catum mortale.

^{beneuolentia pro merito}
^{pariter}
^{affabilitate} ^{in agnom} ^{modest}
^{do}
^{Marcius}
 Cum me parentis utriusque pudetia et col-
 loquio ut assolet diebus paucis emittens

consolari. athenas ob causam studij me misisset. vni-
 cum vite mee inueni custodem nomine Fauonem non
 a vento sed a fauore denotatum. hic cum me primo
 inspexisset itinere fatigatum. diuersa considerantem.
 creberrime suspirantem. quesuit. cuias essem. se-
 cumque me adduxit curialiter consolans. breuiter in-
 quirendo. si ob studij causam illuc venissem. cuiusque p-
 fessiois essem. cuiusque facultatis. post triduum
 vicorum nomina ostendendo. Angiportorum confraga.

1. reparatio
 2. sp. va. 20. 21

^{est quida 20. 21}
^{est quida 20. 21}
^{plana 2}
^{me}
^{putat placet}
^{ab ang. po. 2. po. 1}
^{acc. 11. 5}
^{20. 21}

curialiter interrogauit. Tūc em̄ tempis sicut adhuc sunt
tres erant secte p̄ncipales. scilicet stoicoꝝ. quoz p̄nceps
erat Socrates. Sed quia Socrates non scripsit nisi de
moribus. ideo Platonis uoluit suscipere tractatum. Alia
erat secta peripatheticoꝝ. quoz p̄nceps erat Aristoteles.
Tertia fuit epicuroꝝ. quoz p̄nceps erat Lencippus. Que
fuit igit̄ Fauone⁹ cuius secte esset Boecius. Et ponit ibi
angipor̄toꝝ. Et uenit a nomie angust⁹ r̄ portus. Presagia
autē dicunt̄ futuroꝝ diuinatōes. que ex p̄iūctione seu con
cursu astroꝝ cognoscunt̄. in quibz chaldei studuerūt. erat
autē apud eos inuente. Tholome⁹ autē multum uiguit in
astronomia. ideo d̄: gloria. hoc est gloriōsa sciētia astrono
mica ips⁹ Tholomei. Aristotelica h̄o sciētia uocat̄ sine
ra ueritas. eo q̄ falsitati est imp̄mixta. Unde cōmentator
ait. qui recedit ab Aristotile recedit a ueritate. Platoni ac
attribuit̄ cōprobata diuinitas. Plato em̄ p̄ceteris phi
losophātibz p̄mo oīm ī celestīū intelligētīā et p̄me causē
cognitōz ītellectū uidetur erexisse. Erat em̄ Plato Socra
tis discipul⁹ qui moribz insudauit. Sed Plato in celestīū
cognitōem ītellectū erexit. Unde r̄ Socrates somniam
do se cignū album in sinu habere conspexit. q̄ de sinu suo
euotando. uolatu celum penetrant. se p̄ uolātū erigendo.
Socrates expergiscēs nouit somniū illud alicui⁹ fore pre
sagiū. Tertio igit̄ tempe tranfacto quia philosophie inten
dens assiduis p̄siderationibz subtilior exiterat. p̄mo nati
ras rerū generabiliū inquirendo. Deinceps in cognitio
nem corpoꝝ sup̄ celestīū ingenium subleuauit. nec ibi siste
bat. sed naturā celi penetrando. de p̄ma causa ac intelligē
tijs altissimas habebat p̄templatōes. Florādū ibi. Zeno
nis p̄cretio. q̄ zeno geometer erat q̄ uoluit p̄bare circulus
posse q̄drari. sic recitat̄ p̄metator. Arguebat ei sic. in q̄cūqz
genere p̄tigit̄ respire mag⁹ r̄ min⁹. ī eodē est respire eq̄le. ill⁹
ē cōe p̄ncipiū ad oēs scias. Sic etiā ill⁹. in q̄cūqz genere
p̄tigit̄ respire extrema. ī eodē p̄tigit̄ r̄ medium respire. Hoc
ar̄ p̄ncipiū cōe sp̄galiter ad geometriā zeno applicabat per

sp̄m pbādo spēales ꝑclusiones. qđ non est faciendū. Nam
p̄ ꝑncipia cōia ꝑclusiones cōes. p̄bari debēt. Lōis em̄ effe
ctus cōem req̄rit cām. Et speciales alicꝑscie ꝑclusiones de
bēt p̄bari p̄ specialia ꝑncipia. Processit ei zenon sic minorē
subsumendo. Sꝫ ꝑrigit rep̄ire circulū q̄drato maiorem ꝫ
etiā minorē. q̄ ꝑrigit rep̄ire circulū q̄drato eq̄lē. Dī ergo
in l̄ra zenonis ꝑcretio. h̄ est ꝑncipioꝝ cōmuniū ad cōclu
siones ꝑrias ꝑiunctio vel copulatio. Unde cōcretio potest
hic dici ꝑmissarū ad cōclusionem intellectualis coniu
ctio vel copulatio. Ulterius dicitur hic in textu. Peribo
niꝫ dilectio. quia Periboniꝫ de amicitia ꝫ dilectione libriꝫ
quendā conscripsit. Aliqui tamen textus habent deletio.
quod est intelligendū q̄ Periboniꝫ om̄ia ꝑncipia deleuit.
Dixit em̄ q̄ nō cōtingeret cōtradicare. Et quia supra con
tradictionem aut affirmatōem et negatōem fundant om̄
nia ꝑncipia. ideo delendo cōtradictōem om̄ia ꝑncipia
deleuit. Ulteriꝫ dicit. Pictagore ꝑmissio. Unde ꝑmissio
eiꝫ fuit hoies bñ ꝫ ꝑtuose viuētes post exutū corpꝫ corpora
nobilia debere ingredi. Et p̄ talē trāsformatōz depurari.
vt ad sedes celestes fierēt abiles. Sed hoibꝫ male agētibꝫ
quandā ꝑmisit penā scꝫ post mortē eoz trāsformatari. cor
pora ignobiliū scꝫ pecudū ingrediendo. vt p̄ ꝑrinuā trās
formatōem ad penitentiaꝫ reducerent. et ad sedes sidere
as abilitarent. Dixit em̄ animā comparari ad corpus si
cut nautam ad nauē. Nauta em̄ potest ingredi diuersas
nauē. ergo anima etiā potest ingredi diuersa corpora. Hoc
aut̄ reprobātū est ab Aristotele. nō enim est om̄ino sile de
nauta ꝫ nauē. ꝫ de ania ꝫ corpe. Est aut̄ bñ simile q̄ ad h̄ q̄
sicut nauta regit nauē. sic ania regit corpeꝫ. Dissimile tamen
est in h̄. qꝫ sicut domificatio nō ꝑt fieri p̄ q̄cūqꝫ instrumēta
nec etiā ars aliq̄ alia. ꝫbi gr̄a nō ꝫ fistulas ꝫ hmōi. Sic nō
ania ꝑt migrare de corpe in corpus. Comparat̄ nāqꝫ ania
ad corpus velut artes ad instrumēta. Sicut igitur nō cō
tingit vnāquāqꝫ opari ꝫ vnū quodqꝫ instrumētū. sic etiā
nō ꝑrigit ania q̄ est corporis instrumētū q̄dlibꝫ corpeꝫ intrare.

Deinceps p ylios homeri troiana historia ab homero de
sc̄pta itelligit. Per anxiomata & o mychal' sup musica cōpilauit intelligā
Das em̄ cū moreret in capsā eburnea depigi fecit. et eas/
de sepulcro suo iponi inssit. q̄ p' lōga tpa fuerit inuēte. et
anxiomata fuerit appellate. ab ango gis. ere. eo q̄ intellectū
anxiaueit seu impediueit studentū. Per ypocratis scri/
ptinā intelligūf pncipia q̄ p̄scrutādo f̄m viā sensus et expe/
riētie ab ypocrate fuerit inuēta. Un̄ ypocras fuit medicus
peritissim'. Perscrutabat em̄ oēs venas hoīm. Ip̄e ei fuit
p̄m' medic' q̄ corp' hoīs fecit mēbratim dilaniari sepando
corp' a venis vt p̄cipet meat' oīm venaz. Lū at̄ d̄: ypodro/
mū p̄fusa glā. intelligendū ē q̄ ypodromū erat locus in q̄
exercitabāt cursus equoz. Un̄ ex velocitate cursus vnus
equi p̄ alio eq̄tans p̄fusa glāz p̄sequebat. Dicit etia. Da/
retis apozismata. Un̄ dares faciles p̄positōes et cōmunes
faciliter intelligibiles p̄pilauit. Un̄ vocāt h̄mōi apozisma/
ta. h̄ est aptiones. eo q̄ animū auditorz p̄ coz claritatē ape/
riūt. Itē ariopag' d̄: ab ares qd̄ ē h̄' et pagos villa vel loc'
aut cāpus. q̄si loc' v' camp' h̄tus. Et sic vic' atheniensis
vocabat vbi phi studebāt. Inde ariopagita m̄gī illi' vici.
Item palestra stre. d̄: ludus vel locus lucrādi. Et d̄: a pa/
lin qd̄ est motus vel mobilitas. Item missile media corre/
pra d̄: sagitta. a mitto tis tere. qz mittit in hostes. Nota ibi
Euclidis theoreumata. q̄ theos grece est timor vel de' la/
tine. Inde theoro as are. i. videre. qz de' om̄ia videt. vel est
p̄siderare diuina. Inde h̄ theoreuma tis. i. elegans et aper/
ta h̄boz descriptio vel regula Unde regule geometrice di/
cunt theoreumata q̄si apertōes. qz mētē lectoris aperūt.
Et h̄ theozisma tis. pro eodē. Sc̄dm̄ alios tñ theoreuma/
ta dicit p̄pones p̄ se note. Ubi notādū q̄ Euclides p̄mo
sc̄iaz geometricā adinueit. Et p̄misit p̄pones p̄ se notas ex
q̄b̄ speculāt p̄clusiōes posteriores. P̄mo em̄ oñdit qd̄ pū/
ctus qd̄ linea. et tales terminos notificauit. Et ex illis col/
legit p̄prias p̄positōes illi' sc̄ie. et h̄mōi theozcumata vocāt.

Itē circa hūc textū *Coree p̄nexio*. *Flotādū q̄ corea s̄z cir*
cul? cur? cētrū ē dyabol?. Et etymologizat q̄si cor iens ad
eternā dānatōz. *Un̄ br̄s Aug?* sic inq̄r. *Delit? est fodere*
yl' arare dñics dieb' q̄ coreas ducere. *Un̄ dicit x̄ps ad hoīez*
Tu habes in capite sertū de floribz. ego at̄ coronā spineaz.
tu cyrothecas habes i manibz. z ego clauos defixos. tu in
albis vestibz tripudias. z ego derisus p̄ te ab herode ad pi
latū missus fui indur? alba veste. tu tripudias saltādo cum
pedibz. z ego pedibz laboraui. Ego p̄ te extensa habui bra
chia in cruce. tu in coreis brachia extēdis ad modū crucis
in opprobriū meū. Ego in cruce dolui. tu in cruce exultas.
Tu habes latus et pecc? in signū inanis gl̄ie et luxurie. et
ego latus pro te habui p̄foratum.

Cū ergo hec et alia mlt̄a fauonei intimasset
liberalitas. que nā mihi esset facultas quesuit.
quāteq; expense loculi mihi posset sufficere nū;
mositas. Cuiusq; disciplie p̄mptior esset mētis
intētio. *Qib' sibi p̄ ordinē respōsis. quoddā me*
mona dignū aicis aurib' instillauit. q' scz parci
tati pecūie insisterē diligēter. quoniā pudori p̄se
taneū est stulte cōmissa dilapidare. *Eogēteq; pe*
cunie necessitate pudore cōfusū me repatriare.
Aliō etiā nō a via rōis exorbitās. p̄palauit. vt si

alic^o discipli^e me iⁿserer^e pri^o dilig^eter inspicer^e.
 si bonis morib^o obediret. liberali^uq³ artiu^m vber
 tate tuti^o polleret. remotaq³ oi neglig^etia suo^o p^o
 motoi idulgeret. cuiusq³ p^ofessioⁿis e^ot p^o triduu^m
 eu^m dilig^eter audire. cu^mcta eti^a considerare. vt si
 bon^o licet balbuties. noⁿ tam^e ab eo receder^e v^l
 si nouerca cecitas subtilitatis simulachro stul
 to^o aures detinuisset retrograd^o efficeret. Absa
 lo siquid^e balbuti^etis lz tedioso fructu deliniri.
 q³ dulcore seduc^etis cecitas gliari Fideliter aut^e
 his et alijs secretis instructus duob^o annis de
 viginti de^opris atheis conalui. Quicquid mali ex
 pert^o era^m. ad boni fastigia sp^o abel^os. Noⁿ e^o ar^o dig
 nus dulcor^o acumi^e q³ amaritudis neq³ iuiscari
 grauami^e: herodiani arestotel^oq³ discipli^e sp^o ad
 her^os. alio^oq³ scitillulas dilig^et me^o m^oedau^o.
 Dic on^odit boeci^o docum^eta q³ dederat sibi fauone^o. di
 cea sic. Postq³ ista z pla^o alia fauone^o mibi itimass^o interroga
 uit q³ e^ot facultas mibi z q³nt^o sufficer^e exp^oet. Et cui^o disci

domina

puvilibu

ego boe

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

m^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

o^o v^ota d^oct^om

pline mētū intētiō eēt p̄mptior. Quibz oibz p̄ ordinē r̄f̄is.
istillauit auribz meis documentū memoria dignū. s. q̄ dili-
gēt̄er̄ isisterē p̄citati pecunie. ne inuilit̄ ip̄a dilapidata cō-
fusus pudore cogerer̄ repatriare. Adhuc aliū mibi istilla-
uit documentū. s. q̄ si me iserere vellē doct̄is alic̄ maḡi dili-
gēt̄ ispicere d̄berē si eēt b̄n̄ morigerat̄. Et si artū liberaliū
vb̄rtate pollet. z remota negligētia suoz scolarū p̄motōi
intēdet. q̄q̄ viderē cui eēt p̄fessōis. Et sic eū diligēt̄ audi-
rē. Et posito q̄ eēt bon̄ l̄z balbutiēs nō ab eo recederē. vel
si app̄rētia t̄m̄ i ip̄o fuerit q̄ mēt̄es stultoꝝ assoleat̄ retinere.
sic q̄ t̄roḡ d̄ efficeret̄. S̄biūgit̄ cāz. melī ē isormari fructu
balbutiēt̄ l̄z tedioso. q̄ seducēt̄ dulcoꝝ cecitat̄ gliari. S̄
dit̄ di. q̄ fidelit̄ p̄ dictū fauoneū plurimis istruct̄ i secret̄.
māsit̄ i studio atheniēsi. xvij. ānis sp̄ ābelās ad sup̄iora q̄
tacūq̄ etiā mala exp̄. S̄biūgit̄ cāz sic di. Nō ē dign̄ dul-
coꝝ acumiē q̄ amaritudis ḡuamiē neq̄t̄ iuisari. S̄biū
git̄ se sp̄ discipline arestotel̄ z herodiani isudasse. alioꝝ q̄
sc̄itillas p̄hoꝝ mēt̄i diligēt̄ p̄mēdasse. Notādū h̄ q̄ sc̄ia est
arbor̄ altissima. cui radix amarissima. fruct̄ q̄ dulcissim̄
q̄ amaritudinē q̄ abhorret̄ dulcedinē n̄ gustabit̄. Jō d̄z
l̄textu. Nō ē dign̄ dulcoꝝ acumiē q̄ amaritudis neq̄t̄ iuisari
ḡuamiē. Cui p̄sonat̄ illō metriste. Dulcia nō meruit̄
q̄ nō gustauit amara. Et q̄ nō studēt̄ sūt̄ illis gaudia rara.
S̄ d̄o notādū q̄ pudori p̄f̄etaneū ē cōmissa. stulte dilapi-
dare vicio pdigalitat̄ isistēdo. Un̄ pdigalitas ē habit̄ i
clinās ad supercedendū seu sup̄abundādū i lattoꝝ exp̄
sis z pecuniaz p̄sūptibz v̄l̄ in defectū exp̄sionis vt̄ custodi-
as retēta. Un̄ pdigalitas nō t̄m̄ libertati opponit̄ s̄m̄ sup̄-
abūdātiā. imo eēt̄ s̄m̄ defectū. qz sic ē pdigalitas excessus
datōis z i p̄sūptibz pecuniaz. ita p̄t̄ eē defect̄ i retētōibz et
custodia eaz. Neq̄ t̄m̄ pdigalitas maḡ respicit sup̄abūdā-
tiā i donādo q̄ defectū i retinēdo. Recte sic liberalitas p̄n-
cipali z maḡ respicit datōnē pecuniaz q̄ defectū retētōis
eaz. Et s̄m̄ custaciū triplex ē mod̄ pdigoꝝ. q̄ d̄a est pdiḡ
q̄ d̄ebite accipit̄ z recipit̄. indēbite t̄m̄ z abundāter p̄sumit̄.

Ali^o est pdig^o q^o nō dat nisi qd optz. ita q^o nō deficit nisi i re-
tentionibz. Et q^olibz eoz p^o dici sūt pdig^o. S; ali^o est mod^o
pdigoz q^o p^o aliqd honorabile v^o etiā delectabile psequē
dū sua bōa psumit. Et talis pdig^o d^o in textu Notandū in
sup q^o pdigalitas est viciū z malicia. qz est habit^o inclinans
ad excessum z supabundantiā in sumptibz pecuniaz. In
hāc em̄ acceptōez pdigalitas p^osentit cōiter morales. Cū
qz ipa advicia disponit. viciū z malicia dici potest.

possessum

opostuli

n **E** paupertatis facultati presentis operis
distat *zuditas* *h^o opus z studium p^o p^o p^o*

o droget simplicitas, cōfundat desperatio,
remiat *puacis* *italiam* *grāle*

affligat desolatio, quid cūctorz nature cōmune
aliter vixit *fidem*

dignum duximus examini committendum.

o Stela sup^o sagaci p^ouisione scolariū ostēdit Boeci^o
impedimēta q^o talē p^ouisionē impediūt. Et cū h^o dat
remedia p^o h^o mōi impedimēta. Et diuidit p^ons ps in
tres. Nam p^omo facit h^o. scdo enumerat illa impedimenta
sibi. Cū scolaris egestas. et tertio dat cautelas p^o talia ipe
dimēta. ibi. Parentū detestabilis. Primo dicit sic. Ne sim-
plicitas p^ons libri obsit facultati paupertat^o. z ne sua p^ofundat
desperatio. z ne solachij puatō affligat dignū duxim^o exami-
n^o mistendū qd nate cūctorz cōmune. seq^o.

studium

paupertas

autē q^o p^o p^o p^o p^o

o Cū scolaris egestas diuerso pcedat intuitu.
quodq^o *z p^o p^o p^o p^o* *aitoz*

o Cū ppter affiniū tenacitatē. tum ppter eoz in-
ad p^o p^o p^o p^o *ducatō* *aitoz*

undantis pcelle penuriā. tum ppter eoz mortē
p^o p^o p^o p^o *absentia* *z p^o p^o*

vel presentie carentiā. tum ppter alteri^o vitrici

^{remans auxili}
vel nouerce iuniāmis obstātiā. tum ppter prio-

^{grā} ^{māditō}
geiti fris militie incuriā. tam ppter germāe nu-

^{despōsacō} ^{uinnēria} ^{grā bē cū sūm} ^{abōis}
bilitatis istātiā. tū ppter familiaris adustionis

^{stōctōne} ^{grā sūmōe} ^{ppōtōg}
versutiā generali scemate pusi dignū duxim? cō-

^{at amōnētia tēta impedi} ^{mōnētia}
sulendum. ^{Hic enumerat impedimēta. Et p̄t pre-}

sens ps diuidi i tot ptes q̄t ponit impe-

dimēta. partes patebūt. Dicit igit̄ p̄mo sic. Dū paupertas

scolariū mltis pueniat modis. aliqñ p̄t parentū tenacita-

tē. aliqñ ex paup̄tate. aliqñ ex eoz morte. aliqñ p̄t eoz ab-

sentiā. aliqñ p̄t vitrici z nouerce instātiā. qñq̄ ex militari

^{ex p̄tētib} ^{mōnētia} ^{plēna}
incuriā. vel nūbilitate fris p̄mogeniti. qñq̄ ex instātiā so-

roris despōsande. qñq̄ ex sinistra informatōe familie. Pre-

terea dignū duxim? dare filiū z remediū i talē paup̄tate

^{petrūm} ^{uligā} ^{amōnētia}
Isparentū detestabilis et adunca tenacitas ^{Dumna}

precū instātiā permollitur. tediōsisq; affatibus

plerūq; dissoluitur. fletib? tēpestiuis delinitur.

^{sonis}
pmissis fallacib? excecatur. m̄nuscūlis affec-

^{modeste} ^{blūmō sūmōe} ^{sp̄tēstias}
tuosis dissoluitur. adulatōe si tēpestiua fuerit p-

^{foctificatōz} ^{ad mōdā dānā} ^{lāpō}
foratur. Si nimis solidatur. adamātina licet te-

^{p̄tē} ^{grā} ^{patronū} ^{grā}
nacitas fuerit. exēplari cōmonitu discutit. alio

^{Hic ponit remedia i}
rūq; rogatib? excitatur. p̄dicta impedimēta. Et

p̄t p̄tis ps diuidi in tot ptes q̄t poit remedia. ptes patebūt

Prudē sic. Si parētes fuerit nimis tenaces tūc fili' in illi
stat tediosis allocutōib. Si at h̄n sufficiat tūc fletib' tēpe
stius aut fals' pmissionib. vt acceptibilib' munusculis d̄s
eos delinire. Si at ista tenacitas ad huc nimis fuerit soli
data aliorum debet precibus deliniri.

Inundātis pcelle penuria p laboris icremē
ta, ppriū obtēpanda ē. scriptitādo. trituras colē
do. areas mūdādo. ad tps seruicēdo. Si tamē in
geniosa scribēdi factas p lucy coegerit volūta
riū necessitat' stimulū ihibere. cauedū ē ne deli
ciosus mētē excecet appetit'. lucy enernet syre
nosū. cōiter scribētij p dīga raroq; fidel' defrau
det adulatio. ne familia' sinistra visu l' auditu
ebibat q̄cqd scribēt' dextera p molif. Elebionis
neq̄cia nō obstāte parētele grā. o q̄ntū discēdi i/
cōmodū virtutisq; d̄trimētū mihi stulit sub he
diāo militāti. d̄ficiēte plexq; paterni cēsus igni
culo. more p̄taxato m̄ erozē paup̄tat' cauti' duxi

21/10/21
M̄
ad me r̄p̄se

habundant' paup̄tat' do facty augm̄

coram' p̄p̄tate pp̄rio sagatō d̄p̄tō

volūta' p̄p̄rio r̄p̄tō

stap̄e st̄azo d̄d̄tū

scribēdi p̄p̄rio

stimul' d̄m̄t̄ d̄p̄t̄ d̄p̄t̄ p̄p̄rio p̄p̄rio

lucy enernet syre

nosū p̄p̄rio q̄m̄t̄ p̄p̄rio

det adulatio. ne familia' sinistra visu l' auditu

ebibat q̄cqd scribēt' dextera p molif. Elebionis

neq̄cia nō obstāte parētele grā. o q̄ntū discēdi i/

cōmodū virtutisq; d̄trimētū mihi stulit sub he

diāo militāti. d̄ficiēte plexq; paterni cēsus igni

culo. more p̄taxato m̄ erozē paup̄tat' cauti' duxi

^{Sancti} ^{stare} ^{an} ⁹² ^{an} ^{scilicet}
mitigādū. Aliqđ ipūmēdo. tuti⁹ ē degere q̄; lōgi

laboris itinera repatriādo iuit⁹ arripe. affinib⁹

itimaui neq̄cia glebiōis me pestiferi scriptorū

sedib⁹ ibui. lucroq; seducēti diurn⁹ gloziari. Ad

malū quippe plexq; parētū intētio p̄nior. igne

intriseco evaporauit. solitoq; priuauit subsidio

priusq; exit⁹ acta. pbasset nō decliauit amentia.

precū at̄ ī nullo. p̄fecit in. atia. Id⁹ bimatū delato⁹

ris notoria traditio remāsit. s; nō iulta recessit.

Hic ponit remediū p̄ paup̄tatē. q̄ p̄uenit ex penuria pa
rētū. Et diuidit h̄ ps in tres. p̄mo em̄ facit h̄. scđo remouet
dubiū. tertio adducit sc̄iaz. partes patebunt. z legant̄ pres
simul. Dicit sic. Si pentes nimis fuerint depaup̄ati. tunc
scolaris. p̄prio v̄tes labore scribēdo laborādo. domos mū/
dādo. mendicando. ad temp⁹ seruiendo. Sed iste modus
scribendi nō fiat nimis deliciose. ne lucrū syrenosuz ener
uet. et sic scribens non debet esse prodigus. q; sc̄ptores ra
ro inueniunt̄ fideles. ita q; nō sint etiā adulatores dicētes
sic debere dilapidari acq̄sita p̄ sc̄pturā. Sbdit exemplū. q̄
declarat q; nimia sc̄ptoz adulatio socios defraudat. dicēs
sic. Neq̄cia glebiōis m̄lta mihi itulit incōmoda. s; tuz de/
cremēta sub herodiano dū studuerā. qm̄ deficiēte auxilio
p̄no conabar ego boeci⁹ mitigare paup̄tatē. Tuti⁹ ei noui
on⁹ ibire paup̄tatē q̄ r̄ patriādo lōgi itinēz arripe labores.

Tūc qz glebionis neqcia parētibz meis itimauit me pesti-
 feris scptoz sedibz imbui. lucroqz seducēti diurno gloziari.
 Lū igit parētis intētio ad malū pnioz sit qz ad bonū pater/
 no puabar subsidio p̄suet. donec erit? acta pbasset. nec ec-
 cessauit amētia. nec in vlllo pfecit precū instātia. imo tradi-
 toris neqcia vsqz post bienniū durauit. nō tamen reman-
 sic inulta.

^{paup̄ p̄p̄tū} ^{paup̄ hostis de hual} ^{peruicia}
Obsequio interea si nequit cōsolari facultas
^{uozibz} ^{q̄t̄ cap̄ p̄nibz p̄uoz p̄suo}
minis derogetur. tractuqz tempestiuo commi-
^{q̄m̄ d̄oloz} ^{st̄ d̄it̄} ^{ma d̄y ex̄t̄ d̄it̄} ^{peruicia p̄uoz}
nuetur tenacitas. vt iocosa proculi transactio.
 Hic remouet dubiū dicēs sic. Si paup̄ scolars neque-
 at sibi obtiere fauorē parētū p̄ d̄ba iocosa. p̄t q̄nqz p̄ verba
 minatoria suā delinire paup̄tatē. vt fecit iocunda Proculi
 transactio.

^{debus p̄uoz d̄ d̄o b̄a iac̄m} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
Germani festinātis icuria exemplari debrie
^{uozibz} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
tur eulogio ipsiusqz propinquitatis ammoni-
^{uozibz} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
tu corrigatur versutia v̄l reprimatur amentia.
 Subdit remediū p̄ paup̄tatē q̄ puenit ex pte fris mili-
 tātis incuria dicēs sic Fris militātis incuria delinief bono
 mediāte f̄mōe. v̄l corrigat p̄ amicoz suoz āmonitōem.

^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
Germane nubilibz annis affini qz tori? obtē
^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
perandū est. ne per incurie viciū rosa primula
^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
pollice carpatur idigno. D qz sorozis cōmēdā
^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄} ^{q̄m̄ d̄it̄}
da est pudoris pfessio. dolēdaqz cōtrarij cōmis

^{Hymanus} ^{offense} ^{Superbia}
 fio, velut vultū deturpātis pudore plena pulpe
^{disipio} ^{suavitate} ^{lambit}
 resectio. Obteperāde germanitatis insignia se;
^{non pro vultu} ^{clara}
 cūdi theofraſti ſymachū filiū ycomicū nō sub/
^{tabilitate} ^{ſymachū} ^{ex}
 ſilentio obmittendū eſt. Qui utroq; parētū vni/
^{notio} ^{mutata} ^{ſymachū} ^{ſue}
 uerſe carnis viā ingreſſo, iminētis infamie ger/
^{opere vultu} ^{dotatione} ^{adventu} ^{ſoluit}
 mane inſtantia, dotis beneficio maritavit, ſeq;
^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit}
 meatib⁹ fortune obnixē cōmēdavit. Elyzie quo
^{preſentatione} ^{ſuſcipit}
 q; marito naufragio ſurrepto, ſymachū fratrē
^{chryſa} ^{mutata} ^{ſuſcipit}
 ſuū ſoror inſequitur, Elyzia in ml̄as ſeruiendo
^{impunitas} ^{ſuſcipit} ^{Sabat}
 ſimulacra cūcta meritorū ſymacho miſtrabat,
^{actus} ^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit}
 Nam pprie carnis illecebris cū deſſet ſacras
^{capitulum} ^{chryſa} ^{Sabat} ^{chryſa} ^{hulcus}
 florē ſecreti⁹ exponēbat. Saluit eī incurie vicio
^{ſuſcipit} ^{vultu} ^{ſuſcipit}
 clam Elyzia ſuccūbere q; fraterne ſedus conſtā
^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit}
 tie ſe vicia diſrūpere, nec ab iceptis retrograda
^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit} ^{ſuſcipit}
 pmāſit quouſq; i choata fine termiavit idoneo.
 Dic docet remediū ꝑ paupertatē ex pte ſororis nubilis di
 cēs ſic. Succurrēdū eſt ſorori dū modo apta eſt ad deſpō
 ſandū, ne ei⁹ ꝑginitas polluat indigno pollice. Sbdit fa
 ciēdo exclamatorēz Q⁹ q; ſororis ꝑfeſſio caſtitatē laudāda.
 k 5

pudorisq; ei? straria cōmissio dolenda. immo velut pulpe
amputatio pudore plena totam deturpat facies. Declarat
B exemplariter de qdam dicto symach? q̄ fuit fili? secundi
theofraſti. q̄ sue subuenit sorori. qđ sub ſilētio nō est obmī-
tendū. Qui qđem symach? parētib; suis mortuis dedit so-
rori sue oēs subam hereditariā cā repellēdi instātiā iminē-
tis infamie eiusdē. seq; cōmēdauit fortune meatib;. Postq̄
āt soror sua Elyzia p̄ naufragiū suo puabat marito reddi
dit fratri suo parē vicē. Deditq; sibi dona plurima i mltis
sibi obsequēdo. imo dū in post incidēbat euz. symachō ffe
suo i paup̄tatē. pp̄ia deficiēte facultate carnis illeceb; se-
crete florē exponēbat. Valuit ei vicio incurie elā succūbe-
re q̄ seuiua fratne p̄stātie sed? dilrūpe. Nec ab icēptis t̄tro
grada pmāsit. donec ic̄boata sine termiauerat idonco

Tenacitatis industrie rudimēto aduſtōi dome-
stice succurrēdū ē. ne mutuate pecūie diligētia
bilē ifūdāt. alteri? ve rei cōflict? casū p̄ferat. q̄cqd
sub his fiat caute p̄ferēdū ē. ne pusilla rex tena-
citas vultū idicio rubor; i postez obstipet. Ta-
bulata plexq; fortia vni? scintillule lesiōe ruere

Dic oñdit documēta p̄ egestatē q̄ pne
dinoscūtur. nit ex p̄cessa pecūia. 7 p̄rio fac̄ h. scdo dela-
rat p̄ exēplū. ibi Quid de caluo milite. di. sic. S̄bueniēdū
ē domestice dilectōi documēto sapiēti. ne diligētia cōesse
pecūie irā generet. 7 ne postea alteri? p̄flict? casū p̄ferat. Et
q̄cqd fiat sub his caute p̄ferēdū est. ne modica rex tenaci-
tas vultū p̄ obstipet rubore. Declarat p̄ silē. Nā maḡ dino-
scunt edificia ex scintille vnius lesione sustinere ruinam.

Quid de caluo militē luce sapie pedito sense
rit caluicies cognoscit. qui primeuo militie flo
re trāsītū faciendo amphorā quandā sub birro
latentē secū detulit. mācipijq; grē cōmēdauit.
statuq; leui pmutato alteri? vicē elegit cohortis
Olla q; de fictili cocū cōuenit. rixe rācorisq; fre
no dissoluto. indigne coc? rancorē. pferēs. calui
ciei fictile incussit. que lz postmodū edera deco
rata. nullius d cetero succi cōnexio in pristinū
statum potuit reuocare lesionē ex incussu ficti/
lis. sibi stirpiq; probra contrahendo.

Subdit declarādo p exēplū quō ptingebat cuiidā q; alte
ri cessit pecuniā dicēs. Quid calua frōs senserit i viro lu
mie sapiētie coronato cognoscit p seq̄ntia. Ipse ei faciēdo
aditū sue militie sūpsit secū amphorā pecuniā plenā quaz
sub veste secū portabat. Eāq; fidelitati serui sui p̄miserat.
s̄pō at animū mutāte dictā amphorā ab eo cui ipaz cōmi/
sit postulabat. Locus hō sine seru? cui fuerat cōmissa idi/
gne hoc sustinēs percutiebat caput domini sui cū ampho
ra adeo q; ipsum leserat q; nllō modo potuit sanari. postea
vero cū idem dñs edera debebat coronari inueniebatur i
capite suo lesura per amphorā sibi facta. vnde tūc sibi toti
q; progeniei eius confusio generabaf.

ferre - morie passio rasta

Sit igitur tuta paupertatis facultas, munda.

Quem
Hic est enim et quippe
za omni

paruoq; cōtenta, incurfus viriliter perferens,

ad sūma sp̄ anhelās, oib; obediēs, et p̄mpta fa-

mulatu, ad obloquēdū tarda, fidel' obseāo, inte-

gradulcisq; colloāo, cordis tūositate carēs, qm̄

Non est vultus ut
sup̄bia p̄cipue

eius oppositū cum ea morari non appreciatur.

Licet enim a multis destituatur laboris retri-

butio, tamen ab aliquo promerebitur fauoris

adeptio. Unde merito plerumq; lapsu tempo-

ris cōtingit quod annuo nequiuit produci cur-

placida natura
Nisi hi q̄libet
ans darent sp̄itibus
mentos

riculo, adulatoris officio delatorisq; consortio,

pro loco negocioq; temporis exterminatis.

Hic Boecius solat paupertatē dicēs sic. Paupras erit tuta, modicis cōtenta, sustinēs audacter imputatōnes, assectās semp̄ ad altiora, obediēs omnib;, tarda ad obloquēdū, p̄mpta ad famulandū, fidelis in seruitio, fauorabilis in verbis, cordis tumositate carens. Oppositū em̄ eius sc̄z sup̄bia in ea vituperat. Subdit cautelā circa p̄ dīca, quia dicit p̄us q̄ paupras erit p̄mpta in famulatu, ergo subdit h̄ cautelā dicēs. Licet a multis retributio laboris destitua, ab aliq̄ in vtiq; fauoris adeptio impetrabit. Un̄ sepe vnicō die acquirēt q̄ anni totū p̄cursu p̄duci nequit.

Et h' adulatoris officio p'sortioq; detractoris. p' locor t'pe
extermiat. Un' notadū circa textū expeditū. q' adunca te
nacitas seu illiberalitas sumope est vitāda. Qm' sic in diui
tijs z pecunijs q'stū ad expositōz dationē z p'sūptōz p'tingit
deficere. sic etiā q'stū ad retentōez acceptōez z ea z custodia
p'tingit excedere. Habie' h' ad h' inclinās h' illiberalitas.
et h'mōi habit' ē vitiosus. Quadruplex em' affigri p't mo/
dus circa istā materiā. Primo p'tingit errare i' dando min'
q' oportet. z in deficiēdo in donatōibz. ex q' defectu sequit'
destructio amicitie. Tales em' illiberales a cūctis odiunt.
liberales h' p' p'riū maxie amāt. Ido dicit Boeci'. q' libe
ralitas reddit hoies maxie honoratos. Patet q' q' maxim'
defect' z vitiosus est in donatōibz p' q's amicitia corrūpit'
Secō illiberalitas q'dāmō videt esse deformis nate. z ei'
documēt' p'trariari. Nam in aīalis nutritōe cū nafa habe
at sufficientiā alimēti p' sui p'sp' p'seruatōe. ipa ordinat sup
fluū ad generatōz sibi filis. Illiberalitas h' p' p'trariū fa
cit. q' supflua q' nō sūt necessaria p' sui p'seruatōe retinet et
custodit indigēti nō cōicando Ido illiberalitas nō inseq't
regulas z documēta nate. Preterea p' defectū in donatōe
efficit hō inciuilis z incōmunicatiu'. Hoc at est p' nafam
ei'. q' hō nafaliter ē aīal politicū z civile. sic hēt p'mo poli
tice. Inciuilis at' em' materiā z formā aut prau' est. aut me
lior hoie Patz. q' ad ciuilit' cōicandū oportet h' ē aliquā
p'gruentiā beniuolētiā z amicitiam ad ipos ciues v' alios
Ista at' nō p'it p'nuari vel p'seruari nisi p' aliq'le bonozuz
suoz largitōez et cōicatōez. Errat em' in defectu expensaz
z expositōe circa suā p'pria sustētatōez. Nam hō nafaliter
tenet ad sui p'sp' dilectōez decentē z p'uersatōem honestam
S; aliq' illiberales deficiūt in expēsis circa seipos nō au
dētēs sibi de p'rijs pecunijs necessaria p'curare. vel em' ne
cessitatē nate. vel em' decētiā stat'. Et in isto videt maxim'
defect' z error. Est etiā error in defectu expositōnis in h' q'
hō frustra p'prio sine quē desiderat z intēdit. z ita seipsum
decipit. Nam p' h'mōi retentōez seu tenacitatē maxie z ser/
l

nēter hō desiderat ditari. S3 p talē defectū efficiť pauper
Nā diues ē ille q sup pecunias dñat. z eis vtit ad finē i quē
sūt ordiata. Nā esse diuitē magis consistit in vti q̄ i possessione
vt dic̄ Ars. z Seneca. Nō q̄ parz bz. s3 q̄ plā cupit paup est
S3 hoies i expēsis deficiētes pecunijs subijciunt. nec hñt
diuitias. s3 magis diuitie hñt eos. qz h̄ vno mō d̄: qd̄ ē du
cere altez fm suū ipetū z nafam. sic febris febricitatē. sic z
diuitie ducūt illiberalē fm p̄riū impetū. Iō illiberalis est
futilis pditōis. z etiā inuirlis. Rō. qz virilis hō d3 sup oīa
bona dñare. q̄ sūt ordiata ad sibi subseruēdū. S3 p illibe
ralitatē hō seipm subijcit pecunijs. iō tenax et illiberalis ē
vilissime pditōis. Error etiā p̄tigit i excessu acceptōnis z
acq̄sitōis diuitiaz. Sūt em̄ aliq̄ ita acceptiui q̄ n̄ curant
vndecūqz venirēt diuitie. Sumerēt ei a paupibz idigēti
bus. q̄bz deberēt de p̄rijs subuenire. imo aliq̄ sūt ita accep
tiui q̄ vilissimis officijs p pecuniaz acq̄sitōe se exponūt. sicut
tortores et latrinaz mūdatores. imo aliq̄ sūt ita accep
tiui vt etiā p̄ iusticiā aliena bona rapiūt z subzipiūt. etiam
mō q̄cūqz. Quisimodi sūt raptōres. homicide. fures. simo
niaci. z sic de alijs. Error etiā p̄tigit in nimis custodiēdo.
qz p̄ p̄rio sine pecunie p̄uant. scz vsu suo. Preterea. cu
stodia pecuniaz ē mltipliciter piculosa. p̄ fures. p̄ tyran
nos. p̄ reges tpales. q̄ sepe man⁹ apponūt. Iō d̄: j. ethico.
qz pecunie cū labore acq̄rūt z cū metu custodiūt. Illibera
les s̄o etiā p̄ illiberalitatē tendūt ad ipossibile. s. ad satiā/
dū appetitū diuitiaz q̄ insatiabil est. Sic patz p doctrinā
Salomonis dicētis. Diuitiaz appetit⁹ nullo est terminō p̄fi
nitus. s3 crescit i infinitū. Et qz illiberalitas et adamācina
tenacitas adeo ē detestabil z nocina. iō sūmope ē vitāda.
Secdo notādū qz idēp̄tificādo tenacitatē cū illiberalitate
queri possit an illiberalitas etiā auaricie possz idēp̄tificari
Ad qd̄ dicēdū ē cū sc̄o Thoma qz auaricia dupl̄r p̄sidera
ri p̄t. Uno mō vt ē h̄t⁹ inclinās animū z affectū ad mltas
diuitias possidēdas. nolūt tñ aliqd de alieno surripe l' de
tinere. lz etiā nō velint aliqd dare. nec etiā audeant circa se

aliqd expēde Et sic auaricia ē eadē cū illiberalitate. ⁊ sic auaricia n̄ ē pctm̄ mortale. Scdo mō p̄t capi auaricia p̄ hitu iclināte animū ⁊ affectū hoīs ad abūdāciā vtiliū ⁊ bonoz exteriorū n̄ curādo vndecūq; hēat. imo volēdo aliena rapē vel detinere. Cuiusmodi est vsurari⁹ ⁊ symoniac⁹. Et h̄ mō auaricia opponit iusticie. ⁊ ē pctm̄ mortale. Et lz ip̄a h̄ mō p̄supponat ⁊ comitē illiberalitatē. nō tñ adēq; triat illiberalitati q̄ etiā p̄lat circa bōa aliena. Isto ḡ mō n̄ ē eadē cū illiberalitate. His visis p̄seq̄nt de tenacitate seu illiberalitate p̄ p̄patōez ad pdigalitatē p̄siderādū ē. q̄ illiberalitas simplex ē peior pdigalitate. qz pdigalitas tribz modis facili⁹ curabil⁹ ⁊ sanabil⁹ est magis ip̄a illiberalitate. Prim⁹ sumit ex pte egestatis. qz difficile ē ex nllā pte recipiētē. ⁊ supabūdāt expēdētē suā t̄palē subaz ditari v̄l diuitē remanere. Stati ei suba t̄palis ip̄m d̄relinq̄t. ⁊ sic instigabit a nafa ad magis ⁊ magis retinendū. eo q̄ ip̄m de aliq̄ viuere optet. Et v̄gēs nccitas ip̄m pūget ⁊ mouebit ad desistēdū a supfluis donationibz. ⁊ etiā ad aliqd detinēdū ⁊ p̄ se f̄tinēdū. Pr̄tea cū ip̄e totū dederat nō hēbit qd dare vel expēdere. iō cessabit a tali datione. sz p̄riū est de illiberali. Illiberalē h̄o ipossibilē ē qdāmodo depaupari. cū p̄tinue accipiat ⁊ custodiat. Iō ab egestate illiberalis nllō mō ē curabil⁹. P̄tz etiā h̄ se cūdo ex pte senectutis. qz etas senectutis est pl̄ibz incōmodis subiecta. Iō nafa pūgit ⁊ iducit hoīez ad sibi p̄uidēduz ne substantia t̄palis sibi deficiat. qz videt se impotētes. Nunc ē q̄ de quanto pl⁹ senescit de tanto pl⁹ cupit ⁊ inclināf ad desistendū a supfluis dationibz. Ideo illiberalitas auget p̄ ista motiua. Prodigalitas h̄o de facili curaf. Cōiter ei d̄z q̄ alijs vicijs senescit sola auaricia iuuenescit. Tertio mō h̄ idem p̄z ex pte dictamīs rōnis. Nā pdig⁹ directe appetit honestū. salē v̄z vel aparēs. Sz appetit⁹ illiberalis magis tendit ad bonū vtile. modo facili⁹ sanatur appetitus tendens ad honestatē inordinate q̄ tendēs ad vtile. Quia appetitus vtilis non est terminatus. sed crescit in habituz.

Pater h̄ idē sc̄do p̄ncipaliter. qm̄ illud viciū est peior qd̄ h̄z
ortū ex affectu vtil̄ q̄ qd̄ p̄cedit ex affectu hōestatis. S̄z p̄di
galitas orit̄ ex affectu honestatis. illiberalitas h̄o ex affectu
vtilis. ḡ illiberalitas est peior p̄digalitate. Alio mō p̄z qz
viciū peior est qd̄ orit̄ ex maiori noctuo. S̄z honestū ē magis
appetibile z facile p̄allicit̄ q̄ vtile qd̄ nō h̄z rōem appetibilis
s̄m se. Honestū h̄o sua vi nos trahit. z sua dignitate nos al
licit. vt vult Tulli⁹. P̄terea viciū illd̄ peior est qd̄ magis cō
trariat̄ mediocritatē. s̄z illiberalitas magis p̄riat̄ benignitati
z liberalitati q̄ p̄digalitas. qz illiberalitas p̄riat̄ liberali
tati in simpl̄r nō dando. s̄z p̄digalitas in nō dādo sic opoz/
tet. ḡ zc̄. Ampli⁹ illiberalitas p̄ducit hoiez ad peiorē vitaz
q̄ p̄digalitas. ḡ est peior ea. Tenet p̄na. qz ex habitudie ad
p̄sequentiā possum⁹ arguere alie⁹ actus maliciā. An̄s p̄z. q̄a
illiberalitas ducit ad oēs filias auaricie z iniusticie. sc̄z ad
semonia. furtū. homicidiū. p̄demnatōez innocentū. z par
tim ad ydolatriā. z ad mechandū p̄f̄ lucz. Sicut ḡ illibe
ralitas est peior p̄digalitate. sic etiaz act⁹ illiberalitatis est
peior actu p̄digalitatē. Nam dare cui nō oportet ē minus
malū vel melior opatio q̄ nō dare q̄b̄ oportet. Probat h̄
Berardus odonis. p̄mo. qz nō dare q̄b̄ oportet orit̄ ex ap
petitū inordinato pecunie seu boni vtilis. q̄ aliq̄s appetit pe
cuniā p̄ se nō audendo eā dare vel exp̄dere. Iste at̄ appe
tit⁹ est inordinatissim⁹ z p̄ naturā vtilis. z vtilē nō d̄z appeti
p̄ se. s̄z p̄ vsum. S̄z dare cui nō oportet orit̄ ex appetitū
honestatē saltē apparētē. Et iō illa apparētia honestatē excu
sat z minuit p̄ctm̄. lz nō totaliter auferat. P̄terea illibera
lis peccat in bonos. qz nō dat bonis q̄b̄ dare oportet. S̄z
p̄dignus peccat i malos dādo sc̄z q̄b̄ nō oportet. mō p̄mū ē
ḡul⁹ q̄ sc̄dm̄. Forādū vltio q̄ ml̄s occasionibz q̄s moueri
p̄t ad dandū. tenacitatē v̄l illiberalitatē extirpādo. Primo
p̄f̄ datōis honestatē. nam p̄ datōnē diuine honestatis et
bonitatē noticia inest nob̄. maxie p̄ h̄ sc̄z q̄ de⁹ dedit om̄ibz
esse z viuere. lz his clar⁹. illis h̄o obscur⁹. vt h̄c̄ p̄mo celi.
Nec diuine bonitati p̄ datōem aliqd̄ accrescit. Iō nō dat

ppter incrementū bonitatē. s; ppter honestatē opis. Preterea
 dare videt̃ potissima opatio int̃ opatōes nate. S; natura
 nullū inutile op^o opat. q; dirigat̃ ab agente infallibili. ḡ zc.
 D;ior p; q; generare sibi sile z cōicare se est qdāmodo
 dare. qd̃ tñ ē pncipalissima opatio nate. vt p; scdo de aia.
 per hē m̃ generās maxie assimilāt pmo ent̃. Potest etiā q; s
 occasionari ad dandū ppter aliqd̃ delectabile acq̃renduz. sic
 aliq̃ dāt meretricib; . Vel ppter cōplacentiā z delectatiōez in
 turpib; operib; in illis q; dant. sicut q; dat histrionibus
 adulatorib; . cantozib; . z sic de alijs. Et finaliter ppter quacū
 q; aliā voluptatē. z ppter honorē z ppter vanā gliaz. vel ppter al
 teri nocere.

Um ad magistratus excellentiā bone i;
 dolis iuuenis velit accedere. necessarius
 est vt tria genera statuu quos innuit Aristote
 les in assignatione probabilitatis diligenter in
 telligat. Sūt autem quidā vehementer obtusi.
 alij mediocriter. tertij excellenter acuti. Nulluz
 vero vehementer obrusoz vidim⁹ vnq; philoso
 phico nectare iebriari. Istis vero ars mechani
 ca gaudet maritari. Mediocrib⁹ autē politica.
 Ab hac pte oñdit Boeci⁹ qualiter sit pcedendū ad
 apicē magisterij. Et anteq; ostendat talē modū po
 nit qsdaz diuisiones valētes sibi ad ppositū. Scdo

exequit de posito suo. ibi Istis siquidem. Prima in duas
 diuidit. Nam pmo facit quod dictu est. secundo ostendit q
 sunt scientijs applicandi. ibi Nullum vero. Primo dicit sic
 Quando inuenis bone inquisitiois et puenientis dispositio
 nis ponit acquirere apicem magisterij. tuc necessarium sibi
 est vt psideret tria statuu genera q innuunt ab Aresto. in al
 signat de pbabilitate. Illa em debet pncipaliter psiderari.
 Et subdit ponens diuisione. q qda sunt hoies uehemeter ob
 tusi. qda mediocriter. et tertij excellenter acuti. Et tuc appli
 cat illos ad scias speales dicēs sic. De numero uehemeter
 obtusoz nuq vidim aliquē inebriari nectare philosophi
 co. Sz istis gaudet ara mechanica maritari. Et mediocri
 bus politica.

Excellenter vero acutoz tres inuenim^o parti
 tiones. Quoz primi excellenter acuti, alij me
 diocriter, tertij excellentissime acuti. Excellen
 ter acutis arridet yconomica. mediocribus sub
 lunari globo phisica ypothecariozūqz practi
 ca. Excellentissime acutis, quos maxime notos
 scdm philosophiā Arestoteles in topicis vocat.
 vniuersaliū per experimēta singulariūz arridet
 cognitio. Hec triuialiū dnā. quadruialiū potē
 tia. D qz felix ē exhibitio istoz. A mediocritatē at

Propter h̄ d̄: h̄e h̄tutē penetratiuā q̄ occulta nase pene-
trat. Un̄ actio acuti ē penetrare. Et qz excellēter ingenio/
si sufficiūt penetrare ea q̄ latitāt ī pfūditate rez ex h̄ dicūt
vehemēt acuti. Qui at nō pnt penetrare nāfas rez z occul-
ta indagare. s̄z solū mō superficialia et sensibilia cognoscere
dicūt vehemēt obrusi. Mediocit̄ at acuti dicūt q̄ ī q̄bus
dā pnt penetrare rez nāfas speculādo. in q̄busdā h̄o desi-
ciūt. ita q̄ ad speculatōez p̄cipue entiu diuioz ptigere nō
pnt. Cōsequēt notādū q̄ Albert^o magn^o cap. vltio p̄mi li.
de intellectu z intelligibili fm facultatē nase intellectual^{is} q̄ est
in hoibz q̄ndā causat intellect^o diuisionē. de qua etiā p̄cipue
Ar^o. z Auicēn. ac eoz seq̄ces faciūt mētōez. Sūt em̄ q̄daz
intellect^o p̄l^o p̄tinuo rpi p̄iūcti. Et hi in formis ymaginādis
z sensu sūt imixti. Quidam h̄o sūt p̄l^o separati. et q̄dā medio
mō se h̄nt. Quidā etiā vires ymaginādi vel aliqd p̄ sensus
pcipiēdi nō h̄nt. Et p̄mi q̄dē intellect^o sūt obscuro. nil acci-
piētes nisi cū magno labore. Et oportet vt doceat p̄ exem-
pla sensibilia. Et tales aut sūt impossibiles aut difficiles ad
intellectū diuioz z p̄ se manifestoz. q̄ ī p̄ma phia tradūt. Et
vocat̄ mali igen̄a vulgo seu obrusi. Scdi at aut p̄ se aut
ex pua doctrina nati sūt intelligere oia. q̄ intellectū agentz
nō h̄nt q̄si efficiētē p̄ abstractiōez intellectiua s̄z h̄nt eā q̄si p̄
forma p̄ quā anim^o intelligibil^{is} cūcta opat̄. Et h̄ vocat̄ ab
Auicēna intellect^o sanct^o siue mūd^o. Ab aresto. at diuin^o in-
tellect^o appellat̄. h̄ ei leui studio ad p̄phetias accipit illumia-
tionē. z ad supnoz verā interpretōz. Vedit̄ at intellectus
est q̄ faciliter iuuat studio z doctrina ad intelligēdū tā p̄be-
tica q̄z diuina. Sed tert^o iuuari nō p̄t aliq̄ rōne. eo q̄ neqz
separat^o est. neqz h̄z instrumēta q̄bz iuuat opibz aīe sensibilib^{is}.
Et h̄ aliq̄ ptigit ex vicio complexiōis. aliq̄ ex p̄suerudie
nō extollēdo se vltra sensibiliū acceptōez. Notādū p̄sequē-
ter q̄ moralis scia aut ē de bono hoīs fm se. aut ē de bono
e^o respectu mltitudis. Si p̄mū. sic est monastica. q̄ ē pars
scie moralis tractās de mō viuendi vni^o fm se. Et d̄: a mo-
nos qd̄ ē vniū. z ycos custodia l̄ scia. q̄si scia tractans de cu

stodia vel regimine vni⁹ p se. Per anthonomasiā. i. ex cel-
lentia monastica dicta est ethica Ethicus em̄ idē est quod
moralis. z ethica idē est qđ moralitas. Si est de bono ho-
minis respectu multitudis. h̄ est dupl^r. aut est respectu mul-
titudis domestice. z sic est yconomica. Un̄ yconomus vel
economus penultima correpta d̄: tam pecuniaz q̄ frugū
z generaliter oīm q̄ possident dispensator. Inde d̄: ycono-
mica. Dicit autē yconomica sm̄ qđdam ab ycos qđ est cu-
stos vel scia z onos familia q̄si scia tractās de regimine fa-
milie. Est em̄ yconomica dispēsatua d̄ familia. z de his q̄
ad domū ptinet. Si h̄o est de bono hoīs respectu multitu-
dinis ciuilib. sic est politica. D̄ aut politica a polis qđ est
ciuitas. vel a polis qđ est pluralitas. z ycos custodia l̄ scia
q̄si scia tractās d̄ regimine vel custodia ciuitatū z regionū
Est at̄ differētia vt polis vrbs z pluralitas d̄: Un̄. Urbs
ē dicta polis. dico ad plurima polis Quo ad ipaz ycono-
micā z politicas. Dic est sciendū qđ nafale ē homini viuere
in societate. qz hō nafaliter ē aīal politicū z ciuile. Primū
patet qđ duplici via. p̄ma sumit̄ ex victu. qđ hō indiget. scđa
ex vestitu. qđ regit̄. tertia ex remotōe phibētū. p̄ quā ab hosti-
bus liberat̄. q̄rta ex disciplina z sermone p̄ quē instruit̄. Cū
em̄ viuere hōi sit nafale. oīa illa q̄ faciūt bñ viuere z sine q̄-
bus nō p̄t sibi i vita sufficere. sūt hōi nafalia. Int̄ oīa at̄ q̄
faciūt ad sufficiētā vite hūane est societas. Nafaliter ḡ hō
est aīal sociale. Patet h̄ p̄mo ex victu qđ hō indiget. Nō em̄
inter cetera aīalia meliorē h̄z tactū z complexionē. ido int̄
oīa animalia indiget cibo diligent^r et artificial^r p̄parato.
Nafā em̄ alijs aīalib. q̄si sufficienter nutrimentū ammini-
strat. Verbi gr̄a. animalib. nō ex rapina viuētib. cuiusmo-
di sūt oues. boues. zc. amminist̄at herbas. q̄b. absq̄ alia p̄-
paratōe sufficiūt ad nutrimentū Animalib. h̄o ex rapina vi-
uētib. vt lupis. leonib. z ceteris talib. ex alijs bestijs suffi-
cienter alimētū amminist̄at. Nafā igit̄ in oib. alijs aīalib.
sufficienter nutrimentū amminist̄at. qz nō h̄nt cōplexionem
ita purā z ad mediū reductā sic hō. ido nō indiget cibo ita

depurato sic hō. Alijs g̃ aīalibz sufficientē cibaria pur sūt
a nafa p̃parata absqz artificiosa coctiōe z p̃paratiōe āmini
strāf. Et qz hō p̃plexionē bz puriore. indiget alimēto p̃pa
rato seu depurato. Uñ frumētū qd̃ a nafa p̃ducit z si aīali
bus estz sufficiēs nutrimentū. hōi tñ nō sufficeret i cibū nisi
p̃paret z depuret. Jō ex eo panis efficit z coq̃t vt cōgruus
cibz efficiat. Ad h̃ ārvna sola pua nō sufficit societas. Jōo
vt hō vicē rōne sibi sufficiat in vita. indiget societate vt bu
iusmodi suppleat defectū. Et sic dictū ē de frumento sic de
alijs cibarijs ē intelligēdū. Scōda via ad idē sumit ex pte
indumētoz. qbz hō tegit. Sic em̃ nafa alijs aīalibz puidz
in victu. sic z in vestitu. Bestie ei et aues nafalit vident h̃re
indumētū. lanā vicz z pēnas. hōi āt nafa nō sufficientē pui
det i vestitu. Exq̃ em̃ hō est nobilioz p̃plexiōis q̃ alia aīa
lia a frigiditate z intēperie mag̃ bz offēdi q̃ alia. Cuz igit
nullz sufficit sibi ad victū z vestitū p̃gruū sine alteri^o socie
tate. seq̃t qz hō nafalē motū seu ipetū bz ad h̃ qz sit aīal so
ciale. Tertia via ad idē sumit ex remotiōe p̃hibētū. prout
ab hostibz z inimicis defendimur. Nafa ei aliq̃bz aīalibz ad
suisuitōz dedit cornua. vt bobz. q̃bus dā dētes. vt lupis. ca
nibz. aliq̃bz vngues. vt visis. z leonibz. aliq̃bz corpis agili
tate. vt leporibz. z hmōi. Sz nafa nō dedit hōi tāq̃ excellē
tiori aīali cornua ṽ vngues ad suisuitōez Sz dedit ei ma
nū que (fm̃ p̃hm̃ i de moribz aīaliū) est organū organozū.
Nā p̃ manū organa z q̃cqd̃ facit ad defensionē valem^o fa
bricare. Ergo si nafale ē hōi desiderare p̃seruatōez vite. cū
hō solitari^o nō sufficiat sibi ad habēdū victū z vestitū. ad fa
bricandū arma sibi z organa p̃ q̃a p̃rijs defendat. nafale ē
ei vt desideret viuere in societate. Quarta via sumit ex di
sciplia p̃ quā instrumur. nā alia aīalia sufficientē inclināt
ad opa sibi d̃bita ex instinctu nafe absqz instructiōe p̃cedēte.
Sic aranea debite telā fac̃ ex instinctu nafe. dato qz nūq̃
alias araneas vidisset texuisse Et sic ē de yrūdine respectu
nidificatiōis. Nō āt sic est d̃ hoie. ille ei nō sufficiēt est instru
ctus a nafa ad opa sibi debita. ob id nafa hōi dedit loq̃las

siue fmonē. vt p fmonē hoīes se iuicē doceāt. r vñ ab alio
disciplinā recipiat. Et qz h fieri nō p̄t nisi cū alijs viuam?
ideo nafale est hōi cū alijs viuere z esse aīal sociale. Qāt
sit aīal civile z politicū duplici via inuestigari pōt. Prima
sumit ex pte fmonis. z eīā tacta. Alia ad h idē sumit via ex
pte impet^o nafal. nā oīa aīalia nafalē hnt iperū ad suādū
ea q̄ insūt sibi a nafa. q̄re nafa etiā dedit hōi nafalē iperuz
ad suādū ea p q̄ posset sibi i vita sufficere. Docāt p̄rigit p
cōmunitatē ciuilez. eo qz ciuitas dz esse p̄tentina oīm q̄ ad
vitā sufficiūt. Licet aut hō est aīal naturaliter sociale z ci-
uile. eo qz quendā bz impetū z aptitudinē vt ciuilit̄ et so-
cialiter viuat. tñ p̄hs p̄mo politicōz triplicē tāgit cām cur
q̄sdā p̄tingit nō ciuilit̄ viuere. Prima ē fortuna. scōda ni-
mia p̄uitas. tertia nimia bonitas. Ex fortuna q̄dē. qz nimia
sūt paupes. n̄ potētes ciuilit̄ viuere. sz cogūt ciuitatē etire.
z agros colere. Scōm p̄pter qd aliqs efficitur inciuilis. ni-
mia p̄uitas esse p̄t. eo qz prauū appetitū habēt corruptuz. et
volūtātē p̄uersam. q̄re nequeūt ciuilit̄ viuere. z fm legē.
ideo erēūt ciuitatē. vel expellūt. Tertio aliq̄ nō ciuilit̄ vi-
uunt. p̄pter nimia bonitatē. Vita em̄ ciuilis z p̄ngalis est
bona z uentēs hōi vt hō. Sūt aut q̄dam tāte p̄fectōis vt
eis nō sufficit viuere vt hō. sz p̄ngiū z ciuilitatē rennētes
p̄fectiorē eligūt vitā. Licet em̄ nubere z eiuit̄ viuere bo-
nū sit. tñ nō nubere z inciuilit̄ viuere causa liberi^o vacan-
di p̄templatōi meli^o ē. Sic z hō naturaliter ē aīal civile z
sociale. nō obstāte qz p̄tingit aliqs nō ciuilit̄ viuere. Qz ei
nō ciuilit̄ viuūt aliqs. aut ex paup̄tate vl fortuna sibi h̄ ac-
cidit. Qd nisi sic fiat. vel ē talis bestia. z scelerat^o sine iugo.
nolēs legē. nec potēs societātē sustētare. Vel ē q̄si de^o. i. di-
uinus. vitā eligēs altiorē. Propter qd p̄mo politicōz scri-
bit. Non potens alijs cōicari. nulla est pars ciuitatis. sed
vel ē bestia vel ē de^o. Int̄ hoīes aut̄ viris diuis̄ igenio actu-
tissimis cognitio singlarū p̄ exp̄imētālē acceptōez vnuer-
salitū arridet. Et h̄ mod^o i sylogizādo p̄rigit. ibi em̄ vnuer-
salia accipiūt tāq̄ nota. Et p̄ceditur ad p̄cludendū aliq̄

ignotū. vel etiā eōuerso cognitio vniuersaliū arridet p ex
perimētale cognitōz p̄ticulariū. **Mod^o** at̄ ille p̄tigit in p̄
missis. Nā p̄clusiōes notificāt p̄ p̄missas. p̄misse at̄ p̄ p̄nci
pia z mat̄ias. p̄ncipia at̄ z mat̄ie p̄ se note accipiūt p̄ sensū.
z p̄ expimēta sensibilia. **Uñ** p̄ expimēta am̄ratōes z memo
riā. p̄mo accesserūt hoīes ad indagādū phisicā v̄itatē. **Iō**
dicit phs q̄ p̄ am̄rari ceperūt philosophātes philosopha
ri. Hos acutissimos q̄b̄ h̄ arridet cognitio vocat **Arestori**
les mat̄ie notos s̄m phiaz. eo q̄ mat̄ie sūt abiles ad acq̄rē
dā phisicā cognitōz. **Mediocres** t̄n excellēter acuti stude
re h̄nt in phisica. z ad altiores etiā p̄tigrere p̄nt scias. s̄z scie
complemētū nō tam cito attingūt sic excellentissime acuti
imo oportet eos p̄tinuis laboribz studiū insudare. **Et con**
sūptō tpe iuuetūz ad p̄fectōz illoz p̄nt p̄tigrere. **Uñ** **Plato**
docuit q̄ post q̄nq̄gira ānos v̄tutes sensitīue deficiūt. v̄tu
tes s̄o itellectuales vigorē et incremētū recipiūt. **Uñ** **Ars.**
p̄mo de aīa diē. **Si** senex accipet oculos iuuenis: videret
v̄tūz vt iuuenis. **Aīa** igit̄ s̄m se nō antiq̄t v̄l senescit. aut in
viribz nasalibz deficit. nisi p̄ q̄nto ex ineptitudie z ibecilli
tate organoz p̄cedit. **Accedēte** at̄ senectute v̄tutes itellec
tuales depurant z illustrāt. **Hui^o** exēplū ponit **Algazel** di
cēs. **Dū** sapiēter v̄silia inq̄rere volum^o. senes sapiētes et in
multis expertos accedim^o. **Et** in h̄ q̄dam modo dinosci p̄t
v̄tutes itellectuales et sensuales esse diuersas. Nā si eēt
eēdē. crescēte vna cresceret z alia. **Lui^o** oppositū dictum est
Ergo h̄n̄ d̄z ī textu. **mediocres** posse extolli ad magisteriū
altioris scie q̄ phisice. flore iuuetūz p̄sūptō. z alias nō. q̄a
tūc v̄tutes itellectuales fortificate ī specuādlo sūt vigoroz.
siores. **Ita** etiā mediocribz practica apothecarioz. **Practi**
ca aut̄ dicitur a praxis grece q̄ est opus latine. z practici
isti cyrurgici appellant̄. a cyros quod ē manus. z ycos scia
q̄si manualis scia. eo q̄ vulnerū curatio z alia h̄mōi d̄ q̄b̄
tractat cyrurgia cū manu exercent. **Sed** excellenter acu
tis arridet yconomica. q̄ ē domus ac familie gubernatiua
Proporzionabiliter em̄ sic phisica gaudet mediocribz. et

etiā apothecarioꝝ p̄ctica. Sic economica gaudet excellē-
ter acutꝫ. Vehemēter aut̄ obtusi vt dictū ē ad oēs p̄tē philo-
sophice p̄tatiꝫ sūt inepti. Iō mechanica seu manualis sciā-
bis gaudet maritari.

Istis siquidē hoc mō ordiendū est. primo vt
sciāt quisqꝫ que ad tanti nominis pertinent res
uerētā. vt quisiāta exprimere noscat. et ne scrip-
toꝝ cōmissiōi se totaliter cōmittat. vt lucreciꝫ q̄
cuiuslibꝫ questōis p̄posite sibi nodū inquiredo
dimisso comitatu sedulꝫ ad libros confluebat.
Dic boeciꝫ poit q̄dā documēta. p̄paramētū ad decorē
statꝫ magisterij faciētia. Et diuidit h̄ ps i tot ptes q̄t autor
poit documēta. ptes patebūt. Adhuc p̄ma i duas. Nā pri-
mo poit q̄dā documētū. scdo declarat p̄ exemplū. ibi Ut
lucreciꝫ. Primo dicit sic. Uolēs sublimari ad decorē ma-
gistratꝫ. p̄mo scire dꝫ q̄ z q̄t p̄tineāt tanti nois ad reueren-
tiā z vt exp̄mere sciāt ea q̄ noscit. z ne se totalitꝫ cōmittat li-
broꝝ inspectōi. Et h̄ declarat p̄ exemplū d̄ lucrecio dicēs.
q̄ ille inq̄rendo nodū cuiuslibet q̄stionis p̄posite obmissa
societate ad libros suos currebat.

Scdo vt libroꝝ copiā sue acquirat exercita-
tioni. vt cū opꝫ fuerit eos cōsulat. nec oīno eis
credat. vt nigro qui mōtani sui mgrī monitis in-
tantū cōfusus est qꝫ oē verbū ab ore ipsiꝫ p̄gress

sum quaternis exarabat, et tãq; sacz estimabat
Nihilq; aliud magisterij vicẽ obtinẽs i scol' pre-
dicabat. Unde mltotiẽs pudore confusus abibat
Quippe miserrimi ẽ ingenij s; vt iuentis et nũ
q; iueniẽdis. Stultiusq; est mgrãt' orõib' oĩno
cõfidere. Sed primo est credendũ donec videa-
tur quid magister sentiat, postea fingendus est
eundem in docendo errasse, vt sic forte reperi-
re queat quod cõmisse obijciat sedulitati.

Dic ponit scõm documẽtũ valẽs ad dignitatẽ magiste-
riũ. Et diuidit h' ps. Nam pmo facit qd dictuz ẽ. scõdo poit
exemplũ. et tertio adducit cõmune puerbiũ. ptes patebũt.
Dicit g' sic. Volens pmoueri ad dignitatẽ magisterij. acq;
rat sibi copiã libroz ad q's recursũ h'ẽ possit dũ p't. non tũ
totã intentõez cõmittat libris. Et h' declarat exẽplo dicẽs
q' h' accidit nigrio q' moĩs mõtani sui mgr'i i tãtũ confidebat
q' oẽ ybũ ab ore suo pgressum libro iscribeat et tãq; sacz
estimat. Et cũ idẽ magisterij accepit dignitatẽ. nihil aliud i
scolis pdicabat q' verba sui mgr'i. Et sic mltotiẽs cõfusus
pudore abibat. Et tũc exclamat dicens sic. Miserrimi q' p-
pe est ingenij semp vt iuentis. nũq; autem inueniendis.
Et adhuc stulti' ẽ oĩno confidentia h'ẽ in dictis magistrorũ
Et p't discipul' credere donec rationabiliter meli' sentiat.
Notandũ h' q' diuersis de causis magister non se totali-
ter cõmittere debet libris. vtz ppter libroz amissionem. ne
q; libris amissis. scia totaliter amitrat. Ne g' ptingat h' ne

necessarium est sciam impmere cordi. Un. Lordi non carte
 tradas q̄ noueris arte. Ut si carta cadit secū sapia vadit.
 Scdo p̄t p̄fusionē tollēdā. Nō em̄ m̄gr̄ q̄libz i argumen-
 tatōe seu r̄sionē libros accēde p̄t. Etiā ex libris statim nō
 p̄t debite ad sensibilia r̄ndere. Tertio p̄t opinionū noui-
 ratem z diuersitatē nō est libris penit̄ p̄fidendū. Itē no-
 tandū q̄ volens ad magistralē p̄moueri dignitatē p̄uide-
 bit sibi de libris sue exercitatōi necessarijs. ea de causa q̄a
 non om̄ia possunt imp̄mi. hoc est memorie viuaciter com-
 mēdari. Opus est ḡ libroz h̄ie copīa vt temp̄cum affue-
 rit eos valeat p̄sulere. non etiā p̄prio est semp̄ p̄fidendū in
 genio. Dicit em̄ Auerrois tertio de celo. q̄ nimia ingenij
 p̄sidentia frequēt fecit Auicennā errare. ymaginatōi etiā
 non est credendū. q̄m̄ impossibiliū est. vt dicit p̄hus tertio
 de aia. Cōmuniter t̄n scia p̄mo acq̄rit̄ a libris studēdo vel
 doctrinā auditu p̄cipiēdo a m̄gr̄o. Om̄is em̄ doctrina in
 tellectua sit ex p̄sistenti cognitione sensitua. vt habet in
 p̄mo posterioz. Sapiētia em̄ sine experimēto h̄i non p̄t.
 Unde q̄ iuuenes carēt experientia. idō prudētēs eē nō p̄t.
 Dicit t̄n Albert̄ magn̄ q̄ anteq̄ aia fuerit i cognitōibz p̄
 fundata. nō accipit nisi p̄ sensū z ymaginatōem. Cum vero
 p̄fundata fuerit redit ad habendū sup̄sius z aliaz reruz
 diuinaz sciētiāz nobilissimā.

Tertio vt quosdā hēat quos secrete edoceat
 librosq; legat. alijsq; rudimētis informet. vt sic
 itellecta sciat. scitaq; exprimere discat. i expres-
 sione vsum cōparet. vsum at magisteriū p̄p̄iet.
 Alios nāq; docere. pp̄rie facultas est industrie.
 Hic ponit tertiū documentū circa statū magisterij. dū

cēs sic. Tolēs magistralē acq̄rere dignitatē habebit in se/
 creto aliq̄s socios q̄s edocebit. z libros eis leget. z per p̄ns
 alios documētis informet. vt illo mō sciat intellecta exp̄me
 re et vsu p̄parare. Usus v̄o parat magisteriū. Nam doce/
 re alios ē facultas p̄rie idultrie. Itē notādū q̄ magistrā
 dus q̄sdam hēbit clam ab eo instrūdos. p̄mo p̄t habitus
 sciētifici acq̄sitiōez. s. p̄mo ad sciaz p̄cedendo. deinde p̄ter
 habitū acq̄siti radicātōem. z sic semp̄ studebit. Alioz etcm̄
 informatio p̄riū ē intellectū eruditio. Prouerbialit̄ em̄ d̄r.
 Qui docet aliū instruit seip̄m. Ad magisteriū em̄ p̄ceden
 do p̄mittendū est studiū. B̄ est vehemēs animi applicatō ad
 sciaz acq̄rendum. p̄mo vsus studiū. sc̄do alioz informatio.
 Tū sicut discipulū studet p̄t sciaz adeptā ratificandaz. ac
 disciplinā informādā. idō exercitiū magistratui ē necessa/
 riū. Exercitiū em̄ facit intellectū p̄paratum seu p̄nūciare
 p̄mpte. sc̄z itelligēdo arguēdoz respondēdo. z generalit̄ in
 om̄i actu studiosū potētē. iuxta illud victorini. Natura fac
 abilē. ars facilē. vsus vero potentem.

Quarto vt hos aliosq; sibi alliciat. vt cū ma
 gistrandi oportunitas affuerit. eozū intrinseco
 gaudeat aspectu. Quid turpi^{notas} est q̄z p̄rio incepti
 onis tēpore sol^{notas} destitui. vt Flavi^{notas} qui ob sui ge
 neris imperiū. gazeq; dominātis opulentiam
 cūctos sibi credidit subiugari. Tēpore vero p̄ri
 mi cōkursus elapso. raro repperit sodalem qui
 legi cōductōis adhesit lz inuit^{notas}. minas oīgenas

^{flauij} ^{nobilitati} ^{legi}
regaliter addendo. Generositate tamē cōsenta-
^{magistr} ^{primi} ¹⁰
neū est propter duplicē affinitatis partitōz, ma-

gistrātis saltem ad temp⁹ fouere presentiam.

^{restituere} ^{chinn} ^{quo potest aures} ^{pro status sit hu} ^{magistratus aut bo} ^{noze punit legi} ^{vari magis p}
Hic ponit qrtū documētū. Et pmo facit h. scdo decla-
rat p exemplū. ibi. vt flau⁹ Et dicit. Uolēs acq̄rere digni-
tatem magistrat⁹ z q̄ futur⁹ est rector alliciet sibi socios. vt
cū fuerit oportunitas magistrādī gaudere possit de intrin-
seco illoz aspectu. Subdēs cām dicit sic. Quid turpius ē
q̄ post temp⁹ inceptōis sol⁹ pmanere fm q̄ flau⁹ Flā ipse
ob generis sui imperiū z gaze domināz opulentiā estima-
uit sibi cūcta subiugari. Sed tpe primei z cursus elapso
raro aliquē reperit sodalē. Et sic minis eos constringere
proponebat. Itē notandū q̄ magistrād⁹ allicere studebit
notos et ignotos. vt dū magistrādī tps affuerit eoz intrin-
seco gaudeat aspectu. Regimē em̄ ciuitati erit cōparabile
vñ ciuitas fm phm in yconomicis est domoz pluralitas
p̄dijz et possessionibz abundās ad viuendū ordiata. Sic
igit̄ ciuitas h requirit. sic regimē socioz mltitudinē neces-
saria mḡo pcurāda ex postulat. Debet aut̄ ad gradū ma-
gisterij pcedens socijs vti triplici de causa. vtz causa legē/
di. causa opponendi. et causa disputandi seu respondendi.
Item debet magistrand⁹ frequētare scolas et obambula-
re peripatetice. quoz grā et fauore sperat cōmēdari obser-
uando etiā singula q̄ in lra tangūt. opponat em̄ z rñdebit
modo peripatetico. Un̄ peripatetici ad vtrāq̄ ptem cōtra
dictōis arguere psuueūt. Sic em̄ de facili veritas inue-
nit. Un̄ Aristoteles peripateticoz pnceps ait. Ponentes
vtrāq̄ z tradictōnis ptem. de facili speculabimur qd verū
qd falsum. Un̄ peripatetic⁹ dz a peri qd est circū. et potos
qd est calcās vel ambulās.

^{h. p. magis} ^{abimaly}
Quito vt quoz gratia coronād⁹ est et fauore.

Dic ponit q̄ntū documētū. et est tale. Tolēs mgr̄ari p̄
ambulabit pipatetice scolas illoꝝ a q̄b̄ pmoueri p̄t. Lu
rialiterq; dz opponere z remordere p̄terniētes. Et etiā fm
tis exigentiā r̄ndere dz. Ne si nimia affuerit taciturnitas
sue ip̄tēs ignorātie l'arrogātie. Sbdit auroz se multos vi
disse p̄fufos p̄t p̄teruitatē r̄nsionū. Un̄ nō est discēs inci
tare regētē affatib; p̄tumeliosis. Notādū h̄ q; diuersis de
caus mgr̄ n̄ se totalitē cōmitte dz libz. vicz p̄t libꝝ amif
sionē. ne. s. libz amiffis scia totalitē amittat. Ne ḡ p̄tigat h̄.
necessariū ē sciaz imp̄mere cordi. Un̄. Cordi nō carte tra
das q̄ nouer; arte. Ut si carta cadit secū sapiā vadit. Scdo
p̄t p̄fufionē tollēdā. Non em̄ mgr̄ q̄libet in argumētatiōe
seu r̄nsiōe libꝝ accēde p̄t. Etiā ex libꝝ statū nō p̄t debite
ad fēsbilia r̄ndere. Tertio p̄t op̄inionū nouitatē z diuer
sitatē n̄ ē libz; penit; p̄fidēdū. Itē sic p̄us dictū ē volēs ad
mgr̄alem pmoueri dignitatē p̄uidebit sibi de libꝝ sue ex
ercitatōi necessarijs. ea de cā. qz n̄ oia p̄nt ip̄mi. h̄ ē memo
rie viuacitē cōmēdari. Opus est ḡ libꝝ h̄c copiaz vt tēp
cū affuerit eos valeat p̄sulere. nō etiā p̄rio est sp̄ p̄fidēdū
ingenio. Dicit ei Auerrois. iij. de celo. q; nimia ingenij cō
fidētia frēq̄nt fecit Auicennā errare. ymaginatōi etiā nō ē
credēdū. qm̄ impossibiliū est. vt dic̄ p̄s. iij. de aia. Com
muniter tñ scia p̄mo acq̄rit a libꝝ studēdo v̄l doctrinam
auditu p̄cipiēdo a mgr̄o. Dis em̄ doctrina intellectuā sit
ex p̄sistenti cognitione fēsitua. vt hēt in p̄mo posterioruz
Sapia ei sine experimētō h̄i nō p̄t. Un̄ qz iuuenes carēt
expiētia. iō prudētēs esse nō p̄nt. Dic̄ tñ Albert; magn; q;
aū q̄ aia fuerit i cognitōib; p̄fudata. nō accipit nisi p̄ sensū
z ymaginatōez. Cū p̄o p̄fudata fuerit redit ad habēdū sul
ip̄i; z aliaz rerū diuiaz sciaz nobilissimā.

Um autem dies summe promotionis
affuerit. breui scemate compendiosoq;

m 2

Handwritten note: f. p. lib. 10 b. 1.

affatu veneranda cōmendetur socioꝝ collectio
Sicq; ad honous initialis incrementa intrepī
de pcedendū est. decenti ornatu. festiuo appara
tu. si facultas suppetit cūctis ad libitū professio
nis eiusdē splendi de procuratis. Cautē enī con
siderandū. ^{quidam p̄p̄oem̄}cauti⁹ inuestigandū est ante magiste
rij elationem. vt primi anni discursus propria si
opus fuerit possit sustentari facultate. Turpe
enim est tanti noīs reuerentiā ^{dugit}prima frōre mē
dicare. vt ^{imp̄p̄a}scrutoni⁹. ^{sc̄ntē}qui omnib⁹ ad magisterium
^{sc̄ntē}pertinentib⁹ ^{sc̄ntē}venerabiliter executis. ^{sc̄ntē}luce tertia
cepit mendicare. Tanti vero noīs ausus moꝝ
eū penituit. ^{sc̄ntē}Quid mirū quasi instantanee delu
sus abscessit. ^{sc̄ntē}tāti honozis fastigia de cerero nū
q; cōfessus ^{sc̄ntē}D q; felicis venerāda ē cōmendatio
h ^{sc̄ntē}Ic Boeci⁹ ponit sp̄ale documentū. Et diuiditur
addit quandā cautelam. ibi. Laute tamen. Tertio
declarat p̄ exemplū. ibi. Turpe em̄ est. Sed legant partes

simul. Et dicit sic. Cū fuerit dies p̄motōis marime. magi
 strād̄ p̄p̄dioso gaudeat s̄mōe i collectōe socioꝝ. z p̄cedat
 ad incremēta magistralis honoris decenti ornatu. festiuo
 apparatu Et si facultas suppetat socijs p̄curabit conuiniū
 solēne. Et ponit cautelā circa cōuiniū dicēs q̄ caute p̄spi/
 ciendū est. vt bona p̄mi anni sufficiāt. Turpe est em̄ medi/
 care p̄ma frōte. s̄m q̄ accidit Scrutonio. q̄ tertio die pac/
 tis venerabilis singul̄ ad magisteriū p̄tinētibz. cepit mendi/
 care. vñ nūq̄ de cetero tāti nois excellētiā audebat p̄fiteri
 Subdit ḡ Boeci⁹ finalit̄ sic dicēs. Q̄ v̄ venerāda ē felicitio
 exitus p̄medatio. Notandū h̄ q̄ magistrād̄ tāte p̄motio
 nis ad ḡdū magisterij scemate breui. s̄boꝝq̄ ornatu vt d̄z.
 Dicit em̄ p̄hus in politica sua q̄ralis d̄z esse s̄mo mḡri ad
 discipulos q̄lis erit distātia int̄ visū z visibile. Tū si visibi/
 le supponat̄ visui nō videbit̄. generaliter em̄ sensibile posi/
 tū sup̄ sensū nō facit sensatōez. Preterea si nimis remoue/
 ret̄ a visu itez nō videret̄. eo q̄ p̄tigeret radios viuales cō/
 currere añ oculi p̄actū. ymagiatōez p̄spectiuoz imitādo
 ymaginādo visionē fieri. sic figura pyramidalis. cui⁹ basis
 ē res visa. conus s̄o i oculo. Relinq̄t ḡ visibile vt debite vi/
 deat̄ nec d̄z nimis elongatū esse neq̄ visui nimis p̄iunctū.
 s̄z mediū est seruādūz. Sic z sermo mḡri nec d̄z esse nimis
 plūrus. nec tedio p̄turbet aures audientū. Nec etiā nimis
 breuis ne obscuritatē secū p̄hat. Breuitas ḡ sermonis mo/
 derata ē seruāda. q̄ audientē delectet atq̄ audientū intel/
 lectum illuminet.

xp̄editis aut̄ que ad scolariū eruditōem
 sūt digesta. dilucidādi moderatiōe obser/
 uata. nec angere lectorē breuitate curam⁹. nec
 dilatōe cōfūdere. nūq̄z lucidiori leuiorizq̄ scema

^{mag. boe.} ²²⁴
te perusi. Quoniā nō solū discretis, vey etiā ru
dib⁹ enig⁹maticis serie postposita comēdat. Nūc

ad magistrorū venerādā maiestātē pperādū est.
p ^{ostē} ostēdit Boeci⁹ q̄ ad magisteriū sūt necessaria
h pseq̄t de his q̄ pueniūt alicui iam ad gradū ma
gisteriū p̄moro. Et p̄mo p̄mittit intentiū. sc̄do illud
creq̄t. ibi. Maḡorū talis hēt diuisio. Et dicit p̄mo sic. Post
q̄ expedita sūt q̄ p̄tinet ad scolariū informatōz. z h̄ debito
docēdi mō obseruato. Nō em̄ curauim⁹ rectorē angere bre
uiloquio. nec aliquē p̄fūdere curabam⁹ sermōe p̄lixo. Nū
q̄ em̄ f̄mōe faciliori sum⁹ p̄usi. Subiūgit cām. qm̄ lib̄ iste
nedū discretis s̄z etiā ignaris est cōpilar⁹. Sūt igit̄ obse
ritates h̄ postponēde. nūc h̄o in p̄nti caplo ad venerabiles
mḡorū dignitatē est accedēdū quō s̄z se regēt cū iam fue
rint p̄moti. z de facto alios reperint.

¹⁷⁰² Magistorū talis habetur diuisio trina. Qui
dam tantorū duabus vrbib⁹ ceteris fulgentio
ribus. rome s̄z et arhenis morantes. vlteri⁹ ne
quāq̄ p̄cedentes. inquantū fortuna succedit al
tius venerantur. Alij obmittentes predictarū
fastigia. opidorū adiacentium querūt alimenta.
Tum p̄pter nouercā discipline egestatem. tum
p̄pter natalis patrie dulcorem renitentē. Tam

^{per dulcora quibus} ^{per dicitur magister} ^{magis} ^{facit}
istorum quibus aliorum quidam, ratione pulcre denominationis imperium assumunt, ut honorificentur.

^{relax} ^{spontaneis} ^{magis} ^{magis} ^{magis}
Alij ratione intelligentie, ne ignorantia eorum confundatur. Tertij subtilius speculantes pro-

^{officiis} ^{officia} ^{officiis}
pter utriusque partis incrementa magistralia com-

trahunt paludimenta. Dicere sequitur intentum ponendo triplicem magistrorum diuisionem. Et primo facit hoc, secundo ponit quasdam doctrinas a quolibet rectore obseruandas, ibi Tertium namque. Dicens sic. Triplex est magistrorum diuisio. Quidam enim habitant in duabus ciuitatibus magis excellentibus, ut sunt roma et athene. nunquam ulterius procedentes, sed quod diu vixerint ibi perseverantes, in quantum fortuna saltem eis succedit, et ibidem multum commedant. Sunt etiam et alij predictarum ciuitatum homines dimittentes, qui post gradum magistrum adeptones in ciuitatibus circumiacentibus lucra querunt. Tum propter egestatem scientie contraria, tum propter dulcorem patrie natalis. Item quidam magistrorum gradum assumunt magistralem, propter denominationem, ut scilicet magistri vocentur. Alij ratione intelligentie, ne scilicet ignorantia confundantur, et alij ratione utriusque dictorum, ut videlicet altius nominentur, et ut scientias acquirant. Nota duplex assignatur causa in textu quare quidam magistrorum in studiis generalibus non perseverant. Una est paupertas, indigentibus enim melius est ditari quam philosophari. Alia est dulcor natalis patrie. Item triplici fine magistri regunt scholas, quidam ut pulcrum nomen scilicet magistrum adipiscantur. Alij ut per totum studium et exercitium proprium perficiant intellectum. Tertij propter utrumque, videlicet ob magistrum dignitatem, et intelligentie perfectionem.

Magistrādi ḡ honore magisterij z fructū psequolētes. sic
sciētis sic z honesti moribz debēt efflorescere. Un̄ Socrates
dixit pus esse insudādū moribz. in q̄bz docet q̄lit enoz mes
passiones ffrenari possunt z sedari. ne regulā recte rōis i-
pediāt. z p̄ter intellectū alijs sciētis posse iuuari. Quoz
em̄ rō absorpta ē i infimo hoz intellectū nō ē clari luminis
receptiū. Sedent igit p̄mo passiōes. vt ipis sedatis sciaz
p̄tēplacōi insistere valeam? Vḡ p̄stās i vultu z volūtate
esse dz. Nā q̄qd volūtās appetit seu intellectū p̄cipit. sup̄ h̄
vultū quādā fac̄ attestatōez. Jō vultū quoddā ē signū aīe.
Un̄ phisonomi dicūt oēs phisonomiā p̄ncipalit̄ in vultu
esse p̄siderādā. Un̄ mōstz in corpe frequēt ē mōstrū in aīa.
Un̄ Auerois. Oīs diuersitas q̄ ē i corpe est p̄t̄ diuersita-
tē potētiaz aīe. Ponit̄ aut̄ in l̄ra paludimētū. z ē vestī pur-
purea. z ponit̄ p̄ indumēto mgr̄ali. q̄ vtū regētes. Quicū
qz at̄ mgr̄oz debite vult p̄sequi fructū magisterij. i honestate
moz vniuersa dz relucere. Mozes at̄ hoīm sūt varij. qdā
laudabiles. z qdā vitupabiles existūt. Un̄ p̄mo de moribz
iuuenū tā laudabilibz q̄ vitupabilibz est vidēdū. Deiceps
de moribz senū tā laudabilibz q̄ vitupabilibz tractādū est
cōpēdiōse. Iuuenes at̄ p̄mo sūt moris laudabil. qz sunt li-
berales. sc̄do qz sūt animosi z bone spei. tertio qz sūt mag-
nanimi. q̄rto qz nō maligni moris. q̄nto sūt misericordes.
sexto qz sūt verecūdi. Sūt at̄ iuuenes liberales. eo q̄ n̄ sūt
expti indigētē. z bona q̄ possidēt p̄prio labore nō acq̄sūt.
Quilibz cū maiori diligētia retinet suas facultates. q̄ p̄
indigētia mala. aliq̄ passus est. vel q̄ illas facultates p̄-
pria industria vel labore acq̄sūt. qz qd̄ euz labore acq̄rit
diligētē retinet. Sūt etiā iuuenes bone spei. qd̄ phus. ij.
rethorice triplici pbat rōne. P̄mo qz paucoz expti sunt.
nō in mltis passū sūt repulsā. idō oīa credūt obtinere. Sūt
etiā bone spei. qz in eis mltū abundat calor. Corde igit et
alijs mēbris inflāmat̄. ex calore in mēbris eoz exnti fiunt
bone spei z animosi. Rursū iuuenes paz vixēt in p̄terito.
z p̄m cursū natālē debēt mltū viuere i suō. Lū igit memo

ria sit respectu p̄teritorū. z spes respectu futuroꝝ. parz vluunt
memoria. multū aut̄ viuūt spe. Tertio p̄tigit eos esse mag-
nanimos. nam ex h̄ alijs est magnanim⁹. qz dignificat se
magnis. z ingerit se ad faciendū maḡ. Iuuenes ḡ cuz sint
liberales animosi z bone spei non h̄nt vnde retrahant qn
fiant magnanimi. Sp̄ialis ad h̄ rō est. qz iuuenes sunt ca-
lidi. sed calidi est supferri. ḡ iuuenes semp volūt supferri z
excellere. Inter cetera at̄ p̄ q̄ homo alijs videt̄ supferri z
excellere est honor z gl̄ia. Iuuenes ḡ quia sūt calidi cupi-
unt excellere. et maxime desiderāt honorē z gl̄iam. z p̄ se
quēs sunt magnimi. cui⁹ pprie nata boni esse videt̄. Quar-
to iuuenes sunt laudabiles. quia nō sūt maligni moris. Di-
cunt̄ em̄ esse nō maligni moris. quia non credūt alios esse
malos. imo vt in plurimū credūt om̄es hoīes esse bonos.
Cuz rō est. quia inexpti de operibz alioꝝ iudicāt de factis
hoīm ea que vident in seip̄s. Ido d̄r sc̄do rethorice. q̄ pue-
ri sua innocentia alios mēsurāt. Sicut em̄ ip̄i sunt inno-
centes. sic z alios innocentes esse credūt. Quinto qz iuue-
nes sunt misericordes. Ex h̄ em̄ maxime p̄surgit misericor-
dia cum credim⁹ alios idigne pati. Quare si iuuenes sua ī-
nocentia alios mēsurāt credentes eos indigne pati de fa-
cili ad misericordiā commouent. Sexto iuuenes sūt eru-
bescitini z verecūdi. q̄libet em̄ timet pdere qd̄ nimis affec-
tat. Erubescencia aut̄ z verecūdia est timor ingloriatiōis.
cum ḡ iuuenes quia calidi sunt nimis affectant excellere.
timent etiam ingloriari. quare etiam de facili erubescunt.
Et sicut iam numerauim⁹ sex mores iuuenūz laudabiles.
sic numerare possum⁹ sex vituperabiles. quos etiam tāgit
p̄bus sc̄do rethorice. Primo em̄ iuuenes sunt passionum
insecutores. sc̄do de facili sunt p̄tibiles. tertio sunt nimis
creditui. quarto sunt nimis p̄tumeliosi. quinto sūt mēda-
ces oīa qd̄āmodo p̄tinaciter asserētes. sexto in actionibus
nō habēt modū. s; faciūt om̄ia valde immoderate. Sunt
em̄ iuuenes p̄mo passionūz insecutores. z maxie insequūz
p̄cupiscētiās circa corp⁹. sūt em̄ incōtinētes. z venerozi

insecutores. Quod duplici de causa contingit. Nam cum
iuvenes sūt percalidi. corpe autē calefacto naturaliter fit
venereozū appetit⁹. ideo corpis dispositio iuvenes incitat
ad venereozū ꝛ cupiscentias. Rursus h̄ idem nobis ꝛiigit.
quia quasi in om̄ib⁹ nostris actionib⁹ vel sequimur passio
nem vel rōnem. Et quanto min⁹ ratio viget in nobis tan
to magis passio vigorat. Iuvenes ḡ qꝛ sunt inexper̄ti non
vigentes intellectu ꝛ prudentia magis reguntur passione q̄
rōne. q̄re vt in plurimū passionū sunt insecutores. Sc̄do
de facili sūt ꝛtibiles. nam aīa sequit⁹ corpis complexionē
Sicut ḡ in corpib⁹ iuuenū humores sunt in magno motu
sic iuvenes habēt volūtates et ꝛ cupiscentias valde verti
biles. Ido sc̄do rethorice dicit⁹ qꝛ iuvenes acute ꝛ cupiscunt
sed cito saturant. vehementer volūt. sed de facili ꝛ mutant
Tertio iuvenes sunt nimis creditiui. qd̄ duplici rōne po
test contingere. ꝛmo qꝛ nō sūt maligni moris. Nā non pu
tant alios esse malos. sed sua innocentia alios mensurant.
Cum ḡ naturale sit vt q̄s de facili credat quē nouit eē bo
nū. Iuvenes credentes homines innocentes esse de facili
om̄ib⁹ credunt. Rursus h̄ idē ex inesperienza contingit.
nam iuvenes existentes inexper̄ti ad pauca respicientes d̄
facili iudicant. Unde puerbiallyter dicitur. qꝛ qui modica
nouit cito iudicat. ḡ iuvenes quia nō sunt multozū exper̄ti
statim cum eis aliquod negociū exponit⁹ ad multa respice
re non valent. eo qꝛ sunt multozū ignari. statim de illo nego
cio iudicant. et sic esse credunt vt eis ꝛponitur. Quarto
sunt contumeliosi. appetunt em̄ maxime excellere. quia er
go videtur eis qꝛ excellāt. ꝛtumelias inferūt. et de facili cō
tumeliosi fiunt. Quinto sunt mendaces. ꝛ qdammodo oīa
ꝛtinaciter asserūt. quia em̄ sunt inexper̄ti. seipsos ignorāt.
et se oīa scire putant. De omnib⁹ respondēt. volūt videri
scire. ideo de facili mentiunt⁹. Postq̄s mentiti sūt. appetētes
gloriam in mendacio sunt ꝛtumaces. Cogitant em̄ se esse
in gloriosos si appareat sic nō esse vt asserūt. Sexto i suis
actionib⁹ nō habent modū. sed oīa faciunt. valde odiūt

valde. & generaliter omnia faciunt valde. Unde scipue ira
et concupiscentia habent vehementes. Nam ira et concupi-
scentia semp vehementes sunt nisi p rōnem moderent. er-
go quia iuuenes magis viuūt passione q̄ rōne nō hnt con-
cupiscentias moderatas. sed omnia faciūt valde. Senum
etiā mores quidā sunt laudabiles et q̄dam vituperabiles.
Quattuor laudabiles numerare possum⁹. Primus est. se-
nes habēt concupiscentias remissas et moderatas. secundus
est. sunt miseratiui. tertius. dubia nō p̄tinaciter asserūt. q̄r-
tus. nihil agūt valde. Concupiscentia em̄ senū maxie circa
venerea est moderata & temperata. Nam corpe existēte ca-
lido seu calefacto fit incitatio venereoz. ḡ p locū ab opposi-
tis. corpe infrigidato fit remissio cōcupiscentiaz. Constat
em̄ q̄ concupiscēs venerea p appetitū extendit se in alia. s; ap-
petitus senis magis p̄stringit in seipō. ḡ senes rōne frigidit-
atis p̄stringūt in seipis. vt habeāt concupiscētias remissas
& moderatas. Ex h̄ etiā patet quō senes sūt illiberales. Nā
p illiberalitatē dupliciter peccari p̄t. Primo. si vltra q̄ dī-
ctat rō teneat qd̄ h;̄. Secdo. si p̄ter rōnem concupiscit habe-
re q̄ nō h;̄. Senes autē magis peccant p illiberalitatez in-
retinēdo ea q̄ habent. q̄ in concupiscendo indebite ea q̄ non
habēt. q; p frigiditatē magis p̄stringūt in seipis q̄ extendūt
se ad alia. Cum igit̄ nulla sit actio aīe in qua aīa nō v̄tat
aliquo organo corporeo. sicut ī ope artificiali variato or-
gano variatio fit operis. Sic in actionib; anime corpore
transmutato anime sequunt̄ corporis complexionez. In-
frigidato autē corpore anima p appetitū inclināt vt sequat̄
modū frigidū. Et quia frigidū p̄stringit & p̄densat. & remit-
tit̄ in semetipō. Ideo senes rōne frigiditatis concupiscētias
habent remissas. Secundo senes sunt misericordes. Sed
vt ait p̄hs non p̄pter eandē cām senes et iuuenes sunt mise-
ratiui. Quia iuuenes p̄pter amicitia. senes autem p̄pter im-
becillitatē. Quilibet em̄ miseretur super amico suo et sup
eū quē idigne putat pati. Ergo iuuenes sūt amicitiaz ama-
tores sua innocētia mēsurātes. Estimāt ei oēs esse bonos.

vl qz sūt amatiui amicitiaz. Pretea qlibz existēs i imbecillitate vel in defectu. desiderat vt alij sibi ppariat z ei misereant. ppter h̄ de facili inclināt vt illis misereat. Et ita senes p̄ imbecillitatē qz vellēt alios compati z eis misereri. de facili miserēt alijs. Tertio senes nihil dubiū ptinaciter asfirmāt. vt ait p̄s. ij. rethorice. Senes ei vixerēt mltis ānis. z viderēt se mltoties decipi. ido nō audēt aliqd ptinaciter asferere timētes se decipi. Ido ait p̄s qz senes oēs dubij sententiā apponētes. q̄si nihil forte. nihil fixe p̄nūciātes. Ido senes nihil agūt valde. S̄z in opibz suis vident eē tempati Sic em̄ iuuenes qz i eis abundāt cupiscētie z passionēs tendūt i extremū z agūt valde. Sic senes q̄ h̄nt passionēs z cupiscētiās remissas. vt plurimum agunt moderate. Possunt etiā nūerari sex mores senū vitupabiles. Primo sūt nimis increduli. Scdo sūt valde suspiciosi. Tertio sūt timidi et pusillanimes. Quarto sūt illiberales. Quinto sūt difficilis spei. Sexto nō verecūdant. s̄z sūt inerbescitui. Sūt em̄ senes p̄mo increduli. qd̄ ob exp̄ientiā p̄tigit. In mltis nāqz exp̄ti sūt. cognoscētes hoīes. z in mltis mēiti. ido nō de facili credūt. estimātes alios esse deceptores Ido. ij. rethorice d̄r. qz senes mltis annis vixerēt. z in pl̄ibz sūt d̄cepti ergo p̄ h̄c exp̄ientiā p̄tigit eos incredulos esse. Scdo senes sūt suspiciosi. Quēcūqz em̄ vidēt vt i plurimū suspiciant mala. z in deteriorē ptē referūt Vidēt ei senes ecōtrario dispositiui iuuenibz. qz pueri sua innocētia alios mēsurāt. z oīa in meliorē ptē referūt. credētes oēs hoīes bonos Senes p̄o ecōuerso. qz mltis annis vixerēt. z i mltis peccauerūt. facta alioz fm̄ ea q̄ fecerēt in seip̄is mēsurāt. p̄t qd̄ vt i plurimū credūt alios esse malos. in peiorē ptē eoz referentes opa. Un̄. ij. rethorice d̄r qz senes qz vixerūt mltis annis esse nō potest q̄n in multis peccauerūt. ideo sūt mali et suspiciosi. scz oīa in deteriorē referentes. Tertio senes sūt pusillanimes z timidi. Sic em̄ i eis deficit humor z calor. ita deficit i eis cor z vita. Iō sūt timidi z pusillanimes. Timidi. qz i eis calor nat̄al̄ deficit Quicūqz ei ē nat̄al̄ frigid⁹ oz

quod sit naturaliter formidulosus. Quarto senes sunt illiberales. quod tripliciter contingit. Primo ex defectu vite. secundo ob experientiam temporis. tertio. quia non viuunt spe. sed memoria. Unde anima ut in plurimum sequitur corporum complexiorem. Sicut ergo senes in propriis corporibus deficiunt in humoribus et in vita. sic videtur ipsis quod cura etiam deficiat. Timentes ergo defectum pati. illiberales sunt. Rursus sunt illiberales propter experientiam temporis. Quia enim multis vixerunt annis. credibile est eos passos fuisse multas indigentias. Timentes igitur indigentiam pati illiberales fiunt. Contingit etiam eos illiberales esse. quia magis viuunt memoria quam spe. cogitant enim se multum vixisse in preterito. et parum victuros in futuro. Et quia memoria est preteritorum. spes vero futurorum. ideo non viuunt spe. nec confidunt de his que debent acquirere in futuro. sed viuunt memoria. confidentes de his que adquisierunt in preterito. Fiunt igitur illiberales adquisita non de facili tribuentes. Quinto sunt male spei. nihil enim bene sperant. sed circa omnia se credunt deficere. Nam spes est futurorum. memoria preteritorum. Ex quo ergo senes multum vixerunt in preterito. et parum se credunt victuros in futuro. ideo in sperando deficiunt. et modica se cogitant facturos. Non enim viuunt ac delectantur in sperando. sed magis memorando. que sunt difficilis spei. Sexto sunt inuerecundi et inerubescitui. Nam quod senes sunt illiberales. magis curant de utili quam de honesto. Et ita magis student ea que important utilitatem quam ea que requirunt status honoris. Cum ergo verecundia sit timor in honoratōis. non contemnitur senibus. quod ipsi magis cogitant de utili quam de honore. Unde causa que quis est verecundus. ut dicit philosophus est hec. quia petit haberi in honore et honestus reputari. Senes autem sicut deficiunt in vita et in humoribus ac calore naturali. sic deficiunt in animo non curantes reputari. que contingit eos esse inuerecundos. Possunt etiam vna assignari causa que est communis ad omnia tacta. Senes enim sunt frigidi. Frigidi enim est contumescere et constringere. et senes ex frigidityte contumescunt et retrahuntur in seipsis. et redduntur quasi immobiles ut nihil audeant. nihil credant. nihil

sperēt. nō curēt excellere neq; reputari. Uisus tam morib; iuuenū q̄ senū. tam laudabilib; q̄ detestabilib;. de facili patent mores eoz q̄ sunt in statu. Sūt em̄ illi in statu. qui mediāt inter senes z iuuenes. Uñ q̄cqd̄ laudabilitatis in iuuenib; vel senib; reperit. in eis q̄ in statu sunt esse potest. Nam nō sūt nimis calidi vt iuuenes. nec nimis frigidi vt senes. s; tenēt mediū int̄ utrosq;. Ideo sūt timidi vbi timē dū est. z audaces vbi audendū est. Silr. qz nō oim̄ iexper/ ti vt iuuenes. nec in tot decepti vt sunt senes. Jō nec oib; credūt. vt faciūt iuuenes pp̄ in experiētiā. nec oīno discre/ dūt vt faciūt senes. eo q̄ in multis senes sūt decepti. s; me/ dio mōse hñt. Jōo. ij. rethorice d; q̄ q̄ sunt in statu. nec sūt oib; credentes. nec oīm̄ discrdētes. s; maḡ fm̄ veritatē iudicāt. Ampli⁹ nō sūt intempati vt iuuenes. nec formido/ losi et inuiles vt senes. S; vt d; ij. rethorice sūt viriles in tēperantia. z tēperati in veritate. Uniuersaliter ḡ dicam⁹ q̄ q̄cqd̄ laudabilitat; in senib; vel iuuenib; reperit. in his q̄ sūt in statu potest reperiri. Et q̄cqd̄ vituperabilitatis i senib; vel iuuenib; reperit. ab his q̄ sunt in statu p̄t excludi. Sic igi; loq̄ndū est de morib; hoīm. nō tñ hec om̄ino habēt ne/ cessitatem. qz senes pñt esse liberales z magnanimi. Iuue/ nes etiā pñt esse temperati z stabiles. Sed h̄ intelligenda sūt fm̄ quandā pñitatē z inclinacōem q̄ ad cursū z ordinē naturalē. Cōseq̄nter notandū q̄ m̄gr̄ in fm̄one verax esse d; Uñ veritas p̄sistit in equatione. dicēs ḡ pl⁹ q̄ sit in re. a p̄tate rōne supabundātie discedit. Si h̄o ea q̄ sūt neget. z minora p̄tēt a veritate recedit rōne defect⁹. Lū igi; men/ daciū sit fugiendū. q̄ nō sūt veraces nec ostendunt se tales quales sūt. rep̄hensibiles sūt. Nec m̄gr̄ ḡ rep̄hēibil̄ existat Verax autē d; esse. A veritate at̄ aliq̄ deniāt p̄ supabundā/ tiā. ostendētes se v̄bis factis maiores q̄ sūt. Et tales iacta/ tores appellāt. Aliq̄ ab ea declināt p̄ defectū fingētes d̄ se ipsis aliq̄ vilia. q̄ ipsis nō insunt. vel negātes de seipsis ali/ qua q̄ tñ eis insūt. Et hi despectores vl̄ irrisores pñt appel/ lari. Veritas igi; mediat int̄ ironiam et despectōez z iactā

tiam moderās despectōes. ⁊ repmēs iactānias. **U**ā igit
d3 esse verax. nō em̄ d3 fingere se benignitatē h̄ere vel sciam
quā nō h3. nec d3 ꝓcedere sibi inesse maliciā quā sibi inesse
nō credit. Veritas tñ ꝓncipali⁹ ē circa rep̄sionē iactāniaz
et ex ꝓsequēti circa moderatōez et despectōez. Ideo ꝓhus
sc̄do ethicoꝝ capitulo de veritate ait. Declinare ī aliq̄d mi
nus. ⁊ dicere de seip̄o minora q̄ sūt. nō est ꝓudent̄. Ho
tandū ibi **M**ansuetus. q̄ qz in passionib̄ ire ⁊ in appetēdo
punitōes ⁊ vindictas ꝓtingit supabū dare ⁊ deficere. opoz
ter ibi assignare virtutē aliquā rep̄mentē supabundantias
et moderantē defectus. Et hec est mansuetudo. Sicut ei
fortitudo mediat inter timores et audacias. sic mansuetu
do mediat inter iram ꝓ quā cupim⁹ vindictā. et inter irasci
bilitatē. ꝓ quā ꝓdonam⁹ mala nobis illata. **U**n̄ sicut forti
tudo rep̄mit timores ⁊ moderat audacias. sic mānsuetudo
rep̄mit iras et moderat irascibilitates. licz aut̄ mānsuetudo
esse habeat circa iras ⁊ irascibilitates. ꝓncipali⁹ tñ est cir
ca iras. Nam ꝓmo ⁊ ꝓncipaliter intendit rep̄mere iras. ex
ꝓsequenti aut̄ intendit moderare passiones oppositas ire.
Est ei nob̄ naturale vt ex malis nobis illatis vindictā appe
tamus. Et qz ꝓziū malū vix ꝓt esse ita modicū. qn̄ videat̄
nobis multū. rōne affectōis ad nosmetip̄os. **I**do nō solū
naturaliter inclinamur vt velim⁹ p̄nir̄e. mala nobis infe
rentes. sed etiā q̄dam mō naturale est nobis appetere vindi
ctam vltra ꝓdignū. **U**idet̄ em̄ nobis q̄ malū illatū sūt ma
ius q̄ est in rei veritate. ⁊ ita iniuriatores nostros ꝓ⁹ p̄ni
ri volum⁹ q̄ s̄m̄ iusticiā p̄niri sūt. **D**ifficile est igit̄ rep̄ri
mere iras ⁊ nō appete punitōes iniuriarū vltra q̄ rō dicitat.
Plures igit̄ peccāt in appetēdo ꝓ⁹. pauci s̄o in appetendo
min⁹. **P**ropter qd̄ si virt⁹ est ꝓncipaliter circa magis difficile.
sequitur q̄ mansuetudo ꝓncipaliter opponat̄ ire. ⁊ intēdit
iras rep̄mere. **E**x ꝓsequenti aut̄ opponit̄ irascibilitati ⁊ in
tendit eam moderare. **Q**uod patet ex vi nominis. **N**ā no
mē mansuetudinis ire temperamentū nominat.

ingroz   *ta*   *ingroz*
Alium nāq; quicūq; venūstatis assumpre
vari benefici   *luta mlti adpsti*   *honorifici*
Debitiq; officij velit emolimēta psequi. i hōesta
stati   *horreat*   *magis*
te morū vniuersa oportz vt polleat preclar^o. vt
vt   *magis*   *magis*   *in bono*
scilicet in sermone sit verax, in iudicio iustus,
reparat   *reparat*
In consilio prouidus, in cōmisso fidelis, cōstās
pro   *miserias*   *lunis*   *pauis*   *m*
in vultu pius in affatu, virtutib^{us} insignis, boni
fit   *adit*
tate laudabilis existat. Si quid vero contrarij
debilitat   *desidero*
accidat, humane fragilitatis appetitū solet ac
venitza / infirmitate   *ingroz / vniuersa*
cidere, conuersatiōe etiā sit bon^o. Nulla siquidē
destruere   *stultit*   *ipis*
res magis perniciofa discipulo q̄z vita magistri
mala   *lupus*   *in faso*   *restat*
cōtumeliosa. Infusa enim sepissime corūpi vi
duo boia / mudo   *perit*
demus ex fetido vase, quoniam vas fetidū cor
destruit   *zillu / omph*
rumpit aquas. Sic scientia in vita magistri vi
infanon   *ipis*
ciosa corrumpitur et vilescit.

Dic ponit quasdam doctrinas ptinentes ad statū ma-
gisterij. Et diuidit. Nam pmo facit h in generali, secundo
in speciali. ibi. Quicūq; magister adipisci velit assūpte ho-
norabilitatis incremēta scz magisterij z debiti officij opoz-
tet q̄ varijs luceat in moribz. Non sit scz mēdax, z q̄ sit rec-
tus in iudicio, circumspēct^{us} in consilio, fidelis in cōmissis

psās facie. p̄i allocutōe. s̄tutib̄ insignis. ⁊ laudabil̄ i bo-
nitate existat. Et si oppositū eueniat. s̄ hūane accidere solet
fragilitati. Et iā bon⁹ erit i p̄uersatōe. Rō qm̄ nulla res di-
scipulo ē tam nocina sic p̄uersa mḡri vita. Unde res insu-
sa fetido vase statim corrupit̄ ex tali vase. Pariformit̄ scia i
vita mḡri viciosa corrupit̄ et vilescit.

^{vera} Hec at̄ predicta ad aīe docētis iformatōz di-
gesta sūt. Hūc s̄ ceteri primarijs videā? Nō di-

co prio qdē primis. s̄ s̄ sc̄do p̄mis differēdū est
Dic i spēali poit̄ doctrias ad rectorē prinētes. Et diui-
dit. Nā p̄mo p̄mittit̄ intētū. sc̄do illd̄ ereq̄t̄ dicēs sic. Jam
sc̄pra sūt posita ad docēt̄ iformatōz q̄ ad seip̄m. Hūc at̄ di-
cere volū? s̄ alijs p̄marijs. nō qdē prio p̄mis. s̄ sc̄do p̄mis.

^{praptoz} Tenet̄ q̄s doctoꝝ q̄sq; erudit⁹ eē. māsuēt⁹. rigi-
^{malis} dus. antiqu⁹. nō negligēs. nō arrogās. Sit inq̄s
^{q̄q; Malis} erudit⁹. Idu⁹ ei oportz q̄ discat q̄s doceat. Triuii
^{q̄q; Malis} ei cōpatōe nouim⁹ assistentē doctrie. Valde eni
^{malis} absurdum est et iniquum. vt imperiti peritis.
^{malis} nouelli antiquis. rudes p̄ferāt̄ emeritis. Quidan
^{malis} suet⁹ qm̄ disciploꝝ elatōz pati quādoq; oportunū
ē. Magister frāco imāsuētudis p̄deat in exēplū
Qui ob disciploꝝ suoz nobilitate sua v̄tētū ir;

^{in castigantibus}
 refrenabile arrogantiā laqueo se suspēdit. Sapiē
^{Defectus}
 ti⁹ ei egisset si māsuēdū v⁹ fuisse⁹. Bigio⁹ s⁹l⁹
^{antelustre}
 sit doctor. In scolariū ei āplexu rigore vti cōmo
^{17 apl} ^{utique} ^{17 rige} ^{4 am appa}
 dissimū ē. vt scz errātib⁹ vindictā iponat. sophi
^{17 rige} ^{17 rige} ^{17 rige}
 staz lites dissoluat. oblatrātes remordeat. oblo
^{17 rige} ^{17 rige} ^{17 rige}
 quētes reprimat. pteruētēs castiget. totāq; de
^{17 rige} ^{17 rige} ^{17 rige}
 termiatiōez dialecticā faciat. Antiqu⁹ nō ānis. s⁹
^{17 rige} ^{17 rige} ^{17 rige}
 ppetua scia. si vtrūq; affuerit sanior erit cōditio
 regendi. rector respectu suoz scolariū hīc tenet. dicēs
 sic Doctor pmo tenet esse perit⁹. mitis. rigid⁹. nō negligēs
 nō supbo. Declarat illas pprietates dicēs. Rector erit eru
 ditus. oportet em̄ vt p⁹ discat q̄ alios doceat. Etia tenet
 eē exp⁹ i arte triniāli. Qm̄ ē absurdū idoctos pferri doctis.
 Et nouellos in doctriinis pferri antiq̄s. et ignaros pferri
 l⁹atis. Declarat scdm̄ dicēs. Rector d⁹ esse mitis qm̄ sup
 biā disciplōz aliq̄tiēs sustinere oportunū est. Declarat ex
 emplarit̄ de q̄dā mḡo q̄ nomīabat Franco. q̄ non vtebat
 māsuēdū. imo ip̄e suspēdit se laq̄o pp̄ irrefrenabile suo
 rū scolariū supbiā. q̄ sua vti volebat nobilitate. Mel⁹ tū ei
 fuiss⁹ q̄ māsuēdū vsus fuiss⁹. Declarat tertiu⁹ di. q̄ mḡ
 d⁹ cē rigid⁹ i scolariū aspectu. qz rigore vti in scolares ē cō
 modissimū. s. q̄ rector iponat errātib⁹ vidictā. z q̄ soluat li
 tes sophistaz. repmatq; oblatrātesz insurgētes i eū. z q̄ p
 teruētēs atz rebelles castiget. z totā faciat detmiatōez d⁹ va
 leticā. Declarat q̄rtū di. q̄ mḡ erit senex. nō qdē i ānis. s⁹
 ppetua i scia. si tū vtrūq; affuerit scz q̄ tā i ānis sit antiqu⁹.
 et etiā in scientia. tanto sanior erit conditio

274

omnifacit p[ro]mougo

Non negligēs, quoniā sicut i vnoq[ue] ope mater
affinitas *ambrosi*

uenit cōstantia, ita vniuerse doctrine et disciplie
ambrosi *ambrosi*

nouerca ē incōstātia l' negligētia. Opportuni[us] ei
nominali *ambrosi* *negligētia* *ambrosi*

eēt arti mechaice dseruire q̄ negligētis iugo one
alaty *no* *phosia*

rari, Non arrogās, qm̄ vuar payper scitilla exti
no *desidera*

guit arrogātia magistrātis, volūtasq; discēdi a
ph

diuitib[us] sequestrat Quoniā arrogātis magistri
stora *uener*

sedulitas nūq; fidelit̄ aliquē instruxit Ihij sunt q̄
id qd sciūt, docere hūilit̄ cōtemnūt, et qd recte
alib. du *teybu*

sapiūt, recte mīstrare nequeūt. Quoniā in fasti
interst. hyst *spat*

gio positi meretiū mētes i fastidio dspiciūt Nec
deu *phue* *eduerit* *videtur*

i datorē scie cām referūt, s; p̄p̄iā in se respiciūt
deu *phue* *eduerit* *videtur*

excellētiā. Ihij sūt q̄ fimbrias dilatāt, philateria
deu *phue* *eduerit* *videtur*

magnificāt, In publicis spectacul' eminētiora
deu *phue* *eduerit* *videtur*

querūt sibi sedilia, ab oib[us] rabbi noie salutarī de
deu *phue* *eduerit* *videtur*

siderātes, Tales siqdē oim bonoz collectio iu'
deu *phue* *eduerit* *videtur*

re sodalitaris ablato a se religauit, n 2

Hic declarat q̄ntū dicēs q̄ doctor nō erit negligēs. qm̄
 st̄tia mater ē ī om̄i ope Negligētia p̄o nonerca ē cuiusli
 bet doctrie z discipline. Oportuni⁹ ei cēt scolari mechanic
 artib⁹ deservire q̄ negligēs m̄gr̄i iugo onerari Deide po
 nit sextū scz q̄ m̄gr̄ nō erit supb⁹. qz īgeniū paupis scolaris
 lz subtile extinguit p̄ supbiā m̄gr̄i regentis. volūtasqz discēdi
 a dicitib⁹ seq̄strat. Qm̄ arrogāt m̄gr̄i sedulitas nūc̄ visa
 est aliquē instruere fidelit. Sbdit declarādo p̄prietates sup
 biētū dicēs sic. Nū sūt supbi q̄ spernunt docere hūilit qd̄
 pus didicēnt. qd̄qz recte sapiūt nō p̄nt recte m̄strare. In al
 titudie ei positi discētū mētes ī fastidio despiciūt. nec cām
 scie ip̄oz refert in deū. lz p̄riā in se respiciūt excellētiā. Nū
 etiā fimbrias dilatāt. habitusqz magnificant m̄gr̄ales. In
 publicis spectaculis eminētiora querūt sedilia. ab om̄ib⁹
 noie magistri querētes salutari. Tales siquidem a bonoz
 scolariū collegio relegari debent.

^{argu} ^{veridi}
 Am aut bōe inquisitionis tyro legēdi cā
^{magis p̄p̄us ut autal p̄facie} ^{ulstente}
 c ^{scz} ^{assidua hora}
 scolas itrauerit rigore extrisec⁹ assumpto.

^{oz h̄re h̄re h̄re h̄re h̄re} ^{paulatin} ^{pro d̄o}
 cōsiderandū est vt aurore tpe cōtinuo submissa
^{app̄ h̄re h̄re h̄re h̄re h̄re} ^{ppellat} ^{p̄p̄ulento}
 voce icipiat. ore rotūdo mediocriter ascēpēdo

neminē nisi maxia vrgeat necessitas expectādo
 p ^{ditōes m̄gr̄oz. h̄ poit qd̄a documēta maḡ sp̄alia}
 ditōes m̄gr̄oz. h̄ poit qd̄a documēta maḡ sp̄alia
 Et diuidit h̄ ps in tot ptes q̄t ponit documēta spe
 cialia. ptes patebūt. Adhuc p̄ma diuidit ī tres. Nā primo
 ponit p̄mū documētū. scdo reddit cām eiusdez ibi. Qm̄ si
 magistrāt̄. Tertio declarat dictū suū p̄ exēplū. ibi S̄z nō
 vt assuer⁹ poeta. Et dicit p̄mo sic. Qm̄ aliq̄s de nouo itrat
 scolas cā legēdi. p̄mo apparebit matur⁹ facie. z p̄mā icipiet

lectōez tpe matutio incipiēs submissa voce z exp̄ssa decla-
ratōe. ascēdēdo paulatī. neminēq; expectabit maḡ nisi vige
at oportunitas. Notādū h̄ p̄mo q; tyro onis. d̄z nou^o mi-
les. z vsus iā inoleuit quēlibz. dignitatē adeptū seu artem.
Et sumit in p̄posito p̄ nouo m̄grō. Tyro
tyronē appellare. Et sumit in p̄posito p̄ nouo m̄grō. Tyro
igit̄ bone in q̄sitōis tpe auroze. submissa voce. rotūdo ore.
mediocrit̄ ascēdēdo neminē nisi vigeat necessitas expectā-
do. suā inchoabit lectōez. D̄z notāt tpe auroze. qz tūc v̄tu-
tes sensitīue legētū z audietūz maḡ sūt disposite ac min^o
occupate exterioribz. q̄ illa hora tyro suā inchoabit lectōez
Uñ tps matutinū cū sol orit̄ auroza notat̄. Sol ei suo ca-
lore mltos attraxit hūozes incōsūptos. Quñ at splēdidum
aliq̄d videt̄ p̄ hūidū grossū ip̄m apparet rubēū sic flāmavi-
ridiū lignoz. Ergo sole oriētē qz hūozes mediāt int̄ visū z
solē apparet sol rubicūd^o. D̄z etiā tyro icipe rotūdo ore. vt
mel^o possit p̄ceptū suū discipul^o explicare. rotunda nāq; si-
gura int̄ cet̄as capacissima ē z p̄fectissima. Vox ei a m̄grō
plata ore rotūdo in aerē circularit̄ recipit̄. z q̄ circularit̄ ac-
cipit̄ ab auditu. Nā son^o suas spēs mltiplicat p̄ iundatōes
circulares recte sic lapis p̄iect^o i aquā. Ut q̄ p̄fect^o p̄ceptō
m̄grī habeat̄. rotūdo ore ac remissa voce. ne p̄ nimīū strepī-
tū discipul^o impediat̄. tyro suā inchoabit lectōez. Nō d̄z eē
quēq; sine cā nccaria expectare. qz discipuli p̄ntes p̄ lōga
expectatē tpa attēdiarēt. z q̄dāmō ad irā p̄mouerēt. ne p̄p̄-
diuturnā expectatōz ip̄emet tyro posset p̄rurbari. nec legē-
do duci i merozē. Et iā qz discipuli sōnolēti. pudore sūt p̄su-
dēdi z deridēdi. ac a suis soc̄is subsannādi. et p̄ p̄sequēs
aut maturi^o festinabūt. aut saltem pudore confusi p̄p̄rium.
Dormitabunt in scandalum.

Quoniā si m̄grāt^o diligētia aliq̄s vltra debiti
tpis spaciū expectare p̄sūpserit. hos si q̄dē pigri-
ciei rācore cōfūdet. ire qz rācore se p̄minuet Cū

at pigriciei discipul^o. dormitatiois artifex. m^gri
Sanctore *1392* *111*
discipuli *his* *noy* *adpud*
nouerit seculitatē. aut maturi^o festiabit. aut pu-
1392 *varia* *1392* *1392* *1392*
dore cōfusus. i ei^o obprobrium dormitabit.

Hic reddit cām sui dicti. scz q^o m^gr neminē dz expecta-
re spe legendi. dicēs sic. Si diligētia m^gri aliqs expectare
velit discipulos vltra debitā legēdi horā. tūc pntes p^ur/
babit discipulos ranore pigriciei. 7 semetipm destruet rā/
core iracundie. Cū at discipul^o. dormitatiois artifex. nouerit
diligētia m^gri sui. aut tūc d ceto mani^o cōparebit. aut pu-
dore p^ufusus sui m^gri. in ei^o obprobriū dormitabit

Sz nō vt Alluer^o asserit poeta. Quē dromo/
1392 *1392* *1392* *1392*
nis castoris discipuli pigricies in risum nequi-
1392 *1392* *1392* *1392*
uit excitare. Eo vero more quotidiano vsq; ad
1392 *1392* *1392* *1392*
pūmā stertēte. vnguib^o scabris mēbratim musi-
1392 *1392* *1392* *1392*
cū melos agentib^o oculisq; lippiētib^o lucē explo-
1392 *1392* *1392* *1392*
rātib^o. Matutini exercitij laboris in scolis res-
1392 *1392* *1392* *1392*
ne pagit. cōsorzib^o adueniētib^o sic aiebat. lucis
1392 *1392* *1392* *1392*
diei rubore aurore rubor adhuc ne cōfūdatur.
1392 *1392* *1392* *1392*
Istis itaq; negātib^o. mediā ptē diei creberrime
1392 *1392* *1392* *1392*
somnolēt^o expleuit. grās dō agēdo. Maluit enis

sani capitis habere duriciã q̃; infani pitiã Si ve
ro meridiane adesset plerũq; disputatõĩ. natiuũ
morẽ excedere nesciẽs. naso vigilãte stertebat.
affinibusq; iportune coarctõnis ob strepitũ fa
stidia p̃bebat. Bũ aliqñ olera scõdas ei⁹ delicias
hauriret. ore hiato sõno luĩa p̃misit. Adan⁹ vero
lz turpida aliqđ i vase p̃debat. Sz sopor ei⁹ cor
pori nocu⁹ erat. dũ cibaria icarcerare quesuit
Ad quẽ fructũ maturitat; marciãe socioz caris

sime credit; hũc eueire. vĩa si qđẽ nouit discretio
Dic declarat quod prius dicit. per exemplum. dicens.
Non est faciendũ prout dicit Assuerus poeta. de quodaz
dromone. Quem nequit excitare in risum pigricia dromo
nis discipuli Laistoris. Illo vero dormiente consueto mo
re vsq; ad p̃mam. vnguibus scabris dulce faciendo canti
cum per membra. z oculis lippientib; lucem explorantib;. q̃
s̃s̃uit. ne peragerent res matutini laboris in scolis. Item
q̃s̃uit etiã. ne rubor lucis diei p̃funderet rubore aurore. S
est. vtrum ne esset dies. Socijs aut̃ suis dicentib; q; nõdũ
esset dies. expleuit mediã ptem diei p̃tinue p̃ somnũ. agen
do grãs deo. qz maluit sanũ h̃re caput z fatuũ q̃; insanũ et
pitum. Et si meridianis qñq; p̃rigebat eũ interesse dispu
tatiõib;. natiuũ nesciẽs excedere morẽ. naso vigilãte sterte
bat. socijsq; suis ob iportũe coarctõis sonũ redia faciebat.

Dū at aliquñ sua accipet olera. ore aperto. oculos sōno cō-
misit. man⁹ p^o ei⁹ l³ imūda i scutella aliqd capiebat. s³ som-
nus ei mltū erat nociū⁹. dum cibaria q̄siuit icarcerare. q̄a
dū euigilauit nihil i scutella iuenit. q² p socios suos omnia
fueūt exhausta. Cōcludēdo dicit boeci⁹. O marciāne so-
cioz carissime ad quē fructū maturitas credis hunc pue-
nisse. v²a h nouit dilectio. q̄si dicat. ad nullū puenat fru-
ctū. Notādū insup q² scolares pponētes mltū discere non
debēt mltū dormire. q² ex p̄tinuo sōno multa oriūt vicia.
Per sōnū ei null⁹ reddit bon⁹ l⁹ mal⁹ vt hēf ex libro ethicoz
Felix em̄ nihil differt a misero p dimidiū vite. vic³ p tpus
somnia. Sōn⁹ at ordiat in refectōz spiritūū sēsitinoz p p̄ti-
nuos labores fatigatoz. Cū somn⁹ ē ligamētū sensūū exte-
rioz. Sēsiō ei exterioribz spiritibz sēsitiois depaupat sō-
nus adest i eoz recreatōez. Itē notādū q² dromo elegit si-
bi ignozāriā sani capis pot⁹ q² sapiāz capis insani. Scōz
at p̄tate. p̄t⁹ z sapiā q̄libz bono corpis ē p̄ferēda. Cū meli⁹
est h̄zeaiāz fulcitā scia q̄ corp⁹ ornatū indumētō. Corpis
em̄ ornamēta auferri p̄nt. aie p̄o ornamēta. cuiusmodi sūt
p̄tutes z scie difficulter auferri p̄nt. Dinc ē q² Ar⁹. vitā cō-
tēplatiuā p̄tulit vite opatiue Dromo p̄p̄iū nomē ē. vsus at
tā inoleuit q² q̄libz tard⁹ z sōnolēt⁹ talit̄ potest appellari. ✓

B I differēdi cā doctor meridiā⁹ adierit stu-
diū. p̄cauēdū ē ne sophisticō polleat appa-
ratu. n⁹ tetr⁹ moueat⁹ difficultatib⁹. s³ studiosa p̄
meditatōe oib⁹ armat⁹ itrepid⁹ ieat lites. easq³
facili mēte p̄ponat. vt qd⁹ q̄sq³ obiecerit ita mēo-
rie disponat. vt detegēdi tpe a via rōnis nō rece-

dat. Sz ordie cōpetēti enūmerato. dilucidandi
moderatōe assūpta explicite dissoluat. Si vero
maxia discretōz mētibus. vt assolet. dubitatio
differēdo cōtigerit. studijs vtēdū est dīberādo.
Et qđ naturalib⁹ motib⁹ mēs exagitata dictaue
rit conscie. i crastinū differēdū est. Eodēq; mō
si difficilimū qđ p̄meditat⁹ q̄s fuerit. dissertatōi
cōmendandū est. Facili⁹ enī differēdo plerūq;
difficultatis scintillula reperitur. q̄z si studiij ob
seruatōi committeretur. Quoniā nō in altero
tantum. vt dicit Aresto. inquisitio est veritatis.

P **D** sicut p̄mo obseruādo i legēdo. h̄ ponit modū
mḡo obseruādū tpe disputādī. Et p̄mo facit hoc.
scđo ponit qđdā incidēs. ibi Animaduertēduz est.
Et dicit p̄mo sic. si q̄s doctor studiū inierit cā disputatōis
meridiane. cauebit sibi ne ipe sophistice arguat. nec obscu
ras difficultates moueat disputādo. s; bñ p̄meditabit qđ
velit arguere. ita q̄ sit p̄mp̄ in solūdo. Et si q̄s aliquam
mouerit instantiā p̄medabit eā taliter memorie. ne solūdi
tpe a via p̄itat; recedat. Si q̄s difficil' intricatio disputādo
aduenerit. ad quā p̄ tūc r̄ndere nō sufficeret. dicat. sup h̄
dubio deliberatōnez vsq; in crastinū h̄z eolum⁹. vt tanto
meli⁹ decidī valeat. S̄i r̄ si dubiū aliqđ difficilimū dispu
tando incidere. p̄positā nō tāgēs q̄stione dicat. **Hec diffi/**

cultas spēalem tāgit materiā. Sup illa igit spēale habet^r
disputatōez. discretiores ꝓuocādo q̄scūqz. vt ipa adeo me
lius delucidet. Facill^r em̄ disserēdo difficultatis scintilla
plerūqz reperit q̄z si studiū obseruatōi ꝓmittet. Non em̄ te/
ste ꝓho in altero em̄ veritatis est inquisitio.

Aniaduertendū est etiā qz trib⁹ modis vti so
let dissertatōnib⁹ discretōz cognitio. Nouis si/
quidē et inusitatis editiōib⁹ gloriari. veteribus
tritisqz discipuloz mētes palliare. vetustissimis
etiā et inouatis tāqz a ꝓꝓrijs riuis manātibz
credētū intelligētias exercitare. et si quid hoz
triuū discipuloz sagacitatem oblectauerit. archi
scolari iniūgēdū ē vt eis recordatōis serie fide^r
liter iprimat. l' exarādi diligētia cōmēdet. Mag
nū siquidem vtilitatis fomentū ī his colligetur

Hic ponit q̄ddā incidēs seu notabile. Et diuidit ī plu
res ꝓtes fm̄ qz ꝓl'a ꝓit notabilia. Et diē sic. Vgri discre
ti tribz solēvri modis disputādo. Aliqñ em̄ solēt ꝓponere
noua aliqz et inaudita q̄bz gl'iant. Scđo antiqz et cōia solent
eis renouare. Et tertio antiqz dicta q̄ ab vsu recesserūt solēt
r̄nouare. et discipulos ī ill' informare. Solētqz vti talibz q̄si
ꝓ seipos fuerit inuēta. Et si hos obfūādo modos notaue
rint rectores scolares ī ill' delectari. instruāt eos in ill' adō
diligēt^r. cōmittēdo ea archiscolari. Hē magz intelligētī inf
suos scolares. vt ipse iuxta seriē sue recordatōis fidelit' eos

Informet. Et si talis scholaris nō sufficiat totalit̄ cōmēdare
memorie. tūc inscribant̄ talia cedula vel cartis.

Ut ad hoz mgrāt^o apicē. pueniat discipulus
studio cōtinuitatis imozādū est. recessuq; secre
tior. lz sāguine^o. insistentū est. ne strepit^o assistē
tiū eum hebetet. vel emigrantium eum confun
dat. vincul^o nullis vitales spirit^o impediētib^o.

Hic poit doctrinā q̄ spectat ad scolares ad magistrat^o
apicē sperātes puenire. dicēs sic. Ut scholar^o ad sūmitatem
bmoī magisterij pueniat. in disputatōib^o q̄ psuet^o ē exerci
tare sedul^o imozabit studio. sicq; sollicitus. puidere sibi stu
dij sui tpe de loco solitario. dato etiā q̄ sāguinee eēt ppleri
onis. ne circū entētū clamore pfundat. vl strepitu obam
bulatiū impediāt. nec etiā spūs sui vitales yllis videantur
vinculis ppepediti.

Honestati cōsētaneū ē. vt secreta rimādo solī
tari^o magister existat q; libellos extrahēdo psen
tiā suā cūctis exhibeat. Hōne detractōis filius.
mgrī sedulitatem libellos extrahentem aspici
ens. quid inquinatum meditaretur vtq;.

Hic poit aliō documētū pcernēs modū mgrādi dī. sic.
Utū ē honori psētaneū vt mgrī volēs secreta studere solī
tari^o tpe studij existat. ne fili^o neq; cie. mgrī vidēs p̄tinuitatē
studēdo. aliqd̄ meditaref nephas. sic vic; forte detrahēdo.
dicēs. Ecce q̄lis est mgrī noster nullā p̄t exp̄mere particu
lā. nisi p̄tinue suos consulat libros.

Si vero primeuo tpe magistratis diligētia eo
piā discētū nō habuerit, idcirco nō tepescat. n^o
spe deposita euanescat, s; tāto acri^o studijs insi^o
stat, seq; i cōfliktu strēnue pbet, vt sic s; cū pau
cis honorē cōtingat. Paucoꝝ eī cōsortio mltoꝝ
delinitos, pfūdītatis studio vigēte, frequenter
strēnue vidim^o intitulari. Mōne theofrast^o sub
tilitatis artifex, paucoꝝ suffultus ornatu, spe de
fraudatus, regendi curam abiecit, quod tamen
inconsulte egit, consult^o subegit, seq; studij ob
seruationi cōmendabilem exhibuit. Munerib^o
tamē leontini discretio multoꝝ auditorū sibi
acquisiuit cōsortium. Pulchrius enim sic de
gere censuit q̄; discētium cetū destitui.

Hic ponit alia quedā documēta a rectore seruanda. di
cens sic. Si mgf pmo sui magisterij tpe discētū copīā nō
habuerit, nō d; ob id tepescere, nec spe deposita desperare,
sed tāto diligēt^o studio inhiabit, seq; strenuū in p̄ficiū ex
hibebit vt s; cū pauc; honorē p̄tigere valeat. Alii em̄ cō
sortio paucoꝝ studio pfūdītate delintri, vili sūt intitulari.

Declarat exemplariter d̄ theofraſto. q̄ lz artifer ſubtilitatis. paucorū ornatu ſuffult⁹. ſpeq; defraudat⁹ regēdi curā abiecerit incōſulte. tñ imo p̄ſult⁹ egiff; ſi ſtudio ibeſiff; ſeq; cōmēdabile ſic exhibuiſſ;. Itē aliō poit̄ exēplū d̄ eodē dicēs. q̄ mgr̄ Leontin⁹ munerib; mltorū acq̄ſiuit p̄fortiū dicēs Pulcri⁹ eē degere mltorū p̄fortio q̄z diſcētū cetū deſtitui.

Notādū h̄ p̄mo q̄ lz mgr̄ p̄mo mgr̄at⁹ tpe ſcolariū copiā nō habuerit. idcirco nō d̄z tepeſcere. nec ſpe deſcripta eua/neſcere. ſz tāto diligēt⁹ ſtudijs d̄z ibiare. Un̄ ſtudio ſm Tullii ē vebemēs animi applicatio ad aliq̄d p̄ficiēdū. ſm Macrobiū at̄ ſtudiū ē cura z ſolicitudo vnaquāq; rem ad ſuū finē deducēs optimū. Nec ſpe deſcripta cadē d̄z i deſperatōez. Eſt at̄ ſpes certa expectatio fut̄e britudis ex d̄i gr̄a z meritis p̄rijs pueniēs. Un̄ i hac diffinitōne n̄ ſumit̄ certitudo p̄ demōſtratōis certitudie. Spes ei viatoris ē cū certitudie op̄ionis. z n̄ demōſtratōis. Cā ſo p̄ncipal̄ h̄mōi expectatōis ē dei gr̄a. Sine meritis tñ p̄rijs aliq̄ ſperare ſpes nō ē. vt ait Greg⁹. ſz p̄ſūptio. In hac q̄dē diffinitōne n̄ deſcribit̄ ſpes vt ē p̄t⁹. ſz poti⁹ p̄t̄ ē mot⁹ ſpei z n̄ p̄t⁹. Spes ſo vt eſt p̄t⁹ ē audacia mēt̄ d̄ largitate p̄cepta habēdi vitā et̄nā p̄ bōa merita. Int̄ fidē at̄ z ſpem tal̄ ē d̄za. Fides ē d̄ bonis z mal̄. ſpes ſo d̄ bonis tñ. Cōueniūt i ſup. qz tā fides q̄z ſpes d̄ inuiſibilib; ſūt. Fides at̄ ē de bonis ſibi z q̄buſcūq; alijs ſpes ſo ē de bonis ſibi tñ. Sc̄do notādū q̄ i ſpe vt cōiter ponit̄ q̄ttuor ſūt p̄ſiderāda. ex q̄b; arguere poſſum⁹ mgr̄of ſcolariū rectores z generalit̄ reipublice gubnatores debe re eſſe bone ſpei. Primū ē. ſpes ē de bono z n̄ d̄ malo. d̄ malis nāq; timor eſt. nō at̄ ſpes. Sc̄dm ē. ſpes ē d̄ arduo. Nā lz circa q̄dcūq; bonū poſſit eē amor. vel gaudiū aut deſideriū. ſpes tñ nō ē niſi circa bonū arduū. Null⁹ ei ſperare d̄z aliq̄d niſi videat̄ ſibi bonū arduū z difficile. Tertiu⁹ ē. ſpes ē circa bonū futurz. d̄ p̄ntib; ei bonis nō ē ſpes. ſz gaudiū z delectatio eſſe p̄t. Quartū ē. ſpes h̄z eē circa bonū poſſibile. qm̄ null⁹ ſperare h̄z circa bonū ip̄oſſibile. ſz mag; deſperare. Nec at̄ q̄ttuor vic; bonū arduū futurz z poſſibile cō/

petūt magistris scolas regentibꝫ. ac vniuersalitꝫ reipublice
rectoribꝫ. Debēt ei mg̃ri bonū scire z frutes suoz discipulo
rū. ḡ z bonū sperare debēt. Rursus. bonū q̃nto cōius tāto
diuinꝫ. Cū igitꝫ bonū scolas regētium sit cōe diuinū circa
bōa excellētia z ardua. iō nō solū spectat ad mg̃ros scolas
regētes tendē i bonū. sꝫ etiā q̃dāmō tendē debēt i bonū ar
duū. Quāto ei maior ē caritas. tāto plā ei ꝑtingere p̃nt. ḡ
maiori idigēt prudētia ac maiori ꝑsilio. Cū ḡ ꝑsiliū nō sit
nisi de rebo futurꝫ. nō q̃dē impossibilibꝫ. qꝫ de his nullꝫ ꝑsi
lia. sꝫ de possibilibꝫ. ḡ decet mg̃ros z vniuersalitꝫ reipubli
ce rectores ꝑsiderare bōa. z illa nō solū vt sūt. ardua. sꝫ etiā
vt futura z vt sunt possibilibꝫ.

¶ Dietatis vero ābitu scolariū rector delinitꝫ
discipuloꝝ corda paupertate degētū studiosqꝫ di
scētū mulcere tenet. cibariis vicꝫ. calceis. vesti
bꝫ saltē tritꝫ. si factas suppetit. ceterisqꝫ subueni
at donatis ꝑsilio qꝫ vt decet excitare Que pre
clarior nature erogatio. q̃ suauior. qꝫ veris scola
ribꝫ erogatio. ꝑclariꝫ ei ē scolarē ꝑfoueri i quibꝫ
mīma ē donātꝫ exhibitio. maxia vero recipiētis
ꝑmotio qꝫ histrionū meretricūqꝫ incurtibꝫ deli
niri detestabilibꝫ. Hic ponit scōaz doctrinā seu
aliō documētū dicēs qꝫ mg̃ri de
bēt suis scholaribꝫ paupibꝫ diligēt sub eis militātibꝫ q̃n qꝫ
mūera largiri. cibaria scꝫ calceos vestimēta. z hmoi si facul
tas suppetit. Et nedū eis subueniēt auxilio. sꝫ etiā consilio.

Sbdit eam. qm̄ nlla donatio dulcior ē ⁊ hōestior q̄ veris
q̄ sic scolaribz. Est ei hōesti⁹ paupes p̄sonare scolare q̄ rez
p̄dictaz largitōez lenonibz porrigere aut meretricibz.

Subila lz quādoq; fortūa existat. nō tñ magi
strāt cura d̄speret. lz se p̄sonali se gerēdo. incur
sus viriliē p̄ferat. dulci⁹ expectādo. *Isroch Lori/*

andi pudēda trāfactio. Poit aliā doctrinā di. sic
Lc3 fortūa rectoris in p̄nci
pio sui regim̄is sit obscura. nō tñ ob h̄ d̄sperabit. lz viriliē
sufferre d̄z icursus infortunij finē expectādo dulciorē. nec
faciat sic *Lorian⁹*. q̄ p̄mo ifortunat⁹. suū d̄sperādo regi
mē penitus dimisit. Nūq; de post regim̄ini scolarii se in
uoluerē intendens. sicq; magnā passus est paupertatem.

Si āt ob festiui t̄pis ipulsū. deliciaz loca visi
tare placuerit. se sui cet⁹ nobiliores formaq; emi
nētiores docēt̄ secū hēat discretio. Ne q̄si desti
tut⁹ solatio null⁹ videat⁹ aut vilis. ne ī piculū ex
citei. *Baronis salt⁹ felicioz suoz cetu p̄uari i*

Doluit. Dic ponit aliā doctrinā ostēdens q̄lit se ha
bebit maḡ in societate dicēs. q̄ rector scolarii
ob festiui t̄pis instāciā si loca deliciaz visitare voluerit. tūc
secū h̄re d̄z nobiliores sue societatis. formaq; eminētiores.
ne quasi destitut⁹ reputet̄ seu vilis. ne sibi p̄tingat similiter
sic *Baroni* bone p̄uersatōis mḡro. Cui t̄pe q̄dā dū spa
ciare intendebat rustici q̄dam supuenerāt. vñ soliuag⁹ q̄a
tūc fuerat. indecenter multum tractabatur.

Licet inquā in scolis rigid^o existere debeat,
in gressu tamē salutādo deuot^o pmaneat. sermo
ne iocūdo^o trāsmigrātib^o, comes alludētib^o, fide
lis āmonitu pmozātib^o, castitate caut^o affinib^o.
ne supinantis nasi fetozem si quis affuerit for
te amicabile ebibat āffinitas.

Hic boeci^o remouet qddā dubiū. Dicto ei p^o q^o mgr^o i
scolis vte^o rigore. dubitaret q^o vtz etiā extra scolas rigoro
sū se exhibebit. remouēs h^o dubiū dicit. Licet mgr^o in scolis
rigid^o esse debeat. extra tñ scolas hūilis erit z deuot^o. quēli
bet scz salutādo trāsmigrantū. eritqz fidelis sermone secū
cōmozantib^o. erit etiam cautus circa castitatē vicinis suis
ne p ipos diffametur.

e
xtrema presentis voluminis extat cōpi
latio vt de magistrātib^o quos liberalib^o
nouerca disciplis egestas cōpult iuadere fines
alienos. et de illis quos natalis patrie dulcedo
reuocauit. aliquid sub compendio dicamus.

i
Stud est vltimū caplm pñt^o libri. in q^o poit boeci^o
qdam documēta ad stat^o mgr^ooz pñētia. Et diui
dīt hec ps in duas. Primo em ponit modū pcedē
di mgr^ooz p^o egestatē repellēdā. Scdo oñdit statū magi
stri regētis in patria p^oria ibi. Cū ob dulcoris. Adhuc p^o

ma in quattuor. Primo ostēdit de quibz vult docere. scdo erēdit
Intentū. ibi Si ob egestatē. tertio ponit quiddā documentū
māgri ad discipulos. ibi Cū autē magistrans. Quarto ponit
quandā doctrinā. ibi Aniaduertendū ē. Primo dicit sic. Fi/
nalis opilatio pntē libri est de māgris quos egestas liberaliū
disciplinaz nouerca fines inuadere cōpulis alienos. 7 etiā
d illis quos patrie natalis dulcedo reuocauit. De ipis tamē
aliqd sub compēdio est dicendū.

Si ob egestatis repellēde cām spe lucri que-
rat quis odorē dulcissimū. considerandū est vt
saluo magistrat^o honore. parcitati quantū que-
at insistat. vestibusq; mediocrib^o inhiet. scolariū
regimini precipu^o indulgeat. puerisq; pzio vultū
prebeat benignū. parētibusq; eoz benigniores
affatū. docēdiq; aditū spōdeat benignissimū. vt
sic nō solū corda pueroz pmolliat. verū etiā pa-
rentū pecuniā extrahat. famāq; efferat popula-
rē. Scola vero iura regaliter defendat. ordie do-
cēdi pu^o edocto perutatur. Eisdē etiā aliquātulū.
adultis se rigidū exhibeat. Ipsoz ora ad recte

o

loquēdū cōponat. digitosq; ad scribēdū cōstrin-
gat. ad legēdū oīno informet. rigore iusticie cō-
comitāte. vt sic nō solū ī doctria. veyetiā in face-
cia cōueiat. Ludēdiq; spaciū tēpestiue cōcedat.
docēdiq; beneficiū nllō casu subtrahat. Si vero
cōtumacē. superbūq; inneniat. dulciter eū casti-
get. exēplaq; moꝝ pponat q̄b' reprimat'. Alioq̄n
parētū assēsu virgis affligat'. vt sic ad vnguē ca-
stigat' euadat. vl' desperat' ī ignominia cadat.

Hic subdit intentū suū dicēs sic. Lū dē ordinē regendi
acq̄siuerit cā egestatē spellēde. Euabit sibi p̄cepta q̄ sequūt'.
D; em̄ parcitati insistere q̄tū valuerit. mḡat' saltē hono-
re saluo. Vestib; etiā inhiabit mediocrib; .scolarū regimī
p̄cipu' indulgebūt. Sclarib; p̄mo vultū oñdet benignū.
Parētibusq; ip̄oz affatū benigniorē. docēdiq; aditū doce-
bit benignissimū. vt sic corda nedū pmolliat disciploꝝ. ve-
rū etiā parētū acq̄rat pecuniā. famāq; sic dilatet. Scola-
tura regalit' defēdat. ordinēq; docēdi pus edoctū insequat
suisq; scolarib; aliq̄ntulū adultis se rigidū exhibeat. oꝝq;
ip̄oz ad recte loq̄ndū cōponat. digitosq; eoz disponat ad
scribēdūz ad modū docēdi totalit' eos informet rigore iusti-
cie sp̄ cōmitatē vt sic nedū ī doctris veyetiāz in facecia
erudiat. Cōcedatq; eis tpe saltē p̄gruo spaciū ludēdi. nllō
etiā casu docēdi subtrahat b̄ficiū. Si q; p̄tumacē supbū
q; aliq̄uē inf suos habnerit. dulciter eū corripiet. exēplū mo-
rū ei pponēdo. Quib; nisi sic rep̄mat' parētū assēntu v̄gis p

cutiat. vt sic ad vnguē castigat⁹ euadat. Et saltē desperat⁹ cō-
fusione incidat i pbennē. Notandū q̄ si mḡ rebelles ha-
buerit scolares z maliciosos. tales sunt castigandi ac mo-
rum exemplis corrigendi Nam terribilia exempla eis pro-
poni debent vt sic terreant. Bonaz exempla applicent. vt
p̄ ea ad bona alliciantur. Est at̄ Socratis sententia. qua
duplici de causa homies fieri bonos. Quosdā a natā. q̄s-
dā ex assuefactōe z p̄suetudie. q̄sdā p̄ p̄sultatōem p̄suasiuā.
alios vero per pene inflicōnem. Unde versus. Lausantur
esse boni. phis. mos. suasio. pena. Unde pueri ab infantia
ad bonos mores sunt instruēdi. quod via quadruplici ve-
nari potest. Prima sumit ex parte naturalis delectationis
Secunda ex defectu rōnis. Tertia ex prouitate ad malū
Quarta ex vitatōne habitus oppositi. Prima via sic patet.
Nam fm̄ phm̄ in ethicis. a deo naturale est nobis delecta-
ri q̄ ab infantia delectari incipim⁹. Un̄ z pueri statim de-
lectant cū mām̄as sugere incipiūt. Si igit nobis ab infā-
tia accrescit p̄cupiscentia delectabiliū. etiā ab infantia illi
est resistendū. Statim igit cū pueri sermonū sūt capaces.
bonis moribz instruēdi sūt. Scda via ad idē sumit ex ra-
tionis defectu. Nā tāto maḡ aliq̄ sūt cōmonēdi ad bonos
mores q̄nto maḡ incitāt ad lasciuā. z q̄nto maḡ sūt passio-
nū inscutores. vt patz p̄ phm̄ in ethicis. Sz in etate iuue-
nili hoies sūt maxime lasciuī z passionū inscutores. q̄ tunc
marie ē subueniēdū. vt p̄ monitōes debitas z correptiōes
p̄ueniētes. a lasciuīs retrabant. Quare cū rōne sic p̄cupi-
scentias z lasciuās refrenare dz. Quanto q̄s magis incli-
nat vt sequat̄ passiones. tanto maḡ indiget dictamie recte
rōnis vt passiones refrenēt. q̄ in etate iuuenili pueri sunt bo-
nis moribz instruēdi. qz tūc maḡ ab vsu rōnis deficiūt. et
maḡ passionū sūt inscutores. Tertia via sumit ex prou-
itate ad malū. Nā cū aliq̄s ē prou⁹ ad malū. opz ipm̄ mltū
assuescere i trū. ne inclinet ad illō. vt plurimū em̄ hoies
fm̄ mores se habent quasi quedā virga ad tortuositatē in-
clinata. Unde et Aristoteles in ethicis docet nos fm̄ ad

bonos mores debere dirigere quōo dirigif z rectificat ꝑ ꝑga
tortuofa. Volēs igit ꝑ ꝑga tortuofā rectificare vltra mediū
rectitudis i ꝑtē ꝑriā hz incliare. q̄ sic incliata redit ad me/
diū z rectitudine. Sic z nos qz obliq̄tates z ꝑnitatē hēmꝑ
ad malū z ad delectatōes illicitas. dēmꝑ ꝑ ml̄tū tps ab illi
ciz delectatōibz abſtere. vt hāc ꝑnitates ad malū valeamꝑ
deuitare. Immo ſic ꝑga rectificāda ad ꝑtē ꝑriā vltra me/
diū trahit vt poſſit redire ad mediū. Sic z nos fugiendo
delectabilia dēmꝑ nos vltra mediū deflecte. ml̄tas etiā de/
lectatōes licitas cauēdo. vt faciliꝑ ab illicitis valeāꝑ abſtere
Et qz tātā ad malū hēmꝑ ꝑnitatē. oz nos ꝑ diuturna tpa i
ꝑriū aſſueſcere. vtz i bonū. vt faciliꝑ hanc ꝑnitatē poſſimꝑ
vitare. Ab ipa igit infātia i choādū ē vt ſlinq̄ntes laſciuias
ſeq̄mur bonos mores Quartayia ſumit exvitatōe habitꝑ
ꝑriꝑ. Nā qz iuueēs ſūt molles z ductibiles. ſi abſqz frēo ꝑmit
tāt ſtati laſciuias exequūt. eiſqz vicioſi hūꝑ impmūt. Sic i
cera molli ſtati ipmit forma ſigilli. Ne igit iuuenes vicioſ
habitibz i formēt. ſtati ab infātia ſūt monēdi z corrigēdi. vt
ꝑ monitōes z correctōes debitas a laſciuijs retrahant

Cū at mgrantis dilectio etate ifrigidatos ſta
tualet ve planetiſtaſq; ſcolatiſti i troitꝑ habuerit
ꝑticipes. ſi correctōis lima vti neq̄erit. ſenio cō
fectꝑ arriōdū ē. ſtatalibꝑ igemiſcēdū. planeti/
ſtis fauoris ſimulacro cōgaudēdū ē. calamitra
tos cirris hiriſutis perurat. ſucoq; ꝑfuſos. lacri
mis irrigātibꝑ gulā ꝑfūdāt. molles caute eiſciat
ne mentis ſue reatū alij cōmoti participant.

Hic potest alia doctrina quam obstruabit magister circa scholares senio induratos. vagabundos. superbos. et luxuriosos. dicentes sic. Si magister scholarum rector habuerit scholares senes. duros. et instabiles in suis scholis. sic quod correctione scolastica uti nequerit. tunc senibus arridebit. duris condolere. et vagabundis dilectionis apparatus gaudebit. Item corriget calamistratos: fucos profusus lacrimis irrigare faciat. luxuriosos caute a scholis expellet. ne alii scholares rector eiusdem participes efficiant. Notandum insuper et precipue quod ad illam periculum. Cum autem magistratibus. quod quidam scholarum propter etatem sunt indurati. et his considerandum est ut senibus. Alii vero propter malitiam ex naturali proleptioe tractantur. duri sunt et obtusi ingenii. et his considerandum est. Alii vero ex consuetudine mala sunt indurati. et his simulachro falso gaudentur est. Quod enim magister circa tales apparere tanquam mitis. verum tamen subitis aut superbitibus eorum correctioni insistere debet. eo quod possunt a proposito remoueri. Et hi planetiste prout appellantur. a nomine planeta et a verbo sto. Stant enim ut planete. quod nunquam stant sed semper mouentur. Secundi autem statuales appellantur. a verbo stas. quod semper in eodem statu stat et permanent. nisi alicuius scientie adeptionem perfecte attingere possent.

Animaduertendum est autem quod quorum erogatione laboriosum delinitur certamen. in illis doctrinalis comprobetur effectus. Verum namque effectus operis exhibitioe declaratur. Ordine autem competenti vicissim sunt conuocandi. ut fidei scrutinio pateat quod subministrantiu labor diurnus erogauerit. Subministrantiu autem cure non semper confidendum est. quoniam aut illorum

o s

cupiditas fractis assibus plerūq; permollitur.
aut spe defraudata tepescit fidelitas. aut vt vi/
deat' crudescit potestas. Sicuti vero felici pau/
pertati misericorditer deferendū est. sic non mi

nus ipsius eruditioni attentius insistendū est.

Hic ponit alia doctrinaz p modū notabilis. dicens sic.
Rector scolariū erit fidelis circa illos vñ capit emolimēta
H est a quib; pdignā accipit laborz recōpensā. Et si querat
quō sciri poterit q ipse circa tales fidel' existat. Rñdet Boe
cius q p opis exhibitōez h poterit discerni. Et si dicatur
quō fit ista opis exhibitio. Rñdet. q in h fit vt mgr' puocet
suos subiectos loco z tpe agruis vidēs an sublectores eis
fidelit' intēderit. Subdit in lra q nō sp ē pfidēdū cure sub/
lectoz. ipi em qñq; pmolliūt mūerib; disciploz. z qñq; te
pescūt remūeratōis desperatōne. z qñq; se fingēdo fideles
nimiiū exercēt tiorē circa scolares z seueritatē. Et inuehit
p tales sublectores seu submistrātes. dicēs. Sicuti pō feli
ci paupertati zc. ac si diceret. submistrātes nō solū p diuitib;
laborare debēt. s; sic felici paupertati ex pietat' viscerib; ē cō
pariēdū. sic nō min' ē erudiēd' discipul' paup q; diues.

Cū at̄ cena affuerit pauperior. cōmēsali' est
erogāda. familiarib' vicinitatisq; cōplicib' inui
te est porrigēda. ne familiaris vox reuelet sua se
creta detrahēdo. vl' ne mltiplicitatis anus poi

ga anui, ppinet aduētādo. Quid anu conscia fa-
tilius proterua. In minimis, pcul absit rapaci-
tas, et fame nouerca adunca tenacitas.

Hic ostendit de honore mgri scolariū rectoris. Et primo
facit h. scdo remouet dubiū. ibi Cauēdū ē etiā. Et dicit sic.
Si mgro alicui cena fiat paupior, sita q̄ aliq̄s tulū uiuat in
paup̄tate. tūc dūtaxat sollicit⁹ erit ad pcurādū familie sue
z sibi ipsi nc̄aria. nō scz mltos iuitādo hospites. v̄puta vi-
cinos suos z mulieres. Sbdit cāz. ne ipsi secreta sua reue-
lēt si q̄ viderit l' audierit. Etiā ne vetula reuelet hostibz de
mgri paup̄tate. qz nihil ē loq̄c' antiq̄ muliere. Nō etiā erit
idē nimis tenax. qm̄ nimia tenacitas bone prariat fame.
Eōseq̄ntē nota q̄ i minimis rebz adunca tenacitas nouer-
ca fame. magistris adesse nō dōz. Int̄ em̄ duo mala melius
est mgros z generalit̄ reipublice rectores eē pdigos q̄ te-
naces l' auaros. Nō triplici ptz rōne. Prima. qz meli⁹ ē ali-
quē ifirmari morbo curabili q̄ incurabili. Prodigalitas
āc est morbo curabil. z h̄ vel ex etate. Nā q̄ sūt pdigi i iuen-
tute qz senes sūt auariores i iuenibz. cū veniūt ad senectutē
vt i plurimū curat̄ eoz pdigalitas z desinūt esse prodigi
Vel etiā ab egestate. nam q̄ pdigi sūt vt i plurimū egēt. qz
expēse supabundāt redditibz. Experiēdo igit̄ indigētiaz a
pdigalitas reuocāt. Ergo fm̄ phm pdigalitas ē morbo cu-
rabil. vel ab egestate. l' ab etate. s̄ auaricia ē morbo incur-
abil. Nam quāto q̄s pl⁹ senescit tāto maḡ auaricia iuvene-
scit. qz igit̄ pueniēt⁹ est aliquē egrotare morbo curabili q̄
incurabili. int̄ duo mala min⁹ malū ē. mgros z vniuersaliter
reipublice rectores immoz q̄ scūqz esse pdigos q̄ tenaces.
Scdo h̄ idē patet. qz pdigalitas est maḡ p̄p̄nqua virtuti
q̄ auaricia. Nam liberalis nō libēt̄ recipit. s̄ libēt̄ dat.
quoz vtrūqz facit prodigus. neutrum vero facit auarus.

Differit ḡ pdig^o a liberali. qz pdig^o nō dat vt debz. qbz d3. et
cul^o g^o a d3. Cū igit^o pdig^o nō sit amator pecunie. sic nec li/
beralis. facilliter pdigus liberalis fieri potest Tertio hoc
idē patet. qz prodigus multis pdest. auarus autē seu illibe/
ralis vel tenax nulli pdest. imo sibūpsi nequā est. Din^o igit^o
tur viciosū est aliquē esse pdigū q̄ tenacē.

Cauendū est etiā ne illoz pueroz pulueri fe/
tulento pl^o q̄z triennis alludat ibidē. licet maxia
comitū gazeqz affuerit confluentia. cōfederati
ve amoris opulencia. nisi honoris p̄motio vi/
geat i amore. vl^o facultatis elatio in honore.

Hic ponit cautelā quā rector scolariū seruabit. dicens
sic. Cauendū est ne rector scolariū p̄maneat alicubi labo/
rioso in regimine scolastico vltra tres annos licet etiā copi/
am ibi scolariū habuerit. z lucri vel p̄federati amoris opu/
lentiā. nisi saltē vigeat p̄motio honoris in amore. vel fa/
cultatis elatio in honore.

Cum ob dulcoris patrie delicias parētū
qz venerabiles aspectus regendi curam
quis susceperit in natalis soli cōfinio. pomposo
affatu insistentū est. laute splendideqz p̄curati/
oni vicissim arridendū. vestiū varietate gaudē

dū est. Quoniā vestis polimite venustas. anu-
lox insignia. mltos maiorē glia; q̄; veritas aut
decoz exigit cogūt obtinere. Ornat⁹ fauoz affa-
tusq; lepos quāplurimos sensu Ennio compa-
ratos Homerū ausu excedere compellunt.

Sta est secūda pars pncipalis hui⁹ vltimi capli i
q̄ ostēdit quō rectores in ppria patria regēdo se ha-
bebūt. Et ponit pmo talē doctrinā. Si q̄s curas
regēdi in pprijs assumpserit ptib; pp̄ delectatōes pprie pa-
trie. ⁊ venerabiles parētū suoz aspect⁹. insittat pōposito af-
fatu lauteq; ⁊ splēdide sibi de necessarijs pvidebit. vestiū/
q̄s circa variatōem erit p̄cipu⁹. Quā vestiū ornatu vnā cuz
alijs ornatib; plures maiorē vidim⁹ consequi gloriā rei q̄
veritas exhibebat.

Ordine docendi pretaxato diligenter obser-
uato. iocoꝝq; damnōsa libido attēti⁹ sit ablata.
vt qđ raro cōtingit. pncipalis honoz famā con-
ferat in tituli cōmendatōem. Quāto vero venu-
statis titul⁹ magis surrepserit. tanto magis sub-
lectoꝝ insittendū fauoz. vt qđ oris. pprii nequit
efferrī tūnitib⁹ eoꝝ tēpestiuis eroget⁹ affatib⁹.

vt non solum morum dulcedine .verum etiam
proprie facultatis acumine spectetur.

Hic ponit alias doctrinas a rectoribus seruandas. di. sic.
Dicitur doceri pmissio diligenter obseruato. diligenter tollenda est
voluptas danosa ludorum. vna et danosa voluptas luxurie.
vt (quod raro contingere solet) honor proprie patrie magistro pferat
pmedationes. Et quanto magis vite comedatio accreuerit tanto
magis fauori discipulorum est insistendum. vt eorum diuulgis vocibus
quod eorum magistro ore proprio nesciuerit exprmere. vt sic nedum morum
videatur in dulcedine. verum etiam in sciant acuminis. Notandum hanc
cum magistro curam regendi acceperit ob delicias dulcoris patrie.
et venerabiles parentum aspectum in natalis soli pfinio. pposito
affatu insistendum est. et sic de alijs in littera positis. Et aliquid vituperant
quod honorem suum non curant. Alij pro laudant. honorem non curant.
quod humiles sunt. Curare igitur proprium honorem vno modo est laudabile
le. alio modo vituperabile. Nam non curare honorem. vix non volent
do facere bona opera. honore digna. vituperabile est. Debemus
curare honorem. non vt simus ambiciosi. nec finem nostrum ponent
do in honoribus. sed agendo opera honore digna. Opera quod de honore
re digna duplur pnt considerari. vel vt nobis pporcionata. vel
fetus. Vna que respicit honores mediocres. Et hanc aphorismus dicit.
honoris amatiua. Alia est que respicit honores magnos. vt
et virtutis. Nam agens opera fortitudinis vt aggrediens
pugnans. si fecerit hanc quod delectatur in talibus actibus fortis est. Si pro
agat hanc quod talia opera sunt magno honore digna. magnanimum est
Sic etiam si quis agat opera castitatis. quod delectatur in eis. castus
est et temperans. Sed si hec agat quod sunt magno honore digna.
magnanimum est. Ideo picula bellica non sunt propria materia
magnanimitatis. sed potius materia fortitudinis. Nec etiam
delectabilia secundum sensum. sunt propria materia magnanimitatis.
sed potius temperantiae. Propria igitur materia magnanimitatis

est honor. **U**n̄ quecunq; agit magnanimus, illa agit vt sunt
magno honore digna. Hinc magnanimitas q̄dē ornatus
oīm virtutū dici potest. Sicut em̄ magnificētia ē ornatus libera-
litas, qz magnificētia opa liberalitatis facit excellētiori mō q̄
libal. Sic eē magnanimitas ornatus q̄dā ē oīm virtutū, opa ei
virtutū sunt honore digna. Et sic magnanimus opa sibi glaz
virtutum opabit. Inter autem magnanimitates z honoris
amatiua, hec est differentia. Qm̄ opa aliaz virtutū vt sunt
magno honore digna sic p̄tinent ad magnanimitatē. Sz
vt sunt nobis ordinata, et vt ordinant ad honores medio-
res, sic p̄tinent ad virtutē q̄ dicitur honoris amatiua. **U**n̄ hono-
ris amatiua se habet ad magnanimitatē, sicut formositas
corporalis ad magnitudinē. Pueri em̄ si habēt membra p̄-
porcionata et conformia, formosi quidē sunt, sz non pulchri,
qz pulchritudo nō est nisi in magno corpore. Sic et faciētes
opera mediocriter honore digna, dicūt honoris amatiui.
Sed faciētes opa magno honore digna, magnanimi ap-
pellant. **D**igni igitur vel quia sunt honoris amatiui vlt mag-
nanimi, et si necessitas eos vigeat causa lucri honeste acq̄-
rendi in natalis soli p̄finitio regentes (s̄m modū q̄ tangitur
in lra) se regere debent.

Cum autē tam morum q̄ facultatis in publi-
cum euenerit cōmendatio, considerandū est ne
incestus caput obstipet, adulteriū ora cōfūdāt,
illiciteq; malignitatis fetoz famam denigret, ne
rose vernum emittentes odorē videantur ex-
pirare, et lilia sudore acquisita decrescere,

Hic Boecius ponit vltimā doctrinā seu cautelā a quo
libet doctore seruandā. Et pmo facit h. scdo declarat h in
exemplo. ibi Venerabilis aut Crathonis effigies. dicens
sic. Qñ cōmēdatio rectoris siue laus venerit in publicum
tam in moribz q̄ in artibz. puidendū est ne act^o illicit^o vl in
honest^o circūdet raput mgri. vel q̄ adulteriū siue fornicā/
tio pfūdat faciē ei^o. Et q̄ fetor malignitatis famā nō deni
gret. ne rose vernū emittētes odorem videantur expirare
et lilia adepta labore euanescere.

Venerabilis Crathonis effigies pprie facul
tatis cōplicib^o. alijs etiaz qui eū aspectu vnico
attigerāt. meroris cām prebuit et incrementū.
Qui ī questoris diuersorij ob Eufrasie vxoris
siue delicias obdormiuit. In amplexādo reper
tus. capillis extract^o. verbere castigatus. vulne
ratus. sale fricat^o. vrina seruoꝝ perfusus. angu
lis eiect^o. trabibus recept^o. tandē lassatis toto
rib^o genitalibus priuat^o. sterquilinio supposit^o.
trāseūtib^o exposit^o. plebis abiectio. discipuloꝝ de
solatio. cōmilitonū extitit obprobriū. Erudum
ac crudele. et miserrimū cūctis extitit spectaculū.

lum doloris. Affinitatis gratia, parenteleq;

gloria in nullo sibi proficientibus.

Dic Boeci^o declarat exemplo q^dā p^dicta p^ote fugā eoz
Et p^omo facit h. sc^odo oⁿdit sinē nō semp correspōdere pⁿ
cipio. ibi Licet p^oma. dicēs sic. Facies laudabilis Cratho
nis mgrī meroris augmētū dedit suis p^osocijs. etiā et alijs.
q^o eū dūtarat semel viderāt. q^o ipse obdormiuit in habitacu
lis questoris. p^o eufrasie vxoris sue delicias. Ipseq; inuē/
tus amplexado talē. capillis extract^o. p^obere castigat^o. vul/
nerat^o. sale fricat^o. vrina fuoz p^ofusus. angul^o eiecit^o. trahib^o
fcept^o. tādēq; tortorib^o lassat^o. genitalib^o p^ouat^o. sterq^olinio
supposit^o. trāseūtib^o exposit^o. pleb^o abiectio. discipul^o desola
tio. cōmilitonū obp^oobriū. crudele atq; miser^o cūct^o extitit.
doloris spectaculū. affinitatis grā parēteleq; glā in nullo
sibi. p^oficientib^o. Notandū h^o q^o luxuria octo h^oz spēs. quaz
due tangunt in l^ora. vitz incest^o z adulteriū. Prima est sim
plex fornicatio. z est soluti cū soluta. Sc^oda est meretriciū.
vage luxuriādo. l^o cū publica p^ocūbedo. Tertia ē adulteriū
s. alter^o thoz violatio. z d^oz q^osi ad alter^o thoz accessio Un
vir z s^ol^or mulier tripliciter p^omittit adulteriū. Primo si vir
vxorat^o cū soluta coeat. Sc^odo si solut^o cū maritata coeat.
Tertio si vterq; sit i copula matrimonij. z ill^o est grauius.
Quarta spēs est stuprū. q^o v^oginal^o integritas corrupit. vt
patuit p^ous ibi. A luxurie seruoze. De nāq; species luxurie
nedū a mgrīs. versuetiaz a q^obuscūq; poculū scie salutaris
ficiētib^o sūt vitāde. Un luxuria multiplici^o est nociua. Nā
deo est p^otumeliosa. demonib^o placida. luxuriosis nociua.
p^oimi scādalisatiua. p^orie aie damnatiua. mēt^o ifatuatiua.
anxietatū generatiua. p^oscie amaratiua. hoīs defedatiua. z
vilissimo d^ono. scz carni subiectiua. Prouenit at luxuria ex
mules. scz ex ocio. ex imoderata cibi z pot^o sūptōe. ex vetula
rū instigatōe. ex p^ono exemplo. ex muliez aspectuz colloq^o.
ex musicaliū instrumētōz sono. ex turpiloquio. Octo sū

luxuriã possunt assignari remedia. Primũ est aqua lachri
maz extingues omnẽ luxurie feruorẽ. Scõm est cibi z po
tus subtractio. Tertiũ ab occasionibz luxurie elongatio.
Quartũ extreme mortis cogitatio. Quintũ vt de se nulla
sit psumptio. Sextũ est frequẽs occupatio. Septimũ p/
prie carnis domatio. Octauũ est temptatõnis resistentia
z rebellio. Hijs medicatõibz si Cratbo vsus fuisse in deso/
ationem discipuloz ac obprobriũ commilitonũ non tam
turpiter succubisset.

Licet prima quãdoq; salua fiãt indicia, vltia
tamẽ alteriº saporis inquinamẽta pmanebũt.
Dic Boeciº ostẽdit finẽ nõ semp pncipio cor respõdere.
dicens. Licet prima indicia quõq; fuerint salua, vltima tũ
alteriº saporis inquinamẽta pmanebũt.

Finit Boecius de disciplina scolariũ. Impressus
Argentine. Anno domini. D. cccc. xcj. In die san
cte Brigide.

